Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guide per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

+ *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.

+ *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.

+ *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.

+ *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertati di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da `http://books.google.com`

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

Digitized by Google

LIBERTÉ ET PATRIE

CE LIVRE A ÉTÉ DONNÉ A LA
BIBLIOTHÈQUE CANTONALE
ET UNIVERSITAIRE
DE LAUSANNE

par M. Jean-Charles Biaudet

Directeur

L. GENEUX, LAUSANNE

A

GRAMMAR

OF THE

BURMAN LANGUAGE.

TO WHICH IS ADDED,

e Roots from which the Language is derived.

By F. CAREY.

AZ 1417

Serampore

INTED AT THE MISSION PRESS.

1814.

Brit. Mus.

Digitized by Google

38622

BIBLIOTHÈQUE CANTONALE
LAUSANNE
ET UNIVERSITAIRE

Digitized by Google

PREFACE.

THE Burman empire and the kingdom of Siam have been long known to European nations, as countries included in what geographers call India beyond the Ganges; but their boundaries and extent are but little known, and the various nations which border upon them to the north and north-east are known in a still smaller degree.

Towards the close of the fifteenth, and during the whole of the sixteenth and seventeenth centuries, Siam and Pegu were much frequented by the Portuguese, Dutch, French, and English, each of whom, at different times, possessed factories in those countries, and had extensive mercantile dealings with the inhabitants. Little however has been left upon record concerning the manners, customs, and religion of those nations, and still less respecting the various languages which are spoken among them.

The only persons who attempted to write on the affairs of these nations in the sixteenth and seventeenth centuries, were Pinto, Faria de Souza, Monsieur de la Loubere, Niebuhr, and Kæmpfer; some of whom had opportunities of visiting those countries. With the exception of the last however, little authentic information is to be gathered from their works.

Digitized by Google

In the year 1800, Col. Symes published his "Embassy to the Burman Empire." This work contains the most accurate account of that nation which has ever been presented to the public: Col. S. has therein faithfully related all the facts and circumstances which came within his knowledge; his opportunities, however, were not such as could enable him to give an accurate account of the language.

It is highly probable, that the religion of *Boodha* was the prevailing one throughout Bengal and Hindoost'han, from its first establishment there till the expulsion of that party, which is supposed to have taken place about three hundred years before the Christian æra:—and that to escape the cruelty of their persecutors, the Boudhists then emigrated towards the South West as far as Ceylon, and to the Eastward throughout the Burman dominions and the kingdom of Siam. From this period then must be dated the introduction of the religion of *Boodha* into the Burman country, and with it the *Magudha* language, which is evidently a dialect of the Sungskrit.

The writings of *Boodha* contain a summary of all the doctrines received as authentic, and revered as of divine authority, by the Siamese and Burman nations. These religious books, which were originally written in the *Magudha* or Palee language, have been translated into the Burman language, and very copious commentaries have been written upon them by successive Burman authors. The Burmans invariably assert that they were originally brought from Ceylon. They abound with fabulous stories and legends of events

Digitized by Google

however, which are said to have occurred in the upper provinces of Hindoost'han. The manners and customs of the people who are the subjects of these stories, resemble those of the nations of Hindoost'han, and greatly corroborate the idea that the religious books, and consequently, the religion of the Siamese and Burmans, were originally brought from thence by the circuitous route of Ceylon.

When the religion of *Boodha* was the prevailing one in Hindoost'han, many of its forms and ceremonies were probably different from those now practised among the Burmans; but the circumstance of its former prevalence in India may be inferred from the numerous images of *Boodha* which are to be seen in different parts of Hindoost'han; some lately dug up among the ruins of Gour were evidently disfigured by the Mahometan monarchs when they took possession of that province. The Burmans appear to have had from time immemorial a greater intercourse both in a literary and commercial point of view with Hindoost'han and the nations to the west, than they have had with the Chinese. A circumstance, perhaps, to be attributed to the difficulty of becoming acquainted with Chinese books and literature.

The system of Astronomy and Laws prevalent in the Burman dominions appear to be substantially the same with those which prevail in Hindoost'han. These were, in all probability, first introduced into the Burman Empire by the Brahmunas of *Muni-poora*.

It is an authenticated fact that *Muni-poora* has always supplied

Digitized by Google

this nation with Astronomers and Diviners of the Brahman sect, and that these have always had a considerable influence in the Burman court. These profess to be of the Hindoo religion, and followers of Bruhmu; and it appears that they have been indefatigable in diffusing their sentiments through the Burman country. It is true, they have failed in spreading their religious tenets, but they have amply succeeded in introducing their system of astronomy and the laws of Munoo. The laws, and the system of Astronomy, at present adopted by the Burmans appear therefore to have come to them from India through Muni-poora.

No traces of the Chinese religion appear in the Burman empire; and the only circumstance in which the Burmans seem to have imitated the Chinese in latter ages, is in their mode of building and in their official equipage, all of which is evidently of Chinese origin. Except in construction and style, the Burman language, which is the subject of the following pages, has, however, every appearance of having originated from the Chinese, being, like it, made up of a certain number of monosyllabic sounds, derived from natural objects, and most commonly conveying a general idea of some action or quality: these words bear but little resemblance to those of any of the languages spoken to the westward of the Burman dominions.

It is probable, that there was a period in which the Burman language was merely a dialect of the Chinese, and that the introduction of the religion of Boodha brought with it the Sungskrit language, or rather that dialect of it called the Magudha, which may have been one great cause of the Burman language's gradually

Digitized by Google

assuming its present form. At the present day it abounds with words evidently derived from the Magudha, some of which are become quite naturalized by use and custom; others again, not quite so common in conversation, are found in their religious books to a degree scarcely to be conceived. The language being formed upon the monosyllabic system, this renders it impossible that words consisting of many syllables should be blended therewith without being perceived; and any one with the least attention may always detect every word of a foreign origin.

The Burman language, then, in its formation, seems to resemble the Chinese, but, in its idiom and construction, the languages of Hindoost'han, and it may consequently be styled a language which partakes both of the monosyllabic and polysyllabic systems.

There are but few words in the Burman language which coincide with the Chinese in signification. Some vestiges of similarity may, however, be traced among the verbal roots or monosyllabic sounds. This circumstance, among others, serves to strengthen the idea that at some remote period the Burman language originated from the Chinese, but when that period was, no satisfactory evidence appears. The most probable conjecture is, that the introduction of foreign words and phrases, which accompanied the religion of Boodha, tended to polish the Burman tongue, and caused it to partake in some measure of the polysyllabic plan.

Since the introduction of the Magudha language into the Burman Empire, the Burman language has been much cultivated. This

Digitized by Google

is corroborated by the fact that many Grammars and Dictionaries of the Magudha language are still extant: many of the writings of Boodha also, which are to be met with in every part of the country, have been translated into Burman; and the commentaries upon them by Burman writers are so numerous as almost to defy calculation. Learned Burmans have also written many treatises upon the Burman language, which consist chiefly of directions for writing the roots correctly, and for translating from the Magudha into the Burman language; but no one has yet attempted to compose a grammar of his own tongue. Perhaps the reason may be, that they have thought it beneath them to attempt improving the vernacular language of their own country. It is a fact, that a Brahmun of Bengal, who has only acquired a smattering of the Sungskrit, looks upon the Bengalee, his native language, as beneath his notice.

From what has been said, it will appear that the Burman language is formed from monosyllabic roots, and founded upon the monosyllabic system; but that this system is again modelled in such a way as to admit of the construction and idiom of a polysyllabic language. This will probably appear with greater evidence from the present work.

Proper names, and names of sensible objects excepted, all nouns are formed regularly from verbal roots, and from these verbals are formed adjectives and participles; the language is also supplied with inflective terminations for all the cases of nouns.

The chief peculiarity of the Burman language lies in the verbs,

Digitized by Google

CHAPTER I.

SECTION I.

Of the Characters.

THE Burman* alphabet consists of forty-five letters (အက္ခရ) of which twelve are vowels (သရ) and thirty-three consonants (ဗျည်).

Vowels.

အ *a*† အာ a ဣ *i* ဤ ee ဥ *oo* ဦ oo

ဧ e ဩ i ဪ *au* ဪာ au အံ an အား ah

Consonants.

က *ka* ခ *kha* ဂ *ga* ဃ *gha* င *gna*

စ *cha* ဆ *chha* ဇ *ja* ဈ *jha* ည *gneea*

ဋ *ta* ဌ *tha* ဍ *da* ဎ *dha* ဏ *na*

တ *ta* ထ *tha* ဒ *da* ဓ *dha* န *na*

ပ *pa* ဖ *pha* ဗ *ba* ဘ *bha* မ *ma*

ယ *ya* ရ *ra* လ *la* ဝ *wa* သ *tha*

ဟ *ha* ဠ *lla* အံ an

* The proper word is Mranma, မြန်မာ.

† In writing Burman words with English letters, the italics are to be pronounced

Digitized by Google

1. The first twenty-five consonants are divided into five classes (ပဉ္စဝဂ်). From က to င, is the first (ကဝဂ်); from စ to ည, the second (စဝဂ်); from ဋ to ဏ, the third (ဋဝဂ်); from တ to န, the fourth (တဝဂ်); and from ပ to မ the fifth (ပဝဂ်). The rest are called အဝဂ်, or miscellaneous.

2. The first and third letters of each class are unaspirated, the second and fourth aspirated, and the fifth nasal.

3. The letters are arranged by Mag*u*dh*a* grammarians according to their different organs in the following manner:

The first class (ကဝဂ်), viz. က ခ ဂ ဃ င, and the vowels အ and အာ, together with ဟ, are called ကဏ္ဌဇ, gutturals. The seccond (စဝဂ်), viz. စ ဆ ဇ ဈ and ည; the vowels အိ and အီ, together with ယ, are တာလုဇ, palatal. The third (ဋဝဂ်), viz. ဋ ဌ ဍ ဎ and ဏ, together with ရ and ဠ are မုဒ္ဓဇ linguals. The

nounced short, and the Roman letters long, i.e. a is sounded as in father, *a* as in man, and when final as in America; e as a in name, i as ei in their, *i* as in till, ee as in reed, *oo* as in good, oo as in cool, and *u* as in but. In repeating the alphabet the inherent vowel is invariably pronounced as in pan.

Digitized by Google

fourth, (တတ္ထ), viz. တ ထ ဒ ဓ and ဏ, together with လ and သ, are ဒန္တဇာ, dentals. The fifth, (ပဝဂ္ဂ), viz. ပ ဖ ဗ ဘ and မ, together with the vowels ဥ and ဦ, are ဩဋ္ဌဇာ, labials. The vowel ဧ is both guttural and palatine; ဩ is guttural and labial, and ဝ dental and labial.

N. B. The vowels ဣ and ဤ, not being used in the Magudha language, are omitted in the above arrangement. However, as they belong to the Burman alphabet, and are indispensably necessary in writing the language, they are reckoned with their respective short vowels; in which case ဣ is both a guttural and a palatal, and ဤ guttural and labial.

4. The letters င, ဉ, ဏ, န, မ, and အံ, are called နာသိကာဓိကာသဉ္ဇ, or nasals.

5. The vowels are either similar (သမာန,) as အ and အာ, ဣ and ဤ, ဥ and ဦ; or dissimilar (အသမာန,) as အ and ဣ, ဣ and ဥ, ဥ and ဩ, &c. viz. every vowel is similar to itself, and to its corresponding long or short vowel. In the Burman language

Digitized by Google

ဍ, ဎ, ဿ and ဋ္ဌ are always reckoned dissimilar to all others; but in the Magudha only ဍ and ဿ.

6. The Magudha grammarians reckon eight vowels only, three of which are short (ရဿ), as ဣ, ဥ and ဦ; the rest are accounted long (ဒီဃ) as ဤ, ဦ, ဩ, ဍ and ဿ. This remark refers to the writing of the Magudha language in the Burman character.

7. ဿ is properly the dental sibilant s, agreeing with the Deva-nugura ष, but by the Burmans it is constantly pronounced like the English th in thatch. There being only this sibilant, two new ones have been introduced into the language, but they are not much known, and are only used by the learned when there is occasion to write the Sungskrita language in the Burman characters, or by brahmuns who visit that country. They are the palatine, ဿ or sh agreeing with the Deva-nugura श, and the lingual, ဿ or sh, agreeing with the Deva-nugura ष.

8. ဦ is only used in writing words derived from the Magudha.

9. In words derived from the Magudha the mark (ဝ)

Digitized by Google

is used instead of any one of the nasals, but in the Burman it is seldom used, except it be for the final ်. It is reckoned among the consonants by the Magudha grammarians, and is called အိဝ္ဈဉ္ဇနီ, and သေးသေးဘင် or သေးခြိတ်ဘင် by the Burmans.

On the Pronunciation of the Vowels.

10. အ is pronounced as a in pan. Sometimes it is softened so as to have the sound of the first a in America; as ကခြင်, kagen, *a dancing*, ကနန်, kanan, *a crab*, ကဉ်စ်, kagneet, *an iron stile.*

11. အာ has the sound of a in path.

12. ကျ is sounded as i in till. The representative symbol of this letter is frequently combined with the vowel အ, thus ဣ, and has the same sound with ကျ, but is never used instead of it.

13. ကြီ is pronounced as ee in eel. It is the long vowel of the preceding. The symbol of this vowel is frequently combined with အ thus ဤ, and has the same sound with ကြီ, but they are not used one for the other.

Digitized by Google

14. ◌ု or ဥ is pronounced as oo in good. The symbol of the vowel ◌ု is frequently combined with ဝ thus ဝု, but they cannot be used reciprocally.

15. ◌ူ is sounded as oo in cool. Sometimes the symbol of the vowel ◌ူ is combined with ဝ thus ဝူ, which cannot be used instead of ◌ူ though it has the same sound.

16. ◌ေ: the sound is that of the English a in name. It also expresses the sound of the diphthong ai in air. It is sometimes, though but seldom, written with the symbol joined, thus ◌ဝေ.

17. ◌ဲ constantly expresses the sound of the diphthong ei in their.

18. ◌ော or ◌ော, is constantly pronounced as au in audience. The second of the above characters is an abbreviation of the first, and is most commonly used in writing. The symbol of this vowel is sometimes combined with ဝ thus ◌ောဝ, but is not used instead of the proper vowel though they are pronounced alike.

19. ◌ော် is pronounced as aw in awful. Some-

Digitized by Google

times also the symbols of this vowel are combined with the ဣ to form this character, ဥော်, which has the same sound, but cannot be used instead of ဥော်.

N. B. The letters ဥ, ဧ, ဥော and ဥော်, though reckoned among the vowels, are properly diphthongs. The forms ဥော and ဥော် are but seldom used instead of their original characters, as ဥောက်, *below*, is never written ဥောက်; and ဥောင်, *conquer*, is never written ဥောင်, &c.

20. ° this mark has the sound of an in pan.

21. : is pronounced as ah. This mark is never used in the Mag*u*dh*a* language, and merely as an accent in the Burman. It is called ဝိသဇ္ဇနီ.

N. B. Few words in the Burman language begin with the vowels ဣ, ဥ, ဥု, ဦ, ဩ, ဥ, ဧ, ဧ, ဩ and ဥော်. Words derived from the Mag*u*dh*a* beginning with the above vowels occur more frequently.

22. ဩ် o, is a diphthong, and will be taken notice of hereafter.

Digitized by Google

On the Pronunciation of the Consonants.

23. က has the sound of k in king, ခ the aspirated letter, is pronounced something like the conjunct sound of k and h in brick-house.

24. ဂ is sounded as g in gad-fly. ဃ, its aspirate, has the conjunct sound of g and h in log-house.

25. င has the sound of gn.

26. စ has the power of ch in church. ဆ is the aspirate of the above, and is sounded as chh in much-haste were the two words combined.

27. ဇ is pronounced as j in jar; and its aspirate ဈ has the sound of ge and h in college-hall.

28. ည properly written ဉ. The first character is commonly accounted a double letter, though generally used for the single one.

29. ဋ has the sound of t in lent. ဌ is its corresponding aspirate, and has nearly the power of the conjunct sound th in pent-house.

Digitized by Google

30. ඩ has the sound of d in dart. ඪ is the aspirate, and has the sound of dh in old-house.

31. ණ is pronounced as n.

32. ත is the dental t, and is pronounced by applying the tongue to the upper teeth. ථ is the aspirate of the foregoing letter.

33. ද is the dental d, and is likewise expressed by applying the tongue to the upper teeth. ධ is the aspirate of the above letter.

34. න is pronounced as the English n.

35. ප is sounded like p in path, and its aspirate ඵ has the sound of ph in pharisee, or f in father.

36. බ is sounded like b in bad; භ is its corresponding aspirate.

37. ම is pronounced like the English m in man.

38. ය has the sound of y in yard.

39. ර is pronounced like r in rat. It also often has the sound of y in yard.

Digitized by Google

40. ဪ is pronounced like l in latter.

41. ဝ is sounded like w in wart.

42. သ has both the sounds of the English th as expressed in the words thatch and thee.

43. ဟ has the sound of h in hat.

44. ဠ is sounded as l.

45. ံ has the sound of n in an.

46. The consonants ဿ, ဣ, ဥ, ဦ, ဧ, ဩ, ဪ, ဿ and ဠ are chiefly used in writing words derived from the Magudha, and are but seldom used in the Burman language. Among the above ဿ, ဥ, ဦ, ဧ, ဩ, ဪ and ဠ are never used as initials, in words purely Burman; ဣ is used only twice, and ဿ and ဿ but seldom. These letters are often used as initials in the Magudha language.

47. The Burmans cannot pronounce the letters ဣ and သ when they are the initials of a compound consonant. In this case therefore they are generally mute.

Digitized by Google

N. B. Nearly all the consonants and the symbols of the vowels are called by different names, which are here omitted. In repeating the alphabet the Burmans make scarcely any distinction between the pronunciation of the aspirated and unaspirated letters.

SECT. II.

Of compounding Letters.

48. The vowel အ is inherent in every consonant.

49. Consonants may be combined with either the vowels or consonants. The compound character thus formed is termed ပုတ်သင်္ကွ, or a compound letter.

50. When a vowel follows a consonant in the same syllable, it loses its original form, and is represented by a symbol.

Of compounding the Vowels with a Consonant.

51. The following table represents the symbolical characters of the respective vowels, the vowels combined with a consonant, and the power of each when thus combined;

Digitized by Google

Vowel.	Symbol.	Compound.	Power.
အ	◌	က	*ka*
အာ	◌ or ◌	ကာ	ka
အိ	◌	ကိ	*ki*
အီ	◌	ကီ	kee
အို	◌	ကို	koo
အော်	◌	ကော်	koo
အေ	◌	ကေ	ke
အဲ	◌	ကဲ	ki
အော	◌◌	ကော	*kau*
အော်	◌◌်	ကော်	kau
အံ	◌	ကံ	*kan*
အး	◌	ကး	*kah*

52. The second symbolical character of the vowel အာ is used only in junction with the letters ခ, ဂ, ငြ, ဒ, ပ and ဝ, because the first character cannot be joined with them without making them assume the form of other letters.

53. The vowels အော and အော် are for the most part written with their respective symbols affixed to the compound character သ: thus, သော, and သော်.

Digitized by Google

When these vowels come in conjunction with a consonant, the letter ဣ is rejected, and merely the symbols ◌ာ and ◌ိ are retained ; as ကာ, ခိ.

54. Every consonant may receive a vowel after it in the above manner. *Ex.* ကိ, ကီ, ကု, ကူ.

55. The consonant with its annexed vowel is considered as one letter, and pronounced as such. *Ex.* ကိ is not read as k*a-i*, but k*i*.

56. The absence of the inherent vowel အ is denoted by the mark ် placed over a consonant, thus က်, ဥ်.

57. Whenever the symbol of any vowel or consonant is united to another consonant, it invariably occupies the place of the inherent vowel အ. *Ex.* ကာ, ကြ, ကျ, ကွ.

Of compounding Consonants.

58. The consonants ဃ, ဝ, ရ and ဟ are expressed by the following symbols :

Digitized by Google

Consonant.	Symbol.	Compound.	Power.
ယ	ျ	က္ျ	kya
ဝ	ွ	က္ွ	kwa
ရ	ြ	က္ြ	kra
ဟ	ှ	ဥ္ှ	gnha

59. The symbol of ဟ, in words purely Burman, is affixed to all the nasals, besides which it is affixed to only ယ, ရ, လ, ဝ, သ and ဥ, and the compounds formed by their combination with other letters, which will be mentioned hereafter. But in words derived from the Magudha it may be affixed to any character.

60. ယ and ဝ, also ရ and ဝ, when united are expressed by the following compound symbols:

Consonants.	Symbols.	Compounds.	Power.
ယ and ဝ	ျွ	က္ျွ	kywa.
ရ and ဝ	ြွ	က္ြွ	krwa

61. Two or more consonants may be combined so as to be pronounced without an intervening vowel, as ဥ္ဟ, hma, သ္ဌ, thma, က္ယ, kywa, ခ္ယ, khywa; ဥ္ဒ, nhwa, ဒ္ဝ, rhwa, ဠ္ဝ, lhwa.

Digitized by Google

62. When an aspirated letter is doubled, the first member is changed for its corresponding unaspirated letter, as ္ခ, kkh*a*, ္ဆ, chchh*a*, ္ဈ, jjh*a*, ္ဒ, ddh*a*, ္ဋ, tth*a*, ္ဌ, tth*a*, ္ပ, pph*a*, ္ဗ, bbh*a*.

63. The sign (ံ) represents any of the nasals.

64. The sign (်) when written above an initial consonant, is sometimes mute, as တံခါး, *a door*, is not pronounced t*a*nkha, but t*a*ga; တံဆာ, *an ornament*, is not pronounced t*a*nchha, but t*u*ja. In some instances however it is pronounced, as ထံ, th*a*n, *a place*, လှံ, lh*a*n, *a spear*.

65. When ဝ is the first member of a compound, and occupies the place of (်), it is pronounced like (်); as လ္ဝ; when written လ္လ, it is not pronounced l*oo*ll*a*, but longa. No particular rules are laid down for these changes.

66. The nasals, င excepted, are never compounded with any letter, besides those of their respective classes, as ္စ, nch*a*, ္ဇ, nj*a*, ္ဋ, nth*a*, ္ဍ, nd*a*, ္တ, nt*a*, ္ဒ, nd*a*, ္ဓ, ndh*a*, ္ပ, mp*a*, ္ဗ, mbh*a*.

Digitized by Google

67. င with the mark ် above it, thus င်, is generally placed over the consonants of its own class, and the miscellaneous letters, instead of ် ; thus, ဓာတ္တ, is written ဓာတ်တ, *goodness, welfare;* အင်္ကျီ, *a coat;* တနင်္ဂနွေ, *Sunday;* တနင်္လာ, *Monday.*

68. All the consonants may be doubled, as က္က, kk*a*, ဂ္ဂ, gg*a*, စ္စ, chch*a*, ဇ္ဇ, jj*a*, ည္ည, nn*a*, ဋ္ဋ, tt*a*, ဏ္ဏ, nn*a*, တ္တ, tt*a*, ဒ္ဒ, dd*a*, န္န, nn*a*, ပ္ပ, pp*a*, ဗ္ဗ, bb*a*, မ္မ, mm*a*, လ္လ, ll*a*, ဿ or သ္သ, thth*a*.

69. The vowel ဥ of an initial consonant is often pronounced like ဩ. *Ex.* ပုဆို, *a cloth, garment;* ပုဇင်္ဃာ, *the knee-bone* or *joint;* ပုလဲ, *a pearl;* ဧကလား, *a stranger, a foreigner.* This deviation occurs but seldom.

Digitized by Google

SECT. III.

Of Monosyllables with a final Consonant.

70. A very great part of the Burman language consists of monosyllables with a final consonant, which with its preceding vowel is often pronounced differently from its natural sound. *Ex.* အက်, et, as in ကက်, ket.

71. These monosyllables consist either of a vowel followed by a final consonant, or of an initial consonant (simple or compound) combined with a vowel and followed by a final consonant. *Ex.* အတ် or အပ်, *at.* ကိတ်, kit. ကျုတ်, kyok. ကြွတ်, krwok.

72. When the initial of the monosyllable is a vowel, it is always combined with the vowel အ in the same manner as with a consonant. In this case the initial အ is mute, as may be seen in the following sounds: as, အက်, *aet*, အင်, *aen* or *aeng*, အစ်, *aeet*, အည်, *aee* or *aeeng*, အတ်, *aat*, အန်, *aan*, အပ်, *aat*, အမ်, *aan*, အယ်, *aay*, ဩအာ်, *aau*. အိတ်, *ait*, အိန်, *aing*,

Digitized by Google

အိပ်, *aik*, အိမ်, *aing*. အုတ်, *aok*, အုန်, *aong*, အုပ်, *aok*; အုမ်, *aong*. ဧအောက်, *aouk*, ဧအောင်, *aoung*. အိုက်, *aaik*, အိုင်, *aaing*, အို, *ao*, အုံမ်, *aong*. This last is the same as အုမ် noticed before.

73. These combinations are termed by the phrase ကအရကသတ်—ကက်, viz. *a final* က် *following* က, because the first of them is thus formed.

74. The simple combinations may be divided into five sorts, viz. first, final consonants following the vowel အ; secondly, those following the vowel အော့; thirdly, those following the vowel ဥ; fourthly, those following the vowel သြ, and fifthly, those following the diphthong အို. These constitute the first table.

75. The other six tables are formed by the insertion of the symbols ျ, ြ, ွ, ှ, ြွ and ျွ, immediately after the initial consonant.

76. က်, င်, စ်, ည်, တ်, န်, ပ်, မ်, ယ် and ဝ်, viz. the first and last letters of the first, second, fourth and fifth classes, and ယ and ဝ of the miscellaneous

Digitized by Google

letters, are properly termed သတ်ဆန္ဒ, which means *letters killed* or *destroyed,* viz. deprived of their inherent vowel.

77. The above final consonants are affixed in regular order to all the simple consonants, and to all those compounded with the following symbols ျ, ဝ, ွ and ှ; and also when they are combined with the vowels ာ, ိ, ီ, ု, or ူ, which union occasions the following changes in the final consonant and the preceding vowel.

Of final Consonants following the Vowel ာ.

78. က် after another consonant, thus, ကက်, ket, occasions the inherent vowel of the initial consonant to take the sound of the short e in let, and the final က် to assume the sound of t in et, which however is sounded but very slightly.

79. င် placed after another consonant, thus, ကင်, ken, occasions the vowel of the initial letter to take

Digitized by Google

the sound of e in pen. No material alteration takes place in the sound of the final င်, except what is occasioned by the absence of the inherent vowel.

80. ိ placed after a consonant, thus, ကိ, keet, occasions the preceding vowel to take the sound of ee, and the final ိ to take the sound of t as in sheet.

81. ည် affixed to a consonant, thus, ကည်, kee, causes the preceding vowel to take the sound of ee in see. In this instance the sound of the final consonant is sometimes retained, and sometimes suppressed. *Examp.* ကြည်, kree, or popularly kee, *bright, clear*, ကြည်, kreen, or popularly keen, *see, behold.*

82. တ်, န်, ပ်, မ် and ယ်, placed after a consonant, thus, ကတ်, k*at*, ကန်, k*an*, ကပ်, k*at*, ကမ်, k*am*, and ကယ်, k*ay*, occasion the inherent vowel of the initial consonant, to assume the sound of a in pan. The final consonants retain their proper sound, except ပ်, which is sounded like t in cat-gut, and မ်, which is sounded like n in can.

Digitized by Google

83. When ဝ် is put after a preceding consonant, the symbol of the vowel ◌ော is affixed to the initial, as ကော်, *kau.* In this case the vowel ◌ော has a long sound resembling au in fraud, caught. The ဝ် is mute, and in writing is generally dropped.

N. B. The inherent vowel ာ when followed by န် or မ်, is also sometimes pronounced like ဥ, as in ဝန်, *a burden,* and ဝမ်ပဲ, *a duck.*

Of final Consonants after the Vowel ◌ိ.

84. တ်, န်, ပ် and မ်, placed after a consonant, combined with the vowel ◌ိ, thus, ကိ, *ki,* occasion the vowel ာ to take the sound of i in thine. *Ex.* ကိတ်, kit, ကိန်, king, ကိပ်, kit, and ကိမ်, king. The sound of the final consonants is very short and abrupt, so as to be scarcely discerned. Frequently however ပ် is sounded like တ်, and န် like မ်.

form

Of a final Consonant after the Vowel ိ.

85. တ်, န်, ပ် and မ် placed after a consonant, combined with ု, thus ကု, k*oo*, occasion the vowel *oo* to assume the sound of o in yoke. *Ex.* ကုတ်, kok, ကုန်, kong, ကုပ်, kok, and ကုမ်, kong. Here the final တ် and ပ် acquire the sound of k in yoke, and န် and မ် have the sound of ng.

Of final Consonants following the Vowel ော.

86. က် and င် placed after a consonant, combined with ော thus, ကော, k*au*, occasion the sound of the short diphthong *au* to be changed to that of ou in lounge. *Ex.* ကောက်, kouk. ကောင်, koung.

Of final Consonants following the Diphthong ို.

87. ို is a compound vowel formed by the union of the symbols of ိ and ု, and may be joined with any one of the simple consonants, or those compounded with ျ, ြ, ွ, ြွ, thus ကို, ko, ခို, kho. This diphthong has the power of o in yoke.

Digitized by Google

88. When ်က and ်င are placed after the above diphthong combined with a consonant, thus, ကိုက်, kaik, ကိုင်, kaing, the sound of o is changed to that of ai.

89. When ်ဝ is placed after the above diphthong, it occasions no difference in the sound, and in writing may be retained or dropped at pleasure.

N. B. For the sake of conveying a better idea of these combinations, the first table with its powers, is here inserted at large, a clear idea of which being obtained, the rest may be easily understood.

TABLE II.

90. The combinations of this table have the symbolical character ျ inserted immediately after the initial consonant.

N. B. Previously to the first line of each table, the compound consonants, combined with the vowels are inserted, each of which may be followed by a final consonant, and form a new table.

Digitized by Google

ကျ, ky*a*, ကျာ, kya, ကြီ, ky*i*, ကြီ, kyee, ကျူ, ky*oo*, ကျူ kyoo, ကျေ, kye, ကြဲ, kyi, ကျော, ky*au*, ကျော်, kyau, ကြံ, ky*an*, ကျား, ky*ah*.

ကျက်, kyet, ကျင်, kyen, ကျစ်, kyeet, ကျည်, kyee, ကျတ်, ky*at*, ကျန်, ky*an*, ကျပ်, ky*at*, ကျမ်, ky*an*, ကျယ်, ky*ay*, and ကျောတ်, ky*au*, are the final consonants, following the အ of an initial compound; ကြိုတ်, kyit, ကြိုန်, kying, ကြိုပ်, kyit, and ကြိုမ်, kying, are the final consonants following the ကြ of an initial compound. ကျုတ်, kyok, ကျုန်, kyong, ကျုပ်, kyok, and ကျုမ်, kyong, are the final consonants following the ဥ of an initial compound. ကျောက် kyouk, and ကျောင်, kyoung, are the final consonants following the ြော of an initial compound; and ကြိုက်, kyaik, ကြိုင်, kyaing, and ကြိုပ်, kyo, are the final consonants following the diphthong ြို of an initial compound. ကံ့မ်, kyong, is the same as ကျုမ် above.

TABLE III.

91. The combinations of this table have the symbolical character ◌ inserted immediately after the initial consonant.

Digitized by Google

ကြ, kr*a*, ကြာ, kra, ကြိ, kr*i*, ကြီ, kree, ကြု, kr*oo*, ကြူ, kroo, ကြေ, kre, ကြဲ, kri, ကြော, kr*au*, ကြော်, krau, ကြံ, kr*an*, ကြား, kr*ah*.

ကြက်, kret, ကြင်, kren, ကြစ်, kreet, ကြည်, kree, ကြတ်, kr*at*, ကြန်, kr*an*, ကြပ်, kr*at*, ကြမ်, kr*an*, ကြယ်, kray, and ကြောင်, kr*au*, are syllables in which the final consonants follow the vowel ာ, of an initial consonant compounded with ရ; ကြိတ်, krit, ကြိန်, kring, ကြိပ်, krit, and ကြိမ်, kring, are syllables in which the final consonants follow the vowel ိ, of an initial consonant compounded with ရ; ကြုတ်, krok, ကြုန်, krong, ကြုပ်, krok, and ကြုမ်, krong, are syllables in which the final consonants follow the vowel ု, of an initial consonant compounded with ရ; ကြောက်, krouk, and ကြောင်, kroung, are syllables in which the final consonants follow the vowel ော, of an initial consonant compounded with ရ; ကြိုက်, kraik, ကြိုင်, kraing, and ကြိုဝ်, kro, are syllables in which final consonants follow the diphthong ို, of an initial consonant compounded with ရ; ကြုံမ်, is the same as ကြုမ်, above.

Digitized by Google

N. B. The symbol ြ of the above and following combinations is almost always pronounced as the symbol ျ. The English r therefore which properly represents the symbol ြ must always be pronounced as the consonant y. *Ex.* ကြက်, is not pronounced kret, but kyet.

TABLE IV.

92. The combinations of this table have the symbolical character ွ inserted immediately after the initial consonant;

ကွ, kw*a*, ကွာ, kw*a*, ကွီ, kw*i*, ကွီ, kwee, ကွူ, kw*oo*, ကွူ, kwoo, ကွေ, kwe, ကွဲ, kwi, ကွော, kw*au*, ကွော်, kwau, ကွံ, kw*an*, ကွား, kwah.

ကွက်, kwet, ကွင်, kwen, ကွင်း, kweet, ကွည်, kwee, ကွတ်, kw*at*, ကွန်, kw*an*, ကွပ်, kw*at*, ကွင်, kw*an*, ကွယ်, kw*ay*, and ကွော်, kw*au*, are syllables in which a final consonant follows the vowel ာ after an initial compounded with ွ; ကွိတ်, kwit, ကွိန်, kwing, ကွိပ်,

kwit, and ကွိင်, kwing, are syllables in which a final consonant follows the vowel ိ after an initial consonant compounded with ဝ; ကွတ်, kwok, ကွန်, kwong, ကွုတ်, kwok, and ကွုမ်, kwong, are syllables in which a final consonant follows the vowel ု after an initial consonant compounded with ဝ; ကွောက်, kwouk, and ကောင်, kwoug, are syllables in which a final consonant follows the vowel ော, after an initial consonant compounded with ဝ; ကွိုက်, kwaik, ကွိုင်, kwaing, and ကွိုစ်, kwo, are syllables in which a final consonant follows the diphthong ိုဲ, after an initial consonant compounded with ဝ. ကုံမ်, kwong, is the same as ကွုမ်, above.

TABLE V.

93. The combinations of this table have the symbolical character ျ inserted immediately after the initial consonant.

ကျွ, kwya, ကျွာ, kwya, ကြွီ, kwyi, ကြွီ, kwyee, ကျွူ, kwyoo, ကျွူ, kwyoo, ကျွေ, kwye, ကြွဲ, kwyi, ကျွော, kwyau, ကျွော်, kwyau, ကျွံ, kwyan, ကျွား, kwyah.

Digitized by Google

ကွျက်, kwyet, ကွျင်, kwyen, ကွျစ်, kwyeet, ကွျည်, kwyee, ကွျတ်, kwyat, ကွျန်, kwyan, ကွျပ်, kwyat, ကွျမ်, kwyan, ကွျယ်, kwyay, and ကွျော်, kwyau, are syllables in which the final consonant follows the vowel ◌ျ of an initial consonant compounded with ◌္ဝ; ကွျိတ်, kwyit, ကွျိန်, kwying, ကွျိပ်, kwyit, and ကွျိမ်, kwying, are syllables in which a final consonant follows the vowel ◌ြ of an initial consonant compounded with ◌္ဝ; ကွျုတ်, kwyok, ကွျုန်, kwyong, ကွျုပ်, kwyok, and ကွျုမ်, kwyong, are syllables in which the final consonant follows the vowel ◌ု of an initial consonant compounded with ◌္ဝ; ကွျောက်, kwyouk, and ကွျောင်, kwyoung, are syllables in which the final consonant follows the vowel ◌ော of an initial consonant compounded with ◌္ဝ; and ကွျိုက်, kwyaik, ကွျိုင်, kwyaing, and ကွျိုပ်, kwyo, are syllables in which the final consonant follows the diphthong ◌ိုေ of an initial consonant compounded with ◌္ဝ. ကွျုမ် is the same as the combination ကွျုန်, above.

N. B. There is but a very small difference between the pronunciation of the simple symbol ◌္ဝ and the compound one ◌္ဝ.

Digitized by Google

TABLE VI.

94. The combinations of this table have the symbolical character ြ inserted immediately after the initial consonant.

ကြ, kwra, ကြာ, kwra, ကြိ, kwri, ကြီ, kwree, ကြု, kwroo, ကြူ, kwroo, ကြေ, kwre, ကြဲ, kwri, ကြော, kwrau, ကြော်, kwrau, ကြံ, kwran, ကြား, kwrah.

ကြက်, kwret, ကြင်, kwren, ကြစ်, kwreet, ကြည်, kwree, ကြတ်, kwrat, ကြန်, kwran, ကြပ်, kwrat, ကြမ်, kwran, ကြယ်, kwray, and ကြင်, kwrau, are syllables in which the final consonant follows the vowel ◌ of an initial consonant compounded with ြ; ကြိတ်, kwrit, ကြိန်, kwring, ကြိပ်, kwrit, and ကြိမ်, kwring, are syllables in which the final consonant follows the vowel ◌ု of an initial consonant compounded with ြ; ကြုတ်, kwrok, ကြုန်, kwron, ကြုပ်, kwrok, and ကြုမ်, kwrong, are syllables in which the final consonant follows the vowel ◌ု of an initial consonant compounded

Digitized by Google

with ြ; ကြောက်, kwrouk, and ကြောင်, kwroung, are syllables in which the final consonant follows the vowel ော of an initial consonant compounded with ြ; and ကြိုက်, kwraik, ကြိုင်, kwraing, and ကြိုဝ်, kwro, are syllables in which the final consonant follows the diphthong ိုဲ of an initial consonant compounded with ြ. ကြွန်, kwrong, is the same combination as ကြုန်.

N. B. The compound symbolical character ြ is pronounced nearly the same as ျ, either of which are used optionally.

TABLE VII.

95. The combinations of this table have the symbolical character ္ inserted immediately after the initial consonant.

ငြ, gnha, ငြါ, gnha, ငြိ, gnhi, ငြီ, gnhee, ငြု, gnhoo, ငြူ, gnhoo, ငြေ, gnhe, ငြဲ, gnhi, ငြော်, gnhau, ငြော, gnhau, ငြံ, gnhan, ငြိး, gnhah.

Digitized by Google

ငှက်, gnhet, ငှင်, gnhen, ငှစ်, gnheet, ငှည်, gnhee, ငှတ်, gnhat, ငှန်, gnhan, ငှပ်, gnhat, ငှမ်, gnhan, ငှယ်, gnhay, and ငှော်, gnhau, are syllables in which the final consonant follows the vowel ◌ေ, of an initial consonant compounded with ှ; ငှိတ်, gnhit, ငှိန်, gnhing, ငှိပ်, gnhit, and ငှိမ်, gnhing, are syllables in which a final consonant follows the vowel ◌ိ of an initial consonant compounded with ှ; ငှုတ်, gnhok, ငှုန်, gnhong, ငှုပ်, gnhok, and ငှုမ်, gnhong, are syllables in which the final consonant follows the vowel ◌ု of an initial consonant compounded with ှ; ငှောက်, gnhouk, and ငှောင်, gnhoung, are syllables in which the final consonant follows the vowel ◌ော of an initial consonant compounded with ှ; and ငှိုက်, gnhaik, ငှိုင်, gnhaing, and ငှိုဝ်, gnho, are syllables in which the final consonant follows the diphthong ◌ိုေ of an initial consonant compounded with ှ. ငှိမ် is pronounced as the combination ငှင်, above.

96. The symbolical character ှ of ဟ, being affixed only to the nasals and miscellaneous letters

Digitized by Google

ယ, ရ, လ, ဝ, ဟ and ဥ; the first nasal has been made use of to exemplify this table. However, this character may be used with propriety, in junction with any letter as occasion may require; and in words derived from the Magudha language, is frequently used with other letters.

97. The double nasal formed by the union of ° and ် belonging to the last series of each table, is improper. It is, however, often used in writing, and is pronounced exactly as the simple sound of the final ်.

N. B. The first lines only of the last six tables are given. Each combination of which runs through the whole alphabet as in the first table.

98. The mark ် denoting the absence of the inherent vowel may be affixed to any letter in words derived from the Magudha language. When however it is placed over any letter except those strictly called သတ်ဆက်ရ, that consonant, unless it has the sound of some other, is generaly mute. *Ex.* ကုသိုလ်, is not pronounced koothol, as it is written, but kootho. သီဟိုဠ်, is not pronounced theehol, but theeho.

Digitized by Google

99. The mark ◌် occurring between two similar consonants, as, ကက် and ကပ်, or between an unaspirated and aspirated letter, of the same or different classes, invariably denotes the absence of the inherent vowel, and may sometimes be used instead of compounding the two letters. In this case the sound of the preceding vowel or consonant undergoes no change, but the two are pronounced as one letter, e. g. the word စက္ကု, *paper*, may be written either စက်ကု or စက္ကု.

100. The second, third, and fourth letters of the first, second, third, fourth, and fifth classes, with the miscellaneous letters ရ, လ, သ, ဟ and ဥ, when they occur as finals of a word, and do not undergo any change in their sounds are generally mute, for the Burmans having no such sounds in their language, are incapable of pronouncing them.

101. The letters ယ, ရ, လ and သ assume the sound of a sibilant, when the symbol of the letter ဟ is affixed to them. *Ex.* ရှ, she, *before*, ရှျောက်, lhyouk or shyouk, *to speak* or *deliver a sentence*. ရှိ or သိ, shyi, *to be*.

Digitized by Google

SECT. IV.

Of the Permutation of the Sounds of Letters.

102. There are frequent instances in the Burman language of two or more monosyllables being placed in juxta-position, or of the same syllable being repeated to form a new word. In this case a change takes place in the sound of the initial of the second and following members of the word without any alteration in the letters, viz. က and ခ have their sounds changed to that of ဂ; စ and ဆ, to ဇ; ဋ and ဍ, to ဒ; ဏ and ဌ, to ဓ; တ and ထ, to ဒ; and ပ and ဖ, to ဗ.

103. Those monosyllables of the foregoing tables, which begin with the first and second letters of any class, when repeated to form new words, occasion the initial of the second member to take the sound of the third letter of its own class. *Ex.* ကတ်ကတ်, ketget, ကင်ကင်, kengen, ကစ်ကစ်, keetgeet, ကည်ကည်, keegee, ကတ်ကတ်, *k*atgat, ကန်ကန်, k*a*ngan, ကယ် ကယ်, k*a*tgat, ကဓ်ကဓ်, k*a*ngan, ကယ်ကယ်, k*a*ygay, ကောင်ကောင်, k*a*ngan, ကိတ်ကိတ်, kitgit.

Digitized by Google

ကြင်္ခကြင်္ခ, kingging, ကိပ်ကိပ်, kitgit, ကိင်္ကကိင်္က, kingging, ကုတ်ကုတ်, kokgok, ကုန်ကုန်, konggong, ကုပ်ကုပ်, kokgok, ကုင်္ကကုင်္က, konggong, ကောက်ကောက်, kaukgauk, ကောင်္ဂကောင်္ဂ, kaunggaung, ကိုက်ကိုက်, kaikgaik, ကိုင်္ဂကိုင်္ဂ, kainggaing, ကိုဝ်ကိုဝ်, kago, and ကုင်္ကကုင်္က, konggong, and so on through each letter of the alphabet. This rule is to be observed as extending through all the remaining tables.

104. The first and second letters of each class when combined with a vowel, and repeated, occasion the initial of the second member to take the sound of the third letter of its own class. *Ex.* ကဂ, *kaga*, ကိဂိ, *kigi*, ကာဂာ, kaga, ကူကူ, *koogoo*, ကူဂူ, koogoo, ကေဂေ, kege, ကဲဂဲ, kigi, ကောင်္ဂန, *kangan*, ကော်ဂန်, kangan, ကဲဂဲ, kangan, and ကဃကား, kagah. and so on through every letter of the alphabet. This rule also extends to compounds formed by the junction of ျ, ြ, ွ, ြွ, and ြှ, with other compounds when followed by a vowel. *Ex.* ကျကျ, kyagya, &c. ကြာ ကြာ, kragra, &c.

105. When the first and second letters of any class

Digitized by Google

combined with a vowel, are followed by one or more monosyllables, thus, ကခြင်, *a dancing*, ခါခြင်, *a shaking out*, the initial of the second member takes the sound of the third letter of its own class. *Ex.* ကဂရသည်, kagyethee, *a dancer*, ကာဂြင်, kagrin, *an intervening, an obstructing*, ခါးပန်း, khakpan, *a girdle*, ဆေးခြင်, chhegren, *a washing*, ချစ်ချင်ခြင်, khyeetgyegren, *a desiring to love*, ပြတင်, paden, *a window*.

106. When a consonant combined with a vowel precedes a monosyllable beginning with the first or second letter of any class, the initial of that monosyllable takes the sound of the third letter of its own class. *Ex.* ဝဂြောင်, tugroung, *a reason*, လည်းကောင်း, leegoning, also လာခြင်, lagren, *a coming*, တံခါး, tuga, *a door*.

Digitized by Google

SECT. V.

Of the Accents.

107. In the Burman language there are two accents; the first (့) called အောက်ဖြစ်, is the short or acute accent, and is placed underneath a letter thus, က့, k*a*. The second, (း) called ဝိသဇ္ဇနီ, is the long or grave accent, placed after the letter thus, က း, k*a*.

108. The vowels အ, အာ, ဣ, ဥ and ဧကြာ်, never admit of the accents; ဣ, ဥ, and အာ, admit of the grave one only; ဩ, ဪ, and the diphthong ဪ admit of both the acute and grave accents, and ဣာ and ဦ, admit only of the acute accent.

109. The final consonants င်, ည်, န်, and မ်, or the final ° admit of both the acute and grave accents.

Of Abbreviations.

110. The undermentioned contractions are commonly used either for elegance or expedition,

Digitized by Google

111. ြ is an abbreviation of ေြ.

112. ် placed above a letter is used for (ာ) thus, သက်ာ, *fear, a doubt, an apprehension;* သစ်ာ, *a garden, a grove, an hermitage.*

113. For the sake of expedition in writing, the mark (ာ) is often used instead of a final က်. *Ex.* ကာ် is written instead of ကာက်.

114. ွ် is an abbreviation of the termination ဖည့်. This abbreviation is used merely for expedition in writing. In like manner, the termination သည့် is abbreviated thus သ့်, and လည့် is abbreviated thus လ့်.

115. ို is an abbreviation of ိုက်, the locative termination, which is never written at full length, except when intended to be made conspicuous, as in titles, directions of books and letters, &c.

116. ္ is used for ေ့ a participial termination, and is never written at full length.

117. The figure six (၆) by itself or with ၀ pre-

Digitized by Google

fixed thus, ၎ is often used for expedition in writing, instead of the termination လော.

118. ၎င်, or ၌, often stands for the conjunctive particle လည်းကောင်း, *and, also.*

119. When expedition in writing is required, ၎င် is often used instead of ကောင် and ကြောင်.

120. ၏ is an abbreviation of ဖြည့်, and is always used when intended for a termination.

121. ့, called မလိုန့်, written underneath a letter, is a contraction of မ or ခ. *Ex.* လက်သမ, *a carpenter,* is written လက်သ့; လေ့ခတ်, *a gun,* is written လေ့တ်.

122. လက်ယာ, *the right hand,* is always contracted thus, လက္ခ.

123. This mark (။) is the only stop the Burmans have, and is used to mark the close of a sentence, and to part off a sentence in the vocative case, and is also frequently put after the adverbial terminations.

Digitized by Google

CHAPTER II.

SECT. I.

Of Words သဒ္ဒ, *thadda.*

The Burmans having no grammatical terms of their own, are obliged to borrow them from the Magudha language.

1. There are two kinds of words current among the Burmans; first, those purely Burman, and secondly, those which are derived from the Magudha, but are familiarized by use and time.

2. သဒ္ဒ, *a word* or *sound,* according to Magudha grammarians, includes substantives, adjectives, pronouns, verbs, and indeclinable particles.

3. နာမ်, viz. *nouns* may be distinguished into ဒ္ဗ ဝိစက, *names of things,* viz. substantives; ဂုဏ်ဝိစက, *names of qualities,* or adjectives, and အနုကရဏသဒ္ဒ, *imitative sounds.* Substantives are further distinguished into နာမဝိစက, *proper names;* ဇာတိဝိစက,

Digitized by Google

generic names, and ဘာဝဝါစက, *abstract nouns.* The imitative sounds, are either substantives, adjectives or adverbs. Nouns, may also be divided into ပါဏိဝါစက, *names of animals,* and အပါဏိဝါစက, *names of inanimate things.* Abstract nouns are of two sorts ဘာဝဝါစက, *names of abstract ideas,* and ကိရိယာဝါစက, *verbal nouns.*

4. Words are also divided into two sorts, viz. ဝိသေသနံ, *discriminating words,* and ဝိသေသျ, *or words to be discriminated,* the first term comprises adjectives and adverbs, or words which denote the quality, circumstance, or action of any thing, and the last the thing or action itself.

Of Nouns, နာမ်.

5. There is only one declension of nouns in the Burman language. Words which end in a vowel and those which end in a consonant are declined alike. Pronouns and adjectives are declined as substantives.

6. Nouns have seven cases: the nominative, ac-

Digitized by Google

cusative, instrumental, dative, ablative, possessive, and locative. Also the vocative, which is accounted a particular form of the nominative.

7. According to Magudha grammarians, the cases are also denominated ပထမ, *the first*; ဒုတိယ, *the second*; တတိယ, *the third*; စတုတ္ထ, *the fourth*; ပဉ္စမ, *the fifth*; ဆဋ္ဌ, *the sixth*; and သတ္တမ, *the seventh*.

8. When in construction with verbs, the cases are denominated ကတ္တု, *the agent*; ကံ, *the object*; ကရဏ, *the instrument*; သမ္ပဒါန်, *the giving*; အပါဒါန်, *the taking away*; သမ္ဗန္ဓ, *the connecting*, and အဓိကရဏ, *the possessing form*.

9. The vocative is called အာလပ်, *the case of familiarity*. It is divided into ပိယဝစန, *friendly*, ဂါရဝ, *respectful*, and အနာဒရ, *disrespectful*.

10. There are two numbers, the singular ဧကတ္တ, from the Magudha ဧကဝစန, and the plural ဗဟုတ္တ, from ဗဟုဝစန.

Digitized by Google

Of the terminations of the cases, စံဘတ်.

11. The cases of all nouns, adjectives, and pronouns, in the Burman language are formed by affixing the following terminations,

12. The insertion of the increment တို့ immediately after the word, and before the terminations, forms the plural, and is therefore here inserted as forming a part of the plural terminations.

1. ပထမ။ ကတ္တား။, Nominative.

Sing.	Plur.
သည်	တို့သည်
ကား	တို့ကား

2. ဒုတိယ။ ကမ္မ။, Accusative.

ကို	တို့ကို
သို့	တို့သို့

3. တတိယ။ ကရဏ။, Instrumental.

သည်	တို့သည်
ဖြင့်	တို့ဖြင့်

Digitized by Google

နှင့်	တို့နှင့်
ကြောင့်	တို့ကြောင့်

4. စတုတ္ထီ။ သမ္ပဒါန၊, Dative.

အား	တို့အား
၌	တို့၌

5. ပဉ္စမီ။ အပါဒါန, Ablative.

မှ	တို့မှ
က	တို့က
ကြောင့်	တို့ကြောင့်
အောက်	တို့အောက်
ထက်	တို့ထက်

6. ဆဋ္ဌီ။ သမ္ဗန္ဓ ။, Possessive.

၏	တို့၏
တွင်	တို့တွင်
သည်	တို့သည်
ကို	တို့ကို

Digitized by Google

၇. သတ္တမိ ။ ဒေသကာလ။, Locative.

၌	တို့၌
ကြောင်	တို့ကြောင်
တွင်	တို့တွင်
၌	
ရာကား	
ရာဟး	

The Declension of လူ, *a man.*

	Sing.	Plur.
1. Nom.	လူသည်, *a man.*	လူတို့သည်, *men.*
	လူကား, *a man.*	လူတို့ကား, *men.*
2. Acc.	လူကို, *man.*	လူတို့ကို, *men.*
	လူသို့, *man.*	လူတို့သို့, *men.*
3. Inst.	လူသည်, *by a man.*	လူတို့သည်, *by men.*
	လူဖြင့်, *by a man.*	လူတို့ဖြင့်, *by men.*
	လူနှင့်, *with a man.*	လူတို့နှင့်, *with men.*
	လူကြောင့်, *for a man.*	လူတို့ကြောင့်, *for men.*

Digitized by Google

4. Dat. လူအား, *to a man.* လူတို့အား, *to men*
လူငှါ, *for a man.* လူတို့ငှါ, *for men.*

5. Abl. လူ၌, *from a man.* လူတို့၌, *from men.*
လူက, *from a man.* လူတို့က, *from men.*
လူကြောင့်, *because of* [*a man.* လူတို့ကြောင့်, *because of* [*men.*
လူထက်, (less) *than* [*a man.* လူတို့ထက်, (less) *than* [*men.*
လူထက်, (more) *than* [*a man.* လူတို့ထက်, (more) *than* [*men.*

6. Poss. လူ၏, *man's.* လူတို့၏, *men's.*
လူဉာဏ်, *man's.* လူတို့ဉာဏ်, *men's.*

7. Loc. လူ၌, *in a man.* လူတို့၌, *in men.*
လူတွင်, *in a man.* လူတို့တွင်, *among men.*
လူကြောင့်, *respecting* [*a man.* လူတို့ကြောင့်, *respecting* [*men.*

Remarks upon the Nouns.

13. A word in the nominative case terminating in ော် often answers to the relative pronoun. *See Syntax.*

Digitized by Google

14. When any thing is accomplished, by the means of any circumstance, person, or thing, the instrumental case is expresssd by အားဖြင့်. *Ex* ဘုရား သခင်၏ဘုံအားဖြင့် ပဌဝီမြေသည်လုပ်စိုးရင်သည်ဖြစ်၏, *the world was created by the power of God;* ထိုအခါမိဘုရားကြီး၏ဩဇဝံအားဖြင့်သိကြားမင်းနေရာသည်သိကြား မင်းအား ပူပြင်ဝင်းလေးသောချင်းအရာကိုပြလေး၏, *then, through the influence of the queen's virtues, the angel's seat manifested to him signs of heat and firmness.*

15. When the idea of accompanying or being with any thing or person is to be expressed, the instrumental case terminating in နှင့် is used. The words အတူ and တဝွ, *with*, separately, or in a compound form, thus, အတူတဝွ, are often placed after it. *Exam.* နွားတို့နှင့်, or နွားတို့နှင့်အတူ, or နွားတို့နှင့်တကွ, or နွားတို့နှင့်အတူတကွလိုက်ကြကုန်, *go with the cows.*

16. လျော်စွာ and အညီး, *according to, agreeing with*, following the instrumental terminating in နှင့်;

Digitized by Google

and လျော်စွာ, following the dative terminating in အား, are used to convey the ideas of *according to, agreeing with.* *Exam.* ရှေးထုံးလာဘင်ရိုးလာဘင်နှင့်အညီး or အားလျော်စွာ or နှင့်လျော်စွာဤကဲ့သို့အဖုကိုစီရင်သည်, (*he*) *has performed this work according to antient customs.*

17. ဘို့ or ဝို့, *for, or on account of,* is sometimes used instead of the instrumental termination ကြောင့်. *Exam.* ဝက်သားခွေးဘို့ဖြစ်၏, *the pork is for the dog.*

18. When the instrumental conveys the idea of *coming, going, passing by or over any thing,* it is expressed by လျှောက်. *Exam.* တံတားလျှောက်လာသည်, (*I*) *passed over or came by the bridge.* ရှေ့လမ်းလျှောက်သွား, *go by the eastern road,* ရုံးလျှောက်လာပါသည်, (*I*) *come by the court.*

19. The particles ထံ and ဆီ are affixed to nouns signifying men or brute animals, when they are governed by verbs conveying the ideas of *going, presenting or committing to,* or of *delivering over to any person,* to form the accusative. *Exam.* အရှင်မင်ကြီးသိ ဆက်နှိ အပ်ထားပါသည်, (*I*) *have committed (it) to (the care of) the king my lord.* မင်ကြီးထံသို့လွှဲ

go (ye) to the king. ငါသည်စစ်သူကြီးဆီရောက်ခဲ့ပြီး, *I have been to the commander of the forces.*

20. Sometimes တံ and ဆီ are inserted before the terminations. *Exam.* မင်းကြီးထံသို့ or မင်းကြီးဆီသို့, *to the king.*

21. The word အလယ်, *within, midst,* is often inserted before the accusative termination သို့ to form accusatives. *Exam.* မြို့အလယ်သို့ကြွ၏, *(he) goes into the town.* It is often inserted also before the terminations ၌ and ဝယ် to form the locative e. g. ရွာအလယ်၌ရှိသည်, *(it) is in the village.* ပွဲသဘင်အလယ် or အလယ်၌တင်တယ်သ၏, *(he) shines in, or, in the midst of the assembly.*

22. The dative case ending in ၍ is used to express the *cause* or *reason* of an action. *Exam.* ခက်ခဲလေးအမှုကိုပြီးအောင်လုပ်စိုက်ဇွဲသောင်္ခါအလွန်လွယ်လေသောင့်၏, *(he) used great endeavours to accomplish that difficult work completely.*

23. မှ is affixed to the past participle ပြီး to form the absolute case. *Exam.* ထိုမိန်းမကိုလုပ်ကြံပြီးမှကာ်မှကာ်

Digitized by Google

ပြီးမှအံ့ဝတ်တံဆာဘို့ကို ခွတ်ယူခဲ့သဖြင့်ငိုဖိုမင်္ဂဒိဝေဒ
ဃသာကိုမျှမသိစေရဘဲအခွောင့်ပွန်းယောက် ကိုညာဆိပ်
ကွယ်ရာပြောဆို၍ထိုအမှုကိုယူ ဌက်လျက်ခဲ့၏, *after having killed the woman, and stripped off her clothes and ornaments, without informing his own wife and sons of the circumstance, he made it known secretly to his friend.*

24. မှာ corresponds with the locative case တွင် which conveys the idea of *among*. *Exam.* ငါမှာထိုက်သည်တွင် or မှာအဘယ်ကိုပါသလော, *among the (articles) ordered (by me) what (have you) brought?* or, *what have you brought of the things I ordered?*

25. ဝယ် is affixed to words denoting inanimate things, to express the locative. *Exam.* အရှေ့တောင်ဝယ်, *in the south west.* အိမ်ဝယ်, *in the house.* လမ်ဝယ်, *in the road.*

26. ကုံကား is a locative, and is used in connection with the pronoun why or wherefore. *Exam.* အဝတ်မဆွတ်ပညာရှိသောသူတို့သည် ငြိတ်သေ၏။ အဘယ်

ကြောင်ခဲ့သည်ဟူကား။ ထိုလူကိုသည်အသက်ရှင်ရာကိုရှိ
နိုင်ထသကြောင်တည်, *those who are wise are truly great, because they are able to procure their own sustenance.*

27. ရာ is accounted a locative; also တည် is often affixed to nouns, and is generally used when a neuter verb is understood. *(See Example of the last rule.)*

On the Gender of Nouns.

28. Burman grammarians distinguish the genders လိင် of nouns, by the Mag*u*dh*a* terms ပုလိင်, masculine, ကုတ္တိလိင်, feminine, and နပုံသကလိင်, neuters.

29. All words denoting males, are masculine; females, feminine, and inanimate things neuter.

30. The masculine of nouns signifying brute animals, is formed by inserting the final ဍီး of ဆိုးဍီး, *a male*, and the feminine, by inserting the final မ of ဆမ, *a female*, immediately after the word, and before the

Digitized by Google

increments and terminations. *Exam.* ခွေးထီး, *a bull,* ခွေးမ, *a cow,* ခွေးထီး, *a dog,* ခွေးမ, *a bitch,* ငြွေ, *a serpent,* ငြွေမ, *a female snake.*

31. Priests, when speaking to laymen, use the term တပည်တော်, to signify *a man,* and တပည်တော်မ, to signify *a woman.*

32. The word တပည်တော်, *a man,* is sometimes prefixed, to form masculines, and affixed, to form feminines, denoting people sustaining some kind of office. *Exam.* တပည်တော်ဝင်, *a governor,* ဝင်းတပ်တော်, *a governess,* ဆရာ, *a teacher,* ဆရားကတော်, *a mistress.*

33. Other words are formed irregularly. *Exam.* ယောကျ်ား, *a male, a man,* မိန်းမ, *a female, a woman,* သား, *a son,* သမီး, *a daughter,* ရှင်ဘုရင်, *a king,* မိဘုရား, *a queen,* အဘ, *a father,* အမိ, *a mother,* အစ်ကို, *an elder brother,* အစ်မ, *an elder sister.*

Of the Vocative Case.

34. The vocative အာလုပ် is a particular modification of the nominative case. It may be formed

Digitized by Google

either by prefixing a vocative particle to the word, or by placing the word itself, at the beginning of a sentence. Vocatives are distinguished into the ဖာဒရ, respectful, အခုာဒရ, disrespectful, ဂုရုက, weighty or reverential, and ပိယဝစန, friendly.

35. The plural is invariably formed by affixing the increment တို့ after the word. The termination သည် is always suppressed.

36. The most common way of forming the vocative, is by writing the word, at the commencement of a sentence, inclosed or parted off with stops, thus, ။မင်ကြီး။, *O king.* *Exam.* ။မင်ကြီး။ ကျွန်ုပ်ထံအား ကယ်မသနားတော်မူပါ, *O king, have mercy upon me.*

37. The vocative is frequently a compound term consisting of several words. *Exam.* ဘုန်းတော် အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသောအရှင်မင်းမြတ်။ ဘုန်းအာ ဏာလာဘခေမျိုးရိုးနွယ်နွန်းအဂ္ဂနှစ်ဆက်မပျက်ပါရောင် ရာဘဝ်ဘွားဆုတောင်းတော်မူပါ, *O thou most excellently glorious and noble sovereign, implore the blessing of a son, that the royal race may not be extinct.*

Digitized by Google

38. The following vocative particles are most commonly used: အခြင် or အချင် is a vocative particle of respect, and is used in addressing equals, also in addressing inferiors in a friendly manner. It is of all three genders. *Exam.* ။ငါနှင့်တူလေးအခြင်နှတ်သား။, *O thou son of the gods equalling myself,* ။အချင်ပြည်သူပြည်သားတို့။, *O ye inhabitants of the city.*

39. အပယ် is feminine. It is used by men in addressing women, when upon terms of equality; also to those who are inferior, when addressed in a friendly manner. *Exam.* အပယ် or အပယ်မိဘုရားကြီး။ သင်သည်သားရတနာငါ့, *O queen, request a son;* ။အပယ် မိဘုရားတို့။ သင်တို့သည်သားရတနာကြလော, *O ye concubines implore the blessing of a son.*

40. အဓင် is a particle of disrespect, as, အဓင်တို့။, *O ye.*

41. တယ် is used as a mark of very great disrespect, and is often used in a disdainful sense by superiors. *Exam.* ။ဟယ်သူခိုး။, *O thou thief,* ။ဟယ်ခ။,

Digitized by Google

O thou dog, ။ တယ်ဉယျာညီစောင်သည်သူ။, *O thou gardener.* This particle is of all genders.

42. ဒေ့ is a vocative of respect, but is seldom used. *Exam.* ။ဒေ့ခွတ်သား။, *O son of the gods.*

43. ဇေသဇေ၁ is a weighty or reverential တ်သား, a familiar or friendly, and ငေးငေး, a disrespectful particle. These are seldom used, and in all probability are introduced from the Mag*u*dh*a* language.

44. When addressing an inferior, vocatives are formed by prefixing the particle ငေ to the names of men, and မ to those of women. *Exam.* ငမောင်, *O Gnamoung,* ငနှစ်ဦး, *O gnashweoo,* မပွင့်, *O Mapwen,* မညီ, *O Magnee.*

45. When addressing an equal, superior, or a person older than yourself, မောင် is often prefixed to the names of men, and မယ် to those of women. *Exam.* မောင်ရော်, *Moungau,* မောင်နှစ်မောင်, *Moungshwemoung,* မယ်ဦး, *Mayoo.*

46. ကိုယ်, *an elder brother,* is used as a mark of

Digitized by Google

respect, and is made use of when addressing a superior, or a person of greater age than the person speaking. *Exam* ကိုယ်တို့, *Kobo*, ကိုယ်မောင်နှမ, *Komoungnhou.*

47. မောင် is used as a vocative, by women when addressing men; and by men when addressing young people in a friendly or respectful manner. It is also sometimes used in a disrespectful and even in a disdainful sense.

48. နှမ် properly, *an elder brother.* This word as a vocative particle is grown obsolete, but is to be met with in Burman writings. In conversation it was used by men when addressing women.

49. ဘကြီး, *an old man,* or *grand-father,* is used when aged persons are addressed by the young, and is indicative of respect.

ဟယ် is a vocative used in addressing inferiors, as, *O such an one.*

Digitized by Google

SECT. II.

Of Adjectives.

50. Adjectives are derived from verbal nouns. The termination သည် of the verbal noun is suppressed to form adjectives. *Exam.* ကောင်, *good,* from ကောင်သည်, *being good.* ဖြတ်, *excellent,* from ဖြတ်သည်, *a being excellent.*

51. An adjective may either precede or follow a substantive, and in either case forms a compound with it. *Exam.* လူကောင်, *a good man.* ကောင်သည်လူ or ကောင်သောလူ, *a good man.*

52 Either simple or compound adjectives are compounded with nouns. When the adjective is placed before the noun, either the termination သည် or သော is affixed to it. *Exam.* ကောင်သည်လူ or ကောင်သောလူ, *a good man.* ကောင်ဖြတ်သောဥစ္စာ, *an excellent or very excellent thing.* လှသောဘိုန်မ, *a beautiful woman.*

Digitized by Google

53. Adjectives may assume an absolute form, and answer the purpose of a substantive. In this case not only the final သည် is suppressed, but an initial အ subsituted. *Exam.* အကောင်, *a good,* (man, beast, or thing). အလှ, *a beautiful,* (man, beast, or thing). အကြီး, *the great* or *chief,* (man, beast, or thing). အငယ်, *the small* or *young,* (man, beast, or thing).

N. B. An absolute adjective may be of any gender.

54. A compound adjective is seldom placed after the substantive, but a simple one frequently is; in that case the termination of the nominative case is optionally suppressed. *Exam.* လူကောင် or လူကောင်သည်, *a good man.* လူဖြတ် or လူဖြတ်တို့သည်, *excellent men.* မိန်းမလှ or မိန်းမလှသည်, *a beautiful woman.*

55. When adjectives are placed after a noun, or when they are put absolutely, they are inflected with the terminations of the cases precisely as nouns. *Exam.* လူကောင်သည်, *the good man.* လူကောင်တို့သည်, *good men.* လူဖြတ်မှ, *from the excellent man.* လူဖြတ်တို့မှ, *from the excellent men.* အငယ်အား, *to the young or*

Digitized by Google

little, (man, beast, or thing). အငယ်ဘို့အား, *to the young or little,* (men, beasts, or things).

56. When the adjective precedes the substantive, and is connected therewith, by the terminations သည် and ဝသာ, the noun which is the final of the compound, is inflected. *Exam.* မြတ်သောလူဘို့တွင်, *among the excellent people.*

Of the Gender of Adjectives.

57. When an adjective follows or is placed after a substantive, the particles indicating the gender are affixed to the adjective. *Exam.* ခွေးရူးမ, *a mad bitch.* ခွေးရူးထီး, *a mad dog.* ခွေးငယ်မ, *a young bitch.* ခွေးငယ်ထီး, *a young dog.*

58. Particles indicating the gender, are sometimes affixed to the absolute adjectives. *Exam.* အငယ်မ, *the young or small female* (beast). အငယ်ထီး, *the young or little male* (beast). အလှာမ, *the beautiful female* (beast). အလှာထီး, *the beautiful male* (beast).

Digitized by Google

59. When the genders of nouns are formed irregularly, the adjective is the same in all genders. *Ex.* ယောကျ်ငယ်, *the little or young man.* မိန်းငယ်, *the little or young woman.* ယောကျ်ကောင်း, *the beautiful man.* မိန်းမလှ, *the beautiful woman.*

60. When the adjective precedes a noun, the particles indicating the gender are affixed to the noun itself. *Exam.* ငယ်သည်ခွေး or ငယ်သားခွေး, *the young or small bitch.* လှသည်မိန်းမ or လှသားမိန်းမ, *the beautiful woman.*

Of the Comparison of Adjectives.

61. The comparative degree is generally formed by prefixing သား၍, လွန်၍, တို၍, and other participles to the adjectives. Sometimes also by prefixing participles ending in သဖြင့် to the adjective. *Exam.* သား၍။ လွန်၍။ and တို၍ ဖြတ်သည်, *excels more or is greater.* လွန်သဖြင့်ကောင်းသည်, *is better.*

62. The superlative is formed by affixing စွာ, or

Digitized by Google

by prefixing အလွန် ; also by both prefixing အလွန် and affixing ဆုံး to the simple or compound adjectives. *Exam.* ကြိုက်စွာ(ရှာသည်), အလွန်ကြိုက်သည် or အလွန် ကြိုက်စွာ(ရှိသည်), *(is) very excellent or most excellent.*

SECT. III.

Of Pronouns.

63. Pronouns are masculine, feminine, or neuter, and are declined as nouns.

64. Personal pronouns are of three kinds: the honorific; the familiar, or pronouns of equality, and the inferior.

65. ငါ, *I*, m. f. is used when the person speaking, intends to indicate his own superiority, and is used only when addressing inferiors.

Digitized by Google

ငါ, *I*, is thus declined :

	Sing.	Plur.
1. Nom.	ငါသည်, *I.*	ငါတို့သည်, *we.*
	ငါကား.	ငါတို့ကား.
2. Acc.	ငါကို, *me.*	ငါတို့ကို, *us.*
	ငါဆီ.	ငါတို့ဆီ.
3. Inst.	ငါသည်.	ငါတို့သည်.
	ငါဖြင့်, *by me.*	ငါတို့ဖြင့်, *by us.*
	ငါနှင့်.	ငါတို့နှင့်.
	ငါကြောင့်.	ငါတို့ကြောင့်.
4. Dat.	ငါအား, *to me.*	ငါတို့အား, *to us.*
	ငါ၌.	ငါတို့၌.
5. Abl.	ငါမှ, *from me.*	ငါတို့မှ, *from us.*
	ငါက.	ငါတို့က.
	ငါကြောင့်.	ငါတို့ကြောင့်.
	ငါအောက်.	ငါတို့အောက်.
	ငါထက်.	ငါတို့ထက်.
6. Poss.	ငါ့၏, *my.*	ငါတို့၏, *ours.*
	ငါတွင်.	ငါတို့တင်.

Digitized by Google

	Sing.	Plur.
7. Loc.	ငါ၌, *in me.*	ငါတို့၌, *in us.*
	ငါတွင်.	ငါတို့တွင်
	ငါ့ကြောင်.	ငါတို့ကြောင်.

66. ကျွန်ုပ် and ကျုပ်, *I.* m. f. is used when the person speaking is upon an equality, or upon friendly terms, with the person to whom he is speaking. ကျွန်မ and ကျမ are feminine, and used by females only.

67. ကျွန်ုပ်တော်, *I,* m. f. is invariably used by inferiors, when addressing superiors. People of respectability use it when addressing their equals.

The above pronouns are declined exactly as ငါ, *I.*

68. ကိုယ်တော်, *thou, thyself,* m. f. is used when the speaker intends to acknowledge the superiority of the person addressed, and is used only when inferiors address superiors.

Digitized by Google

ကိုယ်တော်, *thou, thyself*, is thus declined:

	Sing.	Plur.
1. Nom.	ကိုယ်တော်သည်, [*thou.*	ကိုယ်တော်တို့သည်, [*ye.*
	ကိုယ်တော်ကား.	ကိုယ်တော်တို့ကား.
2. Acc.	ကိုယ်တော်ကို, *thee.*	ကိုယ်တော်တို့ကို, *you.*
	ကိုယ်တော်သို့.	ကိုယ်တော်တို့သို့.
3. Inst.	ကိုယ်တော်သည်,	ကိုယ်တော်တို့သည်,
	ကိုယ်တော်ဖြင့်, *by* [*thee.*	ကိုယ်တော်တို့ဖြင့်, *by* [*you.*
	ကိုယ်တော်နှင့်.	ကိုယ်တော်တို့နှင့်.
	ကိုယ်တော်ကြောင့်.	ကိုယ်တော်တို့ကြောင့်.
4. Dat.	ကိုယ်တော်အား, *to* [*thee.*	ကိုယ်တော်တို့အား, *to* [*you.*
	ကိုယ်တော်၌.	ကိုယ်တော်တို့၌.
5. Abl.	ကိုယ်တော်မှ, *from* [*thee.*	ကိုယ်တော်တို့မှ, *from* [*you.*
	ကိုယ်တော်က.	ကိုယ်တော်တို့က.
	ကိုယ်တော်ကြောင့်.	ကိုယ်တော်တို့ကြောင့်.

Digitized by Google

	Sing.	Plur.
	ကိုယ်တော်အောက်.	ကိုယ်တော်တို့အောက်.
	ကိုယ်တော်ထက်.	ကိုယ်တော်တို့ထက်.
6. Poss.	ကိုယ်တော်၏, *thy.*	ကိုယ်တော်တို့၏, *yours.*
	ကိုယ်တော်တွင်.	ကိုယ်တော်တို့တွင်.
7. Loc.	ကိုယ်တော်၌, *in thee.*	ကိုယ်တော်တို့၌, *in you.*
	ကိုယ်တော်တွင်.	ကိုယ်တော်တို့တွင်.
	ကိုယ်တော်ကြောင်.	ကိုယ်တော်တို့ကြောင်.

69. သင်, *thou,* m. f. is used by superiors in addressing inferiors, or by persons who are upon familiar terms with them when speaking in a civil manner.

70. ဖင် or မောင်ဖင်, *thou,* m. f. is used by superiors in addressing inferiors, or by persons who are equal, in addressing each other.

71. ခင်, *thou,* m. f. this pronoun is used by superiors when addressing inferiors, or brute animals, and, generally, in a disdainful sense.

Digitized by Google

All the above pronouns are declined like ကိုယ်တော်, *thou.*

72. သူ, *he,* m. f. is never used but in addressing the human species, and is used alike by all sorts of people. It is thus declined :

	Sing.	Plur.
1. Nom.	သူသည်, *he.*	သူတို့သည်, *they.*
	သူကား.	သူတို့ကား.
2. Acc.	သူကို, *him.*	သူတို့ကို, *them.*
	သူ့ကို.	သူတို့သို့.
3. Inst.	သူသည်, *by him.*	သူတို့သည်, *by them.*
	သူ့ဖြင့်.	သူတို့ဖြင့်.
	သူနှင့်.	သူတို့နှင့်.
	သူ့ကြောင့်.	သူတို့ကြောင့်.
4. Dat.	သူ့အား, *to him.*	သူတို့အား, *to them.*
	သူ့ငှါ.	သူတို့ငှါ.
5. Abl.	သူမှ, *from him.*	သူတို့မှ, *from them.*
	သူက.	သူတို့က.
	သူ့ကြောင့်.	သူတို့ကြောင့်.

Digitized by Google

	Sing.	Plur.
	သူ့အောက်.	သူတို့အောက်.
	သူထက်.	သူတို့ထက်.
6. Poss.	သူ့၏, *his.*	သူတို့၏, *their.*
	သူတွင်.	သူတို့တွင်.
7. Loc.	သူ၌, *in him.*	သူတို့၌, *in them.*
	သူတွင်.	သူတို့တွင်.
	သူ့ကြောင်.	သူတို့ကြောင်.

73. The pronoun သူ, *he,* is inserted after the pronouns ဘယ်, or အဘယ်, *who, which or what,* ဩ, *such,* အဘယ်ဩ, *what sort,* ဤ, *this,* ဤဩ, *this sort,* သည်, *this,* သည်ဩ, *this sort,* ထို, *that,* ထိုဩ, *that sort,* အကြင်, *which,* and အကြင်ဩ, *which sort.* The increment သော, is inserted optionally after all these words, before the terminations of the cases.

Example.

ဘယ်, *who, or what,* is thus declined:

	Sing.	Plur.
1. Nom.	ဘယ်သူသည်, *who.*	ဘယ်သူတို့သည်, *who.*

Digitized by Google

	Sing.	Plur.
	ဘယ်သူကား.	ဘယ်သူတို့ကား.
2. Acc.	ဘယ်သူကို, *whom.*	ဘယ်သူတို့ကို, *whom.*
	ဘယ်သူသို့ [*whom.*	ဘယ်သူတို့သို့ [*whom.*
3. Inst.	ဘယ်သူသည်, *by*	ဘယ်သူတို့သည်, *by*
	ဘယ်သူဖြင့်.	ဘယ်သူတို့ဖြင့်.
	ဘယ်သူနှင့်.	ဘယ်သူတို့နှင့်.
	ဘယ်သူကြောင့်.	ဘယ်သူတို့ကြောင့်.
4. Dat.	ဘယ်သူအား, *to whom.*	ဘယ်သူတို့အား, *to* [*whom.*
	ဘယ်သူ၌. [*whom.*	ဘယ်သူတို့၌. [*whom.*
5. Abl.	ဘယ်သူမှ, *from*	ဘယ်သူတို့မှ, *from*
	ဘယ်သူက.	ဘယ်သူတို့က.
	ဘယ်သူကြောင့်.	ဘယ်သူတို့ကြောင့်.
	ဘယ်သူရောက်.	ဘယ်သူတို့ရောက်.
	ဘယ်သူထက်.	ဘယ်သူတို့ထက်.
6. Poss.	ဘယ်သူ၏, *whose.*	ဘယ်သူတို့၏, *whose.*
	ဘယ်သူတွင်.	ဘယ်သူတို့တွင်.

Digitized by Google

	Sing.	Plur.
7. Loc.	ဘယ်သူ၌, *in whom.*	ဘယ်သူတို့၌, *in whom.*
	ဘယ်သူတွင်.	ဘယ်သူတို့တွင်.
	ဘယ်သူ့ကြောင်.	ဘယ်သူတို့ကြောင်.
	ဘယ်သူ့မှာ.	ဘယ်သူတို့မှာ.
	ဘယ်သူ့ဘုရားကား.	ဘယ်သူတို့ဘုရားကား.

အဘယ်, *who, or what*, is declined in the same manner.

ထို, *such*, is declined thus:

	Sing.
1. Nom.	ထိုသော သူသည်, *such.*
	ထိုသော သူကား.
2. Acc.	ထိုသော သူကို, *such.*
	ထိုသော သူထို.
3. Inst.	ထိုသော သူသည်, *by such.*
	ထိုသော သူဖြင့်
	ထိုသော သူနှင့်.
	ထိုသော သူကြောင့်.

Digitized by Google

4. Dat. သို့လောသူ့အား, *to such*,
သို့လောသူ့ဉ်,
5. Abl. သို့လောသူ့မှ, *from such*,
သို့လောသူ့က,
သို့လောသူ့ကြောင့်,
သို့လောသူ့အောက်,
သို့လောသူ့ထက်,
6. Poss. သို့လောသူ့၏, *of such*,
သို့လောသူ့တို့ဉ်,
7. Loc. သို့လောသူ့၌, *in such*,
သို့လောသူ့တို့ဉ်,
သို့လောသူ့ကြောင်,
သို့လောသူ့မှာ,

Plural.

1. Nom. သို့လောသူ့တို့သည်, *such*,
သို့လောသူ့တို့ကား,
2 Acc. သို့လောသူ့တို့ကို, *such*,
သို့လောသူ့တို့သို့,

Digitized by Google

3. Inst. သို့သော်သူကို့သည်, *by such.*
သို့သောသူကို့ဖြင့်.
သို့သောသူကို့နှင့်.
သို့သောသူတို့ကြောင့်.

4. Dat. သို့သောသူကို့အား, *to such.*
သို့သောသူကို့ ငှါ.

5. Abl. သို့သောသူတို့မှ, *from such.*
သို့သောသူကို့က.
သို့သောသူတို့ကြောင့်.
သို့သောသူတို့ထက်.
သို့သောသူတို့ထက်.

6. Poss. သို့သောသူတို့၏, *of such.*
သို့သောသူကို့တွင်.

7. Loc. သို့သောသူကို့၌, *in such.*
သို့သောသူတို့တွင်.
သို့သောသူတို့ကြောင့်.
သို့သောသူတို့မှာ.

Digitized by Google

အသို့, *such,* is declined in the same manner.

ဘယ်သို့, *what sort,* is thus declined:

Sing.

1. Nom. ဘယ်သို့လောသူသည်, *what sort.*
ဆယ်သို့လောသူကား.
2. Acc. ဘယ်သို့လောသူကို, *what sort.*
ဘယ်သို့လောသူသို့.
3. Inst. ဘယ်သို့လောသူသည်, *by what sort.*
ဘယ်သို့လောသူဖြင့်.
ဘယ်သို့လောသူနှင့်.
ဘယ်သို့လောသူကြောင့်.
4. Dat. ဘယ်သို့လောသူအား, *to what sort.*
ဘယ်သို့လောသူငှါ.
5. Abl. ဘယ်သို့လောသူမှ, *from what sort.*
ဘယ်သို့လောသူက.
ဘယ်သို့လောသူကြောင့်.
ဘယ်သို့လောသူအောက်.
ဘယ်သို့လောသူထက်.

Digitized by Google

6. Poss. ဘယ်သိုလေးသူ့၏, *of what sort.*

ဘယ်သိုလေးသူ့ဘွင့်.

7. Loc. ဘယ်သိုလေးသူ့၌, *in what sort.*

ဘယ်သိုလေးသူ့ဘွင့်.

ဘယ်သိုလေးသူ့ကြောင့်.

ဘယ်သိုလေးသူ့မှာ.

Plural.

1. Nom. ဘယ်သိုလေးသူ့တို့သည်, *what sorts.*

ဘယ်သိုလေးသူ့တို့ကား.

2. Acc. ဘယ်သိုလေးသူ့တို့ကို, *what sorts.*

ဘယ်သိုလေးသူ့တို့သို့.

3. Inst ဘယ်သိုလေးသူ့တို့သည်, *by what sorts*

ဘယ်သိုလေးသူ့တို့ဖြင့်.

ဘယ်သိုလေးသူ့တို့နှင့်.

ဘယ်သိုလေးသူ့တို့ကြောင့်.

4. Dat. ဘယ်သိုလေးသူ့တို့အား, *to what sorts.*

ဘယ်စိုးလေးသူ့တို့၌,

Digitized by Google

5. Abl. ဘယ်သို့လောသူကိုမှ, *from what sorts.*
ဘယ်သို့လောသူကိုက.
ဘယ်သို့လောသူတို့ကြောင်.
ဘယ်သို့လောသူကိုခဲ့အောက်.
ဘယ်သို့လောသူကိုထက်.

6. Poss. ဘယ်သို့လောသူကို့၏, *of what sorts.*
ဘယ်သို့လောသူကို့တွင်.

7. Loc. ဘယ်သို့လောသူကို့၌, *in what sorts.*
ဘယ်သို့လောသူကို့တွင်.
ဘယ်သို့လောသူကို့ကြောင်.
ဘယ်သို့လောသူကို့မှာ.

အဘယ်သို့, *what sort,* is declined in the same manner.

74. When ဟာ is affixed to a pronoun, it is never inflected with the terminations of the cases, nor compounded with another word. ဘယ်ဟာ, *which.*

75. ဟာ is optionally affixed to the pronoun သည်, to form the neuter. *Exam.* သည်ဟာ, *this thing.*

Digitized by Google

76. ကိုယ်, *my*, or *mine*, and ဦး, *his, theirs*, m. f. are pronominal adjectives, and are generally combined with nouns; in which case the compound is inflected. *Exam.* ကိုယ်ကြောင့်ဖြစ်သည်, *it is on my account.* ကိုယ်ည်စွာ, *my goods.* မိုးကယည်, *his, or his own disciples.*

77. အခြား, တခြား, ဝါး, *other, another*, m. f. n.; These may be used in a compound form or otherwise, and are inflected in both cases, as the nouns. *Exam.* အခြားတို့သည်, *the others.*

78. အချို့, *some, some one*, m. f. n. This word also may be used in a compound or simple state, as the above. *Exam.* အချို့တို့သည်, *the others.*

79. ထို, *that*, and အကြင်, *which*, are sometimes doubled, to form a kind of plural. *Exam.* ထိုထိုည်စွာ, *those things.* အကြင်အကြင်ည်စွာ, *which things.*

80. အို, *that*, m. f. or n. This pronoun is never

Digitized by Google

used in writing; and in speaking, the person or thing, is generally pointed to. *Exam.* ဦးလူ, *that man,* ခွေးခြေ, *that dog.*

81. ဘာ is often substituted for ဘယ်, *who.*

82. အ is prefixed to ဘယ်, *who,* without making any alteration in the sense.

83 When the syllables indicating classes of things, (which will be treated of hereafter), are affixed to ဘယ် *who? how?* the compound has the meaning of *how many,* of that particular class. *Exam.* ဘယ်နှစ်ကောင်, *how many animals?*

84. The pronoun သင်, *thou,* is often affixed to the interrogative ဘယ်, *who?* to form the neuter. *Exam.* ဘယ်သင်, *which?*

85. The increments တာ and ဂို are often inserted after the pronoun ဘယ်, *who?* or its substitute ဘာ, and the verbal termination လဲ or တို့ are affixed. *Exam.* ဘယ်တာလဲ or ဘယ်ဂိုလဲ, *what, which?*

Digitized by Google

86. The increment စာ is also sometimes affixed to the interrogative pronoun သယ်, *who?* *Exam.* ဘယ်စာ or ဘာစာ, *which, what?*

87. When ဘာ is substituted for ဘယ်, *who?* the vowel အ is not prefixed. *Exam.* ဘာ, ဘာသို့, or ဘာကြောင့်, ဘာဟာလဲ, *what?*

88. အ is often substituted for အဘယ်, *who.* *Exam.* အသူ, *who?* အဘို့, *how? whither? to what place?*

89. When an indefinite question, respecting the number of any thing is asked, the numeral နှစ်, *two,* is inserted immediately after ဘယ် or အဘယ်, *who? how?* *Exam.* ဘယ်နှစ်နှစ်, *how many years?* ဘယ်နှစ်ယောက်, *how many people?*

90. Inferiors, often, when addressing their superiors, use the nominative case plural of the inferior pronoun သင်, *thou,* instead of the nominative case singular of the honorific pronoun ကိုယ်တော်, *thou thyself.* *Exam.* ။မင်ကြီး။ သင်တို့ကယ်မှချမ်းသာရှိင်ပါမည်, *O king, if thou savest, I shall be saved.*

Digitized by Google

91. When great personages or superiors are speaking of or about themselves, they use the nominative plural of the honorific pronoun ငါ instead of the singular, and often only the plural particle တို့. *Exam.* ငါတို့ရဲ့မြေးတော်ကား, *my grand-child.* တို့ကအိမ်ခန်းပေး ပြီးပြီ, *I have issued the command.*

92. The antecedent and relative pronouns mentioned above, are foreign to the language, and are scarcely to be met with but in works translated from the Magudha. All that for which antecedent and relative pronouns are employed in other languages is accomplished in this by means of participles which are employed to form compound nouns of agency, and will be treated of under that head. *Exam.* ဆိုသည် or ဆိုလေသည်, *he who speaks,* viz. *the speaker.* ဆို လေသော်သူ, *he who has spoken.* မှာထိုက်မည်ကိစ္စ, *the business which (I) shall order.*

Digitized by Google

CHAPTER III.

SECT. I.

Of Verbs.

1. Verbs in the Burman language are scarcely used except in the participial form; that being sufficient to convey any idea, which may be conveyed by a verb. Sometimes however, a sentence is brought to a conclusion by affixing ဦး to the participial increments, or to the roots, as will be observed hereafter.

2. All the different parts of speech, except some nouns, signifying names of things or sensible objects, are derived from verbal roots.

3. The office of verbs, is performed by affixing certain participial terminations to those roots.

4. The participles are also employed in the forma-

Digitized by Google

tion of adjectives, and supercede the use of antecedent and relative pronouns.

5. For the foregoing reasons, and because a knowledge of the participles, is indispensibly necessary, before the learner can obtain a clear idea, respecting the formation of nouns, adjectives, pronouns, or adverbs, and the way in which the verbs are dispensed with, it will not, it is hoped, be accounted a digression from grammatical arrangement, to treat of them first.

General Observations.

6. Participles are active or neuter. *Exam.* ပြုသည်, *(I) doing.* ခမျာက်သည်, *(I) frightening.* ကြောက်သည်, *(I) fearing.*

7. Participles have both the singular and plural numbers. *Exam.* ပြုသည်, *(I) do, or am doing.* ပြုကြကုန်သည်, *(we) do or are doing.*

8. Participles are declined like nouns. *Exam.* ပြုသည်ကို, *the doing (ac.).* ပြုသည်တွင်, *in the doing*

Digitized by Google

(loc.) ပြုပြီးသည့်အား, *to the (thing) done, or to that which is done (dat.)*

Of the Moods.

9. The imperative or precative, the infinitive, and three forms of the subjunctive mode, with the interrogative and negative forms excepted, the modes and forms of the participles may be increased to almost any number, by compounding with the radical letters other roots expressive of the idea intended to be conveyed. *Exam.* ပြုစေသည်, *causing to do.* ပြုနိုင်သည်, *able to do.* ပြုကောင်သည်, *may do, probably may be doing.* ပြုချင် or ပြုလိုသည်, *wishing to do.* ပြုလွယ်သည်, *easy to be done.* ပြုခက်သည်, *difficult to be done.* ပြုနေစ်သည်, *remaining or staying behind in the act of doing.* ပြု, *continuing to do, or doing.* ပြုပြန်သည်, *re-performing.* ပြုဝံသည်, *daring to do.* ပြုအပ်သည်, *right to be done.* ပြုထိုက်သည်, *worthy to be done.* ပြုသင့်သည်, *agreeable to be done or doing.* ပြုတတ်သည်, *knowing how to do.* ပြုမိသည်, *happening to do, doing by chance.*

Digitized by Google

Of the Tenses.

10. There are three tenses ကာလ of Burman verbs; viz. the present ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, the past အတိတ်ကာလ, and the future အနာဂတ်ကာလ.

11. There are five forms of the verb belonging to the present tense, five to the past, and two to the future.

12. The verbs, or more properly, the participles, are formed both in the honorific, and familiar or contemptuous forms, corresponding with the honorific and inferior pronouns.

13. The honorific is formed by inserting တော်မူ immediately after the root in the singular or plural numbers.

14. The plural is formed by inserting ကြ, ကုန်, or ကြကုန် immediately after the root, or after the honorific increments. *Exam.* ပြုကြကုန်သည်, *(we) do, or are doing.* ပြုတော်မူကြကုန်သည်, *(we) do or are doing.* ပြုစေကြကုန်ကြပြီး, *(ye) have caused to be done.*

Digitized by Google

15. The first form of the present tense is formed by affixing သည် to the root in the singular, and to the increments which distinguish the plural for the plural. *Exam.* ပြုသည်, *(I, thou, he, she, or it) doing.* ပြုကြကုန်သည်, *(we, ye, or they) doing.*

16. The second form of the present tense is formed by affixing ဆဲ့ to the root, for the singular, and to the plural increments, for the plural. *Exam.* ပြုဆဲ့သည်, *(I, thou, he, she, or it) is doing.* ပြုကြကုန်ဆဲ့သည်, *(we, ye, or they) are doing.*

17. The third form of the present is made by affixing ရေ့ to the root for the singular, and to the plural increments for the plural. *Exam.* ပြုရေ့သည်, *(I, thou, he, she, or it) is doing.* ပြုကြကုန်ရေ့သည်, *(we, ye, they) are doing.*

18. The singular of the fourth form of the present tense is made by affixing ၎ to the root, and the plural by affixing it to the plural increments. *Exam.* ပြု၎သည်, *(I, thou, she, or it) is doing.* ပြုကြကုန်၎သည်, *(we, ye, or they) are doing.*

Digitized by Google

19. The fifth form of the present tense is made by affixing ၏ to the root, for the singular, and to the plural increments for the plural. *Exam.* ပြုသည်၏, *(I, thou, he, she, or it) is doing.* ပြုကြကုန်သည်၏, *(we, ye, or they) were doing.*

20. The first form of the past tense is made by affixing လ to the root, for the singular, and to the increments indicating the plural number for the plural. *Exam.* ပြုလသည်, *(I, thou, she or it) is or was doing.* ပြုကြကုန်လသည်, *(we, ye, or they) are or were doing.*

21. The second form is made by affixing ရ to the root, and to the plural increments, as directed in the foregoing rules. *Exam.* ပြုရသည်, *(I, thou, she, or it) was or is doing.* ပြုကြကုန်ရသည်, *(we, ye, or they) are or were doing.*

22. The third form is made by affixing ၎လ as directed in the preceding rules. The signification of this form varies but very little from that of the second. *Exam.* ပြု၎လသည်, *(I, thou, she, or it) is or was*

Digitized by Google

doing. ပြုကြကုန်ရလေသည်, *(we, ye, or they) are or were doing.*

23. The fourth form is made by affixing ခဲ့ as in the foregoing forms of the verb. *Exam.* ပြုခဲ့သည်, *(I, thou, he, she, or it) was doing.* ပြုကြကုန်ခဲ့သည်, *(we, ye, they) were doing.*

24. The fifth form is made by affixing ဘူး as directed in the preceding rules. *Exam.* ပြုဘူးသည်, *(I, thou, he, she, or it) have been doing.* ပြုကြကုန်ဘူးသည်, *(we, ye, or they) have been doing.*

25. Of the above ten forms, the first five are present; the next three are optionally past or present, and the last two strictly past. The meaning intended to be conveyed, must, however, be gathered from the connection of the sentence and the idea expressed by the root; which can only be obtained by practice and experience.

26. The first form of the future, is made by affixing ဒုံ, မည်, ဒုမ်မည်, လိမ်မည် or လတ္တံ့ to the root

Digitized by Google

to form the singular, and to the increments denoting the plural number for the plural. *Exam.* ပြုဒဲ့, ပြုမည်, ပြုအံ့မည်, ပြုလိမ်မည် or ပြုလတ္တံ့, (*I, thou, he, she or it*) *will be doing.* ပြုကြကုန်ဦး့, &c. &c. (*we, ye, or they*) *will be doing.*

27. The second form of the future is made by affixing ရဒဲ့, ရမည်, ရဦးမည်, ရလိမ်မည် or ရလတ္တံ့ to the root. *Exam.* ပြုရဒဲ့, &c. &c. (*I, thou, he, she, or it*) *shall do, or be doing.* ပြုကြကုန်ဒဲ့, &c. &c. (*we, ye, or they*) *shall be doing, &c. &c.*

The Active root, ပြု *do,* is conjugated in the following manner:

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

First form.

Singular.

ပြုသည်, (*I, thou, he, she, or it*) *doing.*

Plural.

ပြုကြ, ပြုကုန်, or ပြုကြကုန်သည်, (*we, ye, or they*) *doing.*

Digitized by Google

Honorific.

Sing.	Plur.
ပြုတော်မူသည်.	ပြုတော်မူကြကုန်သည်.

Second Form.

ပြုဆဲးသည်, *doing.*	ပြုကြကုန်ဆဲးသည်, *doing.*
Honorific.	
ပြုတော်မူဆဲးသည်.	ပြုတော်မူကြကုန်ဆဲးသည်.

Third Form.

ပြုခဲ့သည်, *doing.*	ပြုကြကုန်ခဲ့သည်, *doing.*
Honorific.	
ပြုတော်မူခဲ့သည်.	ပြုတော်မူကြကုန်ခဲ့သည်.

Fourth Form.

ပြုလေသည်, *doing.*	ပြုကြကုန်လေသည်, *doing.*
Honorific.	
ပြုတော်မူလေသည်.	ပြုတော်မူကြကုန်လေသည်.

Fifth Form.

ပြုလေသည်, *doing.*	ပြုကြကုန်လေသည်, *doing.*
Honorific.	
ပြုတော်မူလေသည်.	ပြုတော်မူကြကုန်လေသည်.

Digitized by Google

Past or Present.

First Form.

Sing. Plur.

ငါလုပ်သည်, (*I, thou, she,* ငါတို့ကုန်လေသည်, (*we, ye,*

[*or it*) *is or was doing.* [*or they*) *are or were doing.*

Honorific.

တော်မူလေသည်. တော်မူကြကုန်လေသည်.

Second Form.

ငါလုပ်သည်, *is or was doing.* ငါတို့လုပ်ကုန်ကုန်သည်, *are or*

[*were doing.*

Honorific.

တော်မူသည်. တော်မူကြကုန်ကုန်သည်.

Third Form.

ငါလုပ်လေသည်, *is or was* ငါတို့လုပ်ကုန်လေသည်, *are or*

[*doing.* [*were doing.*

Honorific.

တော်မူလေသည်. တော်မူကြကုန်လေသည်.

Digitized by Google

Past.

Fourth Form.

Singular.

ပြုခဲ့သည်, *(I, thou, he, she, or it) was doing.*

Plural.

ပြုကြကုန်ခဲ့သည်, *(we, ye, or they) were doing.*

Honorific.

Sing. ပြုတော်မူခဲ့သည်.

Plur. ပြုတော်မူကြကုန်ခဲ့သည်.

Fifth Form.

ပြုဘူးသည်, *have been doing.* ပြုကြကုန်ဘူးသည်, *have been doing.*

Honorific.

ပြုတော်မူဘူးသည်. ပြုတော်မူကြကုန်ဘူးသည်.

Digitized by Google

Future Tense.

First Form.

Singular.

ပြုအံ့, ပြုမည်, ပြုဒဲ့မည်, ပြုလိမ်မည်, ပြုလတ္တံ့, (I, thou, he, she, or it) *will be doing.*

Plural.

ပြုကြကုန်အံ့, ပြုကြကုန်မည်, ပြုကြကုန်ဒဲ့မည်, ပြုကြကုန်လိမ်မည်, ပြုကြကုန်လတ္တံ့, (we, ye, they) *will be doing.*

Honorific.

Singular.

ပြုတော်မူအံ့, ပြုတော်မူမည်, ပြုတော်မူအံ့မည်, ပြုတော်မလိမ်မည်, ပြုတော်မူလတ္တံ့.

Plural.

ပြုတော်မူကြကုန်အံ့, ပြုတော်မူကြကုန်မည်, ပြုတော်မူကြကုန်အံ့မည်, ပြုတော်မူကြကုန်လိမ်မည်, ပြုတော်မူကြကုန်လတ္တံ့.

Digitized by Google

Second Form.

Singular.

ပြုရအံ့, ပြုရမည်, ပြုရဆဲမည်, ပြုရလိမ်မည်, ပြုရလတ္တံ့, *shall be doing.*

Plural.

ပြုကြကုန်ရအံ့, ပြုကြကုန်ရမည်, ပြုကြကုန် ရဆဲမည်, ပြုကြကုန်ရလိမ်မည်, ပြုကြကုန်ရလတ္တံ့, *shall be doing.*

Honorific.

Singular.

ပြုတော်မူရအံ့, ပြုတော်မူရမည်, ပြုတော်မူရဆဲမည်, ပြုတော်မူရလိမ်မည်, ပြုတော်မူရလတ္တံ့, *shall be doing.*

Plural.

ပြုတော်မူကြကုန်ရအံ့, ပြုတော်မူကြကုန်ရမည်, ပြုတော်မူကြကုန်ရဆဲမည်, ပြုတော်မူကြကုန်ရလိမ်မည်, ပြုတော်မူကြကုန်ရလတ္တံ့, *shall be doing.*

28. In conversation သည် is pronounced တယ် in the lower, and သယ် in the upper provinces. *Exam.* ပြုတယ်, ပြုသယ်, *doing*, စာဘယ်, စာသယ်, *eating.*

Digitized by Google

29. သ is often substituted for သည် and လော, both of which are connecting participial increments.

30. Sometimes ဝိမ် is prefixed to the future terminations မည် and ရမည်. *Exam.* ပြုဝိမ်မည်, ပြုရဝိမ်မည်, *will be doing.*

31. လ is sometimes substituted for လိမ်. *Exam.* ပြုလမည် or ပြုလိမ်မည်.

32. Another form of the past tense, which expresses the idea of the action's being completed, is formed by compounding the root with the auxiliary ပြီး *complete, accomplished.* This auxiliary is affixed to the root or to any of the participial increments of the preter forms. The particles of the honorific and plural are inserted between the two roots.

First Form,

Singular.

ပြုပြီး, *(I, thou, he, she, or it) having or had done*

Plural.

ပြုကြကုန်ပြီး, *(we, ye, they) having or had done.*

Digitized by Google

Honorific.

Sing. Plur.

ပြုတော်မူပြီး. ပြုတော်မူကြကုန်ပြီး.

Second Form.

ပြုလျှင်း, *having, or* [*had done.* ပြုကြကုန်လျှင်း, *having, or* [*had done.*

Honorific.

ပြုတော်မူလျှင်း. ပြုတော်မူကြကုန်လျှင်း

Third Form.

ပြုရင်း, *having, or* [*had done.* ပြုကြကုန်ရင်း, *having, or* [*had done.*

Honorific.

ပြုတော်မူရင်း. ပြုတော်မူကြကုန်ရင်း.

Fourth Form.

ပြုရလျှင်း, *having, or* [*had done.* ပြုကြကုန်ရလျှင်း, *having, or* [*had done.*

Digitized by Google

Honorific.

Sing. ပြုတော်မူလေပြီး။ Plur. ပြုတော်မူကြကုန်လေပြီး။

N. B. This form differs but very little in its signification from the third form.

Fifth Form.

ပြုခဲ့ပြီး, *having, or had done.* ပြုကြကုန်ခဲ့ပြီး, *having, or had done.*

Honorific.

ပြုတော်မူခဲ့ပြီး။ ပြုသော်ကြကုန်ခဲ့ပြီး။

Sixth Form.

ပြုလေခဲ့ပြီး, *had done.* ပြုကြကုန်လေခဲ့ပြီး, *had done.*

Honorific.

ပြုဘော်မူလေခဲ့ပြီး။ ပြုတော်မူကြကုန်လေခဲ့ပြီး။

Seventh Form.

ပြုရာပြီး, *had done.* ပြုကြကုန်ကုန်ခဲ့ပြီး, *had done.*

Digitized by Google

Honorific.

Sing. ပြုတော်မူရာခဲ့ပြီး. Plur. ပြုတော်မူကြကုန်ရာခဲ့ပြီး.

Eighth Form.

ပြုရလေခဲ့ပြီး, *had done.* ပြုကြကုန်ရလေခဲ့ပြီး, *had done.*

Honorific.

ပြုတော်မူရလေခဲ့ပြီး. ပြုတော်မူကြကုန်ရလေခဲ့ပြီး.

N. B. This form differs but very little in signification from the seventh.

Ninth Form.

ပြုဘူးပြီး, *had done.* ပြုကြကုန်ဘူးပြီး, *had done.*

Honorific.

ပြုတော်မူဘူးပြီ. ပြုတော်မူကြကုန်ဘူးပြီး.

33. The participial increment သည် is affixed to verbal roots to make the first form of the present participle, in which case, though it forms only a partici-

ple, the idea of a complete verb is conveyed. *Exam.* ပြုသည်, *I do, or am doing.*

34. သည် though not essential to the meaning, is affixed to all the forms of the present, past and compound past tenses, in which case, besides the participial signification, the word thus terminated has also the force of a verb when it occurs as the final of a sentence.

35. သည် may be affixed to the future terminations မည် and လတ္တံ့, in which instance it only serves to connect the word with the following one.

36. In all the above cases the participial termination သည် may be inflected, as will be observed hereafter.

37. When a sentence is to be brought to a close, the termination တိ may be used instead of သည် in every instance except in the future tense. This form, however, is seldom made use of in conversation, and in writing is to be found principally in translations from the Magudha language. *Exam.* ပြုတိ, *(I) do.* ပြုပြီးတိ *(I) did.*

Digitized by Google

38. The termination တည် indicates the conclusion of a sentence and is frequently used when the nominative case agreeing with the verb terminates in ကား. *Exam.* သူ့အမည်ကားရွှေမောင်တည်, *his name is Shoemoung.*

39. When a တည် is affixed to a noun, some neuter verb is generally understood if not expressed. *Exam.* သူကားအသူတည်, *who (is) he?*

40. When a sentence or the subject of a narrative is brought to a close, it is frequently done by affixing တည်. *Exam.* မင်ကြိုးအားခစားလျက်ရှိနှင့်သတည်, *having made obeisance he remained (there).*

41. When တည် is affixed to a verbal root, it is often connected therewith by the participial increment သည် or its substitute သ. *Exam.* လေ့သတည် or လေ့သည်တည်.

သတဲ့ is a verbal termination indicating a supposition.

Digitized by Google

Of the Gerund, or the Infinitive Mood.

42. The infinitive mood, or, more properly speaking, the gerund, is generally formed by affixing the termination ဖို့ of the future tense to any verbal root. This must be followed by the dative termination ၌. The participial increment သော is inserted before the termination of the case. *Exam.* ပြုဖို့သော၌, *to do, for the purpose of doing.*

43. The gerund or infinitive mood may be formed by affixing အလို့, *a wish, on account of, for,* to any verbal root or to a participle in any tense whatever, terminating with the increment သည်. This must be followed by the termination ၌ of the dative case. *Exam.* ပြုသည်အလို့၌, *for the sake of doing; to do.*

44. The gerund, or the infinitive mood, may also be formed by affixing the root လို့, *to wish, to be on account of,* to any other root. This must be followed by the dative termination ငါ. *Exam.* ပြုလိုငါ, *to do, for the sake of doing.* ဆိုလိုငါ, *to speak, for the sake of speaking.*

Digitized by Google

N. B. Either of the last forms may be used optionally.

Of the Subjunctive Mood.

45. The participial increment တဲ့အာင် is always employed to form the subjunctive mood, present or future tense. To form the present it is affixed to the root. ရ is inserted before the terminations to form the future tense. *Exam.* ပြုတဲ့အာင်, *that (I) may do, or be doing.* ပြုရတဲ့အာင်, *that (I) may obtain (power, &c.) to do, or may do hereafter.*

46. The increment လျှင် when affixed to the root or to the terminations of the present and past tenses, or to the inserted ရ of the future tenses, often makes the subjunctive mood. *Exam.* ပြုလျှင်, *if (I) do.* ပြုခဲ့လျှင်, *if (I) had done.* ပြုရလျှင်, *if (I) should do.* တွေ့လျှင်, *if (you) meet.*

47. The termination လျှက် when affixed to verbal roots, to the terminations of the present or past tenses, or to the inserted ရ of the future tenses, sometimes

Digitized by Google

forms the subjunctive mood. *Exam.* ပြီလျှက်, *had (I) done, or was I doing (it).* စားပြီးလျှက်, *had I finished eating.*

48. It is proper to remark here, that when the increments လျှင် and လျှက် are affixed to the roots, or to the participial increments of the present, past, or future tenses, they may be understood in two different ways according to the connection of the sentence. Sometimes they form the subjunctive mood, and sometimes are merely connecting participles of the past, present, or future tenses, under which head they will be treated of elsewhere. In both instances they indicate the sentence to be incomplete. *Exam.* ပြီလျှင်, *if I had done, had I done, or having done.* ပြုလျှင်, *if (I) should do, or after having done.* ပြီးလျှင်, *if (I) complete (it), or after I have done, when I have done.* In like manner ပြီလျှက်, *was I doing, had I done or having done.*

49. The increment သည် is never affixed to စေဆောင်လျှင် or လျှက်.

Digitized by Google

Of the Negative Participles.

50. The negative is invariably formed by prefixing ဝ to the roots. *Exam.* မပြု, *do not,* မဆို, *spake not.* မပေး, *gave not.* မရ, *obtained not.* မစာ, *eat not.* မသည်, *not even.* မနီ, *not red.* မနီး, *not near.* မရှိ, *is not.* မပြီး, *not finished.* မပြည့်, *not accomplished, not replete* မဖြစ်, *became not.* မအိပ်, *slept not.* မသေ, *is not dead.*

51. The particles ခင် and တဲ့ are affixed to verbal roots, and to participial increments of the present and past tenses of negatives to express the idea of something's occurring, or of something's occurring *previous* to the doing of the action. They occasion the suppression of သည်. *Exam.* မရောက်ခင်ဖြစ်သည်, *(it) happened before (I) arrived.* မစားဘဲလာသည်, *(I) am come without,* or *before eating.*

52. ရှိ is an auxiliary participle. The honorific increment တော် is never used without it. *Exam.* ထားရှိ.

53. In the negative honorific form, the negative participle, instead of being prefixed to the root,

Digitized by Google

is prefixed to မ, and always indicates a not desiring to do or be what is expressed by the root. *Exam.* ပြုစုံလိုသည်မရှိ, *(he) does not wish to perform.*

54. The above form is generally used when addressing, or speaking of deity, or great personages. Its signification varies according to the idea conveyed in the sentence. *Exam.* ဘုရားသခင်သည် ယဇ်ပူဇော်ခြင်းကိုမရှိ, *God has no delight in, or, properly, no wish for burnt-offerings.*

55. မ is also used in an honorific sense with a negative root when တော် is not affixed. *Exam.* မပြုမရှိ, *not having done.* မစားရှိ, *without eating.*

Of the Imperative or Precative Mood.

56. The imperative or supplicating mood is used only in the present tense.

57. It is most frequently used in connection with the second personal pronouns.

Digitized by Google

58. The honorific and supplicating moods are formed by affixing the following terminations to the root, or after the honorific increments, or those denoting the plural.

59. တော့၊ လော့၊ လင့်, ပါး, or ပြီး are used when addressing inferiors or persons with whom we are familiar. They may also be used in addressing superiors, when preceded by the honorific increments.

60. တော့ and လော့ are the proper imperative terminations, but either of the above five may be used in the supplicating form. *Exam.* ပြုတော့, ပြုလော့, ပြုလင့်, ပြုပါး, ပြုပြီး, *do, or pray do.*

61. The above terminations may be compounded thus: ပါးတော့, ပါးလော့, ပါးလင့်, ပါးပြီး, ပါးပြီးတော့, ပါးမြဲလော့, ပါးမြဲလင့်, or ပါးလင့်မြဲး, in which case they are highly honorific, and are used only by inferiors when addressing superiors.

62. When these compound forms are used, they are generally preceded by the honorific increments, and in connection with the honorific pronouns.

Digitized by Google

63. The imperative or precative mood in the first person plural, is expressed in writing by the future in အံ့, and in conversation by the termination ကို း. *Exam.* ငါတို့ပြုကြအံ့, *let us be doing, or we will do.* ပြုကြကို, *let us be doing.*

64. The third person singular or plural of the imperative and precative mood is expressed by the imperative forms terminating in ပါး with the causal root စေ affixed. *Exam.* သူပြုပါးစေ, or သူတို့ပြုပါးစေ, *let him or them do, or cause him or them to be doing.*

65. In the negative form of the root, တော့ and လော့, in their simple state, are not employed to form imperatives.

66. The terminations နှင့်, လင့်, ပါး, and ဦး, are used with the roots in the negative form, and are both imperative and precative.

67. နှင့် is the proper termination of the imperative negative.

68. လင့်, ပါး, and ဦး may be used in addressing

Digitized by Google

superiors when preceded by the honorific terminations, and in connection with the honorific pronouns.

69. The compound forms ပါးတော့, ပါးလော့, ပါးလင့်, ပါးဦး, ပါးနှင့်, ပါးနှင့်ဦး, ပါးဦး, ပါးလင်ဦး, ပါဦးတော့, and ပါးဦးလော့, are highly honorific, and are used by inferiors when addressing superiors in a supplicating manner.

70. The simple roots are always in the imperative form; sometimes also, compound roots are in the imperative form, and both simple and compound roots are used as imperatives when negative. *Exam.* ပြု, *do.* နှင်ဘို့ပြုကြ, *do ye.* မပြု, *do not.* မပြုသင့်, *do not do.* မပြုလောင်, *dont do,* properly *(it is) right not to do.*

71. The termination ခြည့် is frequently used as a present imperative. *Exam.* ပြုခြည့်, *do it.*

72 The termination ဦး, may be written and is constantly pronounced အုံ. *Exam.* စားဦး or စားအုံ, *eat.*

73. လော့ is an imperative or precative termination

Digitized by Google

similar to တော့. *Exam.* ခဏနေခဲ့, *remain (a little)*;

74. လည့် is also to be met with in writing as an imperative termination.

Of the Interrogative form.

75. The interrogative form of the verb may be used in connection with all three of the personal pronouns. It is seldom, however, used in connection with the first, except the root be in the negative form.

76. The interrogative form is made by affixing to the root, or to the termination of the tenses, လော or လာ to express a definite question, and ခဉ့် or လေ to express an indefinite one. *Exam.* မပြုလော, မပြုခဉ့်, မပြုလာ, *is it not done?*

77. When the interrogatory terminations are used with any form of the present tense, except the first, with the past, whether simple or compound, or with the future ending in မည့်, they are connected by the participial increment သည့် or its substitute သ. *Ex.* ပြုသလော, ပြုသခဉ့်, *art thou doing?* ပြီးပြီသလော, ပြီးပြီးသခဉ့်, *hast (thou) done?*

Digitized by Google

78. When the indefinite terminations are affixed to the fourth form of the past tense, သိ is substituted for သ. *Exam.* ပြုဘိသနည်, *hast (thou) been doing?*

79. In the future tense the interrogative terminations are affixed to မည်, အံ့မည်, ဟုမည်, ဟုအံ့မည်, လိမ့်မည်, and ဟုလိမ့်မည်.

80. The honorific form is often made by affixing လော to the imperative or precative form ending in ပါး or ပါးဦး. *Exam.* ပြုပါသလော or ပြုပါသနည်, ပြုပါးဦးလော, *pray hast thou done (it)?*

81. The honorific is made by using the participles in the honorific form, either simply, or with the imperative or precative forms terminating in ပါး. *Exam.* ပြုတော်မူလသလော, *wast thou doing?* ပြုတော်မူပြီးသလော, *hast (thou) done?*

82. In the formation of the interrogative participle, သည် or its substitute သ may be optionally used.

83. The interrogative form when governed by

Digitized by Google

the first personal pronoun, is often formed by putting the question to another person. *Exam.* ငါပြုသည် မဟုတ်လော, or ငါပြုသည်မဟုတ်ခဲ့သည်, or ငါပြုသည်မဟုတ်ပါဘူးလော, *(it is) my doing, is (it) not?* or *did I not do it?*

84. The interrogative is but seldom used in the first form of the present tense, except it be with a root in the negative form.

85. လော and လည် are most frequently used when the question is asked by the pronoun ဘယ်, *what, how?* or ဘယ်နှယ်, *how?* *Exam.* ဘယ်သူလော, *what person is it?* ဘယ်သူလည်း, *who is it?* ဘယ်နှယ်ရှိသလော or ဘယ်နှရှိသလည်း, *how art thou?* ဘယ်ကြောင့်လော, *why? or for what reason?*

86. တုန် is frequently used in conversation when the question is put to a person by using the pronoun ဘယ်. *Exam.* ဘယ်နှယ်ရှိတုန်, *how art thou?* ဘယ်နှယ်ဖြစ်သတုန်, *how did it happen?* ဘယ်ဥစ္စာသို့နှင့်, *which thing (is it)?*

87. ပို့ခ် is sometimes prefixed to the inter-

Digitized by Google

rogative termination ခဉ်, thus ပဒိုမ်ခဉ်. *Exam.* သိခွင်ပဒိုမ်ခဉ်, *(who) can possibly know? (how) difficultly is it known?*

88. The imperative or precative mood, and the interrogative forms of the verb, are the only instances wherein there is any appearance of a verb, the terminations of which are not inflected; they may, however, be connected with the following participle, word, or sentence, by certain increments, and then the following word or sentence may be inflected.

Of the neuter verb, and the passive voice.

89. The roots of neuter verbs are conjugated like the active ones.

90. There is no passive voice in the Burman language. When, however, the passive is required, the neuter verbs ဖြစ်, *to become,* or ရှိ, *to be,* are employed as auxiliaries, to give the sense required. *Ex.* ငါစေသည်ဖြစ်သည်, *I am sent,* or *sending I am.*

Digitized by Google

Of miscellaneous participial terminations.

91. The terminations စရာ, ရံ, ဦ and ဘွယ် are present, and တန် present or past. *Exam.* ပြုစရာ, *(deed) to be done.* ပြုရံ, *for the purpose of being done.* ပြုဦ, *to be done.* ပြုဘွယ်, *to be done.* ပြုတန်, *probably doing or done.*

Gerunds.

ပြုလင်္ကာင်, *for doing.* ပြုဘို့, *for doing.* ပြုမာ, *in doing.*

Of the connective increments.

92. The increments သည် and လော possess no signification of their own, nor are they essential to the signification of any word.

93. The terminations သည် or လော as connective increments, may be affixed to the roots, or the terminations of the present, the past simple or compound, and to the future tenses. They merely serve to connect the participial roots in their various forms to another word or sentence. *Exam.* ပြုသည်, or ပြုလော, *doing.* ပြုလတ္တန်သည် or ပြုလတ္တန်လော, *will be doing.*

Digitized by Google

94. The following terminations are both continuative and adverbial, viz. လျှင်, လျက်, သဖြင့်, ၍, လော်, လတ်လော် and လေလော်. They may be affixed to the root, or to the terminations of the present, and past, simple or compound tenses.

95. These terminations also serve to connect one part of a sentence with another, or two different sentences with each other, without occasioning any alteration in the sense.

96. They also sometimes suspend a sentence, while another foreign to the subject is introduced, as in the case of a quotation, and connect it with the subject when reassumed.

97. The connecting increments သည် and လော are suppressed when the above terminations occur.

98. The above participial terminations may always be affixed to the honorific increments. *Exam.* ပြုတော်မူ၍, ပြုတော်မူသဖြင့်, ပြုတော်မူပြီးလျှင်, *doing, having done.*

Digitized by Google

99 The increment ဟု is used to connect the last member of a word or sentence, which cannot be inflected, with the participial increment သည် or သော. When connected with သည်, the သည် may be inflected, when with သော, the agent which may be compounded with it is inflected. *Exam.* ဟုသည် or ဟုသောအရှင်ကို.

100. The compound increment ဟူလို is also used in the same manner.

101. The increment ဟု serves to connect the last member of a quotation or speech introduced into a narrative, with the verb which concludes that narrative, or to the next sentence. See the example given to rule the fifteenth of Syntax.

102. Sometimes also ဟု is prefixed to ၍, thus ဟူ၍, to connect sentences.

Digitized by Google

SECT. II.

Of compound Verbs.

103. The forms of the verb which are accounted different moods in other languages are in this made by compounding other roots with the radical letters. This new compound has all the moods, tenses, and forms of the simple verb.

104. The honorific increments, and those denoting the plural, are usually inserted between the two roots, and the increments denoting the tenses affixed to the second root. *Exam.* ပြုတော်မူပြန်လေ၏, *(he) did (it) again.* တိုင်ပင်ကြံစည်ကြပြန်လေပြီး, *(they) having consulted together again.* လေးကိုင်ထောက်မူပြန်၍, *taking the bow again.*

Of the Subjunctive Mood.

105. The subjunctive mood is usually made by affixing ကောင်, *good, proper, suitable,* to the radical cha-

Digitized by Google

racters of another verb. The honorific increments, and those expressive of the plural number, are inserted between the two roots, and the increments which indicate the tenses are affixed to the second root. *Exam.* ပြုကောင်သည်, *(he) may be doing, or, probably is doing.* ရောက်ကောင်သည်, *(he) probably has arrived, (he) may have arrived.* ပြုတော်မူကြကောင်လေဖြီး, *(he) may have done it.* ပြုစေကောင်ဖြီး, *(he) probably has caused (him) to do (it).* ပြုဂေါ်မည်, *(he) probably will perform.*

Of the Potential Mood.

106. The potential is formed by compounding the root နိုင် or နိုင်, *able,* with the radical letters. In this form also the honorific and plural particles are inserted between the two roots, and the increments denoting the tenses are affixed to the last. *Exam.* ပြုနိုင်သည်, *(I am) able to do, or capable of doing, (I) can do.* ပြုတော်မူကြနိုင်လေ၏, *they are able to do, or can do, (honorific.)*

107. In like manner ပြန်, *again, return,* လိုက်,

Digitized by Google

decompany or follow up, and many other roots, may be affixed, or compounded, as auxiliaries to other verbs.

108. The following compounds, forming the optative and other moods, differ from those above-mentioned in being formed through all the tenses like a simple verb, and not admitting of the honorific and plural increments being inserted between the two roots. These compounds supply the place of prepositions in other languages. The second root is generally neuter.

Of the Optative Mood.

109. The optative mood is formed by compounding ချင် or လို with the radical. *Exam.* ပြုချင်သည်, *(I) wish to do.* ပြုလိုသော်, *(I) wish to do.* ပြုလို့ကြကုန်လေပြီး, *they wished to do.*

110. In like manner, ဝံ, *dare,* ထိ or မှီ *reach, attain to,* ရ, *obtain,* ခဲ, or ခက်, *difficult,* လွယ်, *easy,* စေ, *send,* သည့်, *agree with, suit,* ထိုက်, *proper, becoming;* နေ, *stay, continue,* ရစ်, *twine round.* မြဲ, *ac-*

Digitized by Google

customed, အပ်, *right, proper,* တတ်, *know,* စု, *collect,* များ, *many,* ငယ်, *few, small, little,* မြိန်, *relish,* and many others.

Of the causal verb.

111. The causal verb, as observed above, is formed by compounding the root စေ, *send,* with the radical, and is conjugated exactly as a simple verb through every tense. *Exam.* ပြုစေသည်, *(I) cause to do.* ပြုစေကြကုန်သည်, *(they) cause to do.* ပြုစေလောင်ဖြီး, *(they) may have caused (it) to be done.* ပြုစေပြီးလျှင်, *having caused the doing (of it).* ပြုစေအောင်, *that he may cause them to do.*

112. The particle စိမ့် indicates the causal future, and is generally prefixed to the future termination မည်. *Exam.* ပြုစိမ့်မင်, *(I) will cause to do.*

113. စိမ် is also used to form the causal infinitive. *Exam.* ပြုစိမ့်လောင့်, *to cause to do.* ပြုစိမ့်မည်အလို့, *for the sake of causing to be done hereafter.*

Digitized by Google

CHAPTER IV.

SECT. I.

Of Sumasa, or compound Words.

1. Compound words are formed by the junction of several simple ones, the last of which alone can be inflected. According to Mag*udh*a grammarians, there are six kinds or classes of them, viz. the first, called ဒွန္ဒ ; the second တတ္ပုရိသ; the third ကမ္မ ဓာရယ ; the fourth တ ပ္ပုရိသ ; the fifth ဒိဂု; and the sixth အဗ္ယယီဘာဝသမာသ.

2. Several substantives in the same case may be united into one, by rejecting the copulative conjunctions and the terminations of all the cases except the last. All the substantives except the last are generally parted off with stops. *Exam.* ငပြဉ် ။ ဆား ။ ဆီး ။ ဆီ ။ သက်ကလတ်တို့ကိုဝယ်ယူခဲ့ပြီးတော်မူတော်မူသော်သို့ဆန်သွားသည်, *having purchased cured fish, salt, rice, husked rice, and broad cloth, (he) has proceeded up to the Golden Feet.*

Digitized by Google

3. Sometimes စသည် or စ၍, &c. *and so forth,* is inserted between the last nouns, and the terminations of the case. *Exam.* ငပြဉ်။ ဆား။ စွါး။ ဆီ။ သင်္ကာလတ်စသည်တို့ကိုဝယ်၍, *having purchased cured fish, salt, husked rice, rice, broad cloth, &c.*

4. Sometimes also after enumerating the various articles ကျွှ်အလုံစုံ, *all these,* or ပါး, with the number specified, prefixed thus, ငါးပါး, ခုနစ်ပါး သုံပါး, are inserted immediately after the last substantive, and are inflected instead of the noun. *Exam.* ငပြဉ်။ ဆား။ ဆီ။ စွါး။ သင်္ကာလတ်ကျွှ်အလုံစုံတို့ကို or ကျွှ်ငါးပါးတို့ကို ဝယ်၍, *having purchased these five, viz. cured fish, salt, rice, husked rice, and broad cloth, &c.*

5. The second class is formed by compounding one or more words together. These compounds are used as epithets, or as the adjectives of their following nouns. In the last case the noun is inflected. *Exam.* အရက်ကြူး, *(drinking) spirits to excess, viz. a drunkard.* စားကြူး, *eating to excess, viz. a glutton.* အရက်သောက်ကြူး, *drinking spirits to excess.* ဆေးစားကြူး, *eating food to excess.* ရေသောက်, *water-*

Digitized by Google

drinking. ရေသောက်သူ, *(one) who drinks water.* မျက်စာ, *graminivorous.* မြက်စားတိရစ္ဆာန်, *a graminivorous beast.*

6. The third class is formed by connecting a substantive with an adjective, which adjective is never inflected. *Exam.* ငါသည်အလွန်ဂြုတ်သောမင်းကြီးအား ဥလျောက်သည်, *I mentioned (it) to the most noble king.*

7. The fourth class consists of words formed by compounding a noun in any case with a verb. *Exam.* လူဖျက်ဆေး, *the man-destroying medicine.* ရေပြည့်အိုး, *the pot filled (with) water.* မင်းပေးသောဥစ္စာ, *the thing given (by) the king.* မင်းဆပ်သောအာခွန်, *the reverence to be paid to the king.* သစ်ပင်ကျသောအုန်းသီး, *fruit fallen from the tree.* ရေနေငါး, *the fishes which dwell in the water.*

N. B. In the formation of these compounds, the terminations of the cases may sometimes be retained, with the exception of the possessive. *Exam.* ရေနေသောငါး, *the fishes which dwell in the water.* ကောင်းကင်ဝယ်ပြု

Digitized by Google

သောဉကဲ့, *the birds which fly in the air.* ဖြတ်ဖြင့်ဂျင်
သားသိုရွာစွာန်, *animals which live upon grass.*

8. When one substantive is connected with another in the possessive case, the two words form a compound of this class. *Exam.* ငါလူ, *my man.* ခွေထမင်, *the dog's rice.* ဂျင်ဘာဂျင်ဆည်, *the king's elephant.*

9. The fifth class is formed by compounding a numeral with its following word. *Exam.* ငါပါးသာ
လှည်ညိုးဖျော်အပ်သော, *adored by the three worlds.*
ငါပါးသောကွေ့ခြွေကိုစောင့်သောသူ, *(one) who restrains the five passions.*

Of compounding a numeral with a noun.

10. The Burmans arrange words, bearing a near, or even some distant resemblance to each other, under certain classes, as for instance, words signifying brute animals of any description, are classed under the word အကောင်, *a brute beast;* words bearing a resemblance to rotundity, under the term အလု, *any thing round;*

Digitized by Google

things resembling a continuous line, under the term အခင်, *an extended line, &c.*

11. The term descriptive of these classes, becomes the latter member of a particular order of compound words, which commonly have the initial character of the numeral တစ်, *one,* for their first member. *Exam.* တကောင်, *one (animal).* တလုံ, *one round (thing).* တခု, *one.*

12. When the number of the article to be specified, is more than one, any of the numerals may be used as the first member of the compound; but when the number specified exceeds ten, the numeral is the last member. *Exam.* နှစ်ကောင်, *two (animals).* သုံးကောင်, *three (animals).* အကောင်သုံးဆယ်, *thirty (animals).* အိုးသုံးလုံ, *three pots.* သုံးဆယ်သုံးအိုး, *thirty-three pots.*

13. The words expressing these classes undergo certain changes, before they are affixed to other words, viz. if the word denoting the class be a substantive with an initial အ, the အ is suppressed; or if it be the verbal noun ending in သည်, that termination is

Digitized by Google

suppressed: *Exam.* ထရောင်, *one or a brute beast,* is formed from အရောင်, *a brute beast,* and the initial of တစ်, *one.* တစီး, *one beast of burden,* is formed from စီးသည်, *to ride,* and the initial of တစ်, *one.*

14. The name of the class compounded with its numeral is affixed to the name of any thing in the class, to form a compound substantive. *Exam.* The compound လှန်တစင်, *one* or *a spear,* is formed from အစင်, *an extended line,* လှန်, *a spear,* and the initial of တစ်, *one.* ပန်တကုန်, *one* or *a garland,* is formed from ကုန်သည်, *strung like a necklace,* ပန်, *a flower,* and the တ of တစ်, *one.* ခွေးသုံရောင်, *three dogs,* is formed from အရောင်, *a brute animal,* ခွေ, *a dog,* and the numeral သုံ, *three.*

15. When a particle is descriptive of any one class of words, the initial of the numeral တစ်, or any other numeral, is invariably prefixed if the number does not exceed ten. *Exam.* တဆူ, *one.* ထဆစ်, *one (God).* ထပါး, *one (God, Priest,* or *King,* &c.) တယောက်, *one (man).*

Digitized by Google

16. The following classes comprize nearly all descriptions of these compounds.

17. ဆု, a particle, probably from ဆု, *a blessing*, is compounded with the first class of words signifying deity alone. *Exam.* ဘုရားသခင်, *God*, တစ်, *one*, and ဆု, form the compound ဘုရားသခင်တစ်ဆု, *one* or *a God*. ဖြတ်တော်ဘုရား, *God*, တစ်, *one*, and ဆု, form ဖြတ်တော်ဘုရားတစ်ဆု, *one God*.

18. ပါး, a particle, probably from ပါသည်, *be, get, obtain*, is compounded with another class of nouns signifying deity; priests, or persons sustaining any religious character; kings; subordinate officers of government, or any other persons of note. *Exam.* ဘုရားသခင်, *God*. တစ်, *one*, and the particle ပါး form ဘုရားသခင်တပါး, *one God*, ခင်ကြီး, *a mendicant*, တစ်, *one*, and ပါး, form ခင်ကြီးတပါး, *one mendicant*. ဂျင်ဘုရင်, *a king*, တစ်, *one*, and ပါး, form ဂျင်ဘုရင်တပါး, *one king*. မင်, *a governor*, တစ်, *one*, and ပါး, form မင်တပါး, *one* or *a governor*. ဆရား, *a teacher*, တစ်, *one*, and ပါး, form ဆရားတပါး, *one teacher*.

Digitized by Google

19. ဦး, *the head, chief,* is compounded as the above. *Exam.* သခင်, *a lord,* တစ်, *one,* and ဦး, form သခင်တဦး, *one lord.* ဟာန်, *a priest,* တစ်, *one,* and ဦး, form ဟာန်တဦး, *one priest.* လူ, *a man,* တစ်, *one,* and ဦ, form လူတဦး, *one man.*

20. ကိုယ်, *the body.* This word is seldom used to denote deity, and is generally compounded with words signifying men of some respectability, or some thing embodied. *Exam.* မင်, *a governor,* တစ်, *one,* and ကိုယ်, *a body,* forms မင်တကိုယ်, *one governor.* လူ, *a man,* တစ်, *one,* and ကိုယ်, form လူတကိုယ်, *one man.* ဆင်းတု, *a bust,* တစ်, *one,* and ကိုယ်, form ဆင်းတုတကိုယ်, *one bust.*

21. ယောက် from ယောကျာ်, *a male,* is compounded only with words signifying mankind. *Exam.* မင်, *a ruler,* တစ်, *one,* and ယောက်, form မင်တယောက်, *one ruler* or *governor.* သခင်မ, *a mistress,* တစ်, *one,* and ယောက်, form သခင်မတယောက်, *one* or *a mistress.* လ, *a man,* တစ်, *one,* and ယောက်, form လူတယောက်, *one* or *a man.* မိန်မ, *a woman,* တစ်, *one,* and ယောက်, form မိန်မတယောက်, *a woman.*

Digitized by Google

22. ကောင် from ဆင်ကောင်, *a brute animal,* is compounded with words meaning birds, beasts, reptiles, insects, &c. *Exam.* ကျက်, *a fowl,* တစ်, *one,* and ကောင်, form ကျက်တစ်ကောင်, *one fowl.* ကျွဲ, *a buffalo,* တစ်, *one,* and ကောင်, form ကျွဲသုံးကောင်, *a buffalo.* ကျဒိုး, *a rhinoceros,* တစ်, *one,* and ကောင်, form ကျဒိုးသုံးကောင်, *a rhinoceros.* နွား, *a cow,* တစ်, *one,* and ကောင်, form နွားတစ်ကောင်, *one* or *a cow.* ကျွတ်, *a leech,* တစ်, *one,* and ကောင်, form ကျွတ်တစ်ကောင်, *a leech.* ငို, *a goose,* တစ်, *one,* and ကောင်, form ငိုးကောင်, *a goose.* ဝမ်ပဲ, *a duck,* တစ်, *one,* and ကောင်, forms ဝမ်ပဲတစ်ကောင်, *a duck.* ငှက်, *a bird,* တစ်, *one,* and ကောင်, form ငှက်တစ်ကောင်, *a bird.* ဗြယ်, *a deer, (the small hog deer),* ဘစ်, *one,* and ယောင်, form ဗြယ်တစ်ကောင်, *one deer.* ဝက်, *a hog,* တစ်, *one,* and ကောင် form ဝက်တစ်ကောင်, *one hog.*

23. စီး from စီးသည်, *ride upon,* is compounded with words meaning beasts of burden and vehicles, such as land carriages, &c. The hog is also included in this class. *Exam.* ဆင်, *an elephant,* တစ်, *one,* and စီး, form ဆင်တစီး, *one elephant.* လား, *a mule,* တစ်, *one,* and စီး, form လားတစီး, *one mule.* မြင်, *an horse,* တစ်,

Digitized by Google

one, and စီ, form မြင်းတစီး, *a, or one horse.* ဝက်, *an hog,* တစ်, *one,* and စီး, form ဝက်တစီး, *an hog.* နွား, *a cow,* တစ်, *one,* and စီး, form နွားတစီး, *a cow or one ox of burden.* လှည်း or လှည်, *a cart, (or any land carriage),* တစ်, *one,* and စီး, form လှည်းတစီး, *one cart.* ရထား, *a chariot,* တစ်, *one,* and စီး, form ရထားတစီး, *one chariot.*

24. ရှည်, from ရှည်သည်, *unite or yoke together,* is employed to form compounds meaning pairs of animals or things which are united together in the same work, or for the same cause or end. *Exam.* နွား, *a cow,* တစ်, *one,* and ရှည်, form နွားတရှည်, *one pair of cows or yoke of oxen.* ကျွဲ, *a buffalo,* တစ်, *one,* and ရှည်, form ကျွဲတရှည်, *a yoke of buffalos.* ပြည်, *a plank,* တစ်, *one,* and ရှည်, form ပြည်တရှည်, *a pair of planks.*

25. Any class of words may be sub-divided into several other classes, in which case the term which comprises the greatest number of words belonging to the subordinate division, becomes the term denominating that class; thus မြင်, *a horse,* properly belongs

Digitized by Google

to the brute beasts; but because it is a beast of burden, is classed among them. နွား, *a cow*, is also a beast of burden, but on account of their being often yoked together as draught animals, it is classed with words of the same denomination. *Exam.* မြင်းတိုး, and not မြင်းကောင်, *one horse.* နွားတိုး, *one cow*, is proper when intended for a beast of burden; but when yoked together as draught animals, it is နွားတွဲ, *a yoke of oxen or cows.*

26. ဖ or ဘက်, *a side or individual of a pair*, is compounded with words denominating the individual of things which are naturally joined in pairs, or which have two similar sides or parts. The compound expresses the individual. *Exam.* ဘိနပ်, *a shoe or sandal*, တစ်, *one*, and ဘက်, form ဘိနပ်တဘက်, *one shoe or sandal.* ခြေအုပ်, *a boot or stocking*, တစ်, *one*, and ဘက်, form ခြေအုပ်တဘက်, *one boot or stocking.* ခြေ, *a leg*, တစ်, *one*, and ဘက်, form ခြေတဘက်, *one leg.* လက်, *an arm*, တစ်, *one*, and ဘက်, form လက်တဘက်, *one arm.* မြစ်, *a river*, တစ်, *one*, and ဘက်, form မြစ်တဘက်, *one side of a river.*

Digitized by Google

27. လုံ from အလုံ, *rotundity*, is compounded with words meaning things that are round, cylindrical, spherical, conical, convex, concave, oval, or approximating to either of the above forms. Some square articles are also included. *Exam.* သစ်သီး, *a fruit*, တစ်, *one*, and လုံ, form သစ်သီးတလုံ, *one fruit*. သစ်, *timber*, တစ်, *one*, and လုံ, form သစ်တလုံ, *one timber*. အမြောက်, *a cannon*, တစ်, *one*, and လုံ, form အမြောက်တလုံ, *one cannon*, or *great gun*. သေတ္တာ, *a chest*, တစ်, *one*, and လုံ, form သေတ္တာတလုံ, *one chest*. လက်, *an arm*, တစ်, *one*, and လုံ, form လက်တလုံ, *one arm*. ခြေ, *a leg*, တစ်, *one*, and လုံ, form ခြေတလုံ, *one leg*. မိုးအိမ်, *a lanthorn, shade*, တစ်, *one*, and လုံ, form မိုးအိမ်တလုံ, *one lanthorn*, or *shade*. မှင်အိုး, *an inkstand*, တစ်, *one*, and လုံ, form မှင်အိုးတလုံ, *one inkstand*. ခြင်္တာင်, *a basket*, တစ်, *one*, and လုံ, form ခြင်္တာင်တလုံ, *one basket*. ပလံ, *a bason, cup, plate*, တစ်, *one*, and လုံ, form ပလံတလုံ, *one bason, cup, or plate*. ခွက်, *a cup, a bowl of any description*, တစ်, *one*, and လုံ, form ခွက်တလုံ, *one cup*, &c. ရေတကောင်, *a goblet, a pitcher*, တစ်, *one*, and လုံ, form ရေတကောင်တလုံ, *one goblet, a pitcher*. ရေပြွန်, *a pump* or *spout*, တစ်, *one*, and လုံ, form ရေပြွန်တလုံ, *one pump* or *spout*. စည်, *a cask*, တစ်, *one*, and လုံ,

Digitized by Google

form စည်တလုံ, *one cask.* စည်ဘိုး, *a jar,* တစ်, *one,* and လုံ, form စည်ဘိုးတလုံ, *one jar.* အင်တုမ်, *a gumbla,* တစ်, *one,* and လုံ, form အင်တုမ်တလုံ, *one gumbla.* ပလင်, *a bottle, (quart or pint),* တစ်, *one,* and လုံ, form ပလင်တလုံ, *one bottle.* လေးထောင်ပလင်, *a square bottle,* တစ်, *one,* and လုံ, form လေးထောင်ပလင်တလုံ, *one square bottle.* ဘူး, *a phial,* တစ်, *one,* and လုံ, form ဘူးတလုံ, *one phial.* ဘူးသီး, *gourd,* တစ်, *one,* and လုံ, form ဘူးသီးတလုံ, *one gourd.* အလေး, *weight,* တစ်, *one,* and လုံ, form အလေးတလုံ, *one weight (to weigh with).* ပြွတ်, *a syringe,* တစ်, *one,* and လုံ, form ပြွတ်တလုံ, *one syringe.* ရေပုံ, *a bucket,* တစ်, *one,* and လုံ, form ရေပုံတလုံ, *one bucket.* တိုင်, *a post, mast,* တစ်, *one,* and လုံ, form တိုင်တလုံ, *one post.* မီးဆွဲ, *an hanging lamp,* တစ်, *one,* and လုံ, form မီးဆွဲတလုံ, *one hanging lamp.* ကျောက်ဆူး, *an anchor,* တစ်, *one,* and လုံ, form ကျောက်ဆူးတလုံ, *one anchor.* အိမ်, *a box, (made of bamboos and lacquer,)* တစ်, *one,* and လုံ, form အိမ်တလုံ, *one box.* အုပ်, *a conical Burman box,* တစ်, *one,* and လုံ, form အုပ်တလုံ, *one box.* လက်ဘက်ဘိုး, *a tea-pot,* တစ်, *one,* and လုံ, form လက်ဘက်ဘိုးတလုံ, *one tea-*

Digitized by Google

pot. ထမင်အိုး, *a rice pot,* တစ်, *one,* and လုံ, form ထမင်အိုးတလုံ, *one rice pot.* နာရီး, *a watch, a clock,* တစ်, *one,* and လုံ, form နာရီးတလုံ, *one watch.* ရေခပ်, *a ladle (to take water up with),* တစ်, *one,* and လုံ, form ရေခပ်တလုံ, *one ladle.* ဖွဲ့, *a flute, fife,* တစ်, *one,* and လုံ, form ဖွဲ့တလုံ, *one flute.* ဝါး, *a bamboo,* တစ်, *one,* and လုံ, form ဝါးတလုံ, *one bamboo.* ကြိမ်, *a cane,* တစ်, *one,* and လုံ, form ကြိမ်တလုံ, *one cane.* ထွေးအင့်, *a spitting pot,* တစ်, *one,* and လုံ, form ထွေးအင့်တလုံ, *one spitting pot.* မျက်စိ, *an eye,* တစ်, *one,* and လုံ, form မျက်စိတလုံ, *one eye.* ဦးကျောင်, *an head,* တစ်, *one,* and လုံ, form ဦးကျောင်တလုံ, *one head.* ခေါင်အုံ, *a pillow,* တစ်, *one,* and လုံ, form ခေါင်အုံတလုံ, *one pillow.* ပေ, *an anvil,* တစ်, *one,* and လုံ, form ပေတလုံ, *one anvil.* အိပ်, *a bag, pocket,* တစ်, *one,* and လုံ, form အိပ်တလုံ, *one bag.* အုပ်, *a brick,* တစ်, *one,* and လုံ, form အုပ်တလုံ, *one brick.* အုပ်ကျောက်, *a tile,* တစ်, *one,* and လုံ, form အုပ်ကျောက်တလုံ, *one tile.* စပ်ခြောင်, *a spy glass,* တစ်, *one,* and လုံ, form စပ်ခြောင်တလုံ, *one spy glass.*

28. စင် from အစင်, *an extended line.* This class includes all manner of things that are straight or long. *Exam.* ဓား, *a knife,* တစ်, *one,* and စင်, form

Digitized by Google

ထားတစင်, *one knife.* ထားလွယ်, *a sword,* တစ်, *one,* and စင်, form ထားလွယ်တစင်, *one sword.* လှန်, *a pike, spear,* တစ်, *one,* and စင်, form လှန်တစင်, *one spear.* သင်္ဘော, *a ship,* တစ်, *one,* and စင်, form သင်္ဘောတစင်, *one ship.* လှေ, *a boat,* တစ်, *one,* and စင်, form လှေတစင်, *one boat.* မြွေ, *a snake,* တမ်, *one,* and စင်, form မြွေတစင်, *one snake.* ကြိုး, *a rope,* တစ်, *one,* and စင်, form ကြိုးတစင်, *one rope.* အစင်, *a stripe, (as upon cloth),* တစ်, *one,* and စင်, form အစင်တစင်, *one stripe.*

29. ဆောင် from ဆောင်သည်, *bear, contain,* is employed to form a class of compounds including all manner of buildings; artificial trees, imitations of palaces, temples, &c. made of paper or wax; also a bell. *Exam.* အိမ်, *a house,* တစ်, *one,* and ဆောင်, form အိမ်တဆောင်, *one house.* ကျောင်, *a monastery, school,* တစ်, *one,* and ဆောင်, form ကျောင်တဆောင်, *one monastery, &c.* ဆိုင်, *a shop,* တစ်, *one,* and ဆောင်, form ဆိုင်တဆောင်, *one shop.* ဓရုတ်, *a building (erected to accomodate travellers),* တစ်, *one,* and ဆောင်, form ဓရုတ်တဆောင်, *one building.* ခုန်, *a palace,* တစ်, *one,* and ဆောင်, form ခုန်တဆောင်, *one palace.* ရေသွန်, *a*

Digitized by Google

necessary, တစ်, *one*, and ခေတာင်, form ရေးသွင်းတခေတာင်, *a necessary*. တဲ, *a temporary lodging or hut*, တစ်, *one*, and ခေတာင်, form တဲတခေတာင်, *one hut*. တခေတာင်, တိုင်, *an artificial tree made of wax*, တစ်, *one*, and ခေတာင်, form တခေတာင်တိုင်တခေတာင်, *one artificial tree made of wax*. ခေါင်လောင်, *a bell*, တစ်, *one*, and ခေတာင်, form ခေါင်လောင်တခေတာင်, *one or a bell*.

30. စောင် from ဘက်စောင်, *a steepness or side*, is used to form compounds including all manner of books, writings, letters, &c. *Exam.* ကျမ်, *a religious book*, တစ်, *one*, and စောင်, form ကျမ်တစောင်, *one religious book*. စာ, *a book, writing, letter*, တစ်, *one*, and စောင်, form စာ တစောင်, *one book, letter, &c.*

31. ပုမ် from ပုမ်သည်, *collect together, heap*. Compounds formed by this word include all things that are collected into heaps, or formed into collections. *Exam.* ကျောက်, *a stone*, တစ်, *one*, and ပုမ်, form ကျောက်တပုမ်, *an heap of stones*. မြေ, *earth*, တစ်, *one*, and ပုမ်, form ကျောက်တပုမ်, *a heap of earth*. အရွက်, *leaves*, တစ်, *one*, and ပုမ်, form အရွက်တပုမ်, *a collection of leaves*.

Digitized by Google

32. အုပ် from အုပ်သည်, *crowd, be thick (like a forest.)* This word forms a class of compounds, including all things that are crowded together, as a book or piece of cloth, which hath many leavers or folds. *Exam.* ပုဆို, *cloth,* တစ်, *one,* and အုပ်, form ပုဆိုတအုပ်, *a piece of cloth.* စာ, *a book,* တစ်, *one,* and အုပ်, form စာတအုပ်, *one book.*

33. ထုပ် from ထုပ်သည်, *bundle, tie together.* This word forms a class of compounds including all manner of bundles. *Exam.* စာ, *a book,* တစ်, *one,* and ထုပ်, form စာတထုပ်, *a bundle of letters or books.* ပခို, *cloth,* တစ်, *one,* and ထုပ်, form ပုခိုတထုပ်, *a bundle of clothes.* စက္ကူ, *paper,* တစ်, *one,* and ထုပ်, form စက္ကူတထုပ်, *a bundle of papers.*

34. ထည်, *a piece or garment.* Compounds ending in this word include all kinds of wearing apparel. *Exam.* ပုဆို, *a cloth,* တစ်, *one,* and ထည်, form ပုဆိုတထည်, *a garment or suite of clothes.* ခေါင်းပေါင်, *a handkerchief (for the head),* တစ်, *one,* and ထည်, form ခေါင်းပေါင်တထည်, *one handkerchief.*

35. ချပ် from အချပ်, *a thin leaf or slip of any*

Digitized by Google

thing. This word forms compounds including all things which resemble the leaves of a book of palmira, leaves; panes of glass; paper, or any thing which is both thin and flat. *Exam.* ပြည်, *a board, plank,* တစ်, *one,* and ချပ်, form ပြည်တစ်ချပ်, *one board.* ဖြာ, *a mat,* တစ်, *one,* and ချပ်, form ဖြာတစ်ချပ်, *one mat.* မှန်, *a looking glass,* တစ်, *one,* and ချပ်, form မှန်တစ်ချပ်, *one looking glass.* အုပ်ကျောက်, *a tile,* တစ်, *one,* and ချပ်, form အုပ်ကျောက်တစ်ချပ်, *one tile.* စက္ကူ, *paper,* တစ်, *one,* and ချပ်, form စက္ကူတစ်ချပ်, *one leaf or sheet of paper.* လပ်, *a leaf of the palmira tree,* တစ်, *one,* and ချပ်, form လပ်တစ်ချပ်, *one leaf of the palmira tree.*

36. ထွာ from အထွာ, *a leaf, fold or row,* forms compounds of nearly the same meaning as those formed by ချပ်. *Exam.* စက္ကူ, *paper,* တစ်, *one,* and ထွာ, form တစ်ထွာစက္ကူ, *a leaf or fold of paper.* စစ်သည်, *(foot) soldiers,* တစ်, *one,* and ထွာ, form စစ်သည်တစ်ထွာ, *a rank of soldiers.*

37. ဖျား from အဖျား, *a point, extremity,* forms compounds which comprize all things that have a point or extremity. *Exam.* ပိုးတဖျား, *the end of a bamboo.*

Digitized by Google

38. တစ် from အတစ်, *a bit, small piece or portion,* forms words meaning a bit. *Exam.* ဓဲသားတစ်, *a piece of flesh.*

39. ပြား from အပြာ, *a flat surface,* forms a class of compounds including all things with a flat surface. *Exam.* ပြင်, *a plank,* တစ်, *one,* and ပြာ, form ပြည်တပြား, *one plank.* တကာ, *a dollar, rupee,* တစ်, *one,* and ပြား, form တစ်ကာတပြား, *one dollar or rupee.* ပြာ, *a mat,* တစ်, *one,* and ပြား, form ပြာတပြား, *a mat, a single mat.*

40. ပင် from အပင်, *a tree, plant.* Compounds formed by this word comprize trees and plants of every description. *Exam.* ဝါး, *a bamboo,* တစ်, *one,* and ပင်, form ဝါးတပင်, *a bamboo plant.* ငှက်ပြောပင်, *a plantain tree,* တစ်, *one,* and ပင်, form ငှက်ပြောပင်တပင်, *one plantain tree.* ပန်းပင်, *a flowering shrub,* တစ်, *one,* and ပင်, form ပန်းပင်တပင်, *one flowering shrub.* သရက်, *a mango,* တစ်, *one,* and ပင်, form သရက်တပင်, *a mango tree.*

41. ပြည်, *a plain open surface.* Compounds form-

Digitized by Google

ed by this word include all words signifying open plains. *Exam.* လယ်ပြည်, *a field,* တစ်, *one,* and ပြည်, form လယ်ပြည်တပြည်, *one field.* တလင်ပြည်, *a yard,* တစ်, *one,* and ပြည်, form ဟလင်ပြည်တပြည်, *a court yard.*

42. ကွင် from ကွင်သည်, *to form a circle.* In the class of compounds formed by this word are included all articles, which are in the form of a circle. *Exam.* လက်စွပ်, *a ring,* တစ်, *one,* and ကွင်, form လက်စွပ်တကွင်, *one ring.* ကြိုးကွင်, *the noose of a rope,* တစ်, *one,* and ကွင်, form ကြိုးသွင်တကင်, *a noose.*

43. ချောင် from အချောင်, *a bar, or long piece.* To the class of compounds formed by this word belong all manner of bars, or any thing long or straight in the form of a bar. *Exam.* သံ, *iron,* တစ်, *one,* and ချောင်, form သံတချောင်, *an iron bar or nail.* ကြံခိုး, *a sugar-cane,* တစ်, *one,* and ချောင်, form ကြံခိုးတချောင်, *one sugar-cane.* မှင်တံ, *a pen,* တစ်, *one,* and ချောင်, form မှင်တံတချောင်, *one pen.* အပ်, *a needle,* တစ်, *one,* and ချောင်, form အပ်တချောင်, *one needle.*

Digitized by Google

44. ခိုင် from ဆခိုင်, *a branch or large bunch.* To the class of compounds formed by this word belong all flowering branches, corymbs, racemes, &c. *Exam.* ငှက်ပြာသီး, *a plantain,* တစ်, *one,* and ခိုင်, form ငှက်ပြာသီးတခိုင်, *a bunch of plantains.* ပန်, *a flower,* တစ်, *one,* and ခိုင်, form ပန်းတခိုင်, *a large bunch of flowers.*

45. ဖီး or ဘီ from ဖီးသည်, *comb.* In the class of compounds formed by this word are included all articles that are pectinated, or bear any distant resemblance to the teeth of a comb. *Exam.* ငှက်ပြာသီးတဖီး, *a row of plantains separated from the large bunch.*

46. ခင် from ခင်သည်, *spread out.* The class of compounds formed by this word includes all articles which may be spread out. *Exam.* ဖြားတခင်, *one mat,* ခေါင်ရာခင်တခင်, *one sheet.*

47. ကုန် from ကုန်သည်, *to string.* The class of compounds of which this is the last member includes

Digitized by Google

all articles which are strung like beads. *Exam.* ပုဇိဉ်းကုန်, *a string of beads,* ပန်းတကုန်, *a garland.*

48. သွယ် from သွယ်သည်, *flow or move in a continued course,* forms a class of compounds meaning rivers, &c. which flow in a certain course. *Exam.* မြစ်တသွယ်, *a river, or the course of a river.*

49. တန်း from အတန်း, *straightness,* forms a class of words to which belong all articles which are straight resembling an arrow. *Exam.* တိုင်းတတန်း, *a straight row of posts.*

50. ခွက်, *a cup.* A class of compounds is formed by this word to which belong all articles resembling a cup, or a cup full of any thing. *Exam.* ဆန်ခွက် တခွက်, *a cup, or a cupful,* ဝဲခွက်, *a cup or a cupful.*

51. လက်, *a hand.* The class of compounds formed by this word comprizes implements of war, agriculture, and workmen's tools. *Exam.* သေနတ် or လှေ့ကျည်, *a gun,* တစ်, *one,* and လက်, form သေနတ်တလက်, *one or a gun.* စိန်ခြောင်, *a swivel or blunderbuss,* တစ်, *one,* and လက်, form စိန်ခြောင်းလက်, *one swivel,* &c.

Digitized by Google

ဂရေတက် *a chisel,* တစ်, *one,* and လက်, form-ရေတာက် တလက်, *one chisel.*

N. B. Many other instances might be added, but those given above will be sufficient to give the learner an idea how to form these kinds of compounds at his option.

52. The particle ခု with the initial of the first numeral, or with any other numerical word prefixed, thus တခု, *one,* ဆယ်ငါးခု, *fifteen,* may be substituted for the last member of any of these compounds. It is also used as the last member of any compound which cannot be brought under any of the above mentioned kinds. *Exam.* စားပွဲ, *a table,* တစ်, *one,* and ခု, form စားပွဲတခု, *one table.* ကုလားထိုင်, *a chair,* သို့, *three,* and ခု, form ကုလားထိုင်သို့ခု, *three chairs.* ခတင်, *a bedstead,* ဆယ်, *ten,* and ခု, form ခတင်ဆယ်ခု, *ten bedsteads.* တဖျက်စည်, *a broom,* တစ်, *one,* and ခု, form တဖျက်စည်းတခု, *one broom.* သော့, *a key,* ခြောက်, *six,* and ခု, form သော့ခြောက်ခု, *six keys.* သော့ခိုမ်, *a lock,* တစ်, *one,* and ခု form သော့ခိုမ်တခု, *one lock.* ပတ္တာ, *an hinge,* တစ်, *one,* and ခု, form ပတ္တာတခု, *one hinge.*

Digitized by Google

ချိန်ခွင်, *scales*, တစ်, *one*, and ခု, form ချိန်ခွင်တခု, *a pair of scales*. ကတ်ပယ်, *a small kind of scales*, တစ်, *one*, and ခု, form ကတ်ပယ်တခု, *one pair of scales*. ခြင်ထောင်း, *musquito curtains*, လေး, *four*, and ခု, form ခြင်ထောင်လေးခု, *four curtains*. တူ, *an hammer*, ငါး, *five*, and ခု, form တူငါးခု, *five hammers*. ပေါင်ဝိ, *breeches or pantaloons*, တစ်, *one*, and ခု, form ပေါင်ဝိတခု, *one pair of breeches*. လည်စည်, *a neckcloth*, တစ်, *one*, and ခု, form လည်စည်တခု, *one neckcloth*. ဥယျာဉ်, *a garden*, တစ်, *one*, and ခု, form ဥယျာဉ်တခု, *a garden*. လမ်, *a road*, တစ်, *one*, and ခု, form လမ်တခု, *one road*. တောင်, *a mountain*, တစ်, *one*, and ခု, form တောင်တခု, *a mountain*. ဘေ, *fear or danger*, တစ်, *one*, and ခု, form ဘေတခု, *a danger*.

53. Almost any substantive of the language may be selected to form compound words expressing things which have some real or supposed resemblance to it.

54. When the object is near, or pointed to, or is the subject of conversation, the word denoting the class is frequently sufficient of itself to convey the idea

Digitized by Google

intended. In this case the initial of the first numeral or any other numerical word is always prefixed. *Exam.* တလုံကိုသနှာတော်မူပါ, *give (me) one round (thing).* တပြားလိုချင်ပါသည်, *(I) wish for one flat (thing).*

55. In enumerating mankind, when the number exceeds ten, the word တကျိုတ်, one ten, is used. *Exam.* လူတကျိုတ်, *ten men* လူနှစ်ကျိုတ်, *twenty men, or twice ten.* လူသုံးကျိုတ်လေး, *thirty-four men, or three tens and four.*

56. When the number is not exactly specified, the word လောက်, *about,* is affixed to the term which discriminates the class. *Exam* ဆယ့်ငါးယောက်လောက် ကယ်ပါ, *give (me) about fifty round (articles).*

57. The sixth class of compounds is formed by affixing the adverbs ပတ်လုံ, *during,* တိုင်တိုင် and တိုင်တဆောင်, *until,* or ပတ်ရံ, *during,* to a noun, and also, by affixing အညီး, *alike,* and အားလျာစွာ, *according to,* to the terminations နှင့်, of the instrumental case. *Ex.* အသက်ပတ်လုံ, *during life.* ကောက်သည်တိုင်တိုင်

or တိုင်အောင်, *until the arrival.* စကားနှင့်အညီ, *according to the words.* အမိန့်တော်အားလျော်စွာ, *according to the order.* မင်းဆိုသည်စကားနှင့်အညီး, *according to the words spoken by the governor.*

N. B. The terminations of the cases cannot be affixed to these compounds.

SECT. II.

Of the formation of Words.

1. Words are either nouns substantive, verbals, derivatives, or compounds. *Exam.* လှိုင်, *a wave.* ချစ်, *love.* ပြုစရာ, *(an action) to be done.* ပြောင်မတ်, *upright.*

2. A great proportion of words, in the Burman language, are formed from monosyllabic verbal roots.

3. These roots consist, either of one or two letters. *Exam.* က, *dance.* ကင်, *fry, release.*

Digitized by Google

4. When roots consist of more than one letter, the first may be either a simple or compound letter; and the last is invariably a final consonant. *Exam.* ၎င်, *clean.* ကြွ, *move.* နှုပ်, *pluck.*

5. Nouns, adjectives, and verbs, are formed from these roots by affixing or prefixing certain syllables. *Exam.* အယူ, *a reception,* is formed from the root ယူ, *take, receive* ကောင်သည် or ကောင်သော့(သူ), *a good (person),* is formed from the root ကောင်, *good.* ပြုခြင်း, or ပြုသည်, *did,* is formed from the root ပြု, *do.*

6. All words which cannot be derived from verbal roots, and will not admit of being used in a verbal sense, are nouns substantive, or proper names, signifying things. *Exam.* လူ, *a man.* လှိုင်, *a wave.* ရေ, *water.* သခင်, *lord.* ဆဲ, *the sun.* ရဲ့, *a day.*

Of the formation of Simple Nouns.

7. Nouns are formed from the verbal roots, by prefixing the vowel အ. *Exam.* အလင်, *a light,* from the root လင်, *light.* အစာ, *food,* is formed from the root စာ, *eat.* အစောင့်, *a watch,* is formed from စောင့်, *preside over, protect, look after.*

Digitized by Google

8. Abstract nouns indicating the doing of an action, the possessing of certain properties, or suffering of certain things denoted by the root, are formed by affixing ခြင်း to the root. *Exam.* ပြုခြင်း, *a doing, a deed,* စားခြင်း, *an eating.* ခိုင်ခြင်း, *firmness.* လှခြင်း, *beautifulness.* သွားခြင်း, *a going.* အိပ်ခြင်း, *a sleeping.* စေခြင်း, *a sending.*

9. The affix စရာ is placed after the verbal roots, to form nouns indicating actions which are to be performed. *Exam.* စားစရာ, *what is to be eaten, or is for the purpose of being eaten.* သောက်စရာ, *what is to be drank, or is for the purpose of being drank.* ထွက်စရာ, *what is to be delivered, or is for the purpose of being delivered.* သွားစရာ, *what is to be gone for, or is for the purpose of being gone for.* ကြားစရာ, *what is to be heard, or is for the purpose of being heard.* စေစရာ, *an occasion of sending, or the sending for something.* ထားစရာ, *a place to put, or that is for the sake of putting any thing in.*

10. ရိ or ရှိ is placed after the verbal root, to form nouns indicating actions which are to be performed, or are intended to be done or accomplished. *Exam.*

Digitized by Google

စာရိ, *any thing to be eaten, or that is for the purpose of being eaten.* ပေးရိ, *any thing to be given, or is for the purpose of being given.* ပြုရိ, *any thing to be done, or that is for the purpose of being done.* လိုရိ, *any thing which is for the purpose of besmearing or anointing.* လှူရိ, *any thing which is for the purpose of giving away or bestowing.* စိုက်ရိ, *any thing which is for the purpose of planting, or that in which any thing may be planted.*

11. တော် is a particle denoting supremacy, royalty, and is affixed to nouns, to indicate that they belong to the king, royal family, or to one who is invested with authority from the king or royal family. *Exam.* ဝန်တော်, *articles, belonging to the king or royal family, &c.* လူတော်, *a person belonging to the king, &c. or to any one invested with authority.* ဆင်တော်, *an elephant belonging to the king or the crown.* အမှုတော်, *a government affair or any business of the king, &c.*

12. ဝန်, *a burden, responsibility,* and မှု *a deed,* or *one who performs,* are used as titles given to high personages, immediately under the king, or royal fa-

Digitized by Google

mily, or who are attached to the crown in some way or other, and must have တော် inserted immediately after them. *Exam* မှူးတော်, *a noble or minister of state.* စိုးတော်, *a prime minister.* စိုးတော်ကြီး, *the chief minister of state.*

13. The names of workmen, tradesmen, or people of some occupation, are formed by affixing သည်း to the name of the tools, or work in which a person is employed. *Exam.* လက်သည်း, *a carpenter.* ဆေးသည်း, *a doctor.* လွှးသည်း, *a sawyer.* ချုပ်သည်း, *a taylor.* လှေသည်း, *a boat-man.* လှည်သည်း, *a waggoner, or a person that drives a carriage.*

14. Adjectives, when they assume the absolute form, and are used as nouns, are formed like noun substantives by prefixing အ to the verbal root. *Exam.* အကောင်း, *goodness,* is formed from the verbal root ကောင်း, *be good.* အစိမ်း, *greenness,* is formed from စိမ်း, *green.*

15. Adjectives are formed by placing the verbal root in its natural state after a noun; also adjectives are formed from nouns, if they are derived

Digitized by Google

from a verbal root, by the rejection of the initial ဣ. These are placed after substantives, like the verbal root, to form adjectives. *Exam.* (လူ) ဖြူ, *a white (man)*, is formed from လူ, *a man*, and ဖြူ, *white*. နွားကောင်, *a good cow*, from နွား, *a cow*, and ကောင်, *good*. ရေအေး, *cold water*, from ရေ, *water*, and အေး, *cold*. လူများ, *many people*, from လူ, *a man*, and များ, *many*.

16. Either ဘွယ် or ထိုက် is placed after the verbal root, to form adjectives indicating the worthiness, fitness, or suitableness of the action. *Exam.* ဆိုဘွယ်, *what is worthy of praise or wonder, viz. wonderful.* ကြောက်ဘွယ်, *what is to be feared, viz. dreadful, terrific.* ချစ်ဘွယ်, *what is deserving or worthy of love, viz. lovely.* ဆင်ခြင်ထိုက်ဘွယ်, *what is worthy of abhorrence, viz. disagreeable.* စားဘွယ်, *what is fit for eating, viz. delicious.* ပြုဘွယ်, *fit to be done, or what is desirable to be done.*

17. သမျှ, ကမျှ and တမျှ are placed after the verbal root, to form adjectives denoting *all, the whole*. *Exam.* ရှိသမျှ, *all (there) is.* ပြုသမျှ, *all (that is) done,*

Digitized by Google

18. ခမန်း is affixed to the verbal root, to form adjectives indicating the being possessed of the property expressed thereby. *Exam.* ကြောက်ခမန်း, *fearful, dreadful.* ချစ်ခမန်း, *lovely.* ရှက်ခမန်း, *shameful.* Also ခမန်းလိလိ or ကြောက်ခမန်းလိလိ or ရှက်ခမန်းလိလိရှိသည်.

19. Adjectives are formed by affixing or prefixing imitative sounds, which have no meaning. *Exam.* လောင်လောင်, *wide open, gaping, (as a hole.)* ပေါင်လင်, *wide open (open as a door,) empty.*

20. သဘွယ် or သဖွယ်, ကဲ့သို့ and နှယ်, are placed after nouns, to form words denoting likeness or similarity to the thing expressed by the word, and occasion the suppression of the terminations of the cases. *Exam.* စည်ကြီးသဖွယ်, *like a large drum.* တလိုင်းသဘွယ်, *like a Taling.* မြေကဲ့သို့, *like the earth.* လူကဲ့သို့, *like a man.* ကြာဇွင်နှယ်, *like a lotos.*

21. သကဲ့သို့ placed after the verbal root, denotes the likeness or similarity of an action. *Exam.* ပြုသကဲ့သို့, *like the doing.* စားသကဲ့သို့, *like the eating.* ရေးသကဲ့သို့, *like the writing.*

Digitized by Google

22. တိုင် from အတိုင်, *according to, exactly as,* is placed after verbal roots, to form words which signify, *according to,* or *exactly like* the action. *Exam.* ပြုတိုင်, *according to the doing.* ရွတ်တိုင်, *according to the delivery or speaking.* ကြားတိုင်, *according to the hearing.*

23. ဟန် affixed to the verbal roots, implies a probability of the action having been performed. This is a past participle. *Exam.* ပြုဟန်, (ဂို့သည်), *probably having been done.* ကြောက်ဟန်, *probably having been afraid.*

24. ဘို့ forms words conveying the idea of *for* or *for the sake of* the thing or action to which it is affixed. *Exam.* ခွေးဘို့, *for the dog.* လူဘို့, *for man.* စားဘို့, *for eating.* သောက်ဘို့, *for drinking.*

25. ကြောင် whether affixed to verbal roots or to nouns, forms words which signify *for,* or *for the reason of the thing or action. Exam.* ခွေးကြောင်, *for the dog.* ဆင်ကြောင်, *for the elephant.* ငါးကြောင်, *for the fish.*

Digitized by Google

26. မ placed after verbal roots forms words which mean *in the performance* of the action. *Exam.* တိမ်, *in preventing.* ရောက်မ, *in arriving.* ပေးမ, *in giving.*

27. Verbals formed by the above last three affixes, are the proper gerunds. *Exam.* ပြုဘို့ or ပြုရန်အောင်, *for doing.* ပြုမှ, *in doing.*

28. တာ is placed after the verbal root to form words which indicate the continuance of an action. *Exam.* ပြုတာ, *eating, continuing to eat.* ရှုတာ, *seeing, continuing to look, beholding.*

29. Compound nouns are formed by rejecting the initial အ of a noun formed from the root when it is the last member. *Exam.* နွား, *a cow,* and အုပ်, *a collection,* from ပုံ, *collect,* forms နွားပုံ, *a herd of cows.* လူ, *a man,* and အဝေးပိုင်, *a collected body,* form လူပေါင်း, *a multitude of men.* တံခါဝ, *the entrance of a door.*

30. Compounds are formed by rejecting the initial အ of the first member of a compound term. *Exam.*

Digitized by Google

ရှဉ်ပြည်, *a particular kind of teak plank*, is formed from အရှည်, *any thing united or yoked together in the same work*, and ပြည်, *a plank*. ရှင်ဘုရား, *the lord my master*, is formed from အရှင်, *lord*, and ဘုရား, *lord*.

31. Compound abstract nouns, indicating the performance of the thing, possession of the properties, or suffering the circumstances expressed, are formed by affixing ခြင် to the root, which is always the last member. *Exam.* အခြင်းချင်းစားခြင်, *an eating together*. ဖြည်းဖြည်းလာခြင်, *a gentle approach*. အိပ်ပြော်ခြင်ခြင်, *the remaining in a profound sleep*.

32. Nouns of agency are formed from the root of the verb, by affixing သော. The noun or pronoun indicating the agent must be affixed to those words. *Exam.* ခံသောသူ, (*he*) *who receives*. ပေးသောသူ, (*he*) *who gives*. တောင်းသောသူ, (*he*) *who begs*. ချုပ်ကြည်ခြင်ရှိသောသူ, (*he*) *who believes or has faith*. တောခိုနေသောသူ, (*he*) *who dwells in the wilderness*. ကောင်းကင်ဝယ်ပျံသောငှက်, *the bird which flies in the air*. အဘိဓမ္မာကျွမ်းကျင်သောဆရာ, *the master or teacher who is versed in the*

arts. ဆင်ရဲးဝဋ္ဌိထက်ဖြတ်လေးမင်, *the governor who is more noble than the poor.* သဘင်အလယ်၌ဝင်တယ် လေးလျှာကျော်, *the person who shines in the midst of the assembly.* ဖွယ်လေးခိုး, *the fragrant flower.*

33. The pronouns ဘယ်, *who, which* or *what,* ဆို, *such,* အဘယ်သို, *what sort,* ဤ, *this,* ဤသို, *this sort,* သည်, *this,* သည်သို, *this sort,* ထို, *that,* ထိုသို, *that sort,* အကြင်, *which,* and အကြင်သို, *which sort,* are compounded with nouns and pronouns, by affixing လော. The noun or pronoun indicating the agent is the last member. *Exam.* ဘယ်လောသူ, *what person.* သိုလောသူ, *such a person.* အဘယ်သိုလောသူ, *what kind of person.*

34. Honorific nouns of agency are formed from the root of the verb by affixing ထလော, လလော or လက်လော. The nouns or pronouns indicating the agent must be affixed to those words. *Exam.* မြတ်စွာ ဘုရားမြွက်ချလိုက်ဟောတော်မူထလောစကား, *the word spoken or delivered by God.*

35. Nouns of agency are formed from the root

Digitized by Google

of the verb by affixing the participial terminations ending in သည် ; and the nouns or pronouns indicating the agent must be affixed to these words. *Exam.* ခံသည်သူ, *the receiver, or he who receives.* လေးသည်သူ, *the giver, or he who gives.* တောင်းသည်သူ, *the beggar, or he who begs or asks.* ရိုကြဉ်သည်သူ, *the believer, or he who believes.* ကောင်းခေါ်ရှသည်သူ, *the wild person, or he who lives in the wilderness.* ကောင်းကင်၌ပြုံသည်ငှက်, *the bird which flies in the air.* အတတ်ပညာ၌လိမ္မာသည်ဆရား, *the teacher who is wise in the arts.* ဆင်ရဲးတို့ထက်မြတ်သည်မင်, *the governor who is nobler than the poor.* သဘင်အလယ်၌တင်တယ်သည်ယောကျာ်, *the person who shines in the assembly.* မွှေသည်ပန်, *the sweet-smelling, or fragrant flower.*

36. Nouns of agency may be of any mode or tense. The particles denoting the modes and tenses are prefixed to the participial terminations. *Exam.* (ဝန်) ဆောင်သည် or သောဆောင်, *the burden bearing elephant.* ပြုလေသည် or သောသူ, *he who did or performed.* စားပေသည်ခွေ, *the dog which has eaten.* ဆိုခဲ့ပြီးသောစကား, *the words which were spoken.* ဆိုလတ္တံ့သည်စကား, *what will be spoken or the*

Digitized by Google

speech which will be delivered. ပြုနိုင်စွမ်းသောဘုရား *the God who is able to perform.*

37. Nouns denoting the person who possesses any thing, holds any office, or follows any trade or calling, are formed by affixing ဆောင်, *possess,* to the name of the thing possessed. This affix is optionally put after the accusative case. *Exam.* ထီးဆောင်သည် or ထီးကိုဆောင်သည်, *one who wears, or one who carries an umbrella.* မင်္ဂလောင်သည် or မင်္ဂကိုဆောင်သည်, *one who has to do with government affairs,*

38. Nouns signifying the person who sustains any office, acquiesces in any responsibility, sustains any burden, or bears any punishment, are formed by affixing ခံ, *bear, sustain, suffer,* to the noun indicating what he bears, acquiesces in, or the like, in the accusative case, either expressed or understood. This rule is also optional. *Exam.* အာမခံသည် or အာမကိုခံသည်, *one who acquiesces, viz. a security.* စွန်ခံသည် or ဝန်ကိုခံသည်, *one who bears the responsibility, viz. a security.*

Digitized by Google

39. Nouns signifying the person who *dares* to sustain any office, or perform any deed, are formed by affixing ဝံ့, *dare,* to the noun indicating what he sustains or undertakes, in the accusative case, either expressed or understood. This rule may be used at option. *Exam.* ခံဝံ့သူ or ဝန်ကိုခံဝံ့သူ, *one who dares to bear, he who dares to sustain the burden, viz. a security.*

40. Nouns signifying the person who is *worthy to sustain any office, or perform any deed,* are formed by affixing ထိုက်, *worthy, sufficient,* to the noun indicating what he is worthy of, or sufficient to undertake, in the accusative case, either expressed or understood. This rule is also optional. *Exam.* ဆောင်ထိုက်သူ or အမှုကိုဆောင်သိုက်သောသူ, *he who is worthy of bearing or sustaining the cause.* ရထိုက်သူ or အကြိုးကိုရထိုက်သူ, *he who is worthy or deserving of his reward.*

41. Nouns signifying the person who is a suitable person, or the thing which is suitable or proper for any purpose, are formed by affixing လော် or သင့်,

Digitized by Google

suitable, to the noun which indicates what he is *suitable* or *proper* for, in the accusative or instrumental cases, either expressed or understood. This rule is optional. *Exam.* တော်သူ or သင့်သူ; အမျိုးတော် or သင့်သူ, *a worthy or suitable person, one who is worthy or sufficient (to perform) the deed.* ထိုက်သူ or သင့်သူ; ထိုပြည်နှင့် သင့်သူ or—တော်သူ, *he who is suitable for, or worthy of that kingdom.*

42. ဝန်, *a burden,* and မှု, *a deed,* are affixed to nouns, to denote situations of office under government. *Exam.* မြို့ဝန်, *governor of a city.* ဒိုင်ဝန်, *governor of the shield.* တောင်မှု, *overseer or keeper of the jail.*

43. ဘုရင်, *chief,* ကဲး, *excel,* and ကြီး, *great,* are affixed to words signifying men and things, to indicate the chief among them, or their superiors. *Exam.* ရှင်ဘုရင်, *the chief sovereign, lord, king.* စစ်ဘုရင်, *the general of the forces.* စစ်ကဲး, *the chief of an army.* စတော်ကဲး, *the head or chief cook.* မင်ကြီး, *chief among governors, viz. a king.* ဆိုသူကြီး, *chief or sovereign among the pots, viz. a cook.* လူကြီး,

Digitized by Google

a great man. မြို့သူကြီး, *chief of a city.* သင်္ဘောသူကြီး, *the chief or captain of a ship.*

44. သခင် or ရှင်, *a master, mistress, owner,* are affixed to words, denoting the things which they govern. *Exam.* မြေသခင် or မြေရှင်, *lord or master of the earth.* အိမ်သခင် or အိမ်ရှင်, *lord or master of the house.* မြီသခင် or မြီရှင်, *a creditor.*

45. မျိုး from အမျိုး, *a tribe,* is always affixed to the names of progenitors, or the chiefs of tribes or families, to form patronymics, and to the name of the country, to form gentile nouns. *Exam.* မင်ကြီးမျိုး, *descended from the kings.* ပုရောဟိတမျိုး, *of the brahmun tribe.* လူကြီးမျိုး, *of a respectable family.* တရုတ်မျိုး, *of the Chinese nation.*

46. သား, *a son,* is added to nouns denoting a country, city, or any other place, to form words denominating the inhabitants or natives of it. *Exam.* တရုတ်သား, *an inhabitant or native of China, a Chinese.* ပြည်သား, *an inhabitant of a country.* မြို့သား, *an inhabitant of a city.* အညာသား, *an inhabitant or na-*

Digitized by Google

tive of the upper provinces. အတွင်သား, *one who dwells within, an inhabitant of the interior.*

47. ရိုး, *a bone, sect, race, tribe,* ညွှန့်, *a sprout, germ, bud,* and လျှာ, *a continuation, succession,* are often affixed to words denoting a king, an umbrella of royalty, and a palace, to form words which mean a person of royal blood who may succeed to the throne. *Exam.* ထီးရိုး, *a descendant of the umbrella.* နန်းရိုး, *a descendant of the palace.* နန်းညွှန့်, *a descendant or sprout of the palace.* နန်းလျှာ, *a branch or continuation or descendant of the palace.*

48. သေး from အသေး, *an infant, the young, or a little thing,* is affixed to words signifying mankind, beasts, or things, to indicate their young, or any small thing. *Exam.* လူသေး, *a child.* နွားသေး, *a calf.* ဝက်သေး, *a young or little monkey.* သစ်ပင်သေး, *a small tree.* တောင်သေး, *a small mountain, a hill.*

49. တုံမ် from အတုံမ်, *a log or lump,* is often placed after nouns signifying *wood,* to denote a log. *Exam.* သစ်တုံမ်, *a log of wood.* ကျွန်းတုံမ်, *a log of teak wood.*

Digitized by Google

50. တုမ် is often placed after စကား, *a word*, to mean a sentence or speech. *Exam.* စကားတုမ်, *a sentence.*

51. ဝ from အစ, *a small bit*, is often placed after nouns signifying any solid substance, to denote a small bit of it. *Exam.* ငွေဝ, *a bit of silver.* ကျောက်ဝ, *a bit of stone.* မြေဝ, *a bit of earth.*

52. စား from အစား, *food*, is affixed to words indicating the thing or person by which any one obtains a maintenance, to form nouns denoting particular employments. *Exam.* အခစား, *one who lives by wages, viz. a servant.* သစ်သီးစား, *one who lives by (the buying or selling of) fruit.* ခနစား, *one who lives or subsists by daily labour, viz. a day labourer.* ကိုယ်စား, *one who lives or subsists upon another, viz. a servant.*

53. ချက် from အချက်, *a deed, a thing, a mother*, is affixed to verbal roots, to form words signifying the matter or subject of which a person has been speaking, or the business a person has been doing. *Exam.*

Digitized by Google

ဆိုချက်, *the matter or subject of conversation.* ပြုချက်, *the business a person has been performing.*

54. ရာ from အရာ, *a matter, a concern,* is placed after verbal roots, to form nouns indicating the action which any one is performing. *Exam.* စားရာ, *the thing (he is) eating.* ပြုရာ, *the action (he is) doing.* လျှောက်ရာတွင်ကြမ်းကြုတ်စကားပါတည့်, *in what he has delivered, or in his speech, there is disrespectful language.*

55. ခွင် from အခွင့်, *a commission, authority,* is affixed to verbal roots, to form substantives indicating the authority by which a person performs any act. *Exam.* ပြုခွင့်, *authority to do.* ဆိုခွင့်, *authority or permission to speak.* သွားခွင့်, *authority or permission to go.*

56. မြဲ is placed after verbal roots, indicating the continuation of an action from any past period. *Exam.* ပြုမြဲ, *accustomed to do, continued to do.*

57. ကျန် is affixed to verbal roots, to indicate *behind. Exam.* နေကျန်သည်, *remain behind.*

Digitized by Google

58. ဗဲ့ is frequently placed after nouns, to denote the absence of the thing expressed, or to express the being void or destitute of a thing. *Exam.* လူဗဲ့, *void or destitute of people.* ရိုးကြည်ခြင်းဗဲ့, *destitute of faith.*

59. ပင် is an affirmative particle, signifying *even, only,* and is generally affixed to the pronouns or to the participial terminations, and sometimes to nouns. *Exam.* ငါပင်ဖြစ်သည်, *I, even I, am he, or I alone am he.* မိဘတို့သည်သားတော်တို့၏ချမ်းသာကားကို ကြားဉာဏ်ပင်ဝမ်းမြောက်ကြွေးကြော်သာဂုဏ်ခံ၏, *the parents, having only heard of the welfare of their children, were filled with joy, and obtained ease.*

60. Adjectives are formed by doubling the verbal roots, and prefixing the compound to a noun or verb. *Exam.* ဖြောင့်ဖြောင့်လူ, *an upright man.* ဖြောင့်ဖြောင့်ရှိသည်, *he, or it is upright.* ပြောင်ပြောင်, *bright.* လင်းလင်, *light.* ထင်ထင်, *appearing, perceivable, visible.* ခုက်ခုက်, *deep.* မြန်မြန်, *quick.*

Digitized by Google

SECT. III.

Of Adverbs and indeclinable Particles.

1. Adverbs may be divided into four kinds; adverbs of time; adverbs of place; adverbs of quantity, and adverbs of circumstance.

2. They are formed from nouns or pronouns, and by affixing certain particles to the verbal root.

3. The terminations ၌ and တွင် of the locative case, are affixed optionally to ကာလ and အခါ, *time*, (in general); အချိန်, *time* (defined); အခါဖ်, *time*, (of the day or night); and အစဉ်, *time*, (a series of time or times, or a continuation of time), to form adverbs of time.

4. When the time of the adverb is defined, the words ဘယ်, *which, what*, သို့, *such*, ယင်, *formerly*, အဘယ်သို့, *what sort*, ဤ, *this*, ဤသို့, *this sort*, သည်, *this*, သည်သို့, *this sort*, ထို, *that*, ထိုသို့, *that sort*, အကြင်, *which*, and အကြင်သို့, *which sort*,

Digitized by Google

are prefixed to ကာလ, အခါ, အရိုက် and အခိုမှ. *Exam.* ထိုကာလ, *then, in that time.* သို့သောအခါ, *then, in such a time.* အဘယ်အခိုမှ, *when, or in what time,* (of the day or night).

5. The words ကာလ, အခါ, အရိုက် and အခိုမှ, are also combined with verbals, by affixing the connecting particles သည် or သော to the root. The word denoting time is always the last member of the compound, and the terminations of the locative case are optionally suppressed. *Exam.* ပြုသည်အခါ, or ပြုသောအခါ, or အခါ၌, *then, in the time of doing.* စားသည်အခါ, or စားသောအခါ, or အခိုမှ or အခိုမှ၌, or တွင်, *then, in the time of eating.*

6. The initial အ of အရိုက်, အခိုမှ and အစည်, is rejected, and the remaining part of the word affixed to a verbal root, to form adverbs of time. *Exam.* ရှိရိုက်, *while staying.* စားစည်, *while eating.* လျှည် လည်ရှစည်, *when, or while walking.* ငိုကြွေးစည် တွင်, *while crying.* အိပ်ခိုမှ, *sleeping time.*

7. The initial အ of အခါ, *time,* is rejected, and

Digitized by Google

ခါ affixed to the verbal roots, to form words indicating the time of the action. *Exam.* သွားခါ, *going time.* စားခါ, *eating time.* ပေးခါ, *giving time.*

8. တိုင်အောင်, *until,* တိုင်တိုင်, *until,* and ပတ်လုံ or ပတ်ကုံ, *all along, viz. all the time between two fixed periods,* or *from one period to another,* are affixed to words signifying time, and the whole sentence has the force of an adverb. *Exam.* ထိုကာလတိုင်အောင်, *until that time* ထိုအခါတိုင်တိုင်, *until that period.* ထိုနေ့ပတ်လုံ, *all that day.*

9. အတို, *time,* is affixed sometimes to နေ့, *a day,* and ည, *a night,* to denote time of the day or night. Also to ရှေး, *before,* and နောက်, *behind.* *Exam.* နေ့အတို့တွင်, *in the day time.* ညဉ့်အတို့တွင်, *in the night time.* ရှေးအတို, *formerly.* နောက်အတို, *afterwards.*

10. ယံ, *a watch,* is also sometimes affixed to နေ့, *a day,* and ည, *a night.* *Exam.* ညဉ့်ယံလေးချက်ခေါင်တွင်, *in the fourth watch of the night.*

Digitized by Google

11. သာ is always placed after the terminations of nouns and participles, and signifies *only*. *Exam.* ထမင်းကိုသာစားသည်, *(it) eats rice only.* ထိုအမှုကို သာပြုလော, *do that work only.* ဆိုခြင်းသာပြည့်စုံခြင်း လတ္တံ့, *by speaking only it can be accomplished.*

12. ချည် when placed after substantives signifies *only, entirely, wholly, all of one sort,* or *kind. Exam.* ရဟန္တာချည်, *all (are) sages, or sages only.* လူချင်း, *all (are) men.*

13. When ချည် follows a verb, it is placed after the verbal terminations. *Exam.* တို့၏မြေးတော်တို့ကား ငါ့၏ထံ၌ချမ်းသာကုန်သည်ချည်တည်, *my grand-children can be happy with only me.*

14. ရုံ is affixed to verbal roots to form adverbs, signifying *now, even now, scarcely, merely, but just. Exam.* လွတ်ရုံရှိသည်, *(he) is but just escaped.* စားရုံရှိသည်, *(he) has but just done eating.* ရောက်ရုံ, *(he is) but just now arrived.*

15. ဘာနိုး and မတတ် are affixed to verbal roots, to form adverbs signifying, *nearly, almost. Exam.*

Digitized by Google

ကြေကွဲနုံးသေးနုန်း, *almost consumed.* အမှုံဖြစ်မတတ်, *almost, or nearly reduced to powder.*

16. တိုင် is affixed to nouns signifying time, to form adverbs. *Exam.* ရန္ဟုတိုင်, *daily.* ည‌ည‌ဲ့တိုင်, *every night.* နာရီးတိုင်, *every hour, hourly.*

17. ခင် is affixed to the negative verb to form adverbs, signifying *before* or *previous to* the action. The verbal terminations are suppressed in this case. *Ex.* မပြုခင်, *before it is done, or is doing.* မသောက်ခင်, *previously to drinking.*

18. The increment ဘဲ or ဖဲ is affixed to the negative verb, to form adverbs signifying *without* doing the action. The terminations of the verb are suppressed. *Exam.* မစားဘဲ or ဖဲ့ရှာသည်, *(he) remains without eating.*

19. မှီ and မှီ, *before, previous to,* are affixed immediately after the negative verb, to signify, *before* or *previous to* the doing of the action. In this case the verbal terminations are affixed optionally to the particles. *Exam.* မပြုမီ or မပြုမီသည်, *before (I) did.* မစားမီ၍, *before eating,* or *previous to eating.*

Digitized by Google

20 များ is a particle, denoting quantity, and conveys the ideas of *much, many, any ;* the sense, however, varies in different situations.

21. များ is generally used in connection with ဘယ်, *how ? Exam.* ဘယ်များလောက်ရှိသနည်း or ဘယ်များသနည်း, *how much is there ? or how many are there ?*

22. When များ is used in connection with nouns, ဘယ် is prefixed to the noun, and များ placed after the terminations. *Exam.* ဘယ်သူကိုများပြောနှင့်, *don't mention (it) to any one.*

23. နည်း is affixed to the pronoun ဘယ်, *what ?* to form adverbs signifying, *how ? what like ? Exam.* ဘယ်နည်း, *how ?* ဘယ်နည်းတူလဲ, *how ? like what ?*

The following is a list of the most common Adverbs.

အထက်, အကယ်, အမှန်, ဧကန်, အထက်တင်ထင်, မချွတ်, [*verily, certainly, truly.*

အံ့ကြိုးမဝင်နိုင်, *surprizingly, how !*

လောက်, *about,* သို့များလောက်, *so much,*

အဘယ်မျှလောက်, *so much, how much.*

Digitized by Google

အပေါ်, *above*, ထက်, *above, over.*
အောက်, *below.*
အချည်နှီး, *useless, vain.*
အချိန်ခဲ့, *in that time.*
အယိုးသိုး and အပြားပြား, *differently.*
အတန်ငယ်, *small* (distance), အနိုးငယ်, *small, little, few.*
အလသာ, *quickly, soon.*
အလျင်, အဆော, အဆောသာလျင်, လျင်လျင်, *quickly, speedily.*
အဘာန်, တဖန်, *again.*
အဘာန်ဘာန် or အဖန်ဖန်, အကြိမ်ကြိမ်, အခါခါ, *again, repeatedly.*
ထိုစင်, *so, such.*
အဝံ့, တကွ, အဝှာကွ, *with.*
အညီး, လျောမျှ, *accordingly, like, similar.*
အမှီ, *again.*
ဖုနောက်, *afterwards.*
ယမန်, ယခင်, *before, former, formerly.*
အစဉ်, *continually.*
အဝိုင်, *accordingly.*
မိုးယံသာက်, *morning.*
သန်းခေါင်, *midnight.*
မိုးချုပ်, *evening.*

Digitized by Google

မွန်းတည့်, *mid-day.*

မွန်းလယ်, *afternoon.*

နံနက်, *morning.* Vulgarly မနက်.

ယခု or ကွဲ, *now.* In speaking, the ယ is optionally suppressed, e. g. ခု.

ယနေ့, ယနေ့ or နေ့, *to-day.* Improperly pronounced ကနေ့.

ယမန်နေ့, *yesterday.* Vulgarly မနေ့.

တမြန်နေ့, *the day before yesterday.*

နက်ဖန် or နံဖန်, *to-morrow.*

သံဘက်, *the day after to-morrow.*

ဖိုဝ်ဒွဲ, *the third day after the present.*

24. Adverbs of place are formed from the pronoun ဘယ်, the adverb ယင်, *formerly,* and the pronouns ဂွဲ, သည်, ထို and အကြင်, by affixing the terminations ကို and သို, of the accusative; က, မှ, and ကြောင်, of the ablative, and မှာ and မှာကား of the locative cases singular.

Digitized by Google

25. သို့, *that, such,* အဘယ်သို့, *what sort,* ယင်သို့, *former sort,* ဤသို့, *this sort,* သည်သို့, *this sort,* ထိုသို့, *that sort,* အကြင်သို့, *which sort,* do not admit of the terminations of the accusative case. The increment သော is optionally inserted before the terminations.

The above Pronouns are likewise thus declined to form Adverbs.

Sing.

သို့, *that, such.*

Abl. သို့က or အသို့က, *whence.*

သို့မှ or အသို့မှ, *whence.*

သို့ကြောင် or အသို့ကြောင်, also သို့သောကြောင် or အသို့သောကြောင်, *wherefore.*

Loc. သို့မှာ or အသို့မှာ, *wherein.*

သို့ကြောင် or အသို့ကြောင်ခြင်းဟူကား, also သို့သောကြောင် or အသို့သောကြောင်ခြင်းဟူကား, *because, wherefore.*

Digitized by Google

ဘယ်, *who, which, or what.*

Acc. ဘယ်ကို or အဘယ်ကို, *which.*

ဘယ်သို့ or အဘယ်သို့, *where.*

Abl. ဘယ်က or အဘယ်က, *whence.*

ဘယ်မှ or အဘယ်မှ, *whence.*

ဘယ်ကြောင့် or အဘယ်ကြောင့်, *why, wherefore.*

Loc. ဘယ်မှာ or အဘယ်မှာ, *where, wherein.*

ဘယ်ကြောင့် or အဘယ်ကြောင့်ခြင်းဟူကား, *wherefore.*

Sing.

ဘယ်သို့, *what sort.*

Abl. ဘယ်သို့က or အဘယ်သို့က, *what, how, why.*

ဘယ်သို့မှ or အဘယ်သို့မှ, *where.*

ဘယ်သို့ကြောင့် or အဘယ်သို့ကြောင့်, also ဘယ်သို့ကြောင့် or အဘယ်သို့ကြောင့်, *wherefore.*

Loc. ဘယ်သို့မှ or အဘယ်သို့မှ, *where.*

ဘယ်သို့ကြောင့်ခြင်းဟူကား, or အဘယ်သို့ကြောင့်ခြင်းဟူကား, also ဘယ်သို့သောကြောင့်ခြင်းဟူကား

Digitized by Google

or အဘယ်သို့ကြောင့်နည်းဟူသကား, *wherefore, because.*

ယင်, *formerly, previously.*

Acc. ယင်းကို။ ယင်သို့, *as before.*

Abl. ယင်းက။ ယင်မှ။ ယင်းကြောင့်, *from what passed before.*

Loc. ယင်မှာ။ ယင်းသူကား, *in, among, or of what passed before.*

ယင်သို့, *the former sort.*

Abl. ယင်သို့က, *from the preceding.*

ယင်သို့ မှ, *from the preceding.*

ယင်သို့ကြောင့် or ယင်သို့သောကြောင့်, *because of the preceding.*

Loc. ယင်မှာ, *in or among the preceding.*

ယင်သို့ or ယင်သို့သောကြောင့်နည်းဟူသကား, *because of the preceding.*

ဤ, *this.*

Acc. ဤကို and ဤသို့, *this.*

Digitized by Google

Abl. ကျိုက, ကျိုမှ, ကျိုကြောင့်, *hence, for this reason.*

Loc. ကျိုမှာ, ကျိုမှကား, *among, or of these, from hence.*

ကျိုသို့, *this sort.*

Abl. ကျိုသို့က, ကျိုသို့မှ, *from this.*

ကျိုသို့ or ကျိုသို့သောကြောင့်, *because of this similarly.*

Loc. ကျိုသို့မှာ, ကျိုသို့ or ကျိုသို့သောကြောင့်ခုည် ပါမှုကား, *for this reason.*

Sing.

သည်, *this.*

Acc. သည်ကို, သည်သို့, *thus.*

Abl. သည်က, သည်မှ, သည်ကြောင့်, *from this.*

Loc. သည်မှာ, သည်မှုကား, *in this.*

သည်သို့, *this sort.*

Abl. သည်သို့က, သည်သို့မှ, *from this manner.*

Digitized by Google

သည်သို့ကြောင့် or သည်သို့လေကြောင့်, *because of this manner.*

Loc. သည်မှာ, သည်သို့ကြောင့်နည်ဟူကား, or သည်သို့လေကြောင့်နည်ဟူကား, *in this manner.*

ထို, *that.*

Acc. ထိုကို, ထိုသို့, *as.*

Abl. ထိုက, ထိုမှ, ထိုကြောင့်, *from that, because of that.*

Loc. ထိုမှာ, ထိုဟူကား, *among them, in that.*

ထိုသို့, *that sort.*

Abl. ထိုသို့က, ထိုသို့မှ, *from such.*

ထိုသို့ကြောင့် or ထိုသို့လေကြောင့်, *because of such.*

Loc. ဝါသို့မှာ, *among such.*

ထိုသို့ကြောင့်နည်ဟူကား, or ထိုသို့လေကြောင့်နည်ဟူကား, *because of such.*

Digitized by Google

အကြင်, *which.*

Acc. အကြင်ကို, အကြင်သို့, *to which.*

Abl. အကြင်ကာ, အကြင်မှ, အကြောင်းကြင်, *from which, because of which.*

Loc. အကြင်မှာ, အကြင်မှာကား, *among which.*

Sing.

အကြင်သို့, *which sort.*

Abl. အကြင်သို့ကာ, အကြင်သို့မှ, *from which sort.*

အကြင်သို့ကြောင့်, or အကြင်သို့သောကြောင့်, *because of which sort.*

Loc. အကြင်မှာ. အကြင်သို့ကြောင်းခွဲညီပါကား: or အကြင်သို့သော ကြောင်းခွဲညီပါကား, *in which sort.*

26. Sometimes ဘာ, *what,* is substituted for ဘယ် to form adverbs. *Exam.* ဘာ, *what.* ဘာပြုလို့, *why, for what reason, wherefore?*

27. ဟောဂ်မှ, *there,* when the object is at a distance; ဟုပ်မှ, *there,* when the object is at a small dis-

Digitized by Google

tance, and ဟိုမှ, *there,* when the object is near, are used in the ablative case.

28. ဟား, *there,* when the object is pointed to. This word is only used in conversation.

Of Conjunctions.

လည်း, *also, and.*

တော်လည်း, *also, and.*

လည်းကောင်း, *and, also.*

မဟုတ်မူတား, *or, if not.*

မဟုတ်လျှင်, *if not.*

ဆိုလျှင်, *if so.*

အဘယ်ကြောင့်ခုည်ဟူကား, *wherefore, for what reason.*

ဆိုရကြောင့်ခုည်ဟူကား, *therefore, for that reason.*

Digitized by Google

Of Interjections.

ရေသော်, *oh !*

တယ် or သယ် are interjections, indicating a pleasing surprise.

ဩဓယ် or ဩဓယ်မယ် are interjections, indicating surprize and astonishment.

အလိလိ or အကြောင်မသာခို့ indicate astonishment, and sometimes pain or anguish.

ဝးကား is often added to the end of a sentence, to indicate surprize, or affectionate astonishment. It is also used when a person is enquiring, by putting the question to another person or to himself with an anxious degree of astonishment. *Exam.* ရေသော်ငါ့မိဖုရားဝး။ သားတော်သမီးကောင်တို့လည်းသို့ဝင်ဖြစ်ကြီးတကားဝး, *O my queen ! are the children come to such (a state) ? or reduced to such (a situation) ?* ကျွန်ုပ်တို့ခြေကိုယ်လက်တို့သည်ကြုံတွေ့ရသည်တကား, *are not our bodies and hands grown thin ? or are we not pining away ?*

Digitized by Google

SECT. IV.

Rules for deriving Burman words from the Magudha.

There are no existing rules for deriving Burman words from the Mag*udha* language, yet as Burman words derived from the Mag*udha* frequently occur, a few general observations upon them may not be altogether useless in this place.

1. Mag*udha* words are often introduced into the Burman language without undergoing any alteration, as လောက, *the world.* ပါဏ, *breath, life, or soul.* သတိ, *a recollection, remembrance.* ဂတိ, *a going, a character.* ပကတိ, *nature.*

2. Burman words are derived from the Mag*udha* by suppressing the final vowel အ. *Exam.* ညာဏ်, *knowledge, understanding,* is derived from ညာဏ. Mag. *knowledge.* မာန်, *anger, pride,* from မာန်, Mag. *to be proud, angry.*

3. By dropping the final vowel, and affixing the diphthong အိ, to the last consonant but one. In this case the final consonant is mute. *Exam.* ဒိဿ, *an officer,* is derived from ဗလ, Mag. *strength, power, valor.*

Digitized by Google

ဖိုလ်, *a reward,* from ဖလ, *fruit.* ကုသိုလ်, *good, welfare,* from ကုသလ, Mag. *peace.*

4. By dropping the final consonant of a compound. *Exam.* ဓဍ်, *a road, way,* from ဓဂ္ဂ. စက်, *a wheel, machine,* from စက္က. Mag. *a wheel.* စိတ်, *the mind, the heart,* from စိတ္တ, Mag. *the heart.*

5. By dropping the final consonant of a compound, and lengthening the vowel of the last consonant but one. *Exam.* ဒဏ်, *a punishment,* from ဒဏ္ဍ, Mag. *punishment.*

6. By dropping the final inherent vowel, and changing the inherent vowel of the last consonant but one to ဥ. *Exam.* ဖွဲ့ပုဒ်, *an inhabited country,* from ဖွဲ့ပဒ. Mag. *a country.* ဥပုသ်, *a fast,* from ဥပသထ. Mag. *a fast.*

7. The final vowels or consonants of Magudha words being suppressed, they immediately come under the rules laid down for pronouncing monosyllables with a final consonant. *Exam.* စက်, is not

Digitized by Google

pronounced chak, but chet. စိတ်, not chit, but chit or chik. See the rules for the pronunciation of final consonants.

8. When က, ဂ, ဍ, ဒ and ဗ are the finals of words deduced from the Magudha language, the same changes take place in their pronunciation as would have been occasioned by the first letters of their respective classes. *Exam.* ဓဂ်, is not pronounced meg, but met. သက္ကရာဇ်, an era, from သက္ကရာဇ, is not pronounced thakkaraj, but thakkareet. ဇနပုဒ် is not pronounced janapad, but janapok. ဥပုသ် is not pronounced oopath, but oopok, or oobok.

9. Burman words derived from the Magudha may be generally known from their being used in an abstract form, thus သတိပြုသည်, (*to*) *take care or heed.* သတိရသည်, (*to*) *recollect.* အဓိဝါသည်, (*to*) *acquiesce.* ဂတိရှိသည်, (*he*) *is* (*a man of*) *character.* ပကတိရှိသည်, (*it*) *is natural* (*or in its*) *natural state.*

10. The above, and all Magudha abstract nouns, when used in the Burman language, have a Burman verb affixed. Sometimes, however, the verbal terminations are affixed to the nouns themselves, as သံကာသည်, *doubt.*

Digitized by Google

CHAPTER V.

SECT. I.

Of Syntax.

THOUGH there be, properly speaking, no verb in the Burman language, yet the term verb is retained throughout the syntax, because the word participle sounds aukwardly to an English ear.

1. A word or sentence expressing or denoting the quality of a noun is called ဖွဲ့စပ်သံ, and the word, the quality of which is expressed by the ဖွဲ့စပ်သံ, is called the ဖွဲ့စပ်သည်.

2. If the ဖွဲ့စပ်သည် be a noun or pronoun, the ဖွဲ့စပ်သံ is its adjective; if a verb, its adverb.

3. A ဖွဲ့စပ်သံ, or adjective, agrees with its ဖွဲ့စပ်သည်, or substantive, in number and case; but as the adjective in this language usually forms a compound with

Digitized by Google

the substantive, the terminations of number, gender, and case, are not expressed. *Exam.* လှသောမြန်မာသည်, *the beautiful woman.*

4. An adjective must be in the honorific or inferior form to agree with its substantive. *Exam.* စင်ကြယ်ဖြောင့်မတ်ခြင်းရှိသော်မြတ်စွာဘုရားသည်, *the holy and upright God.*

5. Sometimes the ဝိသေသနခဲ့ consists of a sentence or sentences made up of several subordinate ဝိသေသနခဲ့ and ဝိသေသ. When the ဝိသေသနခဲ့ consists of more than one sentence, each member of the sentence or ဝိသေသနခဲ့ is parted off with stops, and the ဝိသေသ, which is to be inflected, is placed after the last ဝိသေသနခဲ့ *Exam.* ခပ်သိမ်းကုန်သောအမျှအရာတို့ကိုစိုရင်ဆောင်ရွက်တော်မူပြီးထသော။ အညစ်အကေးအပြစ်မရှိဖြူစင်ဖြောင့်မတ်စင်ကြယ်သည်ဖြစ်တော်မူထသော။ ခပ်သိမ်းကုန်သောအမျှအရာဘို့ကိုသိတော်မူထသော။ အလုံးစုံအမျှအရာဘို့ကိုဖြင့်တော်မထသော။ ခပ်သိမ်းကုန်သောအရပ်ဘို့ရှိတော်မူထသော။ အစဉ်မပြတ်တည်တော်မူထသော။ ခပ်သိမ်းကုန်သောအခဲ့ပေါ်၌ရှိသမျှတို့သည်ပူဇော်

Digitized by Google

အပ်ထသော ။ခြိုးမွမ်းအပ်ကုန်သောသူတို့ဃက်အထူးသဖြင့် ခြိုးမွမ်းအပ်မြတ်ဘာဝ်မူထသော ။ အလွန်ရှိလွေးမြတ်စွာ ဘုရားကိုခြိုးမွမ်းဇူ၊ *(1) praise God who created and presides over all; who is exempt from all evil and sin; who is pure and holy; who is omniscient; all-wise; omnipresent; everlasting; who ought ever to be adored by all; who is deserving of praise exceedingly beyond all that are praised, who is greatly to be reverenced.**

6. The ဝိဓေယနာ always precedes and is connected with the ဝိဓေယသ by the increments သည် or ဝသာ. The ဝိဓေယသ alone can be inflected.

7. In the formation of a sentence, the agent is generally placed first, the object second, and the verb last. *Exam.* မင်ကြီးသည်စစ်ဘရင်အားငိန်ထောဟူဇူ၊ *the king spake to his general.*

* N. B. All that is said in the above sentence concerning God, is one compound adjective, which is again compounded with the substantive God, and is to be considered as one word in the accusative case.

Digitized by Google

Of the Cases.

8. The cases of nouns, when understood in connection with verbs, are called by different terms as has been observed already. See page 42, rule 8, each of which has several terminations.

9. The first case or agent ကတ္တာ has two terminations, သည် and ကား.

10. The first of these terminating in သည်, is the nominative case. *Exam.* ငါသည် ပြုသည်, *I do*, မင်းကြီးသည်အမိန့်ဆိုတော်မူလေ၏, *the king spake.*

11. Words terminating in ကား are also nominatives. When this termination is used, the verb, though frequently expressed, is generally understood. This form is used in instances similar to the following: *Exam.* လေယောက်ဘို့တွင်တယောက်ကားလှော်သူး။ တယောက်ကားချုပ်သူး။ တယောက်ကားဆသူး။ တယောက်ကားလက်သူး, *of the four, one (is) a boatman, one a taylor, one a bearer, one a carpenter.* သူ့အမည်ကားမောင်ရွှေမောင်ဘည်, *his name (is) Mo-*

Digitized by Google

ung. သေလွန်သည်ရှိသော်ကားကျွှိယခုခံရသောဆင်ရဲထက်
အဆအထောင်အသောင်းအသောင်းမကပြင်းပြပူနှေးစွာလေးသော
အပါယ်၌ကိုးကွယ်ရာကင်းလွဲဆင်ရဲခံရလတ္တံ့, *(a state) after death, 1,000 or 10,000 times more exquisitely tormenting than the pain now endured, will be the pain that must be endured in the four states of punishment, in which there is no one to relieve, nor any diminution of the torment.* မြင်ကာင်တစ်ဆို
သည်ကားငါကိုရည်၍ဆိုသည်။ သင်ကောင်တယောက်
ဆိုသည်ကားငါဘသင့်ကြီးကိုရည်၍ဆိုသည်, *(when) speaking of the good horse, (he) spake with reference to me; (when) speaking of a certain rich man (he) had my rich father in view.*

12. The vocative case, indicated by the particle ဗို့, is reckoned among the nominatives by Burman grammarians. Perhaps merely because the particle is invariably inserted in a sentence before the nominative case.

13. The object or accusative case ကံ has two terminations, ကို and ဆို့

Digitized by Google

14. ကို is the true termination of the accusative case. *Exam.* အိမ်ကိုဝယ်သည်, *(I) bought the house.* ထမင်းကိုစားသင်, *(I) eat the rice.*

15. The accusative in သို့ is generally used when connected with verbs of motion. *Exam.* မြို့သို့သွားသည်, *(he) goes to the city.* နေရာသို့ပြန်သွားသည်, *(he) returns to (his) abode.*

16. The instrumental ကရက် has four terminations, viz. သည်, which forms the agent of the passive voice, called ကတ္တုကရက; ဖြင့်, which forms the true instrumental, called ကရက; နှင့်, which forms the instrumental case indicating society, called သဟဒိယောဂ; ကြောင့်, which forms words indicating the reason or cause, called ကာရက, to which may be added အားဖြင့်, which forms the adverbial instrumental, called ကြိယာဝိသေသန.

17. သည် is the nominative termination, but when used as the agent of a passive verb, or when the instrument is the agent or doer of the action, it is accounted a termination of the instrumental case. *Exam.* အသျှဘိခါဓဉ္စက်ဖြင့်ကွင်းသောအဖေတ်သည်ပင်ဖြစ်ယ

Digitized by Google

ဝေဇ္ဈန္တရာလယ်ဘုရားလောင်းသည်ဒိုရင်အပ်သောစရပ်ကို ဖြင့်လတ်သော်။ ဂွင်္ဂါစရပ်ကိုရဆောက်လုပ်တ်ဒိုရင်သောသူ သည်မင်္ဂျတ်လျှာဉာဉာဒိုဖြစ်လာနိုဘုရားကြီးလျက်ဆိုဂြို, *the enquiring noble who went out from the east gate, beholding the house built by Bhooraloung, in the centre of the village Majjhagoong, and having thought "undoubtedly the builder of this house was a wise man," said.*

18. The instrumental case terminating in ဖြင့်, denotes the instrument by or through which a person does an action. *Exam.* လက်ဖြင့်စားသည်, *(he) eats with the hand.* မျက်စိဖြင့်ဖြင့်သည်, *(he) sees through or by (his) eyes.* ဆောက်ဖြင့်လုပ်သည်, *(he) made (it) with a chissel.*

19. The instrumental case terminating in နှင့်, may be best expressed by the words, with, or together with, like, compared with. *Exam.* နွားနှင့်တူသည်, *(he is) like a cow, or resembles a cow.* နွားနှင့်သို ကသည်, *(he) goes with the cows.* ထိုပုတ်နှင့်ထမင် စားသည်, *(he) eats butter with rice.*

Digitized by Google

20. The terminations ဖြင့် and နှင့်, may often be used interchangeably. *Exam.* လက်ဖြင့်စားသည် or လက်နှင့်စားသည်, *(he) eats with his hands.* မှင်တံနှင့် or ဖြင့်စားရသည်, *(he) writes with a pen.*

21. The instrumental case terminating in ကြောင့် indicates the reason why an action is performed, and is also called the ဟိတ် or reason. *Exam.* သူအပြစ်ကြောင့်ငါအားကောင်းရောက်သည်, *evil has come upon me through or on account of his misconduct.*

22. အားဖြင့် is also frequently used as an instrumental, and is nearly similar to ဖြင့်, the true instrumental. It is most frequently used however, when any thing is performed by or through the power or virtue of the instrument. *Exam.* ဖြတ်စွမ်းသူရဲ့ကိုတံအားဖြင့်ပြုသည်, *(he) performed it by the power of God.* ပြုသည်အားဖြင့်ပြု၏, *(he) performed it by his energy.* သီလသံသိုအားဖြင့်နတ်ပြည်သို့ရောက်လေ၏, *by the power of virtue he arrived at the country of the gods.*

23. The dative. သမ္ပဒါန် has two terminations, အား and ငှါး.

Digitized by Google

24. The dative terminating in အား, indicates the object to which, or towards which, an action is performed. *Exam.* မင်းကြီးအားလျှောက်သည်, *(he) spake to the king.*

25. The dative terminating in ငှါ, is called the ဝဿဟေတုဝိဘတ်, and indicates the reason for which an action is performed. *Exam.* အစားအလိုငှါ, *for the sake of food.* This termination is seldom used, except in connection with အလို, *a wish,* and in the formation of the infinitive mood.

26. The ablative အပါဒါန် has five terminations, မှ, က, ကြောင့်, ကောက်, and ထက်.

27. Ablatives terminating in မှ and က indicate *from,* or *out of.* *Exam.* မြို့ကလာသည်, *(I) came from the town,* ရေမှဆွက်သည်, *it came out of the water.*

28. Ablatives terminating in ကြောင့် denote the reason why or wherefore an action is performed; and is called the ကာရကအပါဒါန်.

29. Ablatives terminating in ထက် and ကောင်း are used in forming sentences of comparison, where

Digitized by Google

the object compared is greater or less than the thing with which it is compared. They are called စဘတ္တိ ဒေါဂိန်, or comparative ablatives. *Exam.* သူထက် ကိုငါမြတ်သည်, *I am more noble than he.*

30. The possessive သမ္ပဒါန် has two terminations ၏ and ကွင်.

31. ၏ is the possessive termination, and indicates the possessor or receiver. It is also denominated သဝိဒ, or the owner. *Exam.* ငါ၏ဥစ္စာ, *my thing.* သူ၏ထမင်, *his rice.*

32. The locative termination တွင် is also reckoned by Magudha grammarians as a termination of the possessive case. *Exam.* ငါတွင်ပါသည်ငွေ, *my silver, or the silver I have with me.*

33. The locative သတ္တမီဝိဘတ် has seven terminations, ၌, တွင်, ကြောင်, မှာ, ဝယ်, ရာ, and ဟု.

34. Locatives terminating in ၌ are called ဩကာသသတ္တမီဝိဘတ်, or the receptacle. *Exam.* ရေ၌ငါးရှိသည်, *the fish (is) in the water.* လူ၌ပညာရှိသည်, *knowledge (is) in mankind.*

Digitized by Google

35. Locatives terminating in ဘွင် are called ခိုင်္ဂါဒိကာဓာရဏ, and indicate of, or among, things. *Exam.* လေးယောက်ဘို့တွင်တယောက်သာဖို့သည်, *there is only one among the four.* အိမ်တွင်, *in the house.* လူတွင်, *among the people.*

36. The Locative case terminating in ကြောင့် is called the နိမိတ္တဓိကာရဏ, indicating the reason or cause of an action being performed. *Exam.* ကုန်းကြောင်သွားသည်, *he went by land.*

37. The termination မှာ is also a locative similar to တွင်. *Exam.* ခွေးလေးတို့မှာဘာကောင်လှသည်, *one of the pups is a handsome one.*

38. Locatives terminating in ၌, တွင်, မှာ, or ဝယ်, may in many instances be used interchangeably. *Exam.* အိမ်၌, အိမ်တွင်, အိမ်မှာ, or အိမ်ဝယ်, *in the house.*

39. Locatives, terminating in ဝယ်, are generally used with neuter nouns. *Exam.* လမ်ဝယ်, *in the road.*

40. Locatives terminating in ရာဝး and ဓာဝး

are used in connection with adverbs. *Exam.* အဘယ်ကြောင့်နည်ပါ့အံ့ကား, *because.* အလိုရှိရကား, *in desiring.*

41. The ablative terminating in ကဲ့, is sometimes used for the nominative. *Exam.* သူကပြန်လာ၍, *he returning.* သူကဆိုသည်, *he said.*

42. ထက် is used in the comparison of numerals, and is affixed to the object with which the comparison is made. *Exam.* တယိုနှစ်သိန်မကာအလွန်များ၏.

43. The words အတူ, *like,* ထက္ခ, *together with,* are constructed with nouns in the instrumental case terminating in နှင့်. *Exam.* ဤနှင့်ဘကွ or လူနှင့်အတူ or လူနှင့်အတူထက္ခ, *with or together with the man.*

44. ညီ, *like, even, similar, according to;* and လျောင်္ဂ, *suitable,* are constructed with nouns in the instrumental case terminating in နှင့်. *Exam.* အမိန့်တော်နှင့်အညီ or လျောင်္ဂ, *according to the royal mandate.*

45. The instrumental cause of an action is ex-

Digitized by Google

pressed in the third case in ဖြင့်. *Exam.* ကိုယ်အား ဖြင့်အောင်သည်, *he conquered by his own strength.*

46. The agent of a passive verb must be in the third case terminating in သည် or ဖြင့်. *Exam.* လူ့တတ်သည် or လူ့တတ်ဖြင့်ဆောက်သည်အိမ်, *the house built by a wise man.*

Of the government of verbs.

47. A verb agrees with its agent or nominative case in person, number, and quality.* *Exam.* ငါပြုသည်, *I do.* ငါတို့ပြုကြကုန်သည်, *we do.* ဘုရား သခင်သည်ဖြကိုစိရင်ဖဆင်တော်မူလေ၏, *God created the earth.*

48. The honorific form of the verb is only used, in connection with the second and third personal pronouns with an honorific agent. *Exam.* ကိုယ်တော် ပြုတော်မူသည်, *thou hast done.* ဖြတ်စွာဘုရားသည် လောဂတော်မူသည်, *God spake.*

* The term quality is here used to signify the honorific or inferior noun, pronoun or verb.

Digitized by Google

49. The plural number of the verb is often expressed when the increments denoting it are suppressed; in which case it is to be inferred from the agent and connection of the sentence: သင်တို့သည်တွေ့ကြုံလျှင်, *if ye meet with.*

50. Verbs which signify taking, giving, eating, speaking, beholding, doing, trusting, crediting, ruling, hurting, obeying, destroying, parting, coming, &c. govern the object in the accusative case terminating in ကို. *Exam.* ငါ့ကိုပေးသည်, (*he*) *gave to me.* ငါ့ကိုရှိခိုးသည်, (*he*) *trusts me.*

51. Verbs of motion to or towards any thing govern an accusative case terminating in သို့. *Exam.* မြို့သို့သွားသည်, (*he*) *goes to the city.*

52. Verbs denoting giving, acting for, or against any person, speaking to, appearing, suitable to, unsuitable to, deficient, motion towards, commanding, and petitioning to, govern a dative case in အား. *Exam.* ငါ့အားပေးသည်, (*he*) *gave to me.* ငါ့အားတောင်းသည်, (*he*) *asked of me.*

Digitized by Google

53. Verbs denoting motion from out of, govern nouns in the ablative case terminating in မှ or ဝ၁. *Exam.* မြို့မှ or မြို့ဝ၁ထွက်, *(it) issues out of the city.*

54. Verbs denoting motion into, or the being situated in, or among, govern the locative case in ၌ or တွင်. *Exam.* မြို့၌ဝင်သွားသည်, *(he) goes into the city.*

55. When the neuter verb is used to express possession, the name of the possessor must be in the dative case terminating in အား, or the locative in တွင် or ၌. *Exam.* ငါအားငွေရှိသည် or ငါ၌ငွေရှိ၀၁၌, *I have or possess silver, or to me or in me there is silver.*

Of Numerals.

1. The Burmans have no ordinals, but use those of the Mag*u*dh*a* when required. The Mag*u*dh*a* ordinals also are the same as the cardinals, except the first twelve, both of which, as they differ in some slight degree from the S*u*ngskrit*a*, are inserted below.

Digitized by Google

Burman Cardinals.	Numeral Figures.
အစ် or တစ်, *one,*	၁
နှစ်, *two,*	၂
သုံ, *three,*	၃
လေး, *four,*	၄
ငါး, *five,*	၅
ခြောက်, *six,*	၆
ခုနှစ်, *seven,*	၇
ရှစ်, *eight,*	၈
ကိုး, *nine,*	၉
ဆယ် or တဆယ်, *ten,*	၁၀
ဆယ်တစ် or တဆယ်တစ်, *eleven,*	၁၁
ဆယ်နှစ် or တဆယ်နှစ်, *twelve,*	၁၂
ဆယ်သုံ or တဆယ်သုံ, *thirteen,*	၁၃
ဆယ်လေး or တဆယ်လေး, *fourteen,*	၁၄
ဆယ်ငါး or တဆယ်ငါး, *fifteen,*	၁၅
ဆယ်ခြောက် or တဆယ်ခြောက်, *sixteen,*	၁၆
ဆယ်ခုနှစ် or တဆယ်ခုနှစ်, *seventeen,*	၁၇
ဆယ်ရှစ် or တဆယ်ရှစ်, *eighteen,*	၁၈
ဆယ်ကိုး or တဆယ်ကိုး, *nineteen,*	၁၉
နှစ်ဆယ်, *twenty,*	၂၀
နှစ်ဆယ်တစ်, *twenty-one,*	၂၁
နှစ်ဆယ်နှစ်, *twenty-two,*	၂၂

Digitized by Google

Burman Cardinals.	Numeral Figures.
နှစ်ဆယ်သုံ, *twenty-three,*	၂၃
နှစ်ဆယ်လေး, *twenty-four,*	၂၄
နှစ်ဆယ်ငါး, *twenty-five,*	၂၅
နှစ်ဆယ်ခြောက်, *twenty-six,*	၂၆
နှစ်ဆယ်ခုနှစ်, *twenty-seven,*	၂၇
နှစ်ဆယ်ရှစ်, *twenty-eight,*	၂၈
နှစ်ဆယ်ကိုး, *twenty-nine,*	၂၉
သုံဆယ်, *thirty,*	၃၀
သုံဆယ်တစ်, *thirty-one,*	၃၁
သုံဆယ်နှစ်, *thirty-two,*	၃၂
သုံဆယ်သုံ, *thirty-three,*	၃၃
သုံဆယ်လေး, *thirty-four,*	၃၄
သုံဆယ်ငါး, *thirty-five,*	၃၅
သုံဆယ်ခြောက်, *thirty-six,*	၃၆
သုံဆယ်ခုနှစ်, *thirty-seven,*	၃၇
သုံဆယ်ရှစ်, *thirty-eight,*	၃၈
သုံဆယ်ကိုး, *thirty-nine,*	၃၉
လေးဆယ်, *forty,*	၄၀
လေးဆယ်တစ်, *forty-one,*	၄၁
လေးဆယ်နှစ်, *forty-two,*	၄၂
လေးဆယ်သုံ, *forty-three,*	၄၃
လေးဆယ်လေး, *forty-four,*	၄၄
လေးဆယ်ငါး, *forty-five,*	၄၅
လေးဆယ်ခြောက်, *forty-six,*	၄၆

Digitized by Google

Burman Cardinals.	Numeral Figures.
လေးဆယ်ခုနှစ်, *forty-seven,*	၄၇
လေးဆယ်ရှစ်, *forty-eight,*	၄၈
လေးဆယ်ကိုး, *forty-nine,*	၄၉
ငါးဆယ်, *fifty,*	၅၀
ငါးဆယ်တစ်, *fifty-one,*	၅၁
ငါးဆယ်နှစ်, *fifty-two,*	၅၂
ငါးဆယ်သုံ, *fifty-three,*	၅၃
ငါးဆယ်လေ, *fifty-four,*	၅၄
ငါးဆယ်ငါ, *fifty-five,*	၅၅
ငါးဆယ်ခြောက်, *fifty-six.*	၅၆
ငါးဆယ်ခုနှစ်, *fifty-seven,*	၅၇
ငါးဆယ်ရှစ်, *fifty-eight,*	၅၈
ငါးဆယ်ကိုး, *fifty-nine,*	၅၉
ခြောက်ဆယ်, *sixty,*	၆၀
ခြောက်ဆယ်တစ်, *sixty-one,*	၆၁
ခြောက်ဆယ်နှစ်, *sixty-two,*	၆၂
ခြောက်ဆယ်သုံ, *sixty-three,*	၆၃
ခြောက်ဆယ်လေ, *sixty-four,*	၆၄
ခြောက်ဆယ်ငါ, *sixty-five,*	၆၅
ခြောက်ဆယ်ခြောက်, *sixty-six,*	၆၆
ခြောက်ဆယ်ခုနှစ်, *sixty-seven,*	၆၇
ခြောက်ဆယ်ရှစ်, *sixty-eight,*	၆၈
ခြောက်ဆယ်ကိုး, *sixty-nine,*	၆၉

Digitized by Google

Burman Cardinals.	Numeral Figures.
ခုနှစ်ဆယ်, *seventy,*	၇၀
ခုနှစ်ဆယ်တစ်, *seventy-one,*	၇၁
ခုနှစ်ဆယ်နှစ်, *seventy-two,*	၇၂
ခုနှစ်ဆယ်သုံ, *seventy-three,*	၇၃
ခုနှစ်ဆယ်လေး, *seventy-four,*	၇၄
ခုနှစ်ဆယ်ငါ, *seventy-five,*	၇၅
ခုနှစ်ဆယ်ခြောက်, *seventy-six,*	၇၆
ခုနှစ်ဆယ်ခုနှစ်, *seventy-seven,*	၇၇
ခုနှစ်ဆယ်ရှစ်, *seventy-eight,*	၇၈
ခုနှစ်ဆယ်ကို, *seventy-nine,*	၇၉
ရှစ်ဆယ်, *eighty,*	၈၀
ရှစ်ဆယ်တစ်, *eighty-one,*	၈၁
ရှစ်ဆယ်နှစ်, *eighty-two,*	၈၂
ရှစ်ဆယ်သုံ, *eighty-three,*	၈၃
ရှစ်ဆယ်လေး, *eighty-four,*	၈၄
ရှစ်ဆယ်ငါ, *eighty-five,*	၈၅
ရှစ်ဆယ်ခြောက်, *eighty-six,*	၈၆
ရှစ်ဆယ်ခုနှစ်, *eighty-seven,*	၈၇
ရှစ်ဆယ်ရှစ်, *eighty-eight,*	၈၈
ရှစ်ဆယ်ကို, *eighty-nine,*	၈၉
ကိုးဆယ်, *ninety,*	၉၀
ကိုးဆယ်တစ်, *ninety-one,*	၉၁
ကိုးဆယ်နှစ်, *ninety-two,*	၉၂

Digitized by Google

Burman Cardinals.	Numeral Figures.
ကိုးဆယ်သုံ, *ninety-three,*	၉၃
ကိုးဆယ်လေး, *ninety-four,*	၉၄
ကိုးဆယ်ငါး, *ninety-five,*	၉၅
ကိုးဆယ်ခြောက်, *ninety-six,*	၉၆
ကိုးဆယ်ခုနှစ်, *ninety-seven,*	၉၇
ကိုးဆယ်ရှစ်, *ninety-eight,*	၉၈
ကိုးဆယ်ကိုး, *ninety-nine,*	၉၉
တရာ, *one hundred,*	၁၀၀
တထောင်, *one thousand,*	၁၀၀၀
တသောင်, *ten thousand,*	၁၀၀၀၀
တသိန်, *an hundred thousand,*	၁၀၀၀၀၀
ဝသုန်, *a million,*	ဒသသကသဟဿ
ဝကုဋ္ဌ,	သတသသဟဿ or ကောဋိ

Magudha Cardinals.	Magadha Ordinals.
ဧက, *one.*	ပထမ, *first,*
ဒွိ, *two.*	ဒုတိယ, *second.*
တိ, *three.*	တတိယ, *third.*
စတု, *four.*	စတုတ္ထ, *fourth.*
ပဉ္စ, *five.*	ပဉ္စမ, *fifth.*
ဆ, *six.*	ဆဋ္ဌမ, *sixth.*
သတ္တ, *seven.*	သတ္တမ, *seventh.*
အဋ္ဌ, *eight.*	အဋ္ဌမ, *eighth.*
နဝ, *nine.*	နဝမ, *ninth.*

Digitized by Google

Magudha Cardinals.	Magudha Ordinals.
ဒသ, *ten.*	ဒသမ, *the tenth.*
ဧကာဒသ, *eleven.*	ဧကာဒသမ, *the eleventh.*
ဒွါဒသ, *twelve.*	ဒွါဒသမ, *the twelfth.*

တေရသ, *thirteen, or the thirteenth.*

စုဒ္ဒသ, *fourteen, or the fourteenth.*

ပန္ဍြသ, *fifteen, or the fifteenth.*

သောဠသ, *sixteen, or the sixteenth.*

သတ္တရသ, *seventeen, or the seventeenth.*

အဋ္ဌာရသ, *eighteen, or the eighteenth.*

ဥဝါဒသ, *nineteen, or the nineteenth.*

ဝီသတိ, *twenty, or the twentieth.*

ဧကာဝီသတိ, *twenty-one, or the twenty-first.*

ဒွါဝီသတိ, *twenty-two, or the twenty-second.*

တေဝီသတိ, *twenty-three, or the twenty-third.*

စာဝီသတိ, *twenty-four, or the twenty-fourth.*

ပဉ္စဝီသတိ, *twenty-five, or the twenty-fifth.*

ဆဗ္ဗီသတိ, *twenty-six, or the twenty-sixth.*

သတ္တဝီသတိ, *twenty-seven, or the twenty-seventh.*

အဋ္ဌဝီသတိ, *twenty-eight, or the twenty-eighth.*

Digitized by Google

ရှစ်ဆယ်သုံး, *twenty-nine, or the twenty-ninth.*

သုံးဆယ်, *thirty, or the thirtieth.*

သုံးဆယ့်တစ်, *thirty-one, or the thirty-first.*

သုံးဆယ့်နှစ်, *thirty-two, or the thirty-second.*

သုံးဆယ့်သုံး, *thirty-three, or the thirty-third.*

သုံးဆယ့်လေး, *thirty-four, or the thirty-fourth.*

သုံးဆယ့်ငါး, *thirty-five, or the thirty-fifth.*

သုံးဆယ့်ခြောက်, *thirty-six, or the thirty-sixth.*

သုံးဆယ့်ခုနစ်, *thirty-seven, or the thirty-seventh.*

သုံးဆယ့်ရှစ်, *thirty-eight, or the thirty-eighth.*

သုံးဆယ့်ကိုး, *thirty-nine, or the thirty-ninth.*

လေးဆယ်, *forty, or the fortieth.*

လေးဆယ့်တစ်, *forty-one, or the forty-first.*

လေးဆယ့်နှစ်, *forty-two, or the forty-second.*

လေးဆယ့်သုံး, *forty-three, or the forty-third.*

လေးဆယ့်လေး, *forty-four, or the forty-fourth.*

လေးဆယ့်ငါး, *forty-five, or the forty-fifth.*

လေးဆယ့်ခြောက်, *forty-six, or the forty-sixth.*

လေးဆယ့်ခုနစ်, *forty-seven, or the forty-seventh.*

Digitized by Google

အဌစတ္တာလီဘံ, *forty-eight, or the forty-eighth.*

ဥဝစတ္တာလီသံ, *forty-nine, or the forty-ninth.*

ပညာသံ, *fifty, or the fiftieth.*

ဧကာပညာသံ, *fifty-one, or the fifty-first.*

ဒွိပညာသံ, *fifty-two, or the fifty-second.*

တိပညာသံ, *fifty-three, or the fifty-third.*

စတုပညာသံ, *fifty-four, or the fifty-fourth.*

ပဉ္စပညာသံ, *fifty-five, or the fifty-fifth.*

ဆပညာသံ, *fifty-six, or the fifty-sixth.*

သတ္တပညာသံ, *fifty-seven, or the fifty-seventh.*

အဋ္ဌပညာသံ, *fifty-eight, or the fifty-eighth.*

ဥဝပညာသံ, *fifty-nine, or the fifty-ninth.*

ဆဋ္ဌိ, *or* သဋ္ဌိ, *sixty, or the sixtieth.*

ဧကာသဋ္ဌိ, *sixty-one, or the sixty-first.*

ဒွိသဋ္ဌိ, *sixty-two, or the sixty-second.*

တသဋ္ဌိ, *sixty-three, or the sixty-third.*

စတုသဋ္ဌိ, *sixty-four, or the sixty-fourth.*

ပဉ္စသဋ္ဌိ, *sixty-five, or the sixty-fifth.*

ဆသဋ္ဌိ, *sixty-six, or the sixty-sixth.*

Digitized by Google

သတ္တသင္ဒိ, *sixty-seven, or the sixty-seventh.*

အဋ္ဌသင္ဒိ, *sixty-eight, or the sixty-eighth.*

နဝသင္ဒိ, *sixty-nine, or the sixty-ninth.*

သတ္တတိ, *seventy, or the seventieth.*

ဧကာသတ္တတိ, *seventy-one, or the seventy-first.*

ဒွိသတ္တတိ, *seventy-two, or the seventy-second.*

တေသတ္တတိ, *seventy-three, or the seventy-third.*

စတုသတ္တတိ, *seventy-four, or the seventy-fourth.*

ပဉ္စသတ္တတိ, *seventy-five, or the seventy-fifth.*

ဆသတ္တတိ, *seventy-six, or the seventy-sixth.*

သတ္တသတ္တတိ, *seventy-seven, or the seventy-seventh.*

အဋ္ဌသတ္တတိ, *seventy-eight, or the seventy-eight.*

နဝသတ္တတိ, *seventy-nine, or the seventy-ninth.*

အသီတိ, *eighty, or the eighteth.*

ဧကာသီတိ, *eighty-one, or the eighty-first.*

ဒွိသီတိ, *eighty-two, or the eighty-second.*

တေယာသီတိ, *eighty-three, or the eighty-third.*

စတုရာသီတိ, *eighty-four, or the eighty-fourth.*

Digitized by Google

ပယ်ဆယ်ငါးသိမ်း, *eighty-five, or the eighty-fifth.*

ဆယ်အသိတ်, *eighty-six, or the eighty-sixth.*

ဆယ်ခုနှစ်သိတ်, *eighty-seven, or the eighty-seventh.*

ဆယ်ရှစ်သိတ်, *eighty-eight, or the eighty-eighth.*

ကိုးဆယ်သိတ်, *eighty-nine, or the eighty-ninth.*

ကိုးဆယ်, *ninety, or the ninetieth.*

ကိုးဆယ့်တစ်, *ninety-one, or the ninety-first.*

ကိုးဆယ့်နှစ်, *ninety-two, or the ninety-second.*

ကိုးဆယ့်သုံး, *ninety-three, or the ninety-third.*

ကိုးဆယ့်လေး, *ninety-four, or the ninety-fourth.*

ကိုးဆယ့်ငါး, *ninety-five, or the ninety-fifth.*

ကိုးဆယ့်ခြောက်, *ninety-six, or the ninety-sixth.*

ကိုးဆယ့်ခုနှစ်, *ninety-seven, or the ninety-seventh.*

ကိုးဆယ့်ရှစ်, *ninety-eight, or the ninety-eighth.*

ကိုးဆယ့်ကိုး, *ninety-nine, or the ninety-ninth.*

တစ်ရာ, *one hundred, or the one hundredth.*

တစ်ထောင်, *one thousand, or the one thousandth.*

တစ်သောင်း, *ten thousand, or the ten thousandth.*

တစ်သိန်း or လိက္ခ, *one hundred thousand.*

Digitized by Google

2. The ordinal number is frequently formed by affixing ဖြောက်, *elevate, exalt,* to words denoting time, to which the numeral is prefixed. *Exam.* သုံးရက်ဖြောက်နေ့၌, *on the third day.* သုံးကြိမ်ဖြောက်, *the third time.* ခုနှစ်နှစ်ဖြောက်နှစ်၌, *in the seventh year.*

3. Words which indicate a thing's being so many-fold, are formed by affixing ဆ to the cardinal numbers under ten, and by prefixing ဆယ် to all above ten. *Exam.* သုံးဆ, *three-fold.* ဆယ်ငါးဆယ်, *fifty-fold.*

4. လီ affixed to any cardinal number forms a multiplier. In this case the number to be multiplied is specified land precedes the number which is to form the multiplier. *Exam.* သုံးလီ, *three times.* ငါးလီ, *five times.* ငါးဆယ်ငါးလီ, *five times fifty.* ဆယ်လေးသုံးလီ, *three times fourteen.*

5. Fractional numbers are expressed by ဆယ်တ်, *a quarter;* ဆခြမ် and ဆဝက်, *half.* *Exam.* ဒွဆယ်တ်, *the fourth part of a Pitha.* ဆခြမ် or ဝဝက်, *one half.*

Digitized by Google

Of Money, Weights, and Measures.

The Burmans have no coin, and their money, which consists chiefly in lead, silver, and gold, is always dealt out by weight. The denominations of which are as follow:

36 ပရမာဏုမြှိ, or invisible particles, make one အဏုမြှိ, *visible particle of dust which falls from an iron stile.*

36 အဏုမြှိ, are equal to one ကညစ်ခြေး *gross particle.*

7 ကညစ်ခြေး, one သန်ဥကွင်, *louse's head.*

7 သန်ဥကွင်, one ခုံညင်, *mustard seed.*

3 ခုံညင်, one နှမ့်, *grain of sesamum.*

4 နှမ့်, one ဆံ, *grain of rice.*

4 ဆံ, one ချင်ဝှေ, *seed of Abrus precatorius.*

6 ချင်ဝှေး, one ပဲ, *pay.*

5 ပဲ, one မတ်, *mat.*

2 မတ်, one ခွဲ: or ငါးဆု, *khway or gnamoo.*

2 ခွဲ, one ကျပ်, *kyat.*

Digitized by Google

5 ကျပ်, : . one ဗိုလ်, *bo.*

20 ဗိုလ်, : : one ပိဿာ, *piththa.*

4 ပိဿာ, . . one တူလာ, *toola.*

4000 တူလာ, . one တံပို or တရု, *tupong* or *tchoo.*

At present eight ချင်းငွေး are reckoned as one ပဲ.

The seeds of Adenanthera pavonina are now generally used by the Burmans, one of which is accounted equal to two of the seeds of Abrus precatorius.

The Names of the weights now in use are တမတ်, ငါးမူ, တကျပ်, နှစ်ကျပ်, ငါးကျပ်, တဆယ်and နှစ်ဆယ်; in all seven kinds of weights, and are called ငွေ, or ငွေ ဝက်. The weights are distinguished in writing thus: one ငွေး is written ၁; one ပဲ, ဲ; one မူ, ူ; one မတ်, ိ, and one ကျပ်, ီ. Ten ကျပ် are written ၁၀, and so on to one hundred, which is expressed by a simple figure of one thus (၁). When the number exceeds one, any other figure may be made use of.

Two ပဲ are equal to one မူ, and eight မူ equal to one ကျပ်; however the မူ varies in weight according to circumstances.

Digitized by Google

Long Measure.

10 ဆံခြည်, *or hair's breadth,* are equal to *one grain of sesamum* နှမ့်.

6 နှမ့်, : : မုယော, *a species, of grain, perhaps [barley.*

4 မုယော, : လက်သစ်, *the breadth of one finger.*

8 လက်သစ်, မိုက်, *the width of the fist with the [thumb extended.*

3 မိုက်, : : တောင်, *cubit.*

4 တောင်, . . လံ, *lan.*

7 တောင်, . . တာ, *ta.*

20 တာ, . . ဥသဘာ, *oothkbha.*

20 ဥသဘာ, . ကောသ, *kothu.*

4 ကောသ, . ဂါဝုတ်, *gavoot.*

4 ဂါဝုတ်, . ယောဇနာ, *yojuna.*

N. B. 12 fingers' breadth (လက်သစ်) are reckoned equal to one တွာ, or span. Also 1000 တာ are reckoned equal to one ကိုင်, or post, which is generally used by the Burmans on the measurement of long distances.

The measurement of distances is expressed in

Digitized by Google

writing, thus; ၀၊လက်သစ် ၁; တစ်ဂိုက်, ၂; တတွာ and တတာ, ၁၂; and တ၊တောင်, ၌. When the number exceeds one, any other figure may be used.

Dry Measure.

တနှဲ့, *one ear of corn* (ought to) contain 200 *grains* (အစေ့ ၂၀၀).

200 *grains* are equal to *one* လက်ဆွဲမ်, *or a quantity which may be placed upon the ends of the fingers when joined together.*

2 လက်ဆွဲမ်, လက်ဆုပ်, *or the quantity of grain which may be grasped in the fist.*

3 လက်ဆုပ်, လက်ဖက်, *or the quantity of grain which may be heaped upon the palm of the hand.*

2 လက်ဖက်, လက်ခုပ်, *or the quantity which may be heaped on the surface of both hands joined together.*

2 လတ်ခုပ်, ကွန်စား, *or what is sufficient for one meal of a single person.*

5 ကွန်စာ, ပြည်, *a small measure.*

2 ပြည်, ဓရွတ်, *another small measure.*

Digitized by Google

2 စဉ္ဂတ်, : : ဧိတ်, *quarter of a large basket.*
2 ဧိတ်, : : ခွဲး, *half a large basket.*
2 ခွဲး, : : . တင်, *large basket.*. .
4 တင်, : : တို့, *larger basket.* . .
20 တို့, . . : တပို့ *or* တစု, *viz. one heap, or two cart loads* (လှယ်နှစ်စီး).

N. B. The fourth part of the small measure called ပြည် is called a စလယ်.

The measures used for dry substances are four, viz. တင်, စိတ်, ပြည်, and စလယ်, which are expressed in writing thus : တင်, ၁ ; စိတ်, ၁̇ ; ပြည်, ၁̈ ; and စလယ်, ၁̣, and when the number exceeds more than one, any other numeral may be used.

Time.

The time in which one can throw the arm out ten times (လက်ပစ်ဆယ်ဖွာက်), or the time while a person can twinkle the eyes ten times (မျက်စိဆယ်မှိတ်) or the time in which ten flashes of lightning may take place (လျှပ်ဆယ်ပြက်), is one နုရ, *nuru.*

Digitized by Google

4 ခုနု, are equivalent to *one* ခဏ, *khunu*.
12 ခဏ, ... ခရာ, *khura*.
10 ခရာ, ... ပြန်, *pron*. . . .
6 ပြန်, ... ဗဇြုနာ, *beejuna*.
15 ဗဇြုနာ, ... ပါဒ်, *pad*. . . .
4 ပါဒ်, ... ဥိုဝ် or နာဝ်, *noree*.
60 ဥိုဝ်, . make one . ရက်, *or day and night*.
15 ရက်, ... ပက္ခ, *or side* (*of the moon*).
2 ပက္ခ, ... လ, *or month*.
12 လ, ... နှစ်, *or year*.

Days of the Week.

The names of the days of the week are said to be derived from the names of the planets, but as the etimology of all the words cannot be traced, the Magudha names are also inserted, from which they are said to be derived.

Burman.		Magudha.
တနင်္ဂနွေ, *Sunday*,	:	ရဝိဝါရ from ရဝိ, *the sun*.
ဘသလာ, *Monday*,	:	စန္ဒဝါရ from စန္ဒ, *the moon*.
ဘင်္ဂါ, *Tuesday*,	:	အင်္ဂါဝါရ from အင်္ဂါ, *Mars*.

Digitized by Google

ဗုဒ္ဓဟူး, *Wednesday*, ဗုဒ္ဓဝါရ from ဗုဒ္ဓ, *Mercury*.
ကြာသပတေး, *Thursday*, ဂုရုဝါရ from ဂုရု, *Jupiter*,
သောကြာ, *Friday*, သောကြာဝါရ from သောကြာ, [*Venus*.
စနေ, *Saturday*, သောရိဝါရ from သောရိ, *Saturn*.

A day ရက် is divided into two parts, viz. from the sun rising to its setting နေ့, *day*, and from the sun's setting to its rising ည, *night*, which are again subdivided into four equal parts, called ထခြေက်တီ, နှစ်ခြေက်တီ, သုံးခြေက်တီ, and လေးခြေက်သီ, viz. the first, second, third, and fourth watches, which vary with the seasons of the year. When the days are short, they consist of eight, and when long of nine မောင်. A မောင် is equal to a နာရီ.

Of the Months.

The Burman months, always commence with the change of the moon; they consist alternately of twenty-nine and thirty days. The months are also known by the names of the twelve signs of the Zodiac, both of which are inserted below.

Digitized by Google

တံခူ, *April*, . . ဓိသဿ, *the Goat.*
တဆုံ, *May*, . ဗြိသဘ, *the Cow.*
ဆဒုံ, *June*, . . မေထုန်, *the union of the procreating powers of the male and female.*
ဝါဆို, *July*, . . . ကရကဋ်, *the Crab.*
ဝါခေါင်, *August*, . သိဟ်, *the Lion.*
တော်သလင်, *September*, ကန်, *the Virgin.*
သီတင်းကျွတ်, *October*, တုံ, *the Balance.*
ဘိုးဆောင်မုံ, *November*, ဗြိစ္ဆိ, *the Scorpion.*
ခုတ်တော်, *December*, ဓနု, *the Bow.*
ပျဉ်သို, *January*, . . မကာရ, *the Sea-monster.*
တပိုတ္ခဲ, *February*, . ကုမ်, *the Water-pot.*
တပေါင်, *March*, . . မိန်, *the Fish.*

From the new moon (လသစ်,) until the full (လဖြည့်) is called လဆန်, or the waxing of the moon; from the full to the disappearing (လကွယ်) is termed လဖြည့်ကြော်, above or beyond the full; the time from the moon's disappearance until the change, is called (လကွယ်), or the hiding of the moon.

The Burmans divide their months into four quarters or weeks, viz. from the new moon to the eighth day

Digitized by Google

is the first (လဆန်း၇စ်ရက်); from the eighth day to the full is the second quarter, and the first ပက္ခ; from the full to the eighth day is the third quarter (လပြည့်ကြော် ၇စ်ရက်), and from the eighth day to the change in the fourth quarter, or the second, ပက္ခ.

Hence the Burmans date their letters, &c. thus: the first, second, third, fourth, fifth, sixth, seventh, eighth, ninth, tenth, eleventh, twelfth, thirteenth, fourteenth or fifteenth day of the wax or wane of the moon of such a month.

Examples of the use of the Verbal terminations.

သေ, *page* 84, 19; and လေ, *page* 84, 20.

1. အပယ်ဓိဘုဂုဂးတို့။ယခု၊ပြည်သူပြည်သားတို့ကအဖိမ် ရှာခဲနိုင်လျှင်ထောင်ရခြေသည်။ ငါ၌ပေးစရာမရှိသေး။ အလေးအ မြတ်သင်တို့ကိုယ်ရိုးကွယ်ရိုးရှိ သည်အတိုင်းကိုင်ကွယ် ကို့ခွဲခြင်ဖြင့်ခုန်ညွှန်ခုန်လျှာအလိုဂ္ဂါသားဆုထောင်ကြလေ၊ ဟုခ နိထား;အားလာရာဖွဲသိပေးဇ်။, " *Ye maidens, now, the inhabitants of the city have been intreating for an*

heir to the throne; I have none to give, (ye therefore) according to the best of your various customs, implore the blessing of a son, who may become the accessor to the throne," thus, (he, viz. the king) commanded with a kingly voice.

စိမ်, *page* 116, 111.

2. အခြင်ပြည်သူပြည်သားတို့။ ကောင်းပြီး။ သင်တို့လျှောက်ထားတိုင်ငါ့မိဘုရားဘို့ကိုသားဆုတောင်စေမ့်မည်။, *Well, ye inhabitants of the city, according to your request, I will cause my concubines to supplicate (for) children.*

ဆီ, *page* 85, 26. မှ, *page* 150, 26.

3. ယခုငါမိဘုရားကြီးအားထိုက်တန်သောသားဆုကိုပေးအံ့ဟုကြံဖြိမ့်။ မိဘုရားကြီးအားလျှောက်ပတ်သောသားကိုငါဆင်ခြင်သိသာခုတ်ပြည့်ဖွံ့ဖြိုးလေမဂ္ဂိုလေဟုဘုရားစမ်းကြည့်ရှုလတ်လျှင်ဘုရားလောင်းတော်သားကိုမြင်လေ၏, " *Even now, I will grant a suitable son to the queen," (after) having meditated thus, (and) having beheld and considered, whether there was a son suitable to, (viz.*

Digitized by Google

for) the queen, in Tawa-tingtha, the abode of the god, saw the immature deity, the son of the god.

လျက်။ ၍။ သဖြင့်, *page* 111, 94, 95, 96.

4. ဘုရားလောင်းသည်မြို့ထဝါဝန်ကြင်နှင်ဝန်ရံလေးဘက်ဖွဲ့ခိုက်
မင်္ဂလာစစ်သည်ကိုပမာကားမပြုတဲ့ ဖိစိန္နစ်လုံးအလိုအပြီးသို့
ရောက်သည်ကိုသော ဆင်ခြင်လျက် နှစ်သက်ခြင်ငြိမ်းဖြင့်
အမြဲသောစွာထိုညည်ပတ်လုံးမိုပ်ပြီး၍ နံနက်မိုးမြင်သောက်
ရောက်သောအခါမှာ။ ဘုရိုခိုမင်မြို့သိုကပ်လာသဖြင့် စစ်ပွဲးတ
ကြိုမ်ဖြစ်ခြင်္ဂါ။, *Bhooraloung, from the pleasure which he enjoyed at the idea of having attained to the summit of his desires, contemning the soldiers of Choolanee, who surrounded the city, slept the whole night with the greatest composure: when the morning was come Choolanee, drew nigh to the city, and resumed the battle.*

လျှင်။ ၍, *page* 111, 94, 95, 96.

5. ထိုဝ်ခဘဝါးဂြကဲသိုထွားသည်ခြုံခိုဝ်စွဲလလျှင်

Digitized by Google

ခွယ်ကိုသွားဖြင့်ကိုက်ဖျက်၍ ယူခဲ့၍ ထိုင်ခွယ်ဖြင့်ခွင်းလိ
သတိုသားလက်ျာလက်ကိုလည်းကောင်း။ ကျွာဇနည်သတို
သမီးဒါလာက်ဝဲလက်ကိုဝ်လည်းကောင်းကြိုးဖြင့်ချည်ပြီးလျှင်
ခွဲယ်ကြိုးအစွန်းကိုကိုင်လျက် လှုံကံဖြင့်ပြင်းစွာရိုက်ဘိ၏၊
afterwards, Choojaka, the brahmuna, entering the bower, bit off a creeper with his teeth; brought it; bound the right hand of Jalee, and the left hand of Ganhajee, and taking hold of the end of the creeper-rope with his hands, beat (them) very severely with a switch.

မှ, *page* 150, 26 and 27. သဖြင့်။ ၍။ လျက်, *page* 99, 47. ၎, *page* 84, 21. ၏, *page* 96, 97.

6. ထိုဝ်ပြည်တံဆာခကိုလုပ်ကြံဖျောက်ဖျက်ပြီးမှ။ အဝဒ်တံဆာဘိုကိုဝ်ဆွတ်ပယူခဲ့သဖြင့် မိဓိဒေမင်္ဂဗိုဝ်သားမယားကိုဝ်မျာပီစေရဲဘဲ။ အဆွေခင်ပွင်တယောက်ကိုသာဆိပ်ကွယ်ရာပြောဆို၍ ထိုအမျှကိုလျှိုဝ်ငှက်လျက်ရေ၏။ ထိုသို့ဝ်လျှိုဝ်ဝှက်ပြီသော်လည် ဒုက္ခရိုတ်၏ပညာအစွမ်းဖြင့်ထိုသူ၏အမျှကိုတခုမကျန် ပျက်မှန်ကိုင်အကျွန်

Digitized by Google

ခိုဝတ်ကြားယိုးတို့။, *after having destroyed the harlot, and brought the ornaments, &c. without making mention of the circumstance to his family, he kept it a secret, only mentioning it to one of his friends; but though he kept it a secret, I, by the strength of my understanding related every circumstance of the affair.*

ဟု, *page* 112, 99, 101. သဖြင့်, *page* 111, 94, 95.
တို့, *page* 96, 37. သတည်း, *page* 97, 41.

7. ငါတို့သားတော်ကိုဝင်စေဟုခိုခြုန်လိုက်သဖြင့် ဘုရားလောင်မဟာသဃာသုခခံသည် ခုန်တော်သိုဝင်၍ မင်ကြီးအားခစားလျက်မင်ပေရာဂ္ဂရာဒ္ဓရုတို့။ အမတ်လေးယောက် စံခိုလည်မိဘိုရာဂ္ဂရာဒ္ဓရုမှ မင်ကြီးအားခစားလျက် ရှိနှင့်သတည်း။, *having returned the order, "let my son enter," the minister Mahauthatka, entered the palace, and having made obeisance seated himself in the place alloted to him by the king; the four ministers also, seating themselves in their places, remained in a state of obeisance.*

Digitized by Google

ဘွဲ့ခံချ, *page* 85, 24. ၍, *page* 111, 94.

မည်, *page* 85, 26. သဖြင့်, *page* 111, 94, 95, 96.

Also Exam. to page 105, 70.

8. ငါသားမဟာသထာ။ ကျွန်ုပ်ဟောကဲ့သို့ငါ့ကဲ့သို့ဒုဋ္ဌ
သောစည်စိမ်ရှင်တို့သည်မိမိရအပ်သောစည်စိမ်ထက်လွန်
ကွာစည်စိမ်ကိုဒုလိုဝ်ရှာ၍ တပြည်တမျိုးတိုက်တိုက်
ဖျက်သိမ်းပျက်စီးသော်လည်း။ ပညာဒုစရိုက်ဒုစည်ပြေနှိုင်း
ခဲ့လသော ကြောင့်။ သူကလွန်ပြုနိုင်သဖြင့်မိမိဒုစရိုက်ဒုစောမဲ့
ဖြစ်မည်စိုဝ်၍စစ်ထိုဝ်ခြင်စလေးကောင်မှုကိုမပြု။, *O my son Mahauthatha, (there are) in this world, other persons wealthy like unto ourselves, (who are) anxious to obtain more than they possess, even though they should have to destroy whole kingdoms to obtain it; but because their wisdom neither returns nor increases, and being afraid that retaliation will deprive (them) of their honour, enter no more upon the evil actions of war.*

လျှင်, *page* 99, 46; *page* 84, 21.

9. မိဘဝတ်သည်သားလောဝ်တို့ကြိုချမ်းသာသားကား

ကိုဠ်ကြားရလျှင်ပင်ဝမ်းမြောက်ကြွေ့ သက်သာရကုန်၏၊

the parents having heard of the welfare of their children, being filled with joy, obtained tranquillity.

လျှင်, *page* 99, 46. မဲ, *page* 101, 50.

10. စင်စစ်ထိုသူအကျွာက်ကြံမည်ဖြန်လျှင် လျို့ဝှက်အပ်သောစကားကိုအဘယ်သူအားမျှထိုဝှက်ခြင်းရသောအမှုမဖြိုမီခရြာအပ်, *if it be indeed true, that, that person intends to deceive, it cannot be right to mention a secret to any one until its object be accomplished.*

ခဲ့, *page* 83, 16.

11. အကျွန်ုပ်တို့သည်လွန်လေပြီးသောအမှု။ ဖြစ်ခဲ့အမှု။ ဖြစ်လတ္တံ့အမှု အစုံအသယ်သွယ် ပြုဘွယ်ရောင်ရန်ဒုဝင်ခဲ့တဲ့ကိစ္စကိုပင်ဆင်ခြင်အသင်မျှော်ခြင်း၍ သိတတ်ပါ၏။ *by meditation and foresight, I am acquainted with all the minutiæ of past, present, and future affairs.*

၍။ သဖြင့်။, *page* 111, 94, 95, 96. စိမ့်, *page* 116, 113. ဟူ, *page* 112, 99, 101.

Digitized by Google

12. မင်ကြီးသည်။ မိဘုရားဖြတ်။ ငါအားကျေင်ဂုဏ်ဆောင်
ရာသောသင်၏ဝတ်မကုန်သေးကြောင့် နှစ်လုံမသာဂို့သည်
လည်မဟုတ်။ တပါးသောအကြောင်တို့ကြောင့်နှစ်လုံမသာ
ဂို့သည်လည်မဟုတ်။ ငါအားယုခုနည်ညှဉ်းကအမတ်လေ
ယောက်ဘို့မလောသထားကိုဖျက်ဆီးစေလိုသဖြင့် ဝဿုကာ
ထားကြသည်စကားငါသည်မဆင်ခြင်မိခြင်ကြောင့်အလျင်တ
ဆောအမျက်ထွက်၍ နားယူမှာသဖြင့် ဖြေကြီးအတူးနှင့် တူ
စွာပညာဂို့သောငါသားမတာသဘာကိုလုပ်ကြံစိုင်းသောဘို့
သေးကအမတ်အားလက်စွဲတော်သံလျက်ကိုအပ်လိုက်မိ၏။
ထိုသို့အပ်လိုက်မိသောငါအားယုဒုမ္မတဖန်ပြန်၍ အောက်မေ့
မိသဖြင့်ပြင်းစွာနှစ်လုံမသာခြင်ဂို့၏ ဤပဟုဒ်ဘုရားအားဆင်၏။,
the king replied unto the queen, "O queen, it is not because I have done with thee, (viz. thou hast nothing more to do with me); nor is it on any other account, that I am uneasy. Yesterday evening the four nobles, wishing to destroy Mahauthatha, petitioned me, and I being deceived and angry, without reflecting, gave my sword to Thenaka, for the purpose of destroying Mahauthatha (who is) replete (with blessings) as the earth itself. Now the thought of having delivered my sword to him, fills me with pain.

Digitized by Google

ပဟု, *page* 112, 99, 101. ဆဲး, *page* 83, 16.
သနည်, *page* 106 76, 77.

13. ဒမည်ဝတော်မင်ကြီးဥစ္စာစည်စိမ်ပုသည်ကား။ ရန်သူငါးပါးဖျက်ဆီး၍ ပြုန်းသဖြင့်လည်း ဥစ္စာရှင်ကိုဝဋ်စွဲနှံတတ်၏။ ရန်သူငါးပါးမဖျက်ဆီး၍ မိမိဖြစ်ဆဲး။ ပွားခဲ့ဖြစ်သော်လည်း ဥစ္စာရှင်သေသဖြင့်ဥစ္စာရှင်သည်စွဲနှံအပ်၏။ ထို့သို့စွဲနှံတတ်စွဲနှံအပ်သောအကျင့်အဂုဖြင့် ပြောက်ခြင်းကုန်ခြင်းသဘောသာလျှင် စင်စစ်ဖြစ်လေပြည့်စည်စိမ်ဖြင့်အဘယ်ကြောင့်ဆည်းတော်ဘိတ်မနှံခြင်းကို ဝဋ်ပြုနှံရသနည်း။ *Such my father are the riches of a king. When the five enemies (viz. water, fire, governors, thieves, and despisers) have destroyed and consumed them, they desert their master; and even if these (enemies) do not (destroy them) and the riches be one's own, and increase, still must the owner die and leave them; why then does my father tempt me with wealth which is thus deceitful.*

ဟူ၍, *page* 112, 102. ရေ, *page* 93, 17.

14. ယသဒုမကောင်ခုက်ဖန်ကောင်ဟူ၍ ပြောင်လည်ဖင့်ဆို

Digitized by Google

လျက်အဝတွက်မရကားလကိုမကုန်စေသင့် အဘယ်ကြောင့်
ခုသို့ဟူမူ ။ အသူငယ်အကြံမျှ မရကာမင်္ဂခွင့်မိတ်ကျမ်းဝင်
ပြု၍ ရှင်ကြီးအချက်အမှုန်ကိုရသည်မရှိခြေ ။ ယခုကား
ရှေးခဲ့ခဲ့ခကာမှ ယခေတ်လည်းကောင်း ခုကာလလည်းကောင်း
မသိသည်ကားသမဆို ထိုထိုသောအခါကတ်ဘိုင်ခွင်သေခြင်း
သဘင်္ဂင်အမှုသည်ကိုမည်သည်သူငယ်ကမျှ မသိနိုင်ကြ
ခြေ ။ *It is not right to procrastinate to no advantage (saying); "To-day is bad, to-morrow will be good;" because there is no one, who having entered into a league with king death has thereby lengthened out his days, nor is there a single person, now speaking, who can possibly tell whether he shall live through the day.*

ဤလော, *page* 115, 69. လျှင်, *page* 99, 46, and 100, 49.

15. အရှင်သခင်မင်ကြီး ။ ဖွေသည်ဓိဇင်သည်လောကာ
ဂေါက်၍ ကျွန်ုပ်တို့ဤမောင်နှမစမ်းမျက်နှာကိုင်ပြင်လျှင်
မြင်ပါစေဦးလော, *O our father and king, when our mother arrives from the woods, if she wishes to see the countenance of us (who are) brother and sister, permit her so to do.*

Digitized by Google

ဝေ, *page* 104, 64.

16. အရှင်သခင်မင်ကြီး။ ကျွန်းသည်မိခင်မျက်နှာကို လည်ကျွန်ုပ်တို့သည်ဖြင့်ပါရစေဦး, *O father the king, —Permit us also to see, our mother's countenance.*

ခဲ့, *page* 85, 23. သော်။ ၍, *page* 111, 94, 95, 96. ဟု, *page* 112, 101.

17. မဟာသဒ္ဓတသုဓိန်သည်တဖန်။ အရှင်မင်ကြီး။ အကျွန်ုပ်တို့ငါးပါးသောဆင်အပေါင်တို့သည် လည်ရေထဲ၌ သာလျှင်ဆော့လျက်ကုန်၏။ ထိုဆင်ဆိုးသည်ဖြစ်၌ကစား၍ ရေခုန်ခဲ့သော်။ မဟာသဒ္ဓတသောအားဖြင့်ဝရ ကြည်ကိုပင်ငါတို့မလောက် မရှိုင်းရကုန်ဟူ၍သူ မြို့သား တို့သည်အကျွန်ုပ်တို့အမျက်ထွက်ကြရာ၏။ *Mahauthatha, again replied, "O king, the elephants which attend me, enjoy themselves in the water only, and should they by playing in the river stir up the mud, the inhabitants of the country will be offended, saying, Since the arrival of Mahauthatha, we have not been able to drink, nor even bathe in clear water!"*

Digitized by Google

ဟု, *page* 112, 101. ၍။ သော်။ လျက်, *page* 111, 94, 95, 96. ကြီး, *page* 92, 32.

18. ယခုပင် အလှမ္ဗရဏ်းရွာသို့ဝင်သွား၍ သတို့သားသူ ခမိန်ကိုငါကိုယ်တိုင်ခေါ်ဆောင်ယူခဲ့ဟု ကြွေးကြော်သော်။ အဝင်ဝင် သားမျိုးတော်မတ်တော်အပေါင်ခြံရဲလျက် ထီးမြှားလွှဲခဲ့ သောကြောင့်ခြင်္ဂဖြင့်မြင်စီး၍ မရွှေကုံးရွာသို့ဦးတည်ချီမောင် ကြီးလွှတ်သွားကြ၏, *"Now I having gone to the village Majjhagoong which lies on the east, will myself bring the youth," having thus reflected, king Videha, with his private attendants, set out on horseback in a private manner for the village.*

လတ်လော် or လလော်, also လျက်။ လျှင်, *page* 111, 94, 95, 96. ဟု, *page* 112, 101.

19. အရှေ့တံခါးမှထွက်၍ ရှာလေသောအမတ်သည်ပါဖြိုခဲ့ ယဝမရွှေကုံးရွာလယ်ရှိဘုရားလောင်းသည်စိုရင်အင်္ဂလေးဂဏ ကိုစုံမြင်လတ်သော်၊ ကွဲစဂဏကိုရဆောက်လုပ်စီရင်လေ သူသည်မချွတ်လျှင်ပညာရှိဖြစ်လတ္တံ့ဟုကြံလျက်ဆင်ခြင်၏, *The noble, continuing his search, went out of the east*

Digitized by Google

gate beholding the house built by Bhooraloung, in the centre of the village Majjhagoong, and reflecting, said, "undoubtedly the builder of this house was a wise man."

အံ့, *page* 85, 26. လေ, *page* 84, 20. ပြီး, *page* 92, 32. လျှင်, *page* 99, 46. ဟု, *page* 119, 101. ခဲ့, is here an imperative.

20. ထိုအခါ ဆဟာသဿာသဘိသားသည်။ ဆရား။ ကျွန်မ္မာလာက်သာပိသုကာအားတော်ဖြင့်ငါတို့ဝ်ဉစ္စာတ်ထောင်ကိုယူလျက် စရပ်ကိုဆောက်အံ့ ဝံဒ်လေသည်ဖားဘယ်သို့သင်ဖြစ်-နိုင်အံ့နည်ဟုဆင့်ပြီးလျှင် တဖျည်ကြိုးယူစ၍။ ငါခင်းခဲ့ လေးအံ့ဟုဘုရားလောင်ပြင်၍ တဖျည်ကြိုဝ်းကိုခင်းပြန်ဇ်။ *Then, the youth Mahauthatha, (said), "Architect, thou having received one thousand (pieces of silver), hast made a promise to finish the house; but it is impossible you can complete it;"—having thus spoken, Bhooraloung said, "bring hither the line and plumet, I will lay it down," and thus again he extended the line.*

Digitized by Google

သော်, *page* 111, 94. လေ, *page* 84, 19, in the last instance is a future. ဟု, *page* 112, 101. လျှက်, *page* 99, 47.

21. ကျွန်ုပ်စရပ်ဆောက်လုပ်စီရင်ငြားသော်။ စရပ်သည်ကျွန်ုပ်မျှဖြင့်ခတင်စားယ်လေး။ စရပ်အခိုးဒွဂရက်ကြီးထင်ဂို့သော်။ သာဝါတ်ဘုရားပယ်ဘွယ်ဂို့လေဂျိုပုကြီးလျှက်ဘူးငြားလောင်သည်ဆိုဂျို, *having finished the building of the Jarat, Bhooralpung, meditating, said "the Jarat does not as yet appear magnificent, should a large pond be dug in its vicinity, it will appear, more so."*

ဟု, *page* 112, 111. လိမ့်ဒေါ်သည်, *page* 106, 76, and 107, 79. သနည်, *page* 106, 76.

22. ထိုဝိပညာဂို့သည်ယခုအဘယ်အရပ်ဒွဂို့လိမ့်ဘဲခွဲဘုရားအောက်မေ့လျှက် အမတ်လေးယောက်တို့ကိုခေါ်၍။ ငါဂျို့အိမ်မက်ကိုသုခဓိန်အမတ်တို့ကအပညာဂို့ပေါ်မည်ဟုဖတ်ကြကုန်သည်။ ထိုပညာဂို့အဘယ်မှဂို့သနည်ဟုမေးဂျို့, *"Now, where can that wise man be?" thus reflecting, the king called the four nobles, and enquiring, said, "ye nobles interpreted my dream, as in-*

Digitized by Google

dicating that wise personage would make his appearance; where then, can this person be?"

ပိမ့်, *page* 92, 30. ဘဲ, *page* 101, 51.

23. မင်္ဂဒါဘုရားဘိုးသည်ငါကိုဆောက်ချုပ်ယုတ်ရအောင်မ
ပြုကာဘဲ။ ကောင်းစေချင်သည်နှစ်ထိုနှင့်မင်းသုဝဏ်းရိထိုက်
သိုက်မြောက်ဘွယ်ရာလက္ခဏာကောင်ခြင်းစုံညီသည်မိန်း
ရိုးသမီးနှင့်ပင်ထိမ်ကြားရပြီမည်, *The queens not intending any harm, but rather having regard to my interest, will, I am convinced, give me in marriage to a princess who is beautiful and replete with every virtue.*

လေ, *page* 84, 20. ပဲ့, *page* 101, 52.

24. ကျွန်ုပ်တို့မောင်နှစ်ဗအားပုတ္တားချည်နှောင်
ရိုက်ပုတ်လေသောအလေကြောင်များကိုပွေးသည်မိခင်အားမြေ
တော်မင်ကြီး မိန့်တော်မူပါရစ်, *O father, inform the mother who has nourished us, of the punishments which this Pongna has inflicted upon us, who are brother and sister.*

Digitized by Google

လေ, *page* 84, 20. လေ့, *page* 106, 76.

25. အိုင်ခုတ်သားတို့။ အကျွန်ုပ်တို့မောင်နှစ်ဖက်သည် ပုံကြားခနာက်ဘွင်ပါဂုလလသာအဖြစ်ကိုဖွားသည်မိခင်မဒီ ကိုဆိုပါရစ်ကုန်လော့, *O ye sons of the gods, inform the mother who bore us, of our having followed the Pongnna.*

လေ့, *page* 106, 76.

26. ကျွန်ုပ်တို့မောင်နှစ်မအာခနာရောဂါကင်းရှင်းသောအဖြစ် တို့ကိုဖွားသည်မိခင်ကိုဆိုရစ်ပါကုန်လော့, *Inform our mother, of our being exempt from all manner of sickness.*

N. B. The increment ရစ် generally conveys the idea of *continuing, remaining behind, &c.* *Exam.* နေရစ်သည်, *continue behind,* ကျန်ရစ်သည်, *remain.* Sometimes, however it is used as an imperative. See page 229, 24.

မှ, *page* 101, 52. ၍, *page* 111, 94, 95, 96.

Digitized by Google

27. ကောင်မခွန်ဂလောအင်ဝတ်တံဆာတို့ကိုဆင်ယောင်မှု၍။ တရားစောင့်ရာဥပုသ်အိမ်၌နေထောင်မှု၏, *Having arrayed (himself) with, or being arrayed in superb attire, (he) remained in the house of fasting.*

လျှင်, *page* 99, 46.

28. ငါသွားလျှင်ရမည်, *if I go, I shall obtain.*

The increment ခဲ့ is used as an imperative. See page 227, 20.

The increments လည့် or ၎့ည့် are affixed to denote the imperative. *Exam.* သမီးကြီးမင်သူ့အိုလည့်။ ချစ်သို့။ ရထားတက်သို့ဦးတော်လည့်။ ယခုပင်သွားကြကုန်အံ့ဟုဆို၏, *the angel (in the form of) an old man, said, "Daughter, ascend into the chariot, we will depart immediately.* See page 106, 74.

The increment လေ is frequently used as an imperative. *Exam.* ငုတ်ကွေးသည်။ မောင်တို့။ ငုတ်ကွေးမအားငါနှာမခအဖြစ်ကိုရပြောရှာ။ ပြုဂုဏ်ဆောင်ရာသည်ဝတ်တို့ကို

Digitized by Google

ပြုလျက် ကောင်းဂဝါနှစ်ဓကိုဝယ်ဒိန်ပိုက်နှင်းဘိဟုငါ့ဂ္ဂ
လိုက်ကြောင်းကိုဆိုလေသတဲ့။ *"O ye youth, after that ye have mentioned to the female Pongna the circumstance of this person's being my sister, deliver my command that she be treated well," thus the Pongna commissioned (the youths).*

The increment ဘိ is both present and imperative. *Exam.* မုတ်ဆိုးမသားဟူသောစကားကိုကြားလျှင်။ ငယ်သားသည် ကျွန်သူငယ်တို့ကား။ ငါ့ကိုမုတ်ဆိုးမသားဟုဆို၍ စော်ချ ဆိုဘိ၏၊ *having heard (of the circumstance of his being called), the widow's son, the youth, said, "these children harrass me, by saying this person is the son of a widow."* See also the example in the last rule.

The increment နှင့် is affixed to roots, and conveys an idea of the action having been performed previously to some other action. *Exam.* ရောက်နှင့်သည်, (*he*) *arrived or had arrived, (previously to some other circumstance):* See page 219, 7.

Digitized by Google

Examples illustrative of increments used as affixes to nouns.

1. The verbal termination သည်, and the termination ကြောင် of the instrumental case, are frequently affixed to verbal roots in any mode or tense, to form compound words, and indicate *the circumstance* of an action or thing. *Exam.* မင်းကြောင်သာကြောင် ကိုငါကြားရသည် or မကောသည်သာသည်ကိုငါကြားရသည်, *I have heard of your being well and in health.* မင့်ကုန်စည်ချားခရောင်းကြောင် ကိုငါကြားရသည် or မင်ကုန်စည်ချားရောင်းသည်ကိုငါကြားရသည်, *I have heard (of your) having sold your property.*

2. A sentence terminating with a verb in any mode or tense may be inflected with the termination ကို of the accusative case. The whole sentence then forms a compound noun, and becomes the object to the verb of the following sentence. *Exam.* မကောသည်သာသည်ကိုငါကြားရသည်, *I have heard of your being well.* မင်ကုန်စည်ချား ရောင်းသည်ကိုငါကြားရသည်,

Digitized by Google

I have heard of your having sold your goods. ဓင့်
ဒိုမ်ဂျာင်ရောင်ချမည်ကိုငါထင်သည်, *I believe you*
will sell your house. ဒိုခုပွဘိုမြို့သို့သွားမည်ကိုငါ
ကြားရသည်, *I hear he will go to Madras.* သူကောင်
ငွေကိုကျွန်တော်ယူသည်ကိုမယူပါ or သူကောင်ငွေ့ိုသည်
ကိုမယူပါ, *(He) dont take away the good man's sil-*
ver which was deposited (by me.)

3. The particle မျှ frequently conveys the idea of, *though, although, even,* &c. and is frequently affixed to the terminations of nouns. *Exam.* ငါပေးသည်
ကိုဝင်မျှမင့်ပေးလို, *Although I give, you do not wish*
to receive.

4. The termination မှ is sometimes used adverbially, in which case it is affixed to the inflections. *Exam.*
ငါခေါ်သည်ကိုဝင်မှမင်္ဂလာလို, *Though I call, you don't*
wish to come, or you don't come at my calling.

5. The compound increment လျက်နှင့် is synonymous to the inflected verbal termination သည်ကို

Digitized by Google

Exam. ငါပေးလျှက်နှင့်မင့်မယူလို or ငါပေးသည်ကိုမင့်မယူလို, *If I should bestow, you will not accept it.*

6. The accusative termination ကို is frequently used for the nominative case terminating in သည်: *Exam.* ထိုဝ်သုံလုံသောဖြောက်ဖြတ်ရတနာတို့ကို။ တလုံလျှင်အတို့မည်မျှထိုက်ဖြို့, *Those three precious stones are valued at so much each.*

7. The Dative in အား is sometimes substituted for the accusative in ကို. *Exam.* စတုလောကပါလနှုတ်မင့်ကြီးလေယောက်တို့ကမကိုမေခလားမင့်လောနှုတ်သွီးအား။ ထိုပ်နှစ်မှန်းသူတို့ဝ်ကိုဝ်ဆယ်တင်စိမ့်လောငါသမုဒ္ဓရာဇ်အံ့ စောင့်ထားသဟည်, *The four gods (by name) Chutoopala appointed Thumooddureet to the office of delivering and protecting the beloved daughter of the god who is called Munimechulu.*

Digitized by Google

Digitized by Google

APPENDIX.

THE Burman language is principally formed from certain roots, which the author has endeavoured to collect together in this appendix. As these roots have never before been collected, some few may have been omitted, and others may be found repeated more than once, owing to their having been written differently by different authors: yet it is hoped, the attempt will not be condemned because it has not attained a higher degree of perfection.

Should a second edition be required, the Compound roots will be added. But being found to be more numerous than was at first imagined, they must be omitted in the present edition, in which the chief aim has been to give a complete list of the simple roots, which during four years' close labour, have been collected as the author met with them in the course of his Burman reading.

Digitized by Google

In the following list, the reader will not only find the same Monosyllable in three different forms as distinct roots, but also each one of the same unaccented or accented monosyllables repeated more than once, and considered as a distinct root, where the ideas conveyed are somewhat vague.

General Observations upon the Verbals.

1. Nearly all the verbal roots are Monosyllables, consisting either of one or two letters. Some few consist of two syllables. These, however, are generally imitative sounds, or notes of animals.

2. When the root consists of one consonant, the vowel ꝏ is always to be understood as inherent.

3. When they consist of two letters, the last is always a final Consonant.

4. The initial letter may be either simple or compound.

Digitized by Google

5. These Verbal roots convey merely crude ideas of an action, or quality, and in reality are neither nouns, adjectives, verbs, nor participles. In their crude state, they scarcely convey any idea whatever, even to a scholar in the language; and must be combined with affixes or prefixes to form them into words.

6. Verbal roots are of two kinds, simple and compound. The compound ones are here omitted, and only the simple ones inserted.

7. There are several characters, both simple and compound, in the Burman alphabet, which admit of no material variation of sound. These are often written indiscriminately one for the other; at first sight they are very deceptive to a student, and appear to augment the number of roots; but a small degree of caution will enable him to overcome this difficulty.

8. The following are some of the most common variations, which are generally used at the option of Burman authors, without being considered incorrect.

Digitized by Google

The symbolical characters of ယ and ရ; the compound ြ and ျ; တ and ဖ; and (ိ) and ဓ, are frequently used one for the other. *Exam.* ငြိးငွေ့, *be restless, disturbed,* is written ငြီးငွေ့. ညြှိ, *be easy, still, quiet,* is written ညှိုင်. ခြောင်, *be loose, not tight,* is written ချောင်. ခြဲမိး, *divide,* ချမိး. ခိုး, *believe,* ချမိး. နှောင်, *tie, bind,* ဘွဲ့, &c. In like manner also the symbol of the vowel အဲ (ဲ) is frequently used for the final ယ်. *Exam.* ကယ်, *save, deliver,* is also written ကဲ.

N. B. Not having been able to ascertain in every instance which is the most correct mode of writing these words, the same root is sometimes written with two different characters.

9. The Roots are arranged in the alphabetical order of their initial characters.

10. The root is placed first through the following list, and the signification given as nearly as possible by

Digitized by Google

other Burman words, chiefly abstract nouns. The meaning is then given in English, which is generally expressed by the second person of the imperative mood.

11. Most of the following verbals are active, but some of them neuter. Roots of an active signification, with an initial aspirate, frequently form their neuters by changing the aspirate to an unaspirated letter; when however an unaspirated letter occurs which has no corresponding aspirate, the symbolical character of တ is used instead of it. *Exam.* အိမ်သည်ပျက်စီးသည်, *the house goes to ruin*; အိမ်ကိုဖျက်ဆီးသည်, *(I) destroy the house*; ပုဆိုးသည်ညှစ်သည်, *the cloth is pressed (as between two bodies;)* ပုဆိုးကိုညှပ်သည်, *the cloth is cut (as by a pair of) scissors.*

12. The Burmans have two accents in addition to the natural sound arising from the characters themselves, viz. the long and soft accent which follows a character thus: တိုး and the short and abrupt accent written underneath thus တိုဲ့. These accents are used only with those Monosyllables which end with a vowel

Digitized by Google

or nasal; by this means they are enabled to form three distinct words from one Monosyllable. *Exam.* ငြင်း ။ ငြင်း ။ ငြင်း.

Verbal Roots.

အ အသွဉ်ခြင်း။ စကားထစ်ခြင်း, be dumb, speechless, stammer.

အက် အက်ကွဲးခြင်, become open, wide; widen (as a crack); be parched, as the earth, skin, &c. (from heat).

အစ် ကျပ်ခြင်, become tight, tense, straight, not slack.

အန် အော့အန်ခြင်း။ လျှံထွက်ခြင်, vomit, disgorge, emit.

အန်း ကူညီခြင်, help, assist, aid.

အပ် အပ်နှံခြင်း။ အပ်နှင်းခြင်း။ အပ်သပ်ခြင်း။ ကပ်ခြင်, commit, consign (as to the charge of any one), deliver over, deliver up, put under charge; add to or upon, place in or upon.

အပ် ထိုက်ခြင်း။ သင့်ခြင်, be suitable, qualified, proper, convenient.

အယ် များခြင်း။ လိုခြင်း။ လောင်ခြင်း။ ကြီးခြင်, become numerous, more, be plentiful; become swollen, bloated, large.

Digitized by Google

or nasal; by this means they are enabled to form three distinct words from one Monosyllable. *Exam.* ကြည် ။ ကြည်း ။ ကြည့်.

Digitized by Google

Verbal Roots.

အ အဆွံ့နိုင်ခြင်း ။ စကားထစ်ခြင်း, be dumb, speechless, stammer.

အက် အက်ကွဲးခြင်, become open, wide; widen (as a crack); be parched, as the earth, skin, &c. (from heat).

အစ် ကျပ်ခြင်, become tight, tense, straight, not slack.

အန် အော့အန်ခြင်း ။ လှိုက်ထွက်ခြင်, vomit, disgorge, emit.

အန်း ကူညီခြင်, help, assist, aid.

အပ် အပ်နှံခြင်း ။ အပ်နှင်းခြင်း ။ အပ်ဆပ်ခြင်း ။ ကပ်ခြင်, commit, consign (as to the charge of any one), deliver over, deliver up, put under charge; add to or upon, place in or upon.

အပ် ထိုက်ခြင်း ။ သင့်ခြင်, be suitable, qualified, proper, convenient.

အယ် များခြင်း ။ လိုခြင်း ။ ဝေခြင်း ။ ကြီးခြင်, become numerous, more, be plentiful; become swollen, bloated, large.

Digitized by Google

ဟာ ပွင့်ခြင်း။ ကားခြင်း။ ဟင်္ဂြင်း။ အောက်ခြင်, become expanded; open, spread out, blossom (as a flower).

ဆုံး ဆားလတ်ခြင်, become vacant, void, empty; be free, disengaged, at leisure.

ဆိုး or ကျွဲ့ ပြောင်းခြင်း။ ခွဲခြင်, be flabby, limber, flexible, delicate; inclined, recumbent.

ဆိတ် ဆိတ်စက်ခြင်, sleep, lie down.

ဆိုမှ ထင်ခြင်, be proud, ostentatious; become haughty, arrogant.

ဆိမ့် မြိန်ခြင်း။ ဆိမ့်ခြင်, be delicious, agreeable to the taste, of a pleasant rich flavour, savoury.

ဆိမ့် စွဲခြင်း။ လည်ခြင်း။ လိမ်ခြင်, twirl, turn or move round; lean over, be inclined, be recumbent; hang over.

ဆီး or ကြိုး ကြိုးသာခြင်း။ ဒိတ်ပြော်ခြင်, be satisfied, full, flourishing, healthy, well.

ဆုပ် အုပ်စိုးခြင်း။ ပုန်းခြင်း။ လွှမ်းခြင်း။ ဖိုးခြင်, rule, preside over; overwhelm, run over, cover.

Digitized by Google

အို့ ဝိုင်းခြင် ။ ကူခြင် ။ ညီခြင်, help, assist, afford assistance, co-operate, surround, assemble together.

အုံ့ မိခြင်, plaister (as a wall); cover (as a sore with medicine).

အုံး များခြင်, be many, abound.

အုံး ဖုတ်ခြင် ။ ကျက်စေခြင် ။ ခုပ်စေခြင်, be dressed, prepared (as food); cooked; cause to be dressed.

အူ့ ပုတ်ခြင် ။ ဟောင်ခြင်, become a little tainted (as flesh or fish); be stale, rotten, rancid, musty, decay, become carious.

အူ ဟစ်ခြင် ။ အော်ခြင်, make a noise, make a rumour, make a tumultuous noise (as that of a multitude); produce sound.

ဥ့ မွေးခြင် ။ ပွားခြင်, produce an egg; bring forth or lay (an egg).

ဥ့် အဦးအစဖြစ်ခြင်, begin, make a beginning or commencement.

ဥ့် အရောင်တက်ခြင် ။ သာခြင်, refine, make bright, polish.

အေး or ဧ အေးမြခြင် ။ ချမ်းခြင်, become cool, be cold; be sharply cold, be keen.

Digitized by Google

ဝေး ရှုခြင်း။ ပေါင်ခြင်း, collect, assemble, associate; be thick, close, numerous.

ချော ဆုံးချော်ခြင်း, applaud, praise, speak a person's fame.

အော့ အော့အန်ခြင်း, vomit, disgorge, reject, emit (as food).

အောက် အောက်ရှာခြင်း။ သွေးသောင်ခြင်း, search, investigate; trace, bring in.

ဆောက် အောက်ခဲခြင်း။ ခွေးခြင်း, be musty, damp, mouldy, mildewed, smutty.

အောင် အောင်နှိုင်ခြင်း။ အောင်မာခြင်း။ ရင့်ခြင်း, overcome, subdue, conquer; become hard, mature, ripe.

အောင်း ပုန်းခြင်း။ ကွယ်ခြင်း။ လျှို့ခြင်း, keep secret, conceal; hide; become secret, hidden, &c.

အောင့် အောင့်ရပ်ခြင်း။ တားခြင်း, retain, keep in (as the breath); detain.

အော် ဟစ်ခြင်း, hoot, halloo, bawl.

အံ ဖတ်ရွတ်ခြင်း, read, repeat, chant, utter.

ဆို ဝိုးမှတ်ခြင်း။ ဆုံးချော်ခြင်း, applaud, praise, extol.

Digitized by Google

အို ရင့်ခြင်း။ အဆင်တန်ခြင်း, become old, mature; disfigured.

အိုက် ပူခြင်း။ ငွေးခြင်း, be warm, close, hot.

အိုင် စုခြင်း, collect, gather together (as water). Also a collection, or assemblage of water, a pool, a lake.

The number of Simple roots with an initial ဃ is forty-one.

က ကခုန်ခြင်း, dance, jump, skip.

က ကုဒ်ခြင်း, harness, bind on (as a saddle or harness); caparison.

ကင် ကင်ခြင်း။ ဖုတ်ခြင်း, roast, broil, prepare (as broiled food).

ကင်း ကင်းလွှတ်ခြင်း။ ကွာခြင်း, liberate, exempt, emancipate, separate; become distant, exempt, freed from.

ကင်း ဖူးခြင်း။ ဝိုင်းခြင်း, sprout (as a germ or bud); form (as fruit in its first formation).

ကစော် ကစားခြင်း။ ကျီစယ်ခြင်း။ ကိုးစားခြင်း, teaze, vex, play with.

Digitized by Google

ကစား ကျိုးယယ်ခြင်း။ ကျိုးစားခြင်း။ ကစစ်ခြင်, teaze, vex, play with.

ကည် ကောင်းပန်ခြင်း။ ကျေးဇူးခြင်း။ ဆေးခြင်, intreat, beg, (in a reverential manner; reverence, regard; aid, assist; afford, help (without being commanded or intreated).

ကတက် ကထောက်ခြင်း။ ကထောက်ကတက်ခြင်, crow (as a cock after the hen has laid an egg).

ကလောက် ကလော်ခြင်း။ ကသက်ခြင်, ditto.

ကလော် ကလောက်ခြင်း။ ကတက်ခြင်, ditto.

ကဝေါက် ဂုဏ်ခြေခြင်း။ ဒေါသဖြစ်ခြင်း။ ဆိုးကဗျာခြင်, tell tales; do or speak any thing to irritate another, excite the anger of one person against another by misrepresentation.

ကဆော် ခက်ခြင်း။ ခဲခြင်, be hard, difficult.

ကခုံ ထောက်ခြင်း။ တည်ခြင်း။ ခိုင်ခြင်, be capable, sufficient (to hold or contain).

ကခုန် ကန့်ကြောက်ခြင်, kick, resist.

ကခုံး မျက်မမြင်ခြင်, be blind, become deficient in the power of vision.

Digitized by Google

ကံခန့် ဆီးခြင်း။ ကွက်ခြင်း။ ဆဉ့်ခြင်း။ ဖြတ်ခြင်း, obstruct, cut across (as any thing in its regular course); retard progress; prevent, oppose, dam up (as a river).

ကပ် ရှာညှိခြင်း။ ပူးကပ်ခြင်း။ စပ်ခြင်း။ ကိုးခြင်း။ ခို ဖြင်း။ ဆက်ဖြင်း။ လှူခြင်း, unite, adhere to; be near, come into contact, draw nigh, approach; rely on; cover, protect; give, offer, bestow.

ကမ် ပေးခြင်း, give, bestow, offer.

ကံဖြင်း အရှက်ခွဲခြင်း။ ဣန္ဒြေမရှိခြင်း။ ကလေက်ခြင်း, be void of modesty, shameless, impudent.

ကယ် or ကဲ ကယ်မခြင်း။ ထောက်ပန့်ခြင်း။ ထောက်ပင့် ခြင်း။ ဆယ်ခြင်း။ ပယ်ခြင်း။ ထုတ်ခြင်း, help, assist, aid; pull up or out, extricate, deliver.

ကယ် လွဲးခြင်း။ စောင်းခြင်း။ ဝိမ်ခြင်း, become inclined, not upright, indirect.

ကဲ့ or ကဲ့ ဝှက်ခြင်း။ လျှိုဝှပ်ခြင်း။ ထောင့်ခြင်း။ လျှိုဝှက် ဝှက်ခြင်း, hide, conceal, lie on one side;

Digitized by Google

do or perform secretly, not act openly; act indirectly; perform by degrees.

ကဲလက် ဆေဝဲကျွတ်ခြင်, be rude, impudent; brittle, frangible.

ကလိ ဝင်ရောက်ခြင်။ ထိုးဆွခြင်, stir up, disturb, interfere (in the affairs of another).

ကလူး ကစားခြင်။ကျိုးယယ်ခြင်, play with, divert, flatter.

ကလွဲ့ မွှေခြင်, stir, disturb, molest, stir up, stir round and round.

ကနှယ် လက်ခြင်။ ခြွေကော်ခြင်။ ပင့်ခြင်, stir up, disturb, stir round and round, finger, meddle with; raise, stir up.

ကော ကွယ်ခြင်။ဆီးခြင်။ တားခြင်, intervene, obstruct, prevent, debar.

ကဇူး ကစားကျက်ခြင်။ ဖြန့်ခြင်။ အာခြင်။ဖွင့်ခြင်, stretch out, stride, open, expand, extend, scatter.

ကိုး or ကိုးခိုး ကိုးခိုးဆိုဝ်ခြင်။ သစ္စာမူခြင်။ ပန်ခိုးကော်ခြင်။ သစ္စာပန်ခိုးခေါ်ခြင်, swear, abjure, vow, call deity to witness, implore or invoke

Digitized by Google

(some disaster from the deity in case of breaking a vow). This root is nearly obsolete.

ကိန်း or ကျိန်း ဝင်္ဘခြင်း။ ကျိန်းဝပ်ခြင်း။ ဗိုပ်ခြင်း။ စက်ခြင်း, sleep, take repose, enjoy, lie at ease. This word was generally used by priests, but is now obsolete.

ကု ကုစားခြင်း။ ကုဆေးခြင်း။ ကုသခြင်း။ ကုသပ်ခြင်း, practise in medicine, assist in recovery.

ကုတ် ကိုင့်ခြင်း။ ကိုင်ခြင်း။ ငုံခြင်း, be drawn together, bowed down or together; become doubled, or hang down at the edges; act or live in a modest, humble manner,

ကုတ် နှုတ်ခြင်း။ ဘွဲ့ကုန်နှုတ်ခြင်း, subtract, deduct.

ကုတ် ကပ်ခြင်း။ ကော်ခြင်း။ ကြိုးစားခြင်း။ ကြိုးကုတ်ခြင်း, adhere to, turn up, rout out; endeavour, use diligence.

ကုန် ခန်းခြင်း။ ဆုံးခန်းခြင်း။ မဲ့ခြင်း, make an end, finish, become exhausted.

Digitized by Google

ထုန်း ကုန်းကိုင်ခြင် ။ ခွေခြင် ။ သွားတ်ခြင်, become bent, bowed down, rounded, convex.

ကုယ် ကုပ်ချက်ဆိပ်ခြင်, pinch, scratch (as children); rout about.

ကုံး သီခြင် ။ စီခြင် ။ လျှိုခြင် ။ ဆင့်ခြင် ။ ဝှေ့ခြင်, string in rows; pierce through in regular order (as with a string); file, hang, suspend.

ကို ကိုထိုခြင် ။ လောက်ငံခြင် ။ ဝင်ငြားခြင် ။ ကြွယ်ဝခြင် ။ ကွံလုံခြင်, have enough, or sufficient; be abundant or plentiful.

ကူ အိုခြင် ။ ဝိုင်းခြင် ။ ကူညီခြင် ။ ပန်ခြင်, help, assist; surround; unite or combine together, (in the performance of an action), co-operate.

ထူး ကူးဖြောက်ခြင် ။ ကူးဆတ်ခြင် ။ ကူးသန်းခြင် ။ ကူးပြောင်းခြင်, save, swim, cross over, transfer, copy.

ကဲ or ကယ် *which see.*

Digitized by Google

ကဲး ကဲးဖြတ်ခြင်း ။ ကဲးလွှဲခြင်း ။ ကဲးဝိုးခြင်း ။ ကဲးဝှးခြင်း ။ ကဲးကြွးခြင်း, become noble, grand, great, exceed, excel, surpass, become conspicuous.

ကဲ့ or ကယ် *which see.*

ကဘ။ကရား } or ကရာဝ် } ကရားသိမ်ခြင်း, become shallow, descend gradually (as an oblique descent, or declivity).

ကဘဉ် ညွှတ်ခြင်း ။ လိမ်ခြင်း ။ လန်ခြင်း, warp, turn up or over, become reflected at the edges, rise and twist about (as a feather when put in the fire.)

ကဘက် ကွေးခြင်း ။ ကိုးခြင်း ။ လိမ်ခြင်း ။ ထောင့်ခြင်း, become crooked, bent at one end, twisted, perverse.

ကဘက် ကဘက်ယူခြင်း, pick, gather or take up, pick out, choose, extract.

ကဘင် မြတ်ခြင်း ။ မွန်ခြင်း ။ ဖွယ်ရာခြင်း ။ သဗ္ဗညူခြင်း ။ သာဂုခြင်း, be good, proper, excellent.

ကဘာ် ကဘာ်မြောက်ခြင်း ။ ပင့်ခြင်း ။ ကဘာ်ကပ်ခြင်း,

Digitized by Google

lift up, raise up or out; plough up (as with a lever) cause to adhere (as to the sides).

ကိုး ကိုးကွယ်ခြင်း။ ကိုးကယ်ခြင်း။ ဆည်းကပ်ခြင်း၊ မှီခိုခြင်း။ ယုံကြည်ခြင်း, rely in, trust in or to, worship.

ကွေး ကွေးညွှတ်ခြင်း။ကုန်းခြင်း, draw in, retract, be bent together, bowed down (as with old age).

ကြိတ် ခဲခြင်း။နာကြင်ခြင်း။ဖြတ်ခြင်း။ဟတ်ခြင်း, bite, become painful, gnaw.

ကိုင် ကိုင်တွယ်ခြင်း။ကိုင်ဆွဲခြင်း။ကိုင်ပေါင်းခြင်း, hold, catch, lay hold of.

ကိုင်း ကိုင်းညွှတ်ခြင်း။ ကုန်းခြင်း, become inclined, bent, recumbent, hang over.

ကျ လျော့ကျခြင်း။ ဆင်းကျခြင်း။ကျိုးမှုံခြင်း, fall, drop, become low in stature. The active root is ချ.

ကျက် နပ်ခြင်း, be cooked (as food); healed (as a wound), mature, ripe, perfected (as fruit).

ကျင် ပြုခြင်း။ မှုခြင်း။ ပြုမှုခြင်း, do, perform.

ကျင် ဆေးကျင်ခြင်း, sift or filter.

Digitized by Google

ကျင့် ပြုခြင်း။ ပြုကျင့်ခြင်း။ သင်ခြင်း, do, act, practise, learn; initiate, instruct.

ကျစ် ကျစ်လိမ်ခြင်း။ တွန့်ကွင်းခြင်း, twist, plait, curve.

ကျစ် ဝှေးခြင်း။ ကြွေးကျစ်ခြင်း, dig, scratch, (as a rat or worm.)

ကျစ် လှိုခြင်း။ ငယ်ခြင်း။ ကွာခြင်း။ သေးခြင်း, become little, small, dwarf, slender.

ကျစ်လစ် သေချာခြင်း။ သေချာခြင်း, be nice, exact, particular, accurate, minute.

ကျည် ကျည်ခဲခြင်း။ တုန်ခါခြင်း။ ထုန်ခြင်း, become cramped, deadened, stunned, as from a severe bruise or fall, become benumbed (as from a cold or bruise).

ကျန် ကြွင်ခြင်း။ ကြွင်းကျန်ခြင်း။ ကြွင်းရစ်ခြင်း။ ကျန်ကြွင်းခြင်း။ ကျန်ရစ်ခြင်း, remain, be left behind, continue behind.

ကျန်း ကျန်းမာခြင်း။ ကျိုကျန်းခြင်း။ ခန့်ခြင်း။ ကျန်းခန့်ခြင်း။ ချိုင်ခြင်း။ ချိုင်ကျန်းခြင်း။ ကျန်းတောခြင်း။ ကြီးကျန်းခြင်း။ သန့်ကျန်းခြင်း။ ကျန်းကြွတ်ခြင်း။ ကျန်းဝင်ခြင်း။ ဆိုးခြင်း, be well, hardy, in health, prosperity, satisfied,

Digitized by Google

strong, &c.; be firm (as a post); hard adamantine, putrified, be large, rough uneven; be great, thrive luxuriantly; b terrific, rough, coarse, harsh; act wicked ly, perversely; behave rudely, act with im pudence, be unpolished or rustic.

ကျဖ်း ညှိခြင်, level, make even.

ကျယ် ကျယ်ဝန်းခြင်း။ ကျယ်ဝင့်ခြင်း။ ဆင်နှိုးကျယ်ခြင်, become widened, be broad, become extended, be extensive, &c.; be nice, be profuse in compliments, be particular; distant, apart, far off.

ကျံ လိမ်းခြင်း။ လိမ်းကျံခြင်း။ လူးခြင်း။ နှုပ်ခိုးပြုခြင်, anoint, rub over, besmear, be affable, be agreeable in conversation.

ကျိ ကျိကျွတ်ခြင်း။ ကျိကြွေခြင်း။ ရေကျိုးကျိုခြင်, be slimy, viscous, not transparent, impure, muddy, opake.

ကျိုက် မြိုခြင်း။ ရေကျိုက်ခြင်, swallow, take in a draught.

ကျိုန် or ကျိန်, *which see.*

Digitized by Google

ကိုး or ကိုန်း, *which see.*

ကျိစယ် ကျိစားခြင်း။ ကစစ်ခြင်, teaze, vex, play with.

ကျိစား ကျိစယ်ခြင်း။ ကစစ်ခြင်, ditto.

ကျုံ or ကျုမ် ဝိန်ကျုံခြင်း။ လိ့ခြင်း။ ကျုံတူးခြင်, be narrow, thin, slender; grow thin or dwarfish, become compressed; pine away, grieve, be sorrowful, despair. The active root is ချုံ or ချုမ်.

ကျုံ or ကျုမ် မှတ်ကျုံခြင်း။ ခံကျုံခြင်, remark, believe, rely on, be satisfied with.

ကျုံး or ကျုမ်း ရခြင်း။ သိခြင်း။ ထွေခြင်း။ ပညာရှိကင်းကျုံးခြင်း။ သဘောကကျုံးခြင်, obtain, know, meet with, become familiar with.

ကျုံ or ကျုမ် ကျုံယုမ်ခြင်း။ ကျုံငင်ခြင်း။ ကျုံတွန်းခြင်, crouch, be drawn in or together, shrink or shrivel up. The active root is ချုံ or ချုမ်.

ကျ ကျခြင်, pulverize, rub or reduce to powder. The active root is ဂခ.

Digitized by Google

ကေ့ လေ့လာခြင်း။ ကေ့ပြီးခြင်း။ စာကေ့ခြင်း, be versed (as in learning), be perfected, accomplished (as in any of the arts and sciences).

ကဲ့း အဖတ်ခွာညှိုးခြင်, be void of dregs, be moderately liquid, viz. contain more liquid than solid substance; be of a consistence like tar. Pronounced ကျည်း

ကေ့ဒ် ကေ့ဒ်ဖမ်ခြင်, bend round, make a noose; catch, apprehend (as by a noose).

ကေ့ဒ့် ယဉ်ခြင်း။ ယဉ်ကေ့းခြင်း။ ဖွယ်ရာခြင်း။ ရှင်းခြင်း, be tamed, broken in, polished in manners, be well informed, act becomingly, be free from rubbish, unconfused.

ကေ့ဟ် ကေ့ဟ်စောခြင်း။ ပြန့်နှံ့ခြင်း။ ကျော်ကေ့ဟ်ခြင်း။ ကေ့ဟ်ဂြုံခြင်း။ ဟစ်ကွဲခြင်း, spread fame, noise abroad, publish.

ကေ့ဟ် လွှားခြင်း။ လွှားခုန်ခြင်း။ ကြူးလွန်ခြင်း။ ကေ့ဟ်ခုန်းခြင်း။ ရှိုပ်ခြင်း။ မောက်ခြင်း။ သာခြင်း။ ပိုဝ်ခြင်း။ ကိုးခြင်, jump, dance; leap, step over; pass by or beyond; surpass, exceed, go to an excess, transgress; exceed (as in number), be more.

Digitized by Google

ရကျော် ရကျော်လျော်ခြင်း။ ရကျော်ချက်ခြင်း, fry, roast, dress, parch.

ကြိုး ခြုံကြိုးခြင်း, dress, heal; boil, melt, dissolve (by boiling), assay, melt (as ore or metal).

ကြိုး ကြိုးပဲ့ခြင်း။ ပျက်စီးခြင်း, be broken, fractured, broken to pieces, destroyed, shattered. ဖြိုး is the active form.

ကြုံး ကျုံးဝင်ခြင်း။ ကိုင်းညွှတ်ခြင်း။ ငုံ့ခြင်း။ နှိမ့်ချခြင်း, enter under, bow beneath, stoop; be humble, act with humility.

ကြီးပြင်း ကြီးခြင်း။ လာခြင်း။ ဖွံ့ခြိုင်ကြီးကျယ်ခြင်း, be or become great, be beautiful, be large, hardy, strong.

ကြိုက် ရောက်ကြခြင်း, fall into a proper place, become right. ကြိုး is the active form, which see.

ကြဲက် ဖြန့်ခြင်း။ လှန်ခြင်း။ တင်းခြင်း, keep at full length or in an expanded state, extend, stretch out.

ကြင် ကြင်နာခြင်း။ သနားခြင်း။ သံယောဇဉ်ကြီးခြင်း။ ချစ်ခြင်း, love, esteem, regard, be affectionate, be compassionate.

Digitized by Google

ကြင် ... ဒုက္ခခြင်း။ စပ်ခြင်း။ စပ်ခါးခြင်း, hurt, pain, smart, feel pain, &c.

ကြဉ်း ... ဆင်ပြင်ခြင်း။ ပြင်ဆင်ခြင်း။ ခင်းခြင်း။ခင်းကြင်းခြင်း။ ကြင်းပခြင်း။ ပြန့်ခင်းခြင်း, put in order, prepare, arrange, dispose in regular order; array, spread out.

ကြည် ကြည်လင်ခြင်း။ ကြည်ညိုခြင်း။ ကြည်ဖြူခြင်း။ သဂ္ဂါခြင်း, be bright, clear, pure, amiable, not dubious, free from doubt or suspicion; act from a pure motive.

ကြဉ် ကြဉ်ပယ်ခြင်း။ ကြဉ်စွန့်ခြင်း။ စွန့်ပစ်ခြင်း, reject, cast away, put away, refuse, cast off.

ကြည်း ကြည်းဆောင်ခြင်း။ ဆောင်ကြည်းခြင်း, bear, carry, undertake, take upon, (as the transacting of any business).

ကြည်း ... ဟည်းခြင်း။ ညည်းခြင်း။ ဟီးခြင်း, produce sound, (as the roaring of an elephant or neighing of an horse), make a continued sound.

ကြည်း ... ကြေးခြင်း။ ကြည်းခြင်း။ ခဲခြင်း, be near, narrow, close together; become less in width; be in a straight or difficulty. ချည်း is the active form.

Digitized by Google

ကြည့် ကြည့်ရှုခြင်, look, look at, behold, see, search into any affair, look about.

ကြတ် ဇနုလကြတ်ခြင် ။ ငဟုတ်ဖမ်ခြင်, swallow, grasp, (used only to signify an eclipse of the sun or moon).

ကြန် ကြာခြင် ။ ကြန်ကြာခြင် ။ ကြန်းညှင်းခြင်, delay, continue long, procrastinate; become few in number, diminish.

ကြပ် အုပ်ခြင် ။ စိုးခြင် ။ ကြပ်မခြင် ။ ကြပ်ထိမ်ခြင်, appoint, preside over, rule; arrange, put in order, assist, aid, help, afford assistance, guard, defend, watch over.

ကြပ် စပ်ခြင် ။ ထက်ကြပ်ခြင် ။ စည်းခြင်း ။ ဖွဲ့ခြင် ။ လိပ်ခြင်, be united, be in a state of union; bind together (as into a bundle); tie up (as a faggot); collect. ချပ် is the active form, which see.

ကြပ် တစ်ခြင် ။ မြဲးခြင် ။ ခိုင်ခြင်, secure, make fast, firm, tight. ချပ် is the active form, which see.

ကြမ် or ကြံ } ခိုင်ခြင်, be firm, hard, resolute, furious.

Digitized by Google

ကြံ ကြံစည်ခြင်း။ ကြံဆခြင်း။ ကြံထင်ခြင်း။ ကြံ
ထွေးခြင်း။ ကြံဖိုးခြင်း။ ဆင်ခြင်ခြင်း။ ဆင်ယင်
ခြင်, think, scheme, consider, meditate upon, suppose, design, intend, aim, remark.

ကြာ ကျန်ကြာခြင်း။ ကြာတင်ခြင်, be long, delay, continue behind, tarry; be distant, be far off (applied to time).

ကြား ကြားသိခြင်း။ ကြားနာခြင်, know, receive information, hear; inform, mention, commend, receive or give intelligence.

ကြား ဖြာကာကြားခြင်း။ ကြောင်ကြားခြင်း။ ကွက်
ကြားခြင်, be spotted, checkered, striped, of divers colours.

ကြား ဝေးခြင်း။ ကြဲးခြင်း။ ဖြန့်ခြင်း။ ကြားကျယ်ခြင်,
become open, wide, apart; be dispersed, scattered.

ကြိတ် ကြိတ်ခဲခြင်း။ ခုယ်ကြိတ်ခြင်, bruise, masticate; rub, (as in a mortar); reduce to pulp or powder.

ကြိန်း ကြိန်းစပ်ခြင်, smart, be dazzled; become

Digitized by Google

overpowered (as the eyes from a strong reflection of light).

ကြိမ် ကြုံခြင်း။ ဆုံခြင်း, meet, approach, come together, come into contact.

ကြိမ်း ကြိမ်းမောင်းခြင်း။ ကြောက်ကြိမ်းခြင်း။ ကြွေးပခြင်, fright, threaten, drive away, command with authority, domineer, boast, exult over. ပိုင်း is the causal verb.

ကြီး ကြီးကျယ်ခြင်း။ ကြီးပြောတ်ခြင်း။ ကြီးအိုခြင်း။ ကြီးပွားခြင်း။ ကြီးခမ်းခြင်း။ ကြီးကျန်းခြင်း။ ကြီးသန်ခြင်, become wide, be noble, great, old, increase, become many, be strong, robust, luxuriant.

ကြိုး နှောက်ကြုံးခြင်း။ နှောက်ကိုးခြင်း။ ညစ်ခြင်း။ ထေးခြင်, be slimy, muddy, impure, dirty, filthy, mean.

ကြုတ် ပွန်းခြင်း။ rub off (as the skin, &c. by friction); wear away.

ကြုံ or ကြုံမ် ကြုံလုတ်ခြင်း။ ကြိမ်ခြင်း။ ဖူးမြင်ခြင်, meet, find, come into contact, see each other, have an interview.

Digitized by Google

ကြုံး ကြုံးဝံးခြင်း။ကြုံးပခြင်း။ ကြွမ်ခြင်း။ ကြွိမ်မောင်ခြင်း, boast, exult, glory in, brag, be energetic.

ကြုံး or ကြွင်း ကြုံးပါးခြင်း။ကြုံးသိမ်ခြင်း။ သိမ်ကြုံးခြင်း။ ဆကြွင်းပြုခြင်း။ကြုံးခြင်း, lift up, gather up; collect together into one place; do or perform an action completely or wholly; enumerate, multiply, add.

ကြုံး လွန်ခြင်း, exceed, excel, surpass, outdo, transgress, go beyond the mark or bound.

ကြုံး ကြုံးဂျည်ခြင်း။ ကြုံးဝေခြင်း။ မြွက်ခြင်း ဥဒါန် ကြုံးခြင်း, deliver, utter, express ideas, by words or speech, address, produce a melodious sound.

ကြဲ ဖြန့်ခြင်း။ ကြဲးဖြန့်ခြင်း။ပါးခြင်း, scatter, throw about; sow; be thin, be set at small distances, have a space between.

ညီ ညီခြင်း။ထင်ထယ်ခြင်း။ဝကြောက္ခပ်ခြင်း, make even, level, make handsome by tying,

Digitized by Google

binding, twisting, &c.; place in regular order.

ကြော် ထပ်ခြင်း။ သင်ခြင်း။ တဖန်ပြုခြင်, re-act, do over again, re-perform, re-acquire, ask over again, investigate.

ကြောက် ကန်ခြင်း။ ကြောက်ကန်ခြင်း။ တွန်းခြင်, push, shove, kick, kick against, resist.

ကြောက် ထိတ်လန့်ခြင်, dread, fear, startle; become abominable, be disgusted. The active form is ကျောက်.

ကြောင်း သားခြင်း။ ငင်ခြင်, extend, or draw a line; draw or make a furrow.

ကြောင်း ကြောင်းထိမ်ခြင်း။ စောင်မခြင်း။ ကြွေးမွေးခြင်, take care, nourish, feed, tend, protect.

ကြောင့်ကြ စိုးခြင်း။ ငိုခြင်း။ စိုးရိမ်ခြင်, be afraid, anxious, concerned, distressed about; be in fear.

ကြို ကြိုဆိုခြင်း။ ကြိုလင့်ခြင်း။ ကြိုဆီးခြင်း။ ကြိုနှင့်ခြင်, go to meet, advance towards, look or extend the eyes or mind towards an object; advance (as one object towards

Digitized by Google

another); advance towards an approaching object; foresee.

ကြိုး ကြိုးပမ်း or ကြိုးပမ်းခြင်း။ ကြိုးစားခြင်း။ ကြိုးကုတ်ခြင်း။ ကြိုးကျင်ခြင်း။ လုလွန်ထုတ်ခြင်း, endeavour, use diligence, perform with energy, use means, be determinate, be resolute.

ကြိုး ကြိုးနှိမ်ခြင်း။ ဝိုလ်သခြင်း။ ဟုတ်ဝပ်ခြင်း, honor, respect, be obedient, submissive; reverence.

ကြိုက် ချစ်ခြင်း။ ကြိုက်ချစ်ခြင်း။ စေတနာဝင်ရောက်ခြင်း, love, prefer, approve, have a desire or inclination for.

ကြိုင် နှုးကြိုင်ခြင်း။ ကြိုင်ဖျာခြင်း, scent, perfume, emit fragrance.

ကွ ပိန်ခြင်း။ ကွပ်ခြင်း, be low, small in stature, dwarf.

ကွင်း ကွင်းကွင်းခြင်း။ ကွက်ခွဲတ်ခြင်း။ ကွက်ကန်ခြင်း။ ကွင်းရေးကောက်ခြင်း။ ကွက်ကြားခြင်း။ ထွန်ခြင်း။ ကွက်ကြောင်းခြင်း, encircle, draw a circle, become spotted, checkered, dappled, streaked, freckled, mark-

Digitized by Google

ed; to mark, observe, measure, set a mark, make a boundary, division; to stain, daub, blot.

ကွင်း ကွက်ကွင်းခြင်း။ ကွင်းပိုက်ခြင်း, encircle, pass round, perform an action in a circuitous manner. ကွင်း is the causal form of this root.

ကွင်း ကွင်းကွာခြင်း။ လွတ်ကွင်းခြင်း။ ကင်းကွာခြင်း, separate, be apart, be far off, distant (referring to time), stray from, be released from, become free.

ကွဲ့ ထိုးခြင်း။ လွှင့်ခြင်း။ ခြေကော်ခြင်း, throw, cast, let go, discharge, thrust, throw up, cast up.

ကွဲ့ မြူးခြင်း။ ရွှင်ခြင်း, rejoice, smile, leap with joy.

ကွတ် သင်းခြင်း။ လက္ခဏာတုတ်ခြင်း, geld, castrate.

ကွပ် ကွပ်မြက်ခြင်း။ ကွပ်ညှပ်ခြင်း။ ဆုံးခြင်း။ ချုပ်ခြင်း။ ဖဲ့ခြင်း။ ကြောကွပ်ခြင်း, kill, cut off, destroy, deprive of life; inflict punishment, punish or instruct by punishment, chastise; bind, tie (as with a cord or ratan), make fast by binding; rule over, lord over, be great.

Digitized by Google

ကွယ် or ကွဲ } ကာခြင်း။ ဖုံးကွက်ခြင်း။ ကွယ်ပြောက်ခြင်း, hide, conceal, intervene, obstruct sight, prevent a view; disappear.

ကွာ ကွာဝေးခြင်း။ ကွာကင်းခြင်း, become distinct, be apart, separate, distinct, depart, go from, be free. The active form is ခွာ.

ကွေ ကွေကွင်းခြင်း။ ကွေကွာခြင်း, separate, depart, be distant, be far off.

ကွေး ကွေးကိုင်ခြင်း။ ကွေးကုတ်ခြင်း, become bent, bowed down, doubled or drawn together (as an old man,) bend (as the elbow). The active form ငွေး has a neuter meaning, viz. be coiled (as a rope, a dog, or a serpent).

ကွေး ကွေးဖုတ်ခြင်း။ ဖုတ်မြိုက်ခြင်း။ ဆိုက်ခြင်း။ ထည့်ခြင်း, kindle, light (as a fire); add fuel.

ကွေ့ ကွေ့ကောက်ခြင်း။ ကွေ့ဝိုက်ခြင်း။ ကွေ့ကွင်းခြင်း, move round in a circuitous direction, become crooked, serpentine.

ဆဲ့ or ကွယ် } *which see.*

ဂွဲ့ ဖြတ်ခြင်း။ ဂျခြင်း။ ကွဲးဖျက်ခြင်း။ ကွဲးပျက်ခြင်း။ ဂွဲ့ဝိုင်းခြင်း။ ကွဲးကွာခြင်း, break, di-

Digitized by Google

vide, go asunder, be seperate; go to ruins (as a building); be different, unlike. The active form is ခွဲး.

ကျွတ် ကင်းလွတ်ခြင်း။ကျွတ်ကြွေခြင်း။ကျွတ်ကျခြင်, be released, delivered, emancipated, free; fall off, drop off. The active form is ခွတ်.

ကျွန်း or ကျွမ်း } ကောကျွန်းခြင်, consume, reduce to ashes.

ကျွမ်း ချစ်ခင်ခြင် ။ ကျင်ကျွမ်းခြင် ။ ချစ်ခင်ကျင် ကျွမ်းခြင်။ သိုးခြင် ။ သဒ္ဒါကျွမ်းခြင် ။ အကျွမ်းဓင်ခြင် ။ အာဒရုံးချင်းသင်ခြင် ။ ကွမ်းကျင်ခြင် ။ လိမ္မာခြင်, love, know, become familiar, acquainted with; become expert, skilled.

ကျိုံ ကျိုံခဲ့ခြင်။ ဝင်ခြင်။ လွန်ခြင် ။ အယူကျိုံခြင် ။ ခရီးကျိုံခြင်, sink, give way, sink into, be buried; err, transgress, go beyond bounds.

ကျွး ကျွးကေျာ်ခြင် ။ ကေျာ်ဥါခြင် ။ မည်ခြင်။ မည်ကျွးခြင် ။ ဟစ်အော်ခြင်, produce sound, cry, cry aloud, make a noise, roar.

Digitized by Google

ကြွ ဖြောက်ခြင်း။ ပင့်ခြင်း။ ချီခြင်, lift up, raise; arise, go, depart, come.

ကြွင်း ကျန်ရစ်ခြင်, leave, remain behind, continue behind.

ကြွပ် ဆတ်ခြင်း။ ကြိုးခြင်, be brittle, snap, break short, be crisp; peel off, break off in flakes (as the surface of the earth after an inundation, or as the surface of some of the metals).

ကြွယ် ကြွယ်ဝခြင်း။ ကြွယ်ဝကုံထံခြင်း။ ပေါ်ခြင်း။ များခြင်, be abundant, plentiful, possess much; become opulent, be wealthy.

ကြွေ ကြွေကျခြင်, fall off, drop, drop down or from, drop to pieces, fall off (as leaves, &c.) The active form is ခွေ.

ကြွေး ကြွေးမွေးခြင်, feed, nourish, cherish.

Roots with an initial က amount to one hundred and sixty-seven, fifty-seven with an initial ခ; thirty-six with an initial ချ; forty-seven with an initial ကြ; sixteen with an initial ဂွ; five with an initial ဂျ, and six with an initial ကြွ.

Digitized by Google

ခ ခဂျမ်းခြင်း။ ခစားခြင်း။ ခည့်ခတ်ခြင်း, flatter, be desirous of pleasing, obedient, to wait, attend upon.

ခက် ခက်ခဲခြင်း။ ခဲနှောင့်ယှဉ်ခြင်း, become hard, difficult, tie, bind.

ခကော် ခကော်ထန်ခြင်း, be rough, coarse, severe.

ခင် ခင်လျင်ခြင်း, be abrupt, quick, swift.

ခင် ခင်မင်ခြင်း။ ချစ်ခင်ခြင်း, love, be fond of, esteem, regard.

ခင်း ဖြန့်ခြင်း။ ခြုံးခြင်း, spread out, prepare.

ခတ် ထုက်ခါက်ခြင်း, beat, beat against, knock.

ခတ် တည့်လောင်းခြင်း, pull up, draw (as water) or put in (as medicine into water, &c.)

ခန်း ခန်းခြောက်ကုန်ခြင်း, end, terminate, disappear, evaporate.

ခန့် ချင့်ခြင်း။ တွက်ခြင်း, measure, enumerate.

ခန့် ခိုင်ခြင်း။ မာခြင်း, be well, be excellent, durable.

ခံ ခံယူခြင်း, receive, obtain, hold, catch; bear, suffer, endure.

ခါ ခါတွက်ခြင်း, shake, shake out.

Digitized by Google

ခါး ခါးစပ်ခြင်, be bitter.

ခု ခုံခြင်, support, wedge up.

ခုတ် ခုတ်ပြတ်ခြင်, hew, chop, cleave.

ခုန် လွှားခြင်, jump, leap.

ခုန်း or ခိုး ခိုးလိုးခြင်။ ခိုးကောက်ခြင်, become reflected, inverted, curved, concave.

ခူး ခူးယူခြင်။ နှိုက်ခြင်, take up or out, handle (as rice in a pot).

ခဲ ခက်ခြင်, be hard, difficult, intricate.

ခဲ ကိုက်ခဲခြင်, bite, gnaw, pain.

ခေါက် ရိုက်ခြင်, rap, knock,

ခေါက် ခေါက်လိပ်ခြင်, double or fold (as a piece of cloth).

ခေါင် လိုက်ခြင်, hollow, scope out, excavate.

ခေါ် ခေါ်ဝေါ်ခြင်, call, invite.

ခို ခိုမှီခြင်, hide, adhere to or hang upon (as a poor man to a rich one).

ခိုး ခိုးယူခြင်, steal.

ခိုက် တိုက်ခြင်။ ထိခြင်, touch, hit, strike against.

ခိုင် မာခြင်, be hard, strong, durable.

Digitized by Google

ချင်း ရှိုင်းခြင်း ။ ချိုင်းကပ်ခြင်း, be able, approach towards.

ချ ပြစ်ခြင်း ။ စွန့်ခြင်း, throw, cast down, cast into, cast away.

ချ ပြီးခြင်း ။ ဆုံးခြင်း, accomplish, decide, settle or make up the mind about any object.

ချက် ပြုတ်ခြင်း, cook, dress (as food).

ချက် ကုတ်ခြင်း ။ ဆိတ်ခြင်း, scratch, pinch.

ချင် လိုချင်ခြင်း, expect, wish, desire.

ချင့် တွက်ခြင်း ။ ခန့်ခြင်း, measure, mete, enumerate.

ချစ် မင်ခြင်း ။ ခင်ခြင်း ။ ကြိုက်ခြင်း, love.

ချဉ် ချဉ်ဆုံးခြင်း, be sour, be acid.

ချည် ရှောင့်ဖွဲ့ခြင်း, tie, bind, fasten, name, call.

ချဉ် ချဉ်းကပ်ခြင်း, approach, draw nigh.

ချန် ကျွင်းခြင်း, be left behind.

ချပ် ချပ်သွင်ခြင်း, stick in, fix in.

ချမ်း အေးခြင်း ။ မြခြင်း, be cold.

ချယ် ချယ်လှယ်ခြင်း ။ စီချယ်ခြင်း, variegate, lay out in regular order.

Digitized by Google

ခြား ခြားနားခြင်, be different, be unlike, dissimilar.

ဖျံ့ ဖြန့်ခြင်။ ကြဲခြင်, scatter, throw about, disperse.

ဖျံ့ နိုင်ခြင်, be able, sufficient for, capable of.

ဖျတ် ချိတ်ခြင်, be hooked, drawn, entangled.

ဖျန် တွယ်ခြင်။ မှီငြိခြင်, measure, mete.

ဖျမ် ခြောက်ခြင်။ ဖျမ်မောင်ခြင်, frighten, threaten.

ဖြို့ ခြိုးပင့်ခြင်။ ခြိုးမြှောက်ခြင်, raise, lift up, elevate.

ဘြို့ ကြွခြင်။ ပင့်ခြင်။ ခေဆောင်ခြင်, lift, take up, carry, undertake.

ဗြိုး ဗြိုးမွှမ်းခြင်, praise, applaud.

ဘျာ ဘျာယူခြင်, take out or down, reach, pull, extract.

ချုပ် ချုပ်စပ်ခြင်။ သိုးခြင်။ ချုပ်ယုပ်ခြင်။ လျှိုခြင်။ ချုပ်ငြိမ်းခြင်။ ချုပ်ကိုင်ခြင်, secure, sew, stitch, hush, suppress, confine, imprison, make an agreement in writing; hide.

Digitized by Google

ခြုံ ထွေးခြင်း။ အုပ်ခြင်း။ ဖိုးခြင်, cover, overspread, preside over.

ခြုံး or ခြုံပိန်ခြင်း။ လိုခြင်, pine away, grow thin.

ချုပ် or ခြုံ ချည်းခြင်း။ ချုပ်ခြင်း။ တွန့်ခြင်, draw together, contract, become narrow.

ခေါ် ဖျောက်ခြင်, dissolve, rub out, erase, expunge.

ချောက် ချောစားခြင်း။ ဂုတ်ချောခြင်, aggravate, stir up to (revenge).

ချော် ချောင့်မော့ခြင်း။ ဖြောခြင်, intreat, teaze, flatter.

ခြောက် လွှဲခြင်, be dry, dry up.

ခြောက် လှန့်ခြင်း။ ချိန်းခြင်, frighten.

ခြောင် ကြွယ်ခြင်း။ ပွာခြင်, become loose, slack, not tight.

ခြောင်း ဖြောင်ခြင်, pry into, look (in a sly or cunning manner).

ခြော် သွေခြင်း။ ကိန်ခြင်း။ လွဲခြင်, slip, err, mistake.

ချို ချိုမြိန်ခြင်း။ ချိုငှေ့ခြင်, sweet, pleasant, fresh.

ချိုး ချိုးလိမ်ခြင်, rub, scour, anoint, wash, bathe.

ချိုး ချိုးဖဲ့ခြင်, be broken.

Digitized by Google

ခို့ ခို့တဲ့ခြင်, be deficient, defective, lost, expended.

ချံ ချံရံခြင်, hedge, fence in, surround.

ခြင် ဖောက်ခြင်။ ထွင်းခြင်, penetrate, enter in, trust in.

ခြင် သောက်ချင်ခြင်, reckon upon, revolt, rebel.

ခြမ်း ခွဲခြင်။ ဝိတ်ခြင်, divide, split in two parts.

မြဲး မြည်းမည်ခြင်, roar, thunder.

မြဲ ဖွင့်ခြင်။ လှစ်ခြင်, be expanded, opened, spread, open.

ရှိုင် ရှိုင်ခုတ်ခြင်, cut, hew.

ရခြာ ပြက်ရခြာခြင်။ ရပြာင်ခြင်။ စိတ်မာခြင်, become hardened, stiff-necked, obstinate, determinate, resolute.

ဝှန် ထည့်ခြင်, feed, nourish (as a bird or child).

ဝှပ် တိုက်ခြင်, fight (as cocks or rams).

ဝှာ ခွာခဲးခြင်၊ ရှောင်ခြင်, separate, divide, sever.

ဇွ လိပ်ခြင်။ ညွှတ်ကိုင်ခြင်, bend, twist, bow, gather together.

Digitized by Google

ငုတ္ခ ငုတ်ခြင်း။ တိုက်ခြင်, push (as a bull), propel.

ဆဲ ခြမ်းခြင်, divide, split, separate, skreen.

ဆွတ် ပြစ်ခြင်း။ ခွာခြင်, undress, pull off or out.

ဆွတ် လွယ်ခြင်, be uncertain, dubious, err.

ဆွန် point, make a point.

ဆွန်း be pointed.

ငဆွ ခွခြင်, drop, fall off or down.

The whole number of roots with an initial ခ, amount to eighty-nine, viz. thirty with a simple ခ, forty-one with ချ, seven with ခြ, six with ခွ, and five with ဆွ.

c လောက်ခြင်း။ ရခြင်, be enough, sufficient, obtain.

ငင် ယူဆွဲခြင်း။ ဖိုင်းငင်ခြင်း။ ဖိုင်းငင်ခြင်, receive, pull, draw out, extract, spin.

ငတ် ဆာမွတ်ခြင်, be hungry.

ငန် လင့်ခြင်း။ ဆိုင်ခြင်း။ စောင်ရှုခြင်, wait for.

ငယ် ငယ်လွယ်ခြင်, be small, young, diminutive.

Digitized by Google

ဂု မောက်ခြင်, be elevated, rounded, retroverted.

ဂုတ် လျှိုးခြင် ။ မြှုတ်ခြင်, dive, enter in, be buried.

ဂို ရုံ့ခြင်, shut, close up, become contracted, gathered together (as a bud).

ဂုမ့် or ဂို့ လျှောခြင် ။ ကျိုးခြင် ။ ကိုင်းညွှတ်ခြင်, bend, bow, incline.

ငဝါ အရှိထခြင်, project, stick out, protrude, be in a continuous or extended line.

ငါက် ငါက်ငမ်ခြင်, daunt, speak authoritatively.

ငါ် ငါက်ခြင် ။ အော်ခြင်, speak loudly.

ငဲ့ ဖောင်ခြင် ။ ယိမ်ခြင် ။ တိမ်ယိမ်ခြင် ။ ဖဲခြင်, be inclined, leaning towards.

ငို့ ငိုယိုခြင်, weep, cry.

ငုံက် ငိုက်ဆိုက်ခြင် ။ ငိုက်မည်းခြင်, nod, be bent down at the top or end.

ငံ be salt, briny.

ငှ် လေးခြင် ။ ဝေခြင်, destitute, give.

ငှါး ငါးရှုံခြင် ။ ထောင်ရှုံခြင်, hire, ask, bespeak, take a loan.

Digitized by Google

ငါးကော် ညှီလိုက်ခြင်း။ လောကော်ခြင်း။ နံခြင်, smell (fishy or fleshy).

Roots with an initial ငှ amount to nineteen, viz. those beginning with the simple character ငှ, to sixteen, and those which begin with the compound ငှ, to three.

စ အစအဦးဖြစ်ခြင်, be the first, commence or begin any work, engage in an undertaking.

စက် အိပ်စက်ခြင်း။ လှဲခြင်, sleep, lie down to sleep.

စက် ချိန်ခြင်း။ စမ်းခြင်း။ စပ်ခြင်း။ ကူးခြင်, weigh, try; adhere to, hit, catch (as a disease.)

စင် စင်သန့်ရှင်းခြင်း။ စင်ကြယ်ခြင်, become clean, be pure, unadulterated.

စစ် စစ်ကြောခြင်, question, investigate, make enquiry.

စစ် မှန်ခြင်, be true, genuine, correct, pure.

စည် တွက်ခြင်, fly off or away.

စည် များခြင်း။ ပွားခြင်း။ ဝပြောခြင်, be plentiful, abundant.

Digitized by Google

စည်း ခွန်ဘောင်.ဖွဲ့ခြင်း။ စည်းဝေးခြင်, bind, tie, gather, assemble.

စတ် စတ်ပူခြင်, be hot, pungent.

စပ် ဟပ်ခြင်း။ တွဲးခြင်း။ ကျက်ခြင်း။ ညှိခြင်, join, unite, bring into contact.

စမ်း သပ်ခြင်, stroke, feel for, try, seek.

စား စားသောက်ခြင်, eat.

စိတ် ခြမ်းခြင်း။ ခွဲးခြင်, divide, split, divide into quarters.

စိန် ယိုခြင်, stream or ooze out.

စိမ်း စိမ်းညိုခြင်, be green.

စိမ် နှစ်ခြင်, steep, bury under water, immerse in water.

စီ သီကုစ်းချယ်ခြင်, place together, or one after another, in regular order or in a direct line.

စီ စီးမြောခြင်, flow, run in a stream, float along.

ဒိုး ပွားခြင်း။ များခြင်, increase, augment, enlarge, extend.

Digitized by Google

စီး ခုန်းခြင်, ride, be mounted upon.

စု ရုံးခြင်, collect, be gathered together, conglomerate.

စုတ် ပြတ်ခြင်, become broken or rent.

စုတ် စုတ်ဆိုခြင်, be wet.

စုန် မြောခြင်, float, flow or glide down.

စုပ် လျှက်ခြင်, suck, (as a child), draw (as a pump or plaister).

စုံ ပေါင်ခြင်။ ဖက်ခြင်, collect, unite (as two things into one) double.

စဉ် စည်ခြင်, form into a row or continuous line, lay out in order or in ranks.

စူး ဝင်ခြင်, pierce, penetrate.

ဆ လွှတ်ခြင်, send, send away.

ဆေး ဆေးနှံ့ခြင်။ ဆင့်ခြင်။ ဆေးပတ်ခြင်, diffuse, spread throughout or all over any substance (as a perfume), mingle with.

ဆော် ဆော်ကပ်ခြင်။ ဆော်ကပ်ခြင်, unite, stick or adhere to.

Digitized by Google

ငေး ငေးနဲးခြင်, be stingy, niggardly.

စဲ့ တိတ်ခြင်။ ကုန်ခြင်, cease, leave off (as rain), come to a conclusion.

ဒေါက် မြင့်ခြင်, be high, steep.

စောင့် စောင့်လင့်ခြင်။ ငုံခြင်, wait for, stay, watch, keep, preside over.

စောင်း တိမ်ခြင်။ ပင်းခြင်။ စောင်းဖြောင်းခြင်, be inclined, lean on one side, prevaricate.

စံ ခံစားခြင်။ ငံစားခြင်, dwell at ease, enjoy.

စဲ့ တိုင်ခြင်။ နိုင်ခြင်။ ပြိုင်ခြင်, compare.

ရိ စွတ်ခြင်, become wetted, moistened.

စို့ စုတ်ခြင်, suck, (as a child).

စိုး အုပ်ခြင်။ ကဲးခြင်, preside over, be great.

စိုက် ပြုံးခြင်။ ခွက်ခြင်။ ထိုခြင်, plant, stick into.

စိုင်း နှင်ခြင်, ride or drive fast, gallop.

စွဲ့ ကပ်ခြင်။ ခြိုးခြင်, receive, adhere, hang on, remain in, continue, fix (as any thing in the mind).

စွက် လောင်ခြင်။ ဆင့်ခြင်။ ပိုးခြင်။ ဖြည့်ခြင်, pour into, add, to repeat an act.

Digitized by Google

စွတ် စို ခြင်, be wet, moist.

စွတ် ရှိခြင်, blame, find fault with.

စွန် ဈေးခြင် ။ ကပ်ခြင်, be dear, scarce.

စွန် ညှိခြင်, damage, spoil, impair.

စွန့် ပြစ်ခြင် ။ လွှတ်ခြင် ။ ကြဉ်းခြင်, give up, desert, reject, abandon, make an end.

The number of roots with an initial ဆ amount to fifty-one, viz. those with an initial စ, to forty-four, and those with an initial စွ, to seven.

ဆ ထွေးခြင် ။ ခန့်ခြင်, consider, guess, reflect, hit upon any thing in the mind.

ဆက် ကပ်ခြင်, unite to, give, bestow.

ဆက် စပ်ခြင် ။ တုံးခြင် ။ ဘွဲ့ခြင်, join, unite, bind.

ဆင် ပြင်ခြင်, put into an orderly condition, set in order.

ဆင်း ဆင်သက်ခြင်, descend, alight.

ဆင့် တင်ခြင် ။ တပ်ခြင်, put or place upon.

ဆည့် ကန့်ခြင် ။ ဖြတ်ခြင်, cut across, impede, obstruct any thing in its regular course.

Digitized by Google

ဆည်း ဆည်းစုခြင်း။ဆည်းဘူးခြင်, treasure up, hoard, lay up in store.

ဆတ် ကျွတ်ခြင်, be brittle, frangible.

ဆတ် မြန်ခြင်း။ လျင်ခြင်, be quick.

ဆတ် လေးခြင်, pay or give back, return a thing.

ဆန် တက်ခြင်, ascend, advance upwards.

ဆန် ဆတ်ဆန်ခြင်း။ ဝေးခွာခြင်, be adverse, at variance, opposite, not congenial.

ဆန်း ဆန်းကြယ်ခြင်း။ တူးဆန်းခြင်, be variegated, flowered.

ဆန့် ဖြန့်ခြင်း။ ငင်ခြင်, draw out, extend, stretch.

ဆန့် တော်ခြင်း။ ဝင်းခြင်း။ ကဲခြင်, be sufficient, capable (to hold, contain or receive any thing) congruent.

ဆယ် ယူခြင်း။ ကယ်ခြင်, catch, take up or out.

ဆာ မွတ်ခြင်း။ တော်ခြင်, be hungry.

ဆိတ် ဝိတ်ခြင်း။ ဆိတ်ညံခြင်, be silent, solitary, void, empty.

ဆိတ် ဆွခြင်း။ ကုပ်ခြင်, pinch, pinch off. dig with the nails.

Digitized by Google

ဆန် or မှ် ပြေနှံခြင်း။ အိမ်ခြင်း။ ချိုခြင်, be delicious, pleasant, good to eat, sweet, rich.

ဆီး တားခြင်း။ ကာခြင်း, stop, prevent, obstruct, impede,

ဆုတ် ပြန်ခြင်း။ ခုစ်ခြင်, turn about, draw back, retract.

ဆုတ် ကိုင်ခြင်း။ ခုယ်ခြင်, lay hold, shut the fist, squeeze.

ဆုတ် ဖဲ့ခြင်း။ ဖြတ်ခြင်, be torn, rent.

ဆို ကြုံခြင်း။ တွေ့ခြင်, come together, meet.

ဆိုး or ဆမ်း ကုန်ခြင်း။ ပြီးခြင်း။ ပြောက်ခြင်, be ended, terminated, brought to a conclusion, obliterated, become extinct.

ဆူ ပီဂ့်းခြင်း။ ဝခြင်, be fat, corpulent, oleaginous.

ဆူ ပွက်ခြင်, bubble, or boil, as boiling water.

ဆေး ကြောခြင်, clean, wash, scour.

ဆဲး ဆဲးရေခြင်, abuse, reproach.

ဆော ကျွတ်ခြင်း။ ဆေဝကျွတ်ခြင်, be rude, impudent, brittle, frangible.

Digitized by Google

ဆောက် တည်ခြင်း။ လုပ်ခြင်း။ ပြုခြင်း, build, erect, do, perform.

ဆောင် ရွက်ခြင်း, bear, carry, possess, contain, sustain, receive.

ဆောင့် ခွဲခြင်း။ ခေါင်ခြင်း။ ရိုက်ခြင်း, push, butt (as a goat) stamp, impress, beat.

ဆော် နှိုးခြင်း, hasten, quicken, stimulate, urge.

ဆော် ချိတ်ခြင်း။ စပ်ခြင်း, connect, unite.

ဆို ပြောခြင်း။ လျှောက်ခြင်း, speak, utter, tell.

ဆိုး ညစ်ခြင်း။ ကြမ်ခြင်း, be bad, evil, filthy, vile.

ဆို့ တားခြင်း။ ထိပ်ခြင်း။ ပိတ်ခြင်း။ အုံးခြင်း, hinder, prevent, stop, obstruct, stuff, cram.

ဆိုက် ရောက်ခြင်း, come to, bring to, as a boat.

ဆင် ပြိုင်ခြင်း, agree, chime in with, fall in with, coincide, compare.

ဆင် ပိုင်ခြင်း, belong to.

ဆင် တွဲခြင်း, be suspended, slung, hung up.

ဆိုင်း ငှန့်ခြင်း, wait for, tarry for, or until.

ဆွ တူးခြင်း, dig, pierce, prick.

ဆွတ် ခူးခြင်း။ ယူခြင်း, pluck, gather.

Digitized by Google

ဆွန် အခြင်, be dumb, crippled, maimed.

ဆွး ပြိုခြင်, rot, decay.

ဆွဲ ငင်ခြင်, draw, draw out, hang, suspend.

All the Roots with an initial ဆ, amount to fifty, viz. those with a simple ဆ, to forty-five, and those with ဆွ, to five.

ညက် မှုန့်ခြင် ။ ကြေခြင်, be reduced to powder, pulverized.

ညင်း ညှင်းဆိုခြင် ။ ညှင်းဆန်ခြင်, deny, refuse.

ညင်း ဖြည်ခြင် ။ သာယာခြင်, be gentle, slow, soft, pleasant.

ညစ် ကျုံခြင် ။ ထညှိုးခြင် ။ ညစ်ဆိုးခြင်, be filthy, dirty, mean.

ညည်း ညည်းညူခြင် ။ သည်းတွားခြင်, groan, sigh, sob.

ညှ.န် နုညှ.န့်ခြင်, be fine, soft, delicate.

ညှ.န် or ညှံ } ယုတ်ခြင် ။ ပျက်ညှ.န်ခြင်, be inferior in beauty, dull, not bright, deficient, wanting.

Digitized by Google

ညပ် ကျပ်ခြင်, pinch, squeeze together, press between two bodies.

ညာ ကွေးကြောခြင်။ အူခြင်။ တစ်ခြင်, shout, hollow.

ညား ကြုံခြင်။တွေ့ခြင်, meet, come into contact.

ညိ တွယ်ခြင်။ ငြိကပ်ခြင်, catch (as a nail), be concealed, entangled.

ညိ့ စွဲခြင်, adhere to, catch (as a fire), light, kindle.

ညိတ် ယိတ်ခြင်။ စောင်းခြင်။ ငဲ့ခြင်။ ဝှေ့ခြင်, be inclined, leaning, refer, allude, shake or nod the head.

ညိမ် ညိမ်သက်ခြင်, be still, quiet, calm.

ညိမ်း ညိမ်ချမ်ခြင်, be free from troubles or anxieties, not be harrassed.

ညီ တူခြင်။ မျှခြင်, be alike, exact, equal, resemble.

ညီ ကူခြင်။ ပံ့ခြင်။ ထောက်ပံ့ခြင်။ ရိုင်းပင်းခြင်, help, assist, aid.

ညီး ညီးငွေ့ခြင်, be restless, dissatisfied, unsettled, uneasy.

Digitized by Google

ညောင် ညောင်ညာခြင်း။ နားညောင်ခြင်, be benumbed, cramped, listen, hearken.

ညံ့ or ညှဉ် } ယုတ်ညှဉ်ခြင်, be inferior, deficient, wanting.

ညို ဖျိုင်းခြင်, be blue, sky-coloured, pale blue, fading.

ညိုး မုန်းထားခြင်, be angry, bear malice, be revengeful.

ညွတ် ကိုင်ခြင်။ ချိုင်ခြင်, be inclined, bowed down, bent.

ညွှန်း ပြခြင်, shew, point out.

ညှင်း မြှင်း or မွှင်းခြင်။ လှီးခြင်, cut, slice, divide into thin pieces.

ညှစ် ထုတ်ခြင်. press out, squeeze out.

ညှပ် ကွပ်ခြင်။ နှိပ်ခြင်, cut off, be clipt off, severed from, compress between two bodies.

ညှဲ့ လျော့ခြင်, loosen, let slack.

ညှာ တာခြင်။ ညှာတာခြင်, release (as part of a debt), leave unfinished, behave kindly, softly, or gently towards a person.

ညှို့ ညှတ်ခြင်, become alike, be assimilated.

Digitized by Google

ညှိ ရှိုခြင်း ။ တိုက်ခြင်, kindle, light, **set fire** to.

ညှိ ညှီငေါ်ခြင်း ။ လောင်ကျွမ်ခြင်, smell **fleshy** or fishy.

ညှော် နှံခြင်း ။ ညှော်ယင်းခြင်, smell like burnt **flesh.**

ညှို ခွေမ်ခြင်, be withered, fade, shrink up, **shrivel.**

ညွှတ် ချွေခြင်း ။ ညှို ညွှတ်ခြင်, become bowed **round,** inclined, curved, assimilated.

ညွှန်း ပြခြင်, shew, point out.

The number of roots beginning with ည, amounts to thirty-six, viz. twenty-two with an initial ည, two with an initial ညှ, ten with an initial ညှ, and two with an initial ညွှ.

တ လွမ်ခြင် ။ ဇောက်မွေခြင် ။ တပ်ခြင်, remember, recollect, be anxious for.

တက် ဆန်ခြင် ။ ဘိုးခြင် ။ ပွားခြင် ။ ဖိုးခြင်, ascend, climb, increase, advance towards.

တင် ဆင်ခြင် ။ ထပ်ခြင်, put upon, place upon.

တင်း ကျပ်ခြင် ။ ပြင်းခြင်, become tight, (as by compression.)

Digitized by Google

တင့် လျောက်ပတ်ခြင်း ။ တင်တယ်ခြင်း, appear, shine, be illustrious.

တစ် ကျပ်ခြင်း, be tight.

တည် ထားခြင်း ။ ဆောက်တည်ခြင်း ၊ တည်ကြွေးခြင်း, place, put, build, entertain.

တည်း နေခြင်း, stay, remain, continue.

တည်း ဝှေ့ခြင်း ။ ဆိုင်ခြင်း, be slung up, hung up, suspended.

တည့် ဖြောင့်ခြင်း ။ မတ်ခြင်း, be straight, be in a direct line.

တတ် လိမ္မာခြင်း, know, learn, understand, be acquainted with.

တန် တော်ခြင်း ။ သင့်ခြင်း ။ ထိုက်ခြင်း, be fit, similar, sufficient, congruous.

တန်း သွယ်ခြင်း, be stretched or extended out in a direct line.

တန့် ရပ်ခြင်း ။ တုန့်နားခြင်း, stand still, stop.

တပ် စွပ်ခြင်း, fix, fix in.

တပ် စွန်းခြင်း ။ စဲးခြင်း ။ ညှိခြင်း ။ မက်မောခြင်း, colour, die, tinge, adhere to, covet, lust after, long for.

Digitized by Google

တမ်း မည်ခြင်း။ မည်တင်ခိုးခြင်, sound, produce sound, weep, lament.

တယ် ရွယ်ခြင်း။ ထောက်ခြင်, aim at, mark out, select, make level with an object.

တသ မည်တခိုးခြင် ။ မည်တွန်ခြင် ။ ထောက်ပိုးခြင်, lament, bewail, weep, be dissatisfied.

တာ တွယ်ခြင်, hang upon, cling to, be slung.

တား ဖြစ်ခြင် ။ ဆီးခြင်, impede, obstruct, prevent.

တိ ဖြတ်ခြင်, cut off a small bit.

တိတ် ဆိတ်ခြင်, be silent, quiet.

တိမ် လေ့ာခြင်, be shallow.

ဝိမ် ယိမ်ခြင်, be inclined, recumbent, bow.

တိမ် ပြုတ်ခြင် ။ ကုန်ခြင်, terminate, come to an end, be reduced to a few, become small in quantity.

ဝိုး ရိုက်ခြင်, sound, beat a drum, play upon an instrument.

တပ် ဝပ်ခြင်, bend, draw the knees together.

Digitized by Google

တုပ် ခိုင်ခြင်း။ ဝခြင်း။ ကြီးခြင်, be fat, corpulent, bulky.

တုတ် ရှုံ့ခြင်း။ ဖွဲ့ခြင်, bind, tie, tie in a bundle.

တုတ် ကိုးကွေးခြင်, break without severing the parts, bend, double.

တုန် တုန်လှုပ်ခြင်, shake, tremble, quake.

တုန့် လည်ခြင်း။ ပြန်ခြင်း။ ကောက်ခြင်, become curved or turned back, be dull, blunt, crooked, perverse.

တုမ့် or တို့ ကြောက်ရွံ့ခြင်း။ ဝပ်တုပ်ခြင်, be afraid or in dread of.

တူ ညီခြင်း။ မျှခြင်, be like, similar.

တူး ဂက်ခြင်း။ ဆွခြင်, dig.

တဲ့ ဖြောင့်ခြင်, also တည့်, be straight, direct.

ထတာ ထောက်ခြင်, take notice, remark, observe.

ထောက် တွန်ခြင်း။ ပခြင်, blaze, kindle, dazzle, shine brilliantly.

ထွေက် ရှစ်ခြင်း, အော့ခြင်, become intoxicating, emetic, inebriating.

တောင် ထောင်ရင်းခြင်, beg, ask, intreat.

တောင် တာခြင်။ တိုင်ခြင်, measure distance.

တောင့် တင်းခြင် ။ မာခြင် ။ လွှဲခြင်, become stiff, unpliant, inflexible.

တော် လျော်ခြင် ။ ဝန်ခြင်, be enough, sufficient, suitable.

တော် ညားခြင်။ တွေ့ခြင်, unite, bring into contact.

တို ယုတ်ခြင်, be short, little, mean, not tall.

တိုး ဖြေခြင် ။ တိုက်ခြင်, push, shove, but.

တိုး ပွားခြင် ။ များခြင်, become more, increase, enlarge, advance.

တို့ ထိခြင်။ ထိဆိတ်ခြင်, touch, or dip the end of a thing into any substance.

တိုက် ရိုက်ခြင်, hit, touch, knock against.

တိုက် သွင်းခြင်, cause to enter, or drink.

တိုင် ထောခြင် ။ တိုင်ကြားခြင်, remark, take notice of, observe.

တိုင် ရောက်ခြင်။ ဆုံးဖြတ် ။ ပြီးခြင်, arrive at, attain.

တိုင်း နှိုင်းခြင် ။ ပြိုင်းခြင်, compare.

တွ ဆိုင်ခြင်, hang upon, be suspended.

Digitized by Google

သွက် တွက်ချက်ခြင်း။ ရေတွက်ခြင်း။ တွက်ဆစ်ခြင်း။ တွက်ဆခြင်, add, enumerate, count, reckon, investigate, judge.

ထွက် ခါခြင်း။ ဖဲခြင်, shake off.

တွင် တွင်ကြွယ်ခြင်း။ ဒေရိကြခြင်, cause to appear, call, name, be chief.

ဟွန်း ထိုးခြင်, shove, push, impel, pierce.

တန် ရှုံ့ခြင်း။ လိပ်ခြင်, become wrinkled, shrivelled, drawn up together.

တွယ် ညှိခြင်း။ ကပ်ခြင်, adhere to, stick on like a leech.

တွား သွားခြင်, go, creep, move upon.

တော် တောင့်ခြင်း။ မာခြင်, be stiffened, unpliant, inflexible.

လွှ ခဲးခြင်း။ စုခြင်, be compact, unite, collect together, conglomerate.

တွေး တွေးဆခြင်း။ တွေးတောခြင်, ponder, consider, be doubtful, ambiguous, suspicious.

တို့ ဖူးခြင်း။ ကြုံမိကြုံခြင်, meet, find, come in contact.

Digitized by Google

ငွဲး ဆိုင်ခြင်း။ ချည်ခြင်း, hang on, be suspended to, adhere to.

The number of roots with an initial တ amounts to sixty-seven, viz. those with an initial ထ, to fifty-four, and those with an initial ဋ္ဌ, to thirteen.

ထ ထြခြင်, arise, be erect, get up.

ထက် မြက်ခြင်း။ မြခြင်, be sharp, keen.

ထင် ပေါ်ခြင်း။ ထင်ရှားခြင်, appear, become conspicuous.

ထင် မှတ်ခြင်, suppose, think.

ထစ် ခုတ်ခြင်, divide, chop, produce sound by quick repetitions, as in stammering or in a quick succession of short claps of thunder.

ထည် ကျင့်ဇြဲဆောင်ခြင်း။ ဂုဏ်လုတ်ခြင်, be decent, modest, well-behaved, decent in dress, also ironically, to be proud, haughty.

ထည်း ညစ်ခြင်, be filthy, dirty, mean.

ထည့် ထားခြင်း။ သို ခြင်, put or place in.

Digitized by Google

ထတ် ယတ်လည်းခြင်, exchange, barter.

ထနှ် သည်းခြင်း။ ပြင်းခြင်, be abundant, excessive.

ထပ် ဖြည့်ခြင် ။ ပိုးခြင် ။ လောင်ခြင်း။ ဖွက်ခြင်း။ ဆင့်ခြင်, place one upon another, re-add, re-supply.

ထမ်း ရွက်ခြင် ။ ဆောင်ခြင် ။ ပိုးခြင်, carry, bear, place upon the shoulder.

ထား ထိုးခြင်, place, put upon, put down.

ထိ ရောက်ခြင် ။ တွေ့ခြင် ။ ခိုက်ခြင် ။ ထိခိုက်ခြင်, touch, come into contact, strike one thing against another.

ထိတ် လန့်ခြင်၊ ကြောက်ခြင်, startle, be frightened.

ဆဲှန် ဝှက်ခြင်, keep back, keep secret, hide, conceal.

ထိန် ပြောင်ခြင် ။ ဝင်ခြင် ။ ရဲးခြင်, be bright, clear, brilliant, transparent.

ထိမ်း စောင့်ခြင် ။ ကြောင်ခြင်, take care of, protect, nourish.

Digitized by Google

ထိ ကြောက်ခြင်း။ လေးခြင်း။ လေးမြတ်ခြင်, **fear,** care for, dread, stand in awe.

ထီး အားပါမှီခြင်, be single, solitary.

ထု ရိုက်ခြင်း။ ဆောင်ခြင် ။ ခဲခြခြင်, strike, **hit,** pound, solve.

ထုတ် နုတ်ခြင် ။ ဟုတ်ဖော်ခြင်, take out, **extract,** pull out.

ထုတ် နှင်ထုတ်ခြင်, lead out, drive out, **banish.**

ထုပ် စည်းခြင်း။ ဖွဲ့ခြင်, bundle, tie in a bundle.

ထုံး or တိုး } တုံးဖွဲ့ခြင်, tie in a knot, make a knot.

တို မွမ်းခြင်း။ လိမ်းကြဲခြင်, spread, scatter dust or powder, besmear, anoint.

တူ သောင်ခြင်, erect, set up.

တူ ထူကြီးခြင်း။ ထူပြောခြင်, be thick, vast, abundant,

ထူး စကားတုန့်ပြန်ခြင်, answer by words or sounds.

ထူး ချွန်းခြင်း။ ထူးဆန်းခြင်, vary, differ in excellency, be extraordinary.

Digitized by Google

ထဲ့ See ထည့် ; put or place in.

ထိုး ဖောက်ခြင်း ။ ခပ်ခြင်း ။ ရိုက်ခြင်း ။ လျှံခြင်း, throw, cast, thrust through, ring or beat as a bell.

သိုက် လောက်ခြင် ။ တန်ခြင်း ။ သင့်ခြင်း ။ လျော်ခြင်း ။ လျော်ကန်ပတ်ခြင်, be worthy, sufficient, capable.

ထိုင် ထိုင်နေခြင်, sit, sit down.

ထိုင်း လေးခြင် ။ ဝိုးခြင်း ။ ပြင်းခြင်း ။ တွေးခြင်, be dull, blunt, stupid, idle, lazy.

ထောက် ပံ့နှိုင်း ။ ပင့်ခြင် ။ ခြင်း ။ ခံခြင်း ။ ကန့်ခြင်း ။ ကူခြင်း ။ ညှိခြင်, assist, support, aid, prop.

ထောက် သနားခြင်း ။ စာနာခြင်, be considerate, respect, regard.

ထောင် ထူခြင်, mount, raise up, erect, set up.

ထောင်း ထုခြင်, beat, pound.

ထောင့် ဖွက်ခြင်း ။ ဌက်ခြင်း ။ ကွယ်ခြင်, hide, secret, conceal.

ထွက် သွားခြင်း ။ ပေါ်ခြင်, go or come, depart, issue out.

Digitized by Google

တွင် ဖြတ်ခြင်, သုတ်သင်ခြင်, prune, dress, put in order, prick, pierce.

ထွင်း လျှို့ကြံခြင်။ ဖောက်ခြင်, excavate, hollow out.

တွတ် နူးခြင်။ ထူးခြင်, become tender, delicate, full, plump.

တွန်း ညှိုခြင်, kindle, light, burn.

တွား နူးခြင်။ ထွတ်ခြင်, become tender, delicate, full, plump, sleek.

ထွား ဖွံ့ခြင်။ ကြီးခြင်, swell up or out, be bloated, swollen.

လွှဲ တူခြင်, be different, vary, become extraordinary.

လွှား ရှုတ်ခြင်။ ဖျက်ခြင်, mix, jumble together.

လွှဲ့ စွန့်ခြင်း အခန်ခြင်, spit, throw out.

The number of roots beginning with လ, amount to fifty, viz. roots beginning with the simple ထ, are forty, and roots beginning with တ္ဂ are ten.

ခက် စောက်ခုတ်ခြင်။ ခုက်ခဲ့ခြင်။ ရှိုင်ခြင်, be deep, profound.

Digitized by Google

ခုက် မည်းခြင်, be black.

ခုင် ခွဲထိခြင်။သီးခြင်, choke, stick in the throat

ခုင်း ခုယ်ခြင်။ခွဲပ်ခြင်။စီးခြင်, trample upon, tread under foot, set the foot upon, ride upon, be exalted over.

ခုစ် မြုတ်ခြင်, be immersed, overwhelmed, buried, drowned.

ခုစ် ပြန်ခြင်။ လှန်ခြင်, return, become reflexed.

ခုည်း or ခဲ့း လေ့ာခြင်, decrease, be few, be little, small.

ခုန် ထိန်ခြင်။လှုတ်ခြင်, tremble, totter, quake, shake.

ခုပ် ကျက်ခြင် ။ အကြိုးရှိခြင်, be concocted, dressed (as food,) be mature.

ခုမ်း ရှုခြင် ။ ရှုပ်ခြင်, smell, receive scent, kiss.

ခုယ် ဆုတ်ခြင် ။ နှိုးပ်ခြင် ။ ရောခြင် ။ ရောခြင်, squeeze, bruise, rub, bear upon, knead, mix, unite together.

ခုံ စော်ခြင်။ ပုတ်ခြင်။ ပေါင်ခြင်, stink, smell offensively.

Digitized by Google

ခါ ယူခြင်း ဖျတ်ခြင်း ။ နားထောင်ခြင်း, hear, listen, hearken, attend to.

ခါ ကြွင်ခြင်, be diseased, be in pain, be sick.

ခါး ရပ်ခြင် ။ ရပ်ခြင်, stop, halt, alight, perch.

ခိုတ် ပိုခြင် ။ ပြင်ခြင် ။ ဝပ်ခြင် ။ ရှိုးခြင်, be pressed, become compressed, deficient, wanting, not have attained to, unequal.

ခိုမ် ယိုခြင် ။ ကြခြင်, be lowered, shortened, lessened, become low in stature.

ခို နှမ်ခြင် ။ တူခြင်, be red.

ခိုး စပ်ခြင် ။ ကပ်ခြင် ။ ပူးခြင် ။ ကျည်ခြင်, be near, approach near.

ခူတ် ယူခြင် ။ ငင်ခြင်, pluck out, extract.

ခူပ် ငယ်ခြင် ။ သေးခြင်, be small, be little.

ခေါ် ခေါ်ခဲခြင်, be weak, destitute of firmness.

ခဲ့ တွက်ခြင် ။ သိမ်ရွှမ်ခြင် ။ ခူညံ့ခြင်, be tender, delicate, young, unripe, immature.

ခဲ့ ဝဲခြင်, be diseased with the leprosy.

ခံး ခုတ်ခြင် ။ ကျက်ခြင်, be soft, reduced to pulp, ripe, mellow.

Digitized by Google

နေ ရပ်ခြင်း။ နာခြင်း။ ထိုင်ခြင်, continue, stay, remain, sit.

နဲ့း See နည်း။ လျော့ခြင်, be few.

နုံး ပြာ့ခြင်း။ စေးခြင်, become soft, pulpy.

နဲ့ယိမ်ခြင် ။ ရိုင်ခြင် ။ လျှပ်ခြင်, be unstedfast, not firm.

နောက် ကဲ့ခြင်း။ ကြဲခြင်, be foul, impure, thick, muddy, not transparent.

နှိုး နှိုးကြားခြင်, awake, wake.

နှိုး ရှိုးခြင် ။ ထင်ခြင်, hope, expect, think, suppose.

နှိုင် အောင်ခြင်း။ ပိုင်ခြင်, conquer, overcome, possess.

နှိုင်း တိုင်ခြင် ။ ဆခြင်း။ ဆိုင်ခြင်, measure, mete, compare, try.

ပွဲ ပူခြင်, be warm, lukewarm.

ပျဲ့ ပြောင်ခြင်, bend, incline, bow down, be flexible, recumbent.

ဖွမ် ညှိုးနွမ်ခြင်း။ ယိခြင်း ။ နွမ်နယ်ခြင်း။ နွမ်ယိခြင်, be withered, shrivelled, shrunk up

Digitized by Google

(as a flower), also, become crumbling, rotten.

ခွယ် ပွက်ခြင် ။ ကူးခြင်, creep, twine round (as a plant,)

ချိုး ခွတ်ခြင်, become flexible, be pleasant, mellow.

ခွက် ရိုက်ခြင်, beat, drive down, cause to descend, strike, hit, cram down.

ခွင် ထုတ်ခြင် ။ မောင်ခြင်, go, depart, send away, drive away.

ခွင်း အပ်ခွင်းခြင် ။ အပ်ပေးခြင်။ ဆောက်ခွင်းခြင်, give, bestow, deliver over.

ခွစ် မြုတ်ခြင် ။ မွန်ခြင်, be immersed, buried, overwhelmed, drowned.

ခွတ် ချိုးခြင်, soften, make flexible, be pliant, mellow.

ခွန်း ဂျီးခြင် ; သွပ်ခြင်, be silly, foolish.

ခွန် or ခုံ, ဈေးခွန်ခြင်။ ဈေးဝင်ခြင် ။ ဈေးခြင်။ ပွန်ခြင်, spread, diffuse, (as perfume or scent), disperse.

ခုံ အပ်ခြင် ။ ထားခြင်, commit, deliver over or into.

ဒွိတ် သိပ်ခြင်, compress, press down, cram in.

Digitized by Google

ခိုမ့် ခုံခြင်း ။ ခိုမ့်ခုံခြင်း, become diminutive, be low (in stature,) low, humble.

ခွိုး ခင်ခြင်း ။ လွှားခြင်း ။ ကားရုံခြင်း ။ လွှမ်းခြင်း, spread out, spread in folds, introduce the folds of cloth, paper, or any other substance between two objects.

ခွါတ် ငင်ခြင်း ။ ယူခြင်း ။ ထုတ်ခြင်း ။ ဖော်ခြင်း, pull out, draw out.

ခွိုန် တိုင်ခြင်း ။ ခိုင်ခြင်း ။ ခိုင်ခြင်း ။ ပြိုင်ခြင်း ။ စံခြင်း, measure, compare, try.

ခွိုး ဖည်ခွန်းခြင်း ။ ပြင်ဒီခြင်း ။ ဖြေးခြင်း, be dull, sluggish, not expeditious, inactive.

ခွဲ့ လှုတ်ရှားစေခြင်း, cause to shake, tremble, quake.

ခွေး ရောခြင်း, mix, mingle.

ခွေးကော် မွှေခြင်း, stir up, agitate.

ခွေးငွဲ့ ရောင့်ခြင်း ။ မျောင်ခြင်း ။ ခွေးငွဲ့ကျော်ခြင်း, be rude, troublesome, tiresome.

ခွေးငင် ခြည်ခွေးငင်ခြင်း ။ ဖွဲ့ခြင်း ။, tie, bind, make fast.

ဂွိုး ဆော်ခြင်း, rouse, urge, stimulate, cause to awake.

Digitized by Google

နိုင် စွမ်ခြင်း။ စွမ်နိုင်ခြင်း။ တတ် နိုင်ခြင်, be able, capable.

နှိုင်း ပြိုင်ခြင်း။ ဆိုင်ခြင်း။ ခိုင်ခြင်း။ မှိုင်ခြင်, measure, compare, estimate (as the difference between two objects.)

နှာ ခွာခြင်း။ ခွဲခြင်း။ နှင်ခြင်, peel, take off, separate from.

ခွဲ ခွာခြင်း။ နွဲ့ခြင်း။ နှာခြင်, peel, separate from, take off.

နှေး ဖင်နွဲ့ခြင်း။ ဖင့်ခြင်း။ နွဲ့ငင်ခြင်, tarry, loiter, delay, put off, defer, procrastinate.

နှဲ့ ယိမ်ခြင်း။ ဝိုမ်ခြင်, loll, lean against, be inclined or recumbent.

The whole number of roots with an initial ခ, amount to sixty-five, viz. roots with an initial simple ခ, to thirty-four; roots beginning with the compound ချ, to four; roots beginning with the compound ခြ, to twenty-three, and roots beginning with the compound ခွ, to four.

ပ လင်းခြင်း။ ထွန်းခြင်, း။ ထွန်းပခြင်, light, shine, enlighten, dazzle.

Digitized by Google

ပ ပယ်ခြင်း ရှားခြင်း။ ကုန်ခြင်း။ မရှိခြင်း, be rejected, void, empty.

ပက် ပစ်ခြင်း။ ကောက်ခြင်း, throw, squirt, sprinkle water, beat in as rain drives into a house, throw up or out as a hog does with his snout.

ပင် ပင်ပန်းခြင်း။ မောခြင်း, be fatigued, harassed, exhausted.

ပင်း ကူညီခြင်း။ ပန့်ခြင်း။ ထောက်ပန်း or ပင့်ခြင်း, assist, help.

ပင့် ခေါ်ခြင်း။ ပင်ဆောင်ခြင်း, call, tell, command.

ပစ် စွန့်ခြင်း။ ချခြင်း။ ပယ်ခြင်း, throw, cast away, discharge, shoot (as from a gun or bow.)

ပတ် ရစ်ခြင်း, surround, twist round, twine round, encircle.

ပတ် အက်ခြင်း, crack, open as a crack in wood, open.

ပန် ဆင်ခြင်း။ ဆောင်ခြင်း, flower, decorate, adorn, array.

ပန် ပြောခြင်း။ အခွင့်ပန်ခြင်း။ တောင့်ပန်ခြင်း။ ပန်

Digitized by Google

ကြားခြင်း။ လျှောက်ခြင်, tell, speak, ask, beg, implore, hear, attend.

ပန်း လမ်ခြင်း။ ပင်ပန်းခြင်, be weary, be exhausted, pant, be out of breath.

ပွန် ထောက်ပန်ခြင်း။ ထောက်ပင့်ခြင်း။ ကူခြင်း။ ညီခြင်း။ အုံခြင်း။ ပိုင်ခြင်, help, assist, aid.

ပယ် ပစ်ခြင်း။ စွန့်ခြင်း။ ငြားခြင်း။ တွန်းခြင်, put away, reject, refuse, shun, set aside.

ပါ ရှိခြင်း။ အဘူရှိခြင်း။ ဘက္ခရှိခြင်း၊ ပါဝင်ခြင်, be, get, obtain, have or bring with, accompany, follow, carry with.

ပါး လွှင့်ပါးခြင်း။ ငြားခြင်, approach, draw near, recede, retreat.

ပါး လွှားခြင်း။ ကြဲးခြင်, be thin (like paper, be thinly set,) be fine (as cloth.)

ပိ ပျားခြင်း။ချဉ်ပ်ခြင်, become flattened, pressed together, compressed, be thin (like paper.)

ပိတ် ပိတ်ပင်ခြင်း။ ဆီးခြင်း။ တားခြင်း။ ကားခြင်း။ ဆိုခြင်း။ ကွယ်ခြင်, shut, shut up, close up, stop, prevent, impede, intervene, obstruct.

Digitized by Google

ပိန် ကြွင်ခြင်း ။ လိုခြင်, pine, consume away, grow thin, fall away in flesh.

ပိန်း တူးခြင်, be thick (either in substance or number), crowded.

ပုတ် အံ့ခြင်း ။ သိုးခြင်, be putrid, rotten, stale.

ပုတ် ရိုက်ခြင်း ။ ခတ်ခြင်း ။ နှက်ခြင်, beat, strike, bruise, slap, beat upon.

ပုန်း ဖွက်ခြင်း ။ ရှောင်ခြင်း ။ တိန်ခြင်း ။ ကွယ်ခြင်း ။ ဝှိုးခြင်, hide, make secret, conceal.

ပုံ စုခြင်း ။ စုဝေးခြင်, gather, collect together, accumulate.

ပုံ ကြွခြင်, rise up into a heap, swell up or collect together so as to assume the form of a bag.

ပူ ငွေ့ခြင်း ။ လောင်ခြင်း ။ ပူပန်ခြင်း ။ ပူဆွေးခြင်, be warm, hot, lukewarm, heat, be anxious, be jealous.

ပေး စိုခြင်း ။ စုံပေးခြင်း ။ ကပ်ခြင်း ။ ဖက်ခြင်း ။ ရှည်ခြင်း ။ တွဲးခြင်, be united, collected, brought into contact, become compact.

Digitized by Google

လေ လိတ်ခြင်း။ ဝှေ့ခြင်း, be turned up, broken, dull, blunt (as the edge of a knife.)

လေး ကမ်ခြင်း။ စွန့်ခြင်း။ လှူခြင်, give, give away, bestow.

ပဲ့း ကျိုးခြင်း။ ခွဲခြင်, break, snap off or in two, fall on one side.

လေါ များခြင်, be many, plentiful, abundant.

လေါ့ သွန်ခြင်း။ လျော့ခြင်, be light, of little value, insignificant.

လေါက် စွင်းခြင်း။ စုတ်ခြင်း။ ပြတ်ခြင်း။ ရေဝတ်ခြင်, pierce, penetrate through, pass or tear through, ooze, run out, shoot out (as plant.)

လေါင် နှံခြင်း။ လေါင်နှံခြင်, mortgage, barter, give in lieu of.

လေါင်း စုခြင်း။ အုံခြင်, collect, unite together, assemble.

လော် ထွက်ခြင်း။ ထင်ခြင်, come to light, appear, swim above, float.

ဝိုး ထပ်ခြင်, add one thing upon another.

ဝို့ သယောင်ခြင်း။ ဂျက်ခြင်, bring, carry, carry to, bear.

Digitized by Google

ဖိုက် ဖက်ခြင်း။ လွှဲခြင်, embrace, fold, hug.

ပိုင် အစိုးရခြင်း။ ဆိုင်ခြင်, belong, pertain to; reign over, have an undisputed claim to.

ပိုင်း ခုတ်ခြင်း။ ဖြတ်ခြင်, divide, cut in pieces, sever, quarter, halve.

လျော့ အိခြင်း။ နုံးခြင်း။ လျော်းခြင်း။ ညှိုးခြင်း။ နုခြင်, be soft, tender, pulpy, pliable, flexible, mellow, delicate.

လျောက် မှိုခြင်း။ ဖပြောက်ပျောက်ခြင်း။ ထိန်ကွယ်ခြင်, become lost, disappear, be obliterated.

လျောင်း နုံခြင်, be flexible, pliable, flabby.

လျော် ငြိမ်လျော်ခြင်, be satisfied, be at ease or rest, be content, be reconciled.

ပျို့ ပျက်ခြင်း။ ပျက်စီးခြင်, break, come to destruction, perish.

ပျိုး စိုက်ခြင်, set, plant.

ပျက် ပျက်စီးခြင်း။ ပြောက်ခြင်, be spoiled, destroyed, brought to destruction, made unfit for use, broken, be ruined.

ပြ ညွှန်းခြင်, shew, point out.

ပြက် ထင်ခြင်း။ ထပ်ခြင်း။ လျှောင်ခြင်း။ စွက်ခြင်, appear, be conspicuous, add to, pour upon.

Digitized by Google

ပြင် ဆင်ပြင်ခြင်း။ ပြင်ဆင်ခြင်း, repair, prepare, make ready, dress, array, decorate, put in order.

ပြင်း ထိုင်းခြင်း။ တွဖြင်, be idle, lazy, negligent.

ပြင်း ထန်ခြင်း။ ပြန်းလျင်ခြင်း, be quick, become impetuous, severe, violent.

ပြစ် ခွဲးခြင်း, be soft, thick, pulpy, be of a thick consistence, be mucilaginous.

ပြည့် စုံခြင်း။ ဝခြင်း။ ပြည့်စုံခြင်း။ ဥာဏ်ခြင်း။ ပျဖြင်, be full, replete, satisfied, be fulfilled.

ပြည်း တုန်းခြင်း။ ကုန်ခြင်, become emptied, be void, destitute.

ပြည်း များခြင်, be numerous, plentiful, abundant.

ပြတ် စုတ်ခြင်, sever, cut in two, part or break asunder, cause to be, leave off.

ပြန် ဝဲခါက်ခြင်း။ တုန့်ခြင်, turn, return, recede, go back, answer.

ပြန် ပြန့်ပွားခြင်း။ ပြန်ပြာခြင်း။ များခြင်း။ ကြယ်ခြင်, multiply, increase, also divide, scatter, be diffuse.

ပြပ် ဝပ်ခြင်း။ ဝုံခြင်, be prostrate, recumbent, fall on the face as a mark of reverence.

Digitized by Google

ပြယ် ပျောက်ခြင်း။ ပြီဖြစ်ခြင်း, be finished, brought to a conclusion, decrease, become little or few.

ပြား ကွဲးခြင်း။ ပြန့်ခြင်း, break, disperse, scatter.

ပျံ ပဲခြင်း, fly, soar away.

ပြာ လွှင့်ခြင်း။ ဝှေးခြင်း, sift.

ပြာ လဲလဲပြာခြင်း, be blue, sky colour.

ပြီး ကုန်ခြင်း။ ခန်ခြင်း။ ဆုံးခြင်း, be finished, be accomplished, done, ended, compleated.

ပြု လုတ်ခြင်း။ ဆောင်ခြင်း။ မိရင်ခြင်း, do, perform, undertake.

ပြက် လွဲးခြင်း။ ပျက်ခြင်း, be dislocated, fly back as the cock of a gun, be disjointed.

ပြပ် ချက်ခြင်း, boil, seeth, decoct.

ပြုံး or မ်း ပျက်ပြုံးခြင်း။ ပြုံးဝှေးခြင်း။ ကုန်ခြင်း, exhaust, wear away, become extinct, finish, become empty, void, or loose.

ပြုံး ရယ်ခြင်း, blush, smile, change countenance.

ပြို့ ပို့ခြင်း။ ပွင့်ခြင်း, rise or swell up as the mouth does in the act of speaking or smiling, remain speechless, be dumb.

Digitized by Google

ပြေ ပြေချောဖြင် ။ ပြေပြစ်ခြင်, acquiesce, become reconciled, agreeable to, satisfied with.

ပြေး လွှားခြင် ။ လျင်မြန်ခြင်, run, fly or run away, get away.

ပြော ပျားခြင် ။ ပွားဖြင် ။ ကြယ်ခြင်, increase, be plentiful, abundant, be enlarged.

ပြော ပိုခြင် ။ ဆိုခြင် ။ လျှောက်ခြင် ။ ကြားခြင်, utter, tell, speak, hear.

ပြောက် ကွက်ခြင် ။ ကြားခြင်, be in a circular or serpentine form, spotted.

ပြောင် လဲးဖြင် ။ ရွှေ့ခြင်း ခွာခြင် ။ သွားခြင်, change, exchange, return, leave, be removed.

ပြောင် ရွှန်ခြင် ။ လင်ခြင်, shine, be brilliant, be bright.

ပြောင်း စိတ်မာခြင် ။ ခြောင်ခြင် ။ ပြောက်ခြောင်ခြင်, be hardened, determinate, resolute, inveterate, stiff-necked, obstinate.

ပြောင်း လျောခြင် ။ ဒန်ဖြင် ။ နုံခြင်, be flabby, flexible, tender, pliable.

ပြော် ပျော်လျော်ခြင်, be satisfied, easy, content, gratified, enjoy.

Digitized by Google

ကြိ ပျက်ခြင်း။ ကျခြင်, fall in or down, fall to pieces, come to destruction.

ကြိ ရှုခဲခြင် ။ ကြုံကြစ်ခြင်, be mature, arrive at a state of maturity, not be old.

ကြို့ အန်ခြင်, be sick, be inclined to vomit.

ကြွိ ပွားခြင် ။ များခြင်, increase, be abundant, be plentiful, multiply.

ကြိုင် ကြိုင်ကွက်ခြင် ။ တိုင်ခြင်။ နှိုင်ခြင်။ ဆိုင်ခြင်။ ခိုင်ခြင် ။ နှိုင်ခြင်, compare, measure, make a comparison.

ကွ ကြုံခြင်။ ကွခြင်, rise, swell up like a bag, or like the mouth before a person speaks or smiles.

ကွက် ခုန်ခြင် ။ လိုက်ခြင်, skip, jump about like fishes in the water, bubble like boiling water.

ကွင် ကားခြင်, open, expand.

ကွတ် ပွက်တိုက်ခြင် ။ သပ်ခြင်, smooth, polish, rub in order to polish, cleanse by sifting,

ကွန်း ကြုံးခြင်, wear, wear away, become exhausted.

ကွာ ကြယ်ခြင်, become wide, slack.

Digitized by Google

ဖွား မျက်ခြင်, increase, enlarge, accumulate.

ဝှပ် ထိုက်ခြင် ။ ခိုးခြင်, bear, carry (as in the arms or lap.)

ပြောက် ပြောက်ပြောက်ခြင်, utter.

ပြွမ် ရောခြင်။ နှောခြင်, intermix, mix together.

Roots with an initial ပ amount to ninety-nine, viz. roots with the simple ပ, to forty-two, with ပျ, to seven, with ပြ, to forty, with ပွ, to eight, and with ပွ်, to two.

ပ လဲခြင် ။ လှယ်ခြင် ။ ပေါ်ခြင် ။ ပြောင်းလဲခြင်, barter, exchange.

ပက် ထိုက်ခြင် ။ ရပ်ခြင် ။ ဖက်ယှက်ခြင် ။ လိုက်ခြင်, embrace, hug, fold in the arms, be together, be in company with.

ပင့် ပင်စောင်းခြင် ။ နှေးပင့်ခြင် ။ လေးခြင်, delay, loiter, be dilatory, procrastinate, be dull, heavy.

ပဉ်း သာယာခြင်, be pleasant, sweet, melodious (applied both to sounds and actions).

ပတ် ရွတ် ခြင်, read, peruse.

ပန် ဖန်ဆင်ခြင် ။ ပြောင်ခြင် ။ ပြုခြင်, put on or assume a different form, differ, form, create, make.

Digitized by Google

ဖန် ဖန်ဘိုးခြင်, be acrid.

ဖမ်း ပါးခြင်။ ကိုင်ခြင်, catch, take hold of.

ဖယ် တွန်းခြင်။ ဂျားခြင်။ ဖောင်းခြင်။ တိမ်းခြင်, put away, put aside, renounce, be indirect, move or go aside.

ဖာ ထေးခြင်။ ကျပ်ခြင်။ ဖိခြင်, patch, mend, repair a rent or crack.

ဖား ဂျည်ခြင်။ ရည်ခြင်။ သီခြင်။ ဝေခြင်, expand, throw loosely about, hang in a flowing state.

ဖိ ထပ်ခြင်။ ဖုံးခြင်, place upon, bear upon, be upon, crush, squeeze together.

ဖိတ် ပင့်ခြင်။ ခေါ်ခြင်, call, invite.

ဖိတ် ပိုးခြင်။ စည်ခြင်, ooze, stream out.

ဖု ဆစ်ခြင်, become prominent like a knob or joint.

ဖုတ် မြိုက်ခြင်, roast, singe, burn in the fire.

ဖုံ or ဖုံ့ ဆုပ်ခြင်။ လွှမ်းခြင်။ ဖိခြင်, cover, spread, shut up, overspread.

ဖူး ကြုံခြင်။ တွေ့ခြင်။ မြင်ခြင်, meet, come in contact, see.

ငုံ ငုံခြင်း။ ကင်းခြင်, bud, sprout, form a bud or sprout.

ငေါ ငေါင်ခြင်, swell, the act of swelling or rising up into a tumor.

ငဲ့ ကြည်ခြင်း။ ငေါင်ခြင်း။ ခွာခြင်, cast away, reject, shun, be separate, part from, sever.

ငို့ စုတ်ခြင်း။ ငဲ့ခြင်း။ စိတ်ခြင်း။ ခြမ်ခြင်, break off, tear off, scale off, break to pieces.

ငေါ ငေါင်ခြင်, be swollen, enlarged.

ငေါင် ထူးခြင်း။ ကြွခြင်း။ ပွခြင်, rise up, swell up like a blister or hollow bag.

ငေါ် ဂုတ်ခြင် ။ ဆယ်ခြင်, raise out, extract, bring to light.

ပို့ ငေါင်ခြင် ။ ထပ်ခြင်, throw into or upon, add to (any thing).

ဖျက် ဖျက်ဆီးခြင်း။ ပျောက်ဖျက်ခြင်, destroy, ruin, erase, expunge, scratch out, obliterate.

ဖျား ခုခြင်, be in a fever.

ပျောက် ချက်ခြင် ။ ကုပ်ခြင်, scratch.

ဖြူး ဖွံ့ခြင်း။ ထတ်ခြင် ။ ဓောက်ခြင်, swell up, be raised or elevated above the usual surface; be convex.

Digitized by Google

ဖြင် ညှဲ့ခြင်း။ ထနိုခြင်, become empty, void, possessing no consistence.

ဖြစ် တည်ခြင်း။ ပေါက်ခြင်း။ လိပ်ခြင်, be, exist, spring up or out of.

ဖြည့် လောင်ခြင်း။ စွက်ခြင်, be super-added, re-add, heap upon.

ဖြတ် ပိုင့်ခြင်း။ ဒုတ်ခြင်, divide, sever, cut in pieces.

ဖြန့် ကြဲးခြင်း။ လွှားခြင်, disperse, scatter, expand, extend.

ဖြမ်း ဆွတ်ခြင်, sprinkle, scatter water.

ဖြီး ဖျင်ခြင်း။ သုတ်သင်ခြင်, comb, cleanse.

ဖြူး လွလွဖြူခြင်, be white.

ဖြူး ဖြန့်ခြင်း။ ကြဲးခြင်, spread, sprinkle, scatter as salt or pepper is scattered.

ဖြေး နှေးခြင်, be gentle, slow, not quick.

ဖြောင့် မတ်ခြင်, be straight, upright.

ဖျို့ ဖျက်ခြင်း။ ဘုတ်ခြင်း။ နှင်ဖျို့ခြင်, destroy ruin, drive away, banish.

ဖြော် ဧည့်ခြင်း။ ခေါ်ငေ့ခြင်, please a child.

Digitized by Google

ဖွက် ဖုံးခြင်း။ ဝှက်ခြင်း။ ကွယ်ခြင်း။ ထောင့်ခြင်း, hide, secrete, conceal.

ဖွင့် လှစ်ခြင်း။ ခြဲခြင်း, be opened, expanded.

ဖွပ် ရိုက်ခြင်း။ ထောင်ခြင်း, beat, pound rice.

ဖွံ့ ဖြိုးခြင်း။ ကြီးခြင်း။ သန်ခြင်း။ တွားခြင်း, be full, large, great, flourishing, strong, swollen, bloated.

ဖွာ ကားခြင်း။ ဖျားခြင်း, open or ramify into many fibres, become brushy, be numerous.

ဖွား ကားခြင်း။ ဖျားခြင်း, open or ramify, become brushy, be numerous.

ဖွား ဖွေးခြင်း, bear, bring forth.

ဖွေ ရှာခြင်း, seek, look after, make search into or for.

ဗဒ္ဓ ချောင်ခြင်း။ ချည်ခြင်း။ တုပ်ခြင်း။ ငြားခြင်း။ ထိုင်ခြင်း။ ဆိုင်ခြင်း။ တွဲခြင်း။ လွှဲခြင်း။ ရှက်ခြင်း။ စီခြင်း။ ကုန်းခြင်း, tie, bind, unite, bundle; hang, swing, consent, unite together in the performance of any work as two friends may do; unite or string together, as sentences or arguments, are strung together.

Digitized by Google

All the Roots beginning with ဖ amount to fifty-two, viz with ဖ, to twenty-six; with ဖျ, to four; with ဗြ, to thirteen, and with ဗွ, to nine.

ဖ မစခြင်း။ထောက်မခြင်း။ကူမခြင်း။ကယ်မခြင်း။ကုမခြင်း, help, assist, recover, deliver, cure; promote recovery.

မက် ဒိုတ်မက်ခြင်း, dream.

မက် အာလိုဂှိုခြင်း။ရှိုးခြင်း။မက်မောခြင်း, desire, lust, be avaricious.

မင် ခင်ခြင်း။ချစ်ခြင်း, love, be pleased, delighted.

မည် အသံဖြစ်ခြင်း, sound, produce sound.

မည် မည်တမ်ခြင်း။ဆသခြင်း။မည်ဟွန်ခြင်း။ငေါက်တီးခြင်း, weep, lament, bewail, be dissatisfied.

မည်းorမဲးခက်ခြင်း, be black, dark.

မတ် ဖြောင့်ခြင်း။စောက်ခြင်း, be upright, erect, straight.

မာ ထောင့်ခြင်း။ခိုင်ခြင်း။ကြမ်းခြင်း။ခက်ခြင်း, be hard, stedfast, coarse, difficult, healthy, strong.

Digitized by Google

ရွိ ရခြင်း ။ တွေ့ခြင်း, reach, find, obtain, arrive at, acquire.

ပြော ဆိုခြင်း ။ ဟောခြင်း ။ ဖတ်ခြင်း, speak, utter, deliver a speech.

မိ ထိခြင်း ။ တွေ့ခြင်း ။ ကပ်ခြင်း, reach, find, touch.

မုန်း မြင်ပြင်းခြင်း, dislike, hate, bear malice, contemn.

မူး မူးခြင်း ။ မှိုင်ခြင်း ။ ဝေခြင်း ။ တွေဝေခြင်း, be intoxicated, giddy, swoon away.

ရှိ ပြုခြင်း ။ ကျင့်ခြင်း, this root has in general the signification of the preceding one; it varies, however, according to the meaning of the verb preceding it in the sentence, whether it be expressed or not. This root seldom occurs, except it be the last in the sentence constructed with the gerund of the verb which precedes it.

မေး မေးမြန်းခြင်း ။ စူးစမ်းခြင်း ။ လိုလားလိုက်ခြင်း ။ မေးစမ်းခြင်း ။ သိရအောင်ကူးခြင်း, ask, enquire into or about, investigate.

မေ့ သတိလွှတ်ခြင်း ။ အမှတ်ပျောက်ခြင်း, forget, lose recollection.

Digitized by Google

ငမာ ပင်ပန်းခြင်း။ ပန်းပင်ခြင်, be fatigued, tired, exhausted.

ငမှာ ထောင့်ခြင်း။ လှန်ခြင်း။ မော်ခြင်, look up, turn up the eye, or be in the act of looking upwards, project in a horizontal direction.

ငမောက် မိုခြင်း။ ဖြူးခြင်, be convex, elevated in the centre, be reverted.

ငမောင်း နှောင်ခြင်း။ငမောင်းမဲးခြင်, drive away, frighten.

ငမော် ထောင့်ခြင်း။ လှန်ခြင်း။ ငော့ခြင်, look up, turn up the face as in the act of looking upwards, project in a horizontal direction.

မို ငမောက်ခြင်, be elevated, raised in the centre, become conspicuous, be reverted.

မိုး အုပ်ခြင်, cover, overspread, thatch.

မိုး ကဲးခြင်း။ မြတ်ခြင်း၊ လွန်ခြင်း။ ကြီးခြင်း။ မို့ကဲးခြင်, be great, be exalted, be noble, excel, surpass.

မှိုင် သမ်ခြင်း။ သမ်ညှိုးခြင်, be dull, be destitute of brilliancy, dejected.

မိုက် အလင်မရှိခြင်း။ မှောင်ခြင်, become dark, be ignorant.

Digitized by Google

မည်သ် ဒေးမှတ်ယားခြင်, name, call.

မှည်သ် မည်သ်ပေါ့ခြင်။ ရင့်ခြင်, be ripe, mellow, mature.

မှတ် မှတ်သားခြပ်, note down, observe, consider, remark.

မှန် မှန်ကန်ခြင်။ မလွဲးခြင်။ မဆွတ်ခြင်, be true, exact, right.

မှာ မှာလိုက်ခြင်။မှာထားခြင်, tell, inform, order, commission, command.

မှာ လွဲးခြင်။ ဆွတ်ယွင်းခြင်, be wrong, mistake, err.

မှိတ် ပိတ်ခြင်, shut, wink with the eyes, twinkle.

မှိန် မျိုင်ခြင်, be lost or absorpt in thought; be inattentive to external objects.

မှီ ထိခြင်။ရွှေ့ခြင်။ ကပ်ခြင်, reach, find, touch, attain to, come up to or with, overtake, equal.

မှုတ် လွှတ်ခြင် ။ တုတ်ခြင်, blow with the mouth.

မှုံ ဝကျဲခြပ်။ မွှခြင်။ ညက်ခြင်, pulverize, reduce to powder.

မွး ပေးကျက်ခြင်, be covered, entangled, besmeared, soiled.

Digitized by Google

ရမ္ဘာက် ရမ္ဘာက်လှန်ခြင်, turn over, be convex.

ရောင် အလင်မဂ္ဂါခြင်။မှိုင်ခြင်။ ရီခြင်, be dark, dusk.

မှိုင် မှိမ်ခြင်, be lost or absorbed in thought.

မှိုင်း အလင်မဂ္ဂါခြင်။ ရောင်ခြင်။ ရီခြင်, be dark, dusk.

မျက် မင်မျတ်ခြင်, be angry, wroth, insensed.

မျက် ညှီခြင်, stick as a bone in the throat.

မျဉ် အိပ်မျဉ်ခြင်, nap, take a short nap.

မျော ပါခြင်။ လိုက်ခြင်, swim, float, float down a stream.

များ လျါခြင်, be many, abundant, plentiful.

မျှ တူခြင်။ ညီခြင်, be alike, resemble.

မျှ ဝေခြင်။ ဝေငှခြင်, divide among, distribute.

မျှား ဖျားယောင်ခြင်။လည်ဆွဲခြင်, deceive, allure, approve, agree to, consent.

မျော လွှတ်ခြင်, be loosed, slip away, get loose as a boat from its moorings.

မျော် ကြည့်ခြင်။ ကျခြင်။ နှိုးခြင်။ ငြင်ခြင်, look up, look forward with astonishment, anxiety, hope, or expectation.

Digitized by Google

မြ ထက်ခြင်း။ ဖြတ်ခြင်, become sharp, be keen either as the edge of a knife, or as cold.

မြက် ထက်ခြင်း။ ယက်မျက်ခြင်, become sharp, be keen.

မြင် ထင်ဟ်ခြင်, see, appear.

မြင့် မြောက်ခြင်း။ လွန်ခြင်, be distant in height or time.

မြစ် တားခြင်း။ ဆီးခြင်း။ ကွန်ခြင်, stop, prevent, obstruct, impede.

မြတ် လွန်ခြင်း။ သာခြင်, be excellent, noble, illustrious, great; excel, surpass in that which is good.

မြန် လျင်ခြင်, be quick, swift.

မြန် တွန့်ခြင်း။ လိပ်ခြင်း။ ညှိုးမြန်ခြင်, twist, curl, bend, shrivel up.

မြန် စိုးခြပ်း။ စံခြင်, rule, reign, enjoy.

မြန် စူးစမ်ခြင်း။ မေးခြင်, enquire, ask, make search into.

မြိန် မြိန်ရှက်ခြင်, relish, enjoy, be agreeable to the taste, be wholesome, delicious.

မြုပ် ခုတ်ခြင်, be overwhelmed, covered, immersed, buried, suffocated.

Digitized by Google

မြိ ကင်းခြင်း။ ဆိတ်ခြင်း, be empty, void, destitute, deficient.

မြိ် ဝါးခြင်း, chew, masticate.

မြေ ဝမ်းမြောက်ခြင်း။ ဝမ်းသာခြင်း, be glad, rejoice.

မြေ ဆွေးမြေ့ခြင်း, decay, rot, moulder away.

မြေး စမ်းခြင်း။ မည်းခြင်း, taste.

မြေး ခိုင်ခြင်း, be strong, effectual, substantial, of long continuance, lasting, to establish.

မြောက် သာခြင်း။ လွန်ခြင်း။ ကဲးခြင်း။ မိုခြင်း။ တက်ခြင်း။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း, exalt, promote, lift up, raise, cause to surpass, exceed, rejoice.

မြိုက် လောင်ခြင်း, singe, scorch, burn slightly.

မြှောက် ပင့်ခြင်း။ မြှောက်စားခြင်း, lift up, raise, exalt, promote, be raised to any state of promotion.

မြှင့် ကြွခြင်း။ ချီခြင်း, raise, heighten, increase, promote, exalt.

မြုပ် နှစ်ခြင်း။ မွန်းခြင်း, be buried, drowned, immersed.

Digitized by Google

ဖြိုး ဖျားယောင်ခြင်း။ ကဲ့ရဲ့ယင်ခြင်, allure, please, delight, enchant.

ဖြိုး ဖြိုးကျက်ခြင်, be entangled, interwoven either as a web or caught in a web.

ဖွ ကျေခြင်း။ ညှက်ခြင်း။ မှုန့်ခြင်, reduce to powder, pulverize, crumble.

ဖွတ် ငတ်ခြင်, be hungry.

ဖွန်း နှစ်မြှုပ်ခြင်, be immersed, suffocated, buried, overwhelmed.

ဖွမ် လိမ်းကျံခြင်း။ ဖွမ်းဆီခြင်, anoint, decorate, dress, array.

ဖွား ဖွားခြင်, beget, bring forth.

ဖွဲ့ ကျွေးစားခြင်း။ ကျွေးကျွေးခြင်, feed, nourish, cherish, train up.

ဝှဲ့ ဝှိပ်ရဲ့ခြင်, sleep, lie down.

ဝှဲ့ ဝှဲ့ညံ့ခြင်, be soft, delicate, easy.

ဝှား ငယ်ခြင်း။ လွှားခြပ်, be small, atom-like.

ဝှေ့ ရွှံ့ကျက်ခြင်, stir up mud, agitate.

ဝှေး ကြိုင်ခြင်, smell, perfume, diffuse fragrance.

Digitized by Google

The number of roots with an initial ဝ is eighty-nine, viz. roots with a simple initial ဝ, amount to twenty-seven; with an initial ဝ္, to sixteen; with ဝျ, to five; with ဝျ, to five; with ဝြ, to twenty; with ဝြ, to five; with ဝွ, to eight, and with ဝွ, to three.

ယည်း ကေ/ွခြင်း ။ ရှင်ခြင်း ။ ယဉ်ကျေးခြင်း, become tame, be broken in, well bred, trained, polished, affable, sociable in manner and conduct, also handsome, beautiful.

ယန် စိုခြင်း ။ ရွှဲနှဲခြင်း, be wet, soft, moist, soaked.

ယပ် ခပ်ခြင်း, fan, or cool by fanning.

ယား: ယား:ယံခြင်း, itch.

ယိ နွံ့ပ်ခြင်း ။ ယဲ့ခြင်း ။ ဆွေးခြင်း ။ ပြိုခြင်း, be decayed, rotten, be in a crumbling state.

ယိန် ရိုင်ခြင်း ။ တိန်ခြင်း, be inclined, hang over, lean on one side.

ယုတ် ဆိုးခြင်း ။ နှိပ်ခြင်း, be vile, bad, ignorant, deficient in understanding or skill.

ယျုပ် or ယျို့ } ကျွံ့ခြင်း ။ တွန့်ခြင်း, shrink up, be contracted, be frightened.

Digitized by Google

ယူ ဆောင်ခြင်း။ ငင်ခြင်, take, hold, possess.

ယို စိမ့်ခြင်း။ တွက်ခြင်း။ ကျဲခြင်း။ ဒိုင့်ခြင်, ooze, run out, fall from.

ယိုင် ကိုင်းခြင်း။ ကွေးခြင်း, bend down, bend together, let down, bend or contract the body through respect, be humble, crouch.

ယွင် ပျက်ခြင်း။ လစ်ခြင်, be destroyed, lost, left behind, remain.

The number of roots with an initial ယ, amounts to twelve, viz eleven with an initial ယ, and one with an initial ယ့.

ရ ဖိခြင်း။ တွေ့ခြင်, obtain, find, meet.

ရက် ခြစ်ခြင်း။ တူးခြင်, scratch, dig, scrape together, rake up.

ရက် မွှေခြင်း။ လှော်ခြင်, stir up, agitate, paddle, churn.

ရက် ရက်ခြင်း။ ပုတ်ခြင်း။ သွင်ခြင်း။ လျှိုးခြင်, weave, weave or make a mat.

ရင်း နှိုးခြင်, spread, place or put any thing somewhere for the sake of accumulating it.

Digitized by Google

ရင်း ခိုးခြင် ။ ကပ်ခြင်, near, be close, approach.

ရင့် မာခြင်, be ripe, mellow, hardened.

ရစ် မူးခြင် ။ ဝေခြင်, be intoxicated.

ရစ် ပက်ခြင်။ လိမ်ခြင်, twist, twist round, turn round, encircle, twine.

ရှာ် ရည်မှတ်ခြင် ။ ရည်ရွယ်ခြင်။ ရည်ရွယ်ခြင်, remember, recollect, observe, remark, aim at, meditate.

ရာ်း ရည်းငန်ခြင် ။ အလိုရှိခြင် ။ ကြိုက်ခြင် ။ နှစ်သက်ခြင်, be covetous, desire, be anxious, fall in love.

ရမ် စမ်ခြင် ။ သခြင်, try, put to the test, examine.

ရပ် တည်ခြင် ။ ရခြင်, stop, halt, be situated, continue.

ရပ် မတ်ခြင် ။ ထောင်ခြင်, set upright, be erect.

ရယ် ဟခြင်, laugh.

ရံ ဝန်းခြင်, surround, encircle, inclose, encompass.

ရိ ပြင်းခြင်, be idle, lazy.

ရိတ် ဖြတ်ခြင်, reap, cut, shave.

Digitized by Google

ရိပ် စောင်းခြင်း။ မျက်စောင်းရိုင်းခြင်း, wink, make signs with the eye, give a side glance.

ရုံ ဖြိုးခြင်း။ လွှမ်းခြုံခြင်း, cover, overcast, overspread.

ရုံ ရုံကြည်ခြင်း, believe, credit, trust, confide.

ရုံ ကြမ်းခြင်း။ ဆိုးဝါးခြင်း, be coarse, clumsy, insolent, mischievous, obscene, vile.

ရွှံ့ or ရွံ့ စုခြင်း, be collected, assembled.

ရွှမ်း or ရှမ်း ငင်ခြင်း။ ဆွဲးခြင်း, draw, pull as oxen, extract, draw, pull out of the mud, haul.

ရူး သွပ်ခြင်း။ ရူးမူးခြင်း, be stupid, insane, mad, distracted.

ရေ ရေတွက်ခြင်း, count, enumerate.

ရေး ရေးမှတ်ခြင်း။ သားခြင်း, write, make lines.

ရဲ့ ရဲ့ဂုဏ်ခြင်း။ ရဲစွမ်းခြင်း, be fierce, couragious, bold, daring, dauntless.

ရဲ့ ထိန်ခြင်း။ ပြောင်ခြင်း, be bright, brilliant.

ရော နှောခြင်း။ ထွေးခြင်း။ ဖွက်ခြင်း, mix, mingle.

ရောက် ပေါက်ခြင်း။ ကူးပေါခြင်း, arrive, attain, arrive at.

Digitized by Google

ရောင် ဖောခြင်, be swollen, bloated.

ရောင် ရောင်ချခြင်, sell.

ရှိ စွတ်ခြင်, blame, find fault with.

ရှိ ဖြောင်ခြင်း။ မတ်ခြင်, be upright, straight, erect.

ရိုက် ပုတ်ခြင်း။ နှက်ခြင်း။ခတ်ခြင်, beat, hit, strike, hammer.

ရှိင် တိမ်ခြင်း။ ညွတ်ခြင်း။ ကိုင်ခြင်, lean, be inclined, recumbent.

ရိုင်း ရိုင်ဆိုင်ခြင်, be wild, uncultivated, rude, unpolished.

ရွ ကျွတ်ခြင်း။ ပွခြင်, be brittle, short, frangible, crumble.

ရွက် ပိုးခြင်း။ ဆောင်ခြင်, carry, bear, possess.

ရွင် လစ်ခြင်း။ လတ်ခြင်း။ ဆွတ်ခြင်, be opened, emptied, missing, absent, withdrawn, lost, destroyed, spoiled; err, fall off, undress.

ရွတ် ဖတ်ခြင်း။ ဗာဒီခြင်, read, peruse, repeat, pronounce.

Digitized by Google

ဖျင် or ဖိုံ ဖိုံကျာခြင်း။ စက်ဆုတ်ခြင်း, be abominable, disgusting.

ဖျာ် or ဖျ ကြောက်ဖျိုခြင်း, dread, fear, be reluctant.

ဖျယ် သောက်ခြင်း။ ဆခြင်း။ ကြံခြင်း, aim, intend design.

ရွှ ပြုပြဲခြင်း။ ခုပ်ခြင်း။ လွှာခြင်း, prepare, clean, dress as rough timber is squared or dressed.

ရွး လေးခြင်း, purchase, ransom a slave, pay.

ွး ရွေးယူခြင်း။ စီစစ်ခြင်း။ ရွေးချယ်ခြင်း, pick, choose, select, distinguish.

ွှ ဝဲမှင်ခြင်း။ ဖျားခြင်း။ ပါးခြင်း, move, be moved, recede, remove; move out of the way, go on one side, proceed.

ှ ခြစ်ခြင်း, cut, wound, slightly cut or gash with a sharp instrument.

ှက် စပ်ခြင်း။ ပူးခြင်း ဖျည်ခြင်း, unite, intersect.

ှာ် ကြောက်ခြင်း, be ashamed.

ှင် လှုပ်ခြင်း။ ထခြင်း, live, be alive, move.

ှင် လင်ခြင်း။ တွင်ခြင်း။ ပယ်ဖျင်ခြင်း, clear away, disperse, remove rubbish or any other obstacle, prune.

Digitized by Google

ကည် စပ်ခြင်း။ ပူးခြင်း။ တပ်ခြင်း, unite, put together edge to edge.

ကာ လွှဲခြင်း။ ကာငမ္ဘခြင်း, seek, look after, make search for.

ကား: ကောင်ခြင်း။ ပါ:ခြင်း, go away, recede, depart.

ကား: ခဲည်း:ခြင်း။ စွန်ခြင်း။ စွန်ကြား:ခြင်း, be scarce, dear, high in price.

ကို ပြစ်ခြင်း။ ရခြင်း။ ထင်ကြာ:ခြင်း, become conspicuous, be, become, obtain.

ကျိုင် နက်ခြင်း။ ဝှမ်ခြင်း, be deep, profound.

ကျ ကြည့်ခြင်း, look, behold.

ကျတ် ကျက်ခြင်း။ ကွာ:ခြင်း, be confused, jumbled together in a heap.

ကျပ် ကျခြင်း။ နမ်ခြင်း, smell, kiss.

ကျပ် မြိုခြင်း။ ပကျခြင်း, swallow, inhale, draw in the breath, suck in water.

ကျမ်: or ကျုံ: } ဆုံ:ရှုံ:ခြင်း, be unequal to an undertaking, unable, insufficient, lose a wager.

ကျမ် or ကျုံ တွန့်ခြင်း။ လိပ်ခြင်း။ ခွေခြင်း, shrink up, become shrivelled up, be contracted, drawn together.

Digitized by Google

ရှူ ရှူသွင်းခြင်း။ ရှူပ်ခြင်း, draw in the breath, inhale, respire, sneeze, smoak, kiss.

ရှဲ့ လွှဲခြင်း။ ဖယ်ခြင်း။ ရှောင်ခြင်း။ ဖဲ့ခြင်း၊ ရှောင်ကွာခြင်း, shun, avoid, go aside.

ရှောင် ရှောင်ကွာခြင်း, shun, avoid, turn aside.

ရွှေ့ ရှောင်ခြင်း။ ကွာခြင်း, be removed.

ရွှင် မြူးတူးခြင်း။ ရွှင်ပြခြင်း, rejoice, be pleased, smile, laugh, exult, be delighted.

Roots beginning with ဂ, amount to seventy-one, viz. those with the simple character ဂ, are thirty-eight; those with ဍ, eleven; those with ဎ, twenty, and those with ဏ, two.

လင် ကြည်လင်ခြင်း, be light, bright, clear.

လင့် ငှဲ့ခြင်း။ ဆိုင်းခြင်း, put off, postpone, delay.

လစ် ပွင့်ခြင်း။ လပ်ခြင်း, become open, be vacant, empty.

လည် ပတ်ခြင်း, turn round, circumambulate, move in a circular direction.

လည် လည်လည်ခြင်း, walk, wander, go or move about.

Digitized by Google

လည်	သိခြင်, understand, comprehend.
လည်း	ပိမ်ခြင်။ လျောင်ခြင်။ ကိုင်ခြင်။ ကျခြင်, loll, be inclined, recumbent, be bent down, fall down, be cast down.
လတ်	ကင်းခြင်။ လတ်ခြင် ။ လွတ်လတ်ခြင်, be empty, vacant, exempt or free from.
လတ်	စိမ်ခြင်။ ကောင်ခြင်, be fresh, beautiful, good.
လန်း	လခြင်။ တင်တယ်ခြင်။ ဝိမ်ခြင်, be fresh, beautiful, fertile, verdant, thriving.
လန့်	ထိတ်ခြင်။ ထိတ်လန့်ခြင် ။ ကြောက်ခြင်, be frightened, startle back, be panic struck.
လင်း	သွားခြင်။ ဝှေ့ခြင်, remove step, move or put the feet forward.
လား	သွားခြင်, move, go, come.
လိမ်	လိမ်လစ်ခြင်, twist, twine.
လိမ်း	လိမ်းကြန်ခြင်, spread, anoint, rub over, besmear with perfume or oil.
လိပ်	ခါကိုက်ခြင်။ ရုစ်ခြင်, fold, fold up, roll up.
လု	ယူခြင်။ လုယက်ခြင်, plunder, take or sieze at random, scramble.

Digitized by Google

လုတ် ပြု ခြင်း။ ကိုင်ခြင်း, make, perform, do, hold.

လုပ် ခြုံ ခြင်း။ လုံခြုံ ခြင်း, be covered, concealed, overspread.

လုံ နွေးခြင်း, be warm.

လုံး ဝိုက်ခြင်း, wind, twist, roll together into a ball.

လူး ကြေနှစ်ခြင်း။ လိမ်းခြင်း, rub over, anoint, besmear.

လေး လေးလံခြင်း, be heavy, weighty, ponderous.

လော ဆင့်ခြင်း။ ထပ်ခြင်း, repeat, do again.

လောက် တန်းခြင်း။ လောက်ငခြင်း, be enough, sufficient.

လောင် ထောက်ခြင်း, be on fire, blaze, burn, singe, consume by fire.

လောင်း သွန်းခြင်း။ လောင်းကြေးခြင်း, pour over, into, or upon, cast, lay a wager.

လို အလိုရှိခြင်း။ ဆန္ဒခြင်း, desire, wish.

လိုး ထိုးခြင်း။ သွင်းခြင်း, cause to enter, pierce.

လိုက် ထပ်ခြင်း။ ပါခြင်း, accompany, follow.

လှ ဝင်းတယ်ခြင်း, be handsome, beautiful, pretty.

Digitized by Google

လျှော် ဖွင့်ခြင်း။ လှပ်ခြင်း, be opened, thrown open, loosened.

လှည်း ရိပ်ခြင်း။ သုတ်သင်ခြင်း, sweep, to clean with a besom.

လှည့် ပြန်ခြင်း။ လှန်ခြင်း, turn, turn round, turn over, turn back or upside down.

လှည့် ပတ်ခြင်း, walk.

လှန် ငြှန်ခြင်း, turn, overturn, return.

လှန်း ဖြန့်ခြင်း, spread out, extend, expand.

လှပ် လျော်ခြင်း။ ဖွင့်ခြင်း, be opened.

လှမ် ယူခြင်း, take, accept, receive back.

လှယ် လှယ်ဖယ်ခြင်း။ ထပ်ခြင်း, change one thing for another.

လှီ ကျုံ့ခြင်း။ လျှော့ခြင်း, become diminutive or small in all points of view.

လှီး ဖြတ်ခြင်း, cut, sever, lop off.

လှုတ် တုန်ခြင်း။ လှုပ်ရှားခြင်း, tremble, shake, quake, jog.

လှို့ ခြိုးခြင်း။ မှိန်ခြင်း။ ကင်ခြင်း, be warmed.

လှူ ကမ်ခြင်း။ ပေးခြင်း, give, bestow.

Digitized by Google

လွှား ပြောင်ခြင်, change, remove from one place to another.

လွှဲ လွှင့်ခြင်, fly away as chaff, pass away.

လွှာက် ထပ်ခြင် ။ ဆင့်ခြင် ။ ကဲးခြင် ။ ထပ်လွှာက်ခြင်, increase, multiply, enumerate, add to.

လွှာင် သွန်းခြင် ။ ထားခြင်, pour or turn into.

လွှော် ရော်ခြင် ။ မွှေခြင်, stir about, agitate, churn, paddle.

လွှိုက် ခါင်ခြင်, excavate, scoop out, hollow out.

လွှိုင် ပြန့်ခြင် ။ ကြိုင်ခြင်, diffuse, extend, spread as perfume does.

လျ သွယ်ခြင် ။ ပိုက်ခြင်, become small, taper away, become thin, be attenuated, spin out.

လျက် စုပ်ခြင်, suck, lick with the tongue.

လျင် မြန်ခြင်, be quick, swift, move with velocity.

လျော့ နှဲသွားခြင် ။ ယုတ်ခြင် ။ ညံ့ခြင်, be emptied, exhausted, become little or few, subside, diminish.

လျောင် ဒိုပ်ခြင် ။ စက်ခြင်, be down, lean, loll, lounge.

Digitized by Google

လျော် လျောက်ပတ်ခြင်း၊ ထော်ခြင်း။ သင်ခြင်း, be good, fit, suitable, proper, beautify.

လျော် ညီခြင်း။ မျှခြင်း။ သင့်ခြင်း, be similar, agree with, be appropriate.

လျှပ် လွှားခြင်း။ ပါးခြင်း, be thin like paper.

လျော့ လျောက်ကျခြင်း။ ဆင်ခြင်း, slide, slip, slide off or down.

လျော့ ညှဉ်ခြင်း, be loosened, lessened, diminished, abated, subsided, fallen.

လျှောက် သွားခြင်း။ ဆက်ခြင်း။ ဖြတ်ခြင်း, move by or over, walk or cross over a bridge, pass by or near, speak, deliver, utter.

လျှော် ဆေးခြင်း။ ဖွတ်ခြင်း, wash, scrub, rub clothes, scour.

လျိုး ဝှင်ခြင်း။ ဝင်ခြင်း, enter, penetrate, go in.

လျှို ဖောက်ခြင်း။ ထိုးခြင်း။ သိုခြင်း, pierce, thrust through, string, cause to enter.

လျှို ဝှက်ခြင်း လျှိုဝှက်ခြင်း, hide, conceal.

လျှံ တက်ခြင်း, ascend, run, glide or roll over.

လွင် သစ်ခြင်း။ လှခြင်း။ ပြောင်ခြင်း, appear new, be glossy, shining, fine, beautiful, bright.

Digitized by Google

လွင့် ပါးခြင်, blown away, receded, departed.

လွတ် ကင်းခြင်။ လတ်ခြင်။ ကျွတ်ခြင်, be free, exempt, be emancipated, delivered.

လွန် ကျော်ခြင်။ ကြွားခြင်။ သာခြင်။ ကဲးခြင်, be exceeded, surpassed, gone beyond, excel, transgress; be past, gone by.

လွန် သေခြင်။ သေလွန်ခြင်, die.

လွယ် ဆွဲးခြင်။ ဆိုင်ခြင်။ ပိုးခြင်, hang over, be suspended, swing.

လွယ် လွယ်ကူခြင်, be easy, not difficult, intelligible, clear.

လွဲ ပါဒ်ယိမ်းခြင်, move in an oblique direction, pass by on one side, pass over, err, be inclined, lean, be recumbent.

လွှင့် နှင်ခြင်။ လွှဲခြင်။ ကြဲးခြင်, be gone away, receded, sailed from, left, moved from, also scattered, dispersed.

လွှတ် ဖြေခြင်, be sent away, emancipated, released, delivered.

လွှမ် ဖုံးခြင်။ ပိတ်ခြင်, cover, shut up.

လွှန် လွှားခြင်, be exceeded, surpassed, excelled, gone beyond.

Digitized by Google

ကွာ ပါးခြင်, be thin, become thin.

ကွား ခုံခြင် ॥ ကျော်ခြင်, jump, jump over, surpass.

ကွဲး ဖယ်ခြင်, be gone past, mistaken.

The verbal roots beginning with the character က are eighty-three. viz. those beginning with the simple character က are thirty; those with the compound ကျ are twenty-two; those with ကြ are seven; those with ကွ are nine; those with ကှ are eight, and those with ကှ are seven.

ကာ ကြီးခြင် ॥ ပွားခြင် ॥ ကုပ်ခြင် ॥ ငြောခြင်, be fat, corpulent.

ကာ တန်ခြင် ॥ တော်ခြင်, be satisfied, enough.

ကင် လျှိုးခြင် ॥ ဝင်ခြင်, enter, penetrate, go in, stoop.

ကင် ဝါခြင်း ထိန်ခြင်, be bright, splendid, yellow.

ကင့် ဝိုက်ခြင် ॥ ငင်ခြင်, spin, draw out, extend.

ကတ် ဝတ်ဆင်ခြင် ॥ ယှက်ခြင်, dress, put on, tie or bind on, decorate.

Digitized by Google

ဝန်း ဝိုင်းခြင်, move round, be round, encircle.

ဝပ် ဝပ်ငုံခြင်။ ပြပ်ခြင်။ ဝပ်ကွားခြင်, be prostrate, recumbent, bow the face and back down.

ဝယ် ပယူခြင်။ ဖြစ်ခြင်, buy, purchase.

ဝံ or ဝမ့် ဝံစားခြင်။ ဝံရဲခြင်, be dauntless, courageous, daring, venturesome, desperate.

ဝါ ဝ်ကြွားခြင်။ ဝသာခြင်။ ထောင်လွှားခြင်, boast, exult, brag, be self-conceited, proud, foppish.

ဝါ ဝါထိန်, be yellow.

ဝေ ငှခြင်။ ဝေပေးခြင်, divide, distribute, disperse among, hire.

ဝေး လေးလံခြင်။ ကွာခြင်, be far, distant.

ဝဲး လည်ခြင်။ ပျံခြင်, fly, soar.

ဝိုက် ဝင့်ခြင်, spin, turn round.

ဝိုင် ဝန်းခြင်, move in a circle, encircle.

ဝိုင် အုံခြင်။ ညီခြင်။ ကူခြင်, help, assist, aid.

ဝှက် ပုံးခြင်။ လျှိုဝှက်ခြင်, hide, conceal.

ဝှမ် ရှိုင်းခြင်။ နှက်ခြင်, decline (in heighth,) become deep.

Digitized by Google

ဝှ တိုက်ခြင်, push, butt, impel, propel, drive against.

The roots with an initial ဝ are twenty-one, viz. those with an initial ဝ are eighteen; and those with an initial ဥ are three.

သ ပြင်ခြင်။ ဆင်ပြင်ခြင်, repair, recreate, make anew or over again.

သ ဆက်သခြင်, give, offer.

သက် ဆင်ခြင်။ ဆင်သက်ခြင်, descend, fall, drop down, go down or into, rest upon, arrive to, catch.

သင် ကြားခြင်။ ယူခြင်, learn, receive instruction.

သင်း ကွပ်ခြင်။ အာသိုးတုတ်ခြင်, geld, castrate.

သင့် လောင်ခြင်, burn, consume.

သင့် တော်ခြင်, ။ လျောက်ပတ်ခြင်, suit, be proper, be suitable, agreeable, resemble.

သစ် ဆေးခြင်။ ကျောခြင်, wash the face.

သစ် လွင်ခြင်, be new, fresh.

သည်း ပြုံးထုံခြင်။ သည်းထံခြင်, roar, make a vehement noise, make a hideous sound.

Digitized by Google

သတ် ဖြတ်ခြင်း။ ပယ်ခြင်း။ ထိုးခြင်း။ ပုတ်ခတ်ခြင်း။ ကွပ်မျက်ခြင်း။ ညှင်းခြင်း, kill, fight, destroy, cut off, quench, extinguish.

သနား ကြင်နာခြင်း, be affectionate, kind.

သန် သန်စွမ်းခြင်း။ သစ်ပြုန်းခြင်း, be strong, flourishing, luxuriant, healthy.

သန့် ကျင်ခြင်း။ သန့်ပြန့်ခြင်း။ စင်ကြယ်ခြင်း, be clear, intelligible, plain, free from confusion.

သပ် ချောခြင်း။ ဆွဲခြင်း။ သုံးသပ်ခြင်း, smooth, point, stroke, rub down.

သမ် ညှိုးခြင်း။ သမ်ညှိုးခြင်း။ သမ်းမှိုင်ခြင်း, be dull, dim, not brilliant, cast down.

သမ်း ဟခြင်း, gape, yawn.

သမ်း ကုန်ခြင်း။ ဖြတ်ခြင်း, cut across, cut short.

သယ် ပိုးခြင်း။ သယ်ပိုးခြင်း။ ရွှေ့ဆောင်ခြင်း, remove from one place to another, bear, carry, transact business.

သာ မိုးခြင်း။ လွန်ခြင်း။ ကဲခြင်း။ ပို ခြင်း, increase, exceed, surpass.

သား ချားခြင်း။ ငင်ခြင်း, mark, draw or extend a line, to line or rule.

Digitized by Google

သိ သိခြင်းကြားခြင်းကွဲခြင်း, know, perceive, understand.

သိပ် သိပ်ဆုံ့ခြင်း။ ထိုးခြင်း, stuff, cram.

သိုန့် လှုတ်ခြင်း။ ခုန့်ခြင်း, shake, tremble, totter.

သိမ် ငယ်ခြင်း။ လျှေးခြင်း။ သေးခြင်း, be little, diminutive.

သိမ်း ယူခြင်း။ ဝှေခြင်း။ ရုံခြင်း, gather, collect, take into possession, confiscate.

သီး ဆိုခြင်း, sing, utter, say.

သီ ကုမ်ခြင်း။ လျှိုခြင်း, string (as beads.)

သီး: နှင်းခြင်း, sneeze, be irritated as the throat is when any thing has passed the wrong way.

သီး ကင်ခြင်း။ ပွားခြင်း, produce fruit, bear.

သုတ် ပွတ်ခြင်း။ လိမ်းကြေးခြင်း။ လူးခြင်း, clean, rub, anoint, wipe off.

သုတ် ယူခြင်း။ ထိုးခြင်း, snatch away as a kite does.

သို့ ဖြင်းခြင်း, be few, little, bad, empty, desolate.

သုံး သုံးဆောင်ခြင်း, use, spend, make use of.

သေ အသက်ထွက်ခြင်း။ လွန်ခြင်း, die, become extinguished, depart, exceed.

Digitized by Google

ဝဲ: ယော်ခြင်း။ လွဲခြင်း။ သွယ်ခြင်း, be small, fine.

ဝဲး or သည်း } မြည်တွန်ခြင်း။ သည်းထိတ်ခြင်း, roar, bellow, make a hideous noise.

သောက် မြိုသောက်ခြင်း, drink, swallow, smoke.

သို ဘိုတားခြင်း။ သို မှီးခြင်း, pick, place, hide, keep back, take care of, secure.

သိုး ပုတ်ခြင်း။ နှံ့ခြင်း။ ယောင်ခြင်း, ferment, rot, become stale, rancid.

သွက် သွက်လွက်ခြင်း။ ဆပျစ်ခြင်း, be liquid, watery, thin, not of any consistence, be expert.

သွင် သွတ်ဖြင်း။ သဘွင်းဖြင်း, introduce, put in, cause to enter.

သွတ် သွင်းဖြင်း။ ထည့်ဖြင်း, introduce, put in.

သွန် ပစ်ခြင်း။ စွန့်ဖြင်း, throw, cast into, upon, or away.

သွန်း ဖြန်းဖြင်း။ ဆမံးခြင်း, pour out, sprinkle upon or into.

သုန် ပျို့ခြဲခြင်း, be bad, corrupt, rotten, decayed, foolish, light, of little value.

သွပ် ခွဲ့နှံ့ခြင်း။ ရူးခြင်း။ ဦးသွတ်ခြင်း, be silly, foolish, mad, insane.

Digitized by Google

သွယ် လျှခြင်း။ ဝိုက်ခြင်, run or proceed in one regular coarse, become small, branch off, taper away, spin out.

သွား လားခြင်, move, go, depart.

ရှဝ် လွှဲခြင်း။ လှည့်ခြင်, shun, turn off, turn on one side.

သေး ပွတ်ခြင်း။ တိုက်ခြင်, rub upon, sharpen, diminish by friction.

သွး ဆောင်ခြင်, do, perform, take, bear, carry.

ရသွဝ် ချောက်ခြင်း။ ခန်းခြင်, be dry, evaporate.

The roots with an initial သ, amount to fifty-three, viz. those with the simple character သ, to forty; and those with the compound သွ, to thirteen.

ပာ ဟောင်ခြင်း။ လျစ်ခြင်, open, widen the mouth.

ပာက် လိုးခြင်, cut off, cut through in an horizontal direction.

ပာင် လင်ခြင်း။ မဂ္ဂါခြင်, open, be open, vacant.

ပာစ် ဟစ်ခြင်း။ ဟစ်ဟေါ်ခြင်း။ ကျွေးခြင်း။ ကြွေးခြင်း။ ကေါ်ခြင်, make a noise, shout.

Digitized by Google

ပဲ့တ် ကိုက်ခြင်း။ ခဲးခြင်, bite, nibble as a fish at a bait.

ဟန့် ဆီးခြင်း။ တားခြင်, impede, stop, prevent, hinder, obstruct.

ဟပ် ကျည်ခြင်း။ စပ်ခြင်း။ တွဲးခြင်, unite together, bring into contact.

ဟုတ် မှန်ခြင်း။ ဟုတ်မှန်ခြင်, be true, right, yes.

ဟုန် မြင်ခြင်း။ လွန်ခြင်, be swift, violent, vehement, exceed, be quick, move with velocity.

ဟုမ် ဟုစ်ပာင်ခြင်, roar as a beast.

ဟဲ့ သမ်းခြင်, gape, yawn.

ဟော ဝေါခြင်း။ ဆိုခြင်, speak, utter, decline.

ဟောက် ဟက်ခြင်, roar, snore.

ဟောင် ဆွေခြင်း။ အိုခြင်, be old, decayed, crumbling.

ဟောင် နုံခြင်, stink, be fœtid, rancid.

ဟောင် ဟစ်ခြင်, bark as a dog.

ဟိုက် ပန်ခြင်း။ မောခြင်, pant, be out of breath, be exhausted.

ဟိုက် ရှိုင်ခြင်း။ နိမ့်ခြင်, become hollow, deep;

Digitized by Google

ဝှိုင် မရှိခြင် မရခြင်, be destitute of some part or member, or of something essential to life, be destitute of power or capacity to obtain an object. Thus, a woman who is not able to procure a husband, or a man who is not able to procure a wife, are said to be ဝှိုင်.

Verbal roots with an initial ဟ, amount to nineteen. The total number of simple verbal roots amount to one thousand and eighty-seven.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

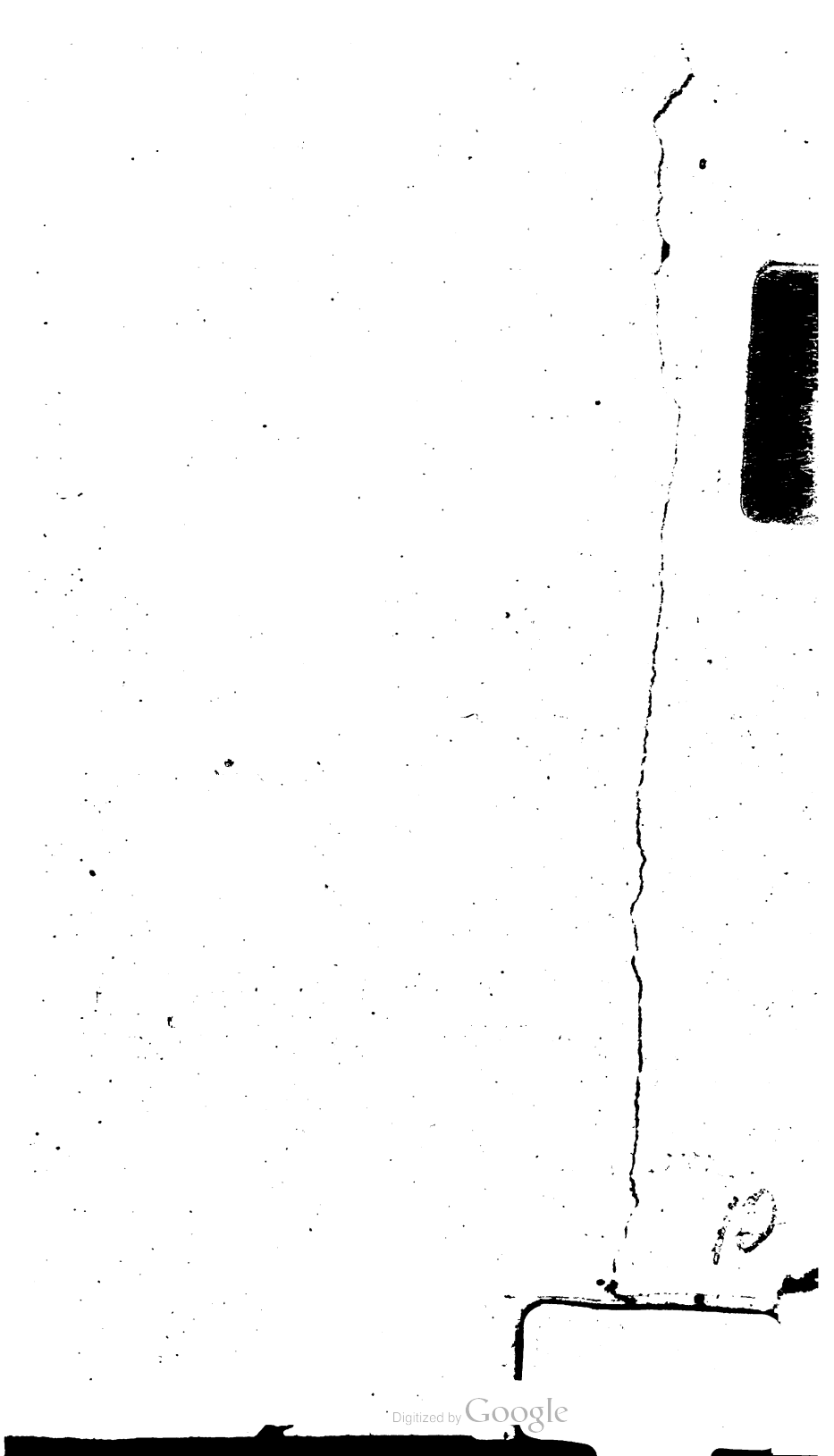
Digitized by Google

Digitized by Google